

DOKUMENTI ITALIJANSKIH
I NEMAČKIH OKUPATORA

.•i— . . *• . - '

POSLANICA KOMANDANTA JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 1 JANUARA 1943 GOD. PODREĐENIM KO- MANDAMA I USTANOVAMA ZA UPORNIJE ANGA- ZOVANJE U BORBI PROTIV NARODNOOSLOBODILACKE VOJSKE¹

K O M A N D A   X I   A R M I S K O G   K O R P U S A
STAB

V.P. 46, 1 januar 1943/XXI

R A Z N E   N A P O M E N E

Br. 1

SVIM KOMANDAMA I USTANOVAMA POTCINJENIM
XI ARMISKOM KORPUSU

(Razašiljanje do komandi bataljona i odgovarajućih jedinica)

Pre 15 dana primio sam komandu Armiskog korpusa.

U ovom periodu ograničio sam se na *posmatranje i slušanje*.

Danas, orijentisan u pogledu situacije, upoznavši instrument koji mi stoji na raspolaganju, potpuno zadovoljan onim što sam video (iako ne sasvim, na osnovu onog što čujem), želim da preciziram svoje mišljenje, kako bi svi, u okviru svojih dužnosti, mogli da na osnovu toga usmere i regulišu svoju akciju.

Ne pretendujem da proglašim *nove principe*: ne mislim da kritikujem ono što je već učinjeno. Najteže je osnivanje i organizovanje, a to nije moglo biti učinjeno na bolji način. Meni,

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (21 J-10).

novoprispelom, određena je tačna obaveza, koja je na kraju određena i svima, da *usavršim*, kako već podnete teške žrtve ne bi bile uzaludne nego da daju plod koji želimo i koji vi zaslužujete.

Zadatak koji mi je poveren u Rimu i ponovljen u Sušaku isti je kao i onaj koji je postavljen svakome od vas kad je stupio u ovu novu provinciju. Dakle, i u ovom — nikakovih novina.

»*Uništiti partizane, umiriti Sloveniju*«.

Iako je rečenica prosta, njeno izvođenje nije tako jednostavno. To ne znači da je nemoguće. Nemoguće na ovom svetu ne postoji, samo treba da se svako od nas (od prostog vojnika do mene), zakune samome sebi: Hoću, čvrsto hoću.

Dakle, *blok volje, blok duhova, blok srdaca*, potpuno, isključivo usmerenih cilju koji treba postići.

Ovo zahtevam od svih vas; na to, uveren sam, imam pravo.

Ne ulazim u pojedinosti, niti ćeu slediti neku određenu temu; tretiraću pojedine probleme onako kako mi padnu na pamet.

1. — RAT »PARTIZANU«

Ne treba mnogo pisati niti razbijati glavu da bi se shvatio onako kako ga ja razumem:

»*Udariti po partizanu, ma gde se on nalazio*«.

U modi je da se za male i velike jedinice izabere neki *moto*. Pa dobro, za naš Armiski korpus izabraćemo ovaj.

U ovoj veoma prostoj rečenici uključeno je i razmotreno sve: *volja* za uspehom, *inicijativa*, *upornost*, *pokret*, *metod*. Analizirajte tu rečenicu reč po reč i vidićete da ne grešim. Naprotiv, tu nisu uključene »*statičnost*« i podređenost. To ne.

Samo po sebi je razumljivo: one treba da budu uklonjene.

2. — *Podredenost* se odnosi najpre na pitanje morala, a zatim i na materijalno pitanje.

Da ne bismo potpali pod nju, potrebno je kod vojnika stvoriti naročitu *formu mišljenja*.

Formu mišljenja čoveka koji se ne boji, jer se oseća superiornim. Superiornim po duhu, superiornim po oružju. Za neke je to svojstvo instinkтивно, a većem delu ljudi potrebno je da se ono ulije. Reč, primer, praktična realnost, pretstavljuju najbolje potsticaje. Ovo je prvenstveni zadatak oficira. Želim da budu i ostanu u neprekidnom kontaktu sa svojim vojnincima. Želim da ih naviknu na *opasnost*.

Ja sigurno neću biti taj koji će pozivati na odgovornost zbog eventualnih nesreća koje su se desile u toku opasnih vežbi ili navikavanja!

Hrabrost je navika.

»Utrontani« vojnik, naoružan do zuba (često puškom većom od sebe), prožet partizanskom morom do srži, vidi ili smatram da svuda vidi neprijatelja. I to je vojnik kome je *sudeno da podlegne*.

Čovek vredi za čoveka; ručna bomba za ručnu bombu, puška za pušku, i prema tome treba odbaciti i pustiti na stranu sva ona preterana mudrovanja koja kod vojnika stvaraju misao da je *svet i neprikosnoven*. U suprotnom slučaju, doći ćemo u očajničku opasnost da naš vojnik ima uvek glavu nižu od ramena ! !

I prilikom slobodnog izlaza ne treba previše vezivati tog vojnika. Ne treba ga primoravati da bude »franjevac«; ne treba ga zastrašivati govoreći mu: »Može ti se desiti ovo ili ono ... « nego naprotiv treba mu staviti do znanja da *stalno drži oči otvorene, da ne veruje onom koga ne poznaje*. i da ne podlegne nikad!

U slobodnim časovima umesto puškom neka bude naooružan pištoljem, a ako ga nema, ručnom bombom u džepu i oštrom bajonetom.

Izuvez podle izdaje (a tada bi mitraljez bio nepotreban), spretan i hrabar vojnik izvući će se uvek. Ako bude budala, tim gore po njega.

3. — POSADE

U čitavoj Sloveniji imamo ukupno 167 posada !

Kad bi svaka posada, zavisno od svoje snage, *držala jednu određenu zonu*, a ne jednu kuću uređenu za odbranu ili neki bunker, ukupna posednuta površina pokrila bi Sloveniju nekoliko puta !

Kud bi tada mogao da se skloni jadni »partizan«?

Očevidno, samo na nebo.

Dobro, tada neka se dragi Bog pobrine da mu popravi dušu a mi se brinimo da ga pošaljemo na nebo.

Ali da bismo to učinili treba iz korena izmeniti konцепциju koju obično imamo o *zadatku posade*. Ne znači da jedinica koja poseda jedno mesto, jedno selo, mora da čuva samo svoju nepovredivost i nepovredivost sela u kome se nalazi, braneći se u slučaju napada.

Ne, ona brani sebe i selo samo ako na teritoriji koja je stavljeni pod njenu jurisdikciju, a za koju selo može biti

osnovni epicentar, ne dopusti da se odmetnici zaustavljaju i šetaju po svojoj volji.

Sta me briga da li su komunisti zauzeli i opljačkali Novo Mesto umesto Nove Vasi! Mene zanima samo da mu ne dopustim da se zadrži na bilo kojem mestu; to mene zanima. Ali to se neće moći postići ako posada, bojeći se da ne izgubi svoje uporište, sedi zbarikadirana u bunkerima i kućama.

Unapred pobijam primedbe. Neko će mi reći... »*Nemam dovoljno snaga...* Odgovoriću: »Nije istina«. Nema posade čija bi jačina bila ispod 60—70 ljudi i više mitraljeza. Sto se tiče toga, neka se ostavi maksimum od deset ljudi sa obiljem municije da čuva takozvanu bulumentu (koja će se moći sakupiti u najpogodnjem bunkeru), a svi drugi mogu sasvim lako da iznenada odu ili da neočekivano krstare po miloj volji (čak i sa noćnim zastancima) u radiusu od bar 5—6 km. *Selo-baza* je napadnuto u toku otsustva posade? Kamo sreće? Neprijatelj bi najviše kroz dva ili tri sata mogao da bude uhvaćen među dve vatre.

Uzeo sam primer najmanje posade; ali to važi za sve, uključujući i Ljubljani, s tom razlikom što će za Ljubljani krug dejstva moći da ima radijus od bar 15 km.

Pouka: pokretna snaga svake posade treba da se sastoji od ukupne snage čitave posade oduzev *maksimum 10*.

Važno je: *naviknuti se da se stvari rade u tišini. Da vojska, čak i ako je ešalonirana i rascepkana u velikom krugu, bude uvek spremna za pokret bez potrebe operativnih naredjenja i svih onih dugih priča koje, s obzirom na sredinu u kojoj se živi, dolaze do ušiju neprijatelja pre nego što ih naš vojnik čuje.*

Inicijativa, agresivni duh, volja za pokretom, volja da se ne podlegne, to treba da bude naše »vjeruju«.

Prosti fonogram susednim posadama, kad započne pokret, biće potpuno dovoljan da u slučaju potrebe garantuje podršku.

Biću široke ruke u nagradama (nagradna otsustva, novac za ugodan provod otsustva) za one posade koje na delu dokažu da su shvatile ove misli.

Odmetnika treba *iščepkati*.

Za svakog odmetnika uhvaćenog živog sa oružjem, na osnovu inicijative komandi posade jačine jednake ili manje od bataljona, dodeljujem hiljadu lira nagrade. Za svakog ustašičkog vođu dve hiljade lira.

Sigurno, rat je *neugodan*.

Ali potsećam sve da on teži za mirom. Sto brže rat bude dobijen ovde, tim pre će biti dobijen za sve.

U Rusiji i Africi naši su izloženi daleko težim žrtvama!!

4. — Naredio sam da se odgovarajućom preprekom od bodljikave žice zatvori čitava granica prema Hrvatskoj.

To će dovesti do sigurne prednosti.

Ne može se dopustiti da komunističke bande prelaze granicu po miloj volji.

5. — Naredio sam da se formiraju specijalne dobrovoљačke formacije (mešovite jedinice M.V.A.C. i naših jedinica) koje će, snabdevene jakom vatrom, i veoma pokretljive, pretstavljati elitu u borbi protiv partizana.

Izdaće se posebna naređenja.

6. — RADOVI

Već sam Komandi inžinjerije Armiskog korpusa izrazio svoje zadovoljstvo za izvršene radove (bunkeri, barake, saobraćajni putevi, itd., itd.).

Ovo je prvi put u toku nekoliko decenija vojničkog života da mi se dešava da vidim radove koji su izvršeni sa tolikom širinom zamisli i sredstava.

Međutim... pažnja. Zaštitni objekat, prepreka od bodljikave žice, odgovara ovde potpuno određenoj i jasnoj zamisli: *snagu određenu za njegov nadzor ograničiti na najnužnije*. Tamo gde na otvorenom polju ne bi možda bio dovoljan čitav vod, iza tako snažnih zaklona treba da bude dovoljno 4—5 ljudi, naravno, dobro nao/užanih i hrabrih.

Ne iskriviljujmo, dakle, *informatorsku koncepciju* na osnovu koje su pomenuti objekti zamišljeni i izgrađeni. *To bi bio pravi pravcati zločin.*

7. — DIVIZISKA ARTILJERIJA

Svima skrećem pažnju na njenu upotrebu.

Artiljerija treba ovde da se prilagodi specijalnoj vrsti rata u kome se borimo.

Upotreba voda, pojedinog oruđa — sa malo hitaca — u pratnji pokretljivih malih pešadiskih jedinica, treba da pretstavlja normalnu upotrebu.

Masovna upotreba je slučajna.

Ljudi, stoka, municija moraju biti svedeni na najneopodniju meru.

Postavljanje baterije najvećom brzinom i preciznošću treba da bude karakteristika upotrebe ovih diviziskih oruđa.

Samo tako će ona pretstavljati snažnu materijalnu i moralnu pomoć za Dešaka, pored pešadiskih topova, minobacača, itd., itd.

8. — VEZE.

U jednom ratu ove vrste (sve: radio, žične, pomoću ugovorenih signala, itd., itd.) pretstavljaju **život**. Jedinica koja ima vezu jeste jedinica koja vredi za *deset*.

Komandant — bilo kojeg čina — koji se ne brine za **vezu**, nije komandant.

Nepotrebne su bilo kakve druge reči. Lično ću proveravati njihovo funkcionisanje.

9. — ZAŠTITA PRUGA

Postojeća informatorska koncepcija: stalne straže na različitoj međusobnoj daljini od 2—400 m, povezane patrolama za nadzor. Kad bi teren između njih bio stalno pod kontrolom, ne bih imao ništa da primetim. Sistem je odličan. Ali, pošto u to jako sumnjam (to potvrđuju veoma česti napadi kojima su izloženi pojedini otseci pruge), odlučio sam da ga izmenim. *Nadzor treba da bude poveren stalnim stražama povezanim međusobno osmatranjem*. Svaka stalna straža neka bude zaštićena i po mogućству snabdevena reflektorima sa akumulatorima (dovoljan je jedan automatski reflektor). Kao dopunu tome, a u vezi sa okolnim terenom, neka se duž najopasnijih železničkih otseka izgrade, malo-pomalo i zavisno od mogućnosti, visok i gladak plot, prepreke od bodljikave žice, neka se ruše stabla, neka se razapnu naelektrisane žice, nek'i se stave nagazne i jyne. U tom cilju objavio sam jedan konkurs među oficirima inžinjerije i nadam se dobrim rezultatima.

Fantazija naših vojnika je jako razvijena. Treba je iskoristiti. Svaka mera koja bude u stanju da zločincu oduzme vreme prilikom njegovog zločinačkog pothvata pretstavljaće dobitak.

Na nekim otsecima već se eksperimentiše sa nitovanjem vijaka koji povezuju tračnice.

Komandanti divizija preko čijih teritorija prolaze železnice neka se postaraju za to.

Neprikosnovenost pruga poverena je njihovoј odgovornosti.

Komandant artiljerije Armiskog korpusa, u svojstvu inspektora železnica koje pripadaju Armiskom korpusu, postupaće na osnovu mojih zapovesti.

10. — SLOVENAČKE ANTIKOMUNISTIČKE FORMACIJE (M.V.A.C.)ⁱ

Dragocene su — naročito ako budu dobro naoružane — dobro upotrebljene, ako budu imale dobre kadrove.

U tom pogledu, međutim, reći će otvoreno jednu stvar. Upamtime da M.V.A.C ... može pretstavljati oružje sa dve oštice. Prema tome — *stalno otvarati oči*.

Moja je namera da ih sada iskoristim za uklanjanje *opasnosti br. I* koju pretstavljaju komunisti. Kad jednom dostignemo taj cilj, koji je zajednički nama i svakom dobronamernom Slovencu ... blagovremeno ćemo videti šta treba da se radi.

U svakom slučaju treba imati u vidu da je dobro:

- a) izbegavati da se u zemlji stvara ubeđenje kako rat protiv partizana vodi isključivo M.V.A.C. M.V.A.C. treba da za sve pretstavlja *dobrovoljnu pomoć* i ništa drugo. Dakle, nagrađivati, pohvaljivati individualno, u četiri oka, bez preterivanja. Boriti se pored nas treba da pretstavlja čast za M.V.A.C.
  - b) Uparedo s tim kako se budu više upoznavali ljudi koji je sastavljuju, pristupiti *pažljivoj selekciji*. (Partizani nastoje da ubace svoje elemente).
  - c) Da se svakoj jedinici M.V.A.C., zavisno od snage, dodeli jedan ili više naših oficira, celishodno izabranih, potpomognutih italijanskim podoficirima i kaplarima, spretnim i intelligentnim. Jedinica treba da radi po *našim naređenjima*. Mi smo oni koji komanduju.
  - d) Da na sektorima gde postoje jedinice M.V.A.C. one što je moguće više žive sa našim jedinicama. Svaka akcija neka se vrši zajednički.
- Uzajamno poznavanje dovodi do slaganja, slaganje je način i sredstvo propagiranja naših ideja,
- d) Da se ljudstvo iz M.V.A.C. nikad izolovano ne koristi za pretrese, hapšenja ili slično. (To je partiska milicija, prema tome može se lako dogoditi da ne deluje samo antikomunistički, nego i u svoju korist...).
  - f) Da se M.V.A.C. ne bavi sabirnim akcijama i zloupotrebama. Za materijalni život i naoružanje M.V.A.C. moramo se starati mi.

Već je napreduvalo proučavanje nove organizacije M.V.A.C. (centri za regrutovanje, snabdevanje, organizacijske formacije, podela na posadnu i borbenu M.V.A.C.). U najskorije vreme biće izdata naređenja; očekujući ih treba se pridržavati gornjeg.

11. — OBAVESTAJNA SLUŽBA

S obzirom na specijalan karakter koji dobija, biće posebno obrađena.

Već je daleko odmaklo proučavanje njene reorganizacije koja će odgovarati jednoj veoma prostoj koncepciji: »*Svakome svoj zanat*« (Kr. karabinjeri, *Kvestura*: zadatak političke policije. Vojska: tehnički zadatak u pravom smislu reči.

12. — ODNOSI SA CIVILNIM POLITIČKIM VLASTIMA

Želim da budu prožeti najvećom srdačnošću i razumevanjem.

Pamtiti uvek da kad se dvojica svadaju ... koristi se *partizan* posebno, a *Slovenac u o p š t e*.—

Svi smo Italijani: jedan je cilj za koji se radi, **Italija**.

13. — SLUŽBE

Sve treba da budu usmerene na dobrobit vojnika.

Covečnost, razumevanje i gipkost neka im budu previnštvene karakteristike.

Želim da komesar, administrator, lekar i veterinar budu isto toliko borci koliko i pešak.

Stoga, malo naredivanja, a mnogo života sa trupom.

14. — OFICIRI IZ KOMANDI

Želim da se kreću što je više moguće.

Svaki oficir neka se postara za reviziju periodičnih karta koje 60% smatram ukinutim.

Gospoda komandanti divizija i grupacija (i komandanti rodova oružja, ukoliko se odnosi na njih) poslaće mi prepis naređenja izdatih u vezi sa paragrafom 3, 6, 9, i 10.—

GENERAL ARMISKOG KORPUSA
KOMANDANT

Gastone Gambara s. r.

**IZVEŠTAJ KARABINIJSKE STANICE TREBNJE OD 2
JANUARA 1943 GOD. O NAPADU PARTIZANA NA VOZ I
RUŠENJU ŽELEZNIKE PRUGE LJUBLJANA — NOVO
MESTO¹**

XIV MOBILISANI BATALJON KRALJEVSKIH KARABINIJERA

Ispostava   Trebnje

Br. 2/742 prot. Poverljivo   Trebnje 2 januara 1943-XXI

Predmet: Napad na železničku prugu
Ljubljana.— Novo Mesto. Izveštaj.

VISOKI KOMESAR ZA PROVINCIJU	LJUBLJANA
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA	V.P. 46
KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO«	V.P. 59
KRALJEVSKOJ KVESTURI	LJUBLJANA
VOJNOM RATNOM SUDU — Otsek	LJUBLJANA
KOMANDI KR. KARAB. VISE KOM. ZA SLOV. i DALM (2. Armija)	V.P. 10
OKRUŽNOM NACELSTVU	NOVO MESTO
KOMANDI XIV MOBILISANOG BATA- LJONA KR. KARAB.	V.P. 110
KOMANDI CETE KR. KARAB.	NOVO MESTO

Oko 14 sati 1 t.m. na km 94. 740 železničke pruge- Novo Mesto — Ljubljana (karta J Novo Mesto ZR-CU), komunisti su prouzrokovali iskliznuće voza br. 9272 sa cisternama, koji je dolazio iz Novog Mesta, time što su pokvarili kolosek. Odmah zatim partizani su automatskim oružjem napali iskliznuti voz, ali su naterani u bekstvo odlučnim otporom vojnika iz pratrue, koji su im zadali gubitke, što se vidi po mnogobrojnim tragovima krvi na terenu.

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (21 Z 35).

Jedan vagon sa naftom se prevrnuo, a tečnost je iscurila.

Na licu mesta ostale su dve lokomotive, šest vagona cisterni i jedna mnogo oštećena prtljažna kola.²

Poginuli su vozovoda Ravnik Vinko i kočničar Godeša Anton, dok je kočničar Gruden Ivan na više mesta ranjen. Zeleznička pruga je oštećena na oko 50 m. Uspostavljanje saobraćaja predviđa se u roku od 3 dana.

POTPORUCNIK KOMANDIR ISPOSTAVE
Manlio Zuarو s. r.

Okrugli žig:
Komanda karab.
ispostave Trebnje

3

* Vidi dok. br. 102

"Dopisano crvenim mastilom: »1257 — Pov. 7-2 — 2/1257. major komandant bataljona Ettore Giovanni, 2. 1. 1943«.

NAREĐENJE KOMANDE PESADISKE DIVIZIJE »CACCIA-TORI DELLE ALPI« OD 3 JANUARA 1943 GOD. KOMANDANTU GARNIZONA LJUBLJANA ZA AKCIJU U ZONI MOLNIK — POGLED¹

yoverljivo KOMANDA PESADISKE DIVIZIJE »CACCIA-TORI DELLE ALPI«
Odeljenje načelnika štaba
Sekcija za operacije i službe

Br. 29/op. prot. V.P. 100. 3 januar 1943 XXI

Predmet: Akcija na Pogled (R)

KOMANDANTU TRUPA U LJUBLJANI	V.P. 100	
i na znanje		
KOMANDI XI ARM. KORPUSA	V.P. 46	
Komanda XI arm. korpusa		
Stab		
Operativno odeljenje		
Datum		
prijema	11-1-43	
¹ Br.	Kategorija	Klasa
207	1	M
		12

Verodostojne informacije tvrde da se u zoni Molnik — Pogled nalazi jedna koncentracija komunističkih ustanika sa vojnom organizacijom koja je u toku.

Detaljne vesti o neprijatelju hitno će dostaviti moje Obaveštajno odeljenje.

Stavljam vam u zadatku da očistite zonu i pokušate da opkolite i uništite komuniste, koji su postavili svoje zimske stanove.

Za akciju stavljam vam na raspoloženje:

- komandu 52 peš. puka sa II i III bataljonom, 52 pratećom baterijom i 52 četom minobacača 81;
- CV bataljon Crnih košulja;
- periferiske formacije M.V.A.C. iz Ljubljane i Grosuplja.

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (35 C — 64).

Akcija treba da se vodi operišući iz više nravacaca, da bi se zbunio neprijatelj, koji mora silom da se sretne sa našim jedinicama koje operišu.

Naznačujem važnije pravce koje želim da se slede:

- Rudnik—Orije—Molnik—Razorji—Osredki;
- Šmarje—Pogled—Lanišče;
- Grosuplje—Panče—Javor;²

Sa jedinicama iz pojasa Ljubljana, pojačanim formacijama M.V.A.C., moći ćeće izvršiti zaprečavanje između Sv. Lenarta i nemačke granice.

Osim toga smatram da bi bilo dobro da jedan bataljon 52-og, po završenoj akciji, ostane za nekoliko dana u zoni Podlij, poglav, podeljen na čete, tako da bi se postavile zasede komunistima koji će, izvesno, pokušati da se vrati u svoju zonu.

Staranjem moje komande biće traženo od nemačkog oficira za vezu da se zatvori granica od Pečar (VH-DL) do k. 645 (VK-DH).

Akcija će otpočeti dana 7 t.m.³

Trajaće 3 dana.

Neka mi se što pre naznači koliko će snaga učestvovati u akciji, da bi se svima razdelila okrepljujuća sredstva.

General komandant
(VITTORIO RUGGERO)
V. Ruggero s.r.

(M.P.)

² Dopisano: »Dobro«.

³ Dopisano: »Bolje petog ili šestog«.

⁴ Dopisano: »Vrlo dobro, mi ćemo to tražiti. Kažimo da počnu ranije, inače ćemo morati da odložimo onu (akciju) o kojoj smo se složili sa konzulom Siliato. C. M.«

**IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 4 JANUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 31 DECEMBRA 1942 GOD. DO 4 JANUARA
1943 GODINE¹**

Viši vođa SS i policije

A l p e n l a n d

Zapovednik policije poretka
— Komandno mesto Bled —

Ic

Kr. Kvestura

- 11.1.1943.

L J U B L J A N A

Bled, 4 januar 1943

S i t u a c i j a 4 januara 1943

(delimično neprovereni navodi stanovnika i konfidenata)
(poslednji izveštaj o situaciji od 31. 12. 1942.)

Gorenjska:

Protivnik:

30. 12.   a) Oko 15.00 časova molila su 4 naoruž. bandita za životne namirnice u Slivni, 1,7 km zap. sev. zap. od Vača (3/4 sata).
- 30./31.12.   b) U 21.00 čas pojavila su se 2 naoruž. bandita kod jednog posednika u Novoj Reberi, 1,4 km sev. ist. od Špitalića (1/2 sata), i protiv njegove volje ostali тамо до 31. 12. 1942 у 11.00 časova. Pravac povlačenja Slopnik.
31. 12.   c) Između 18.00 i 18.30 časova opljačkalo je 4, 6 odn. 8 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica kod 3 posednika u Sp. Palovičama, 4,5 km ist. jugoist. od Kamnika (2 sata) i u Vranjoj Peći, 5,2 km ist. jugoist. od Kamnika (2 1/4 sata). U 19.00 časova opljačkao je 1 naoruž. civil manju količinu cigareta jednom rukovodiocu preduzeća u Perovu, 1 km juž. od Kamnika (1/4 sata). Civil, koji se izdavao

¹ Original, umnožen na ciklostilu, nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

za pripadnika OF-a, kazao je da će ovaj rukovodilac preduzeća u najskorije vreme biti prisilno regrutovan od strane bandita.

- d) U 18.30 časova prisilno je regrutovan jedan mladić iz *Svetog Valentina*, 3,7 km severoist. od Moravča (1 1/2 sata), od strane 3 naoruž. bandita.
  - e) U 16.30 časova video je jedan obaveštajac 12—15 naoruž. bandita, koji su išli od *Vasenog*, 2,4 km zap. od Šmartnog v Tuhinju (3/4 sata) u pravcu Vel. Lašne.
31. 12./1. 1. f) U 20.00 časova pojavilo se više naoruž. bandita kod jednog posednika u *Vrhovlju*, 1 km sev. zap. od Lukovice (1/4 sata). Oni su na licu mesta zatkli 1 tele, skuvali ga i požderali meso. Banditi su se udaljili 1. 1. 1943 u 3.00 časa u nepoznatom pravcu.
1. 1. g) Otprilike u 16.00 časova u *Zabrekvama*, 2,8 km sev. ist. od Selca (1 sat), pojavila se navodno banda u jačini od 50 ljudi, koja je zapretila stanovništvu spaljivanjem mesta u slučaju da podnesu prijavu. U 17.00 časova primećena su 2 naoruž. bandita, koji su došli od Gozda i otišli u pravcu Uševka.
Oko 18.00 časova ovi banditi prošli su kroz *Uševka*, 2,2 km sev. ist. od Kamnika (3/4 sata) u pravcu Vrhopolja.
U 17.00 časova primećeno je 10 naoruž. bandita, koji su prošli kroz *Spodnje Paloviće*, 4,5 km jugoist. od Kamnika u pravcu dvorca Kolovec.
- 1./2. 1. h) U 21.00 čas smestila se jedna naoruž. banda, navodno u jačini od 130—150 ljudi, na noćno logorovanje u šumi kod Hruševke, 2 km sev. severozap. od Šmartnog v Tuh. (3/4 sata). Oni su se kod stanovnika raspitivali o sedištima i jačini policije. Banda je osim toga vršila i propagandu u prilog svoje stvari. 2. 1. 1943 u 6.00 časova banda je navodno otišla u nepoznatom prav-

cu, ostavljajući jedno odeljenje u jačini od oko 40 ljudi.

Između 23.00 i 1.00 čas prosilo je 12—15 naoruž. bandita životne namirnice kod 4 posednika u Kosezama, 3 km jugoist. od Vodica, (1 sat). Pravac dolaska *Mengeš*, pravac odlaska *Skaručna*. Prim. U pitanju su ostaci bande koja je podučena kod Slevca.

2. 1.
- i) U 18,30 časova opljačko je 10 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica kod 2 posednika a u 19.00 časova 4 naoruž. bandita kod jednog posednika u *Vodicama*.
U 23.30 časova opljačkala su 4 **naoruž.** bandita 2 hleba kod jednog **seljaka** u *Jastroblju*, 1 km zap. od **Spitaliča** (1/4 sata),
  - j) U 17.00 časova, između *Lajše-a* i *Dražgoša* (3 km severno sev. zap. od Selca (i 1 1/2 sat), 3 naoruž. bandita upitala su jednog siromašnog seljaka da li je video **policiju**. U 17.00 časova primećena su u Slopniku-u, 3 km sev. sev. zap. od Motnika (1 1/2 sat) 2 naoruž. bandita, koji su došli iz Donje Štajerske i otišli u pravcu Nove Reberi. Oko 18.00 časova primećeni su oni u *Novoj Reberi*, 1,4 km sev. ist. od **Spitaliča**. Pravac odlaska Tuhinjska dolina.
U 17.00 časova primećeno je u *Kržišču*, 3,4 km sev. sev. zap. od Kamnika (1 1/2 sat), 12 naoruž. bandita, među kojima 1 žena. koji su se kretali u pravcu Podjelše. U 23.00 časa zahtevalo je 10—12 naoruž. bandita da uđu kod jednog seljaka u *Skaručni*, 4 km jugo-jugozap. od Vodica (1 sat), što im je bilo uskraćeno. (Vidi i pod e), g) Spodnje Paloviče. h) Koseze i i) Vodice).
- 2./3. 1.
- k) Jedna banda, navodno u jačini od oko 100 ljudi, držala je od 2. 1. u 19.00 časova do 3. 1. u 9.00 časova zaposednutim mestu *Prapreče*, 2,6 km sev. zap. od Smartnog v Tuh. (1 sat). Pravac odlaska Snovik.

1) Nepoznat broj naoruž. bandita zaposeo je mesto *Podhruško*, 5 km ist. od Kamnika (1 1/2 sat) i opljačkao jednoj posednici 1 govedo, jednoj drugoj posednici 1 kravu, 1 svinju i veću količinu odeće. Kod jedne treće posednice tražili su njenog brata koji je naklonjen Nemcima, a osim toga i ključ od opštinske kancelarije. Dalje je pretresena i kuća jednog Nemca. Na Tuhijskom putu banditi su kontrolisali lica koja su prolazila.

Primedba uz k) i 1): U pitanju je ista banda odn. njeni delovi kao i pod h) Hruševka.

- m) U *Senožetima* 4,5 km ist. od Vinja (1 1/2 sat), nepoznata lica, streljala su jednog stolarskog pomoćnika iz Vinja. Svučeni leš bačen je u Savu.
- n) Tri naoruž. bandita prinudno su regrutovali sina jednog posednika iz *Podstrana*, 1,7 km sev. zap. od Moravča (1/2 sata).

3. i.
- o) U 18.00 časova opljačkalo je 8 naoruž. bandita manje količine različitih životnih namirnica od jednog seljaka u *Brdima*, 2,5 km zap. jugozap. od Radovljice (1 1/4 sat). U 18.15 časova 3 bandita su tražila rakiju od jednog seljaka u istom mestu. U 18.30 časova pojavilo se kod jednog zakupca u Brdima 10 naoruž. bandita i zaklalo 5 prasadi. U 19.15 časova 5 bandita je zahtevalo rakije od jednog posednika u istom mestu; oni su na kraju odneli pola hleba.

Između 19.00 \ 22.00 časa opljačkalo je 20—30 naoruž. bandita u *Ravnama*, 6 km zap. sev. zap. od Železniki (2 sata) 1 kravu, 1 svinju i različite životne namirnice. Pravac dolaska i odlaska Prtovč.

U 23.00 časa opljačkao je nepoznati broj naoruž. bandita jedan kazan za pečenje rakije jednom posedniku u *Čepljama* 1,7 km sev. od Lukovice (1/2 sata).

- p) U 6.30 časova bandit Inglič otsekao je kosu jednoj pletilji u *Dobračevi*, 1,8 km sev. od Žiri (1/2 č.).
- q) Između 5.30 i 6.00 časova prinudno su regrutovana 2 sina dvojice posednika u *Svinama*, 3 km sev. sev. zap. od Moravča (3/4 sata) od strane 3 odn. 4 naoruž. bandita. U 6.30 časova pokušali su banditi da pronađu i odvedu sina jednog posednika u *Mošenik-u*, 3 km ist. severo ist. od Moravča (3/4 sata). Mladić je uspeo da pobegne, ali se još nije vratio.
- U 19.00 časova veći broj naoruž. bandita prinudno su regrutovali sina jednog posednika iz *Peča*, 3,3 km južno od Blagovice.
- U 24.00 časa 5 naoruž. bandita prinudno su regrutovali sina jednog posednika u *Desena* 3,4 km jugoist. od Moravča (1/4 sata).
4. 1. r) U 3.00 časova 5 naoruž. bandita prinudno je regrutovalo sina jednog posednika u *Češnjicama*, 1 km jugoist. od Moravča (1/4 sata). Svi prinudno regrutovani bili su već pregledani od strane nemačke vojske i oglašeni za sDosobne.

Sopstvena delatnost:

Uz g) Zabrekve: poterna odeljenja 9 čete 19 pol. puka nisu mogla otkriti ni tragove, tako da se sumnja da je u pitanju pogrešna prijava.

Uz j) Križišće: žand. patrola je u Podjelši 2,7 km sev. sev. zap. od Kamnika, obasuta vatrom od strane sina jednog posednika, koji ima dozvolu za nošenje oružja, pošto je mislio da pred sobom ima bandite. Nije bilo gubitaka.

U svim ostalim slučajevima od a) do r): odaslate patrole žandarmerije odn. zaštitne policije.

31. 12. 1942 u 14.45 časova snage 3 žand. rez. čete (mot.) Alpenland i žand. stanice Kamnik, izvršile su napad na jedan logor,

zaposednut sa 50—60 naoruž. bandita, između dvorca Kolovec i Dupeljne, oko 5,5 km jugoist. od Kamnika. Došlo je do oko jednočasovnog vatrenog okršaja, pri čemu je poginuo jedan podoficir a drugi teško ranjen. 1 bandit ubijen i više ranjeno, sudeći po tragovima krvi. Banda je pobegla ostavivši više ranaca, meso od 3 govečeta, razno kuhinjsko posuđe i ostale logorske predmete.

31. 12. 1942 u 18.00 časova banditi su obasuti vatrom jednu žand. patrolu u *Rudnom*, 3 km severno sev. ist. od Železniki. Pritom je jedan žand. vodnik bio lakše ranjen sa 3 metka. Patrola je odgovorila vatrom. Na strani bandita verovatno su pogodjena 2 čoveka.

Donja Štajerska:

Protivnik:

28. 12.   s) U 19.15 časova jedan bandit tražio je jelo kod jednog posednika u Šemniku 5,5 km zap. sev. zap. od Zagorja (3 sata).
U 20.00 časova 1 rudar iz Medije, opština Zagorje (nije označeno na karti) koji je išao na posao, zaustavljen je od strane 4 bandita i zadržan do 21.30 časova.
U 20.15 časova, u blizini seoske kolonije, jedan bandit zaustavio je, iz nepoznatih razloga, jednog čoveka iz *Trbovlja* koji se vraćao iz bioskopa.
U 20.45 časova prosio je 1 bandit malo jela kod jednog posednika u Smučidolu, 4,3 km jugoist. od Kolovrata (4 sata).
U 21.00 čas pokušala su 2 naoruž. bandita, na glavnom putu u blizini Hoča, oko 5,5 km juž. od Maribora (10 minuta), da jednog pomoćnog radnika pridobiju za svoga saradnika. Ukoliko pristane, trebalo je posle praznika da se iavi jednom seljaku na Pohorju pod lozinkom »KKO 13«.
29. 12.   t) U 11.00 časova tražio je 1 bandit hleba i slatkog vina kod jednog poljoprivrednog radnika u *Smučidol-u*, 4,3 km jugoist. od Kolovrata.

U 18.00 časova primećena su 3 bandita u oblasti *Ravnog*, oko 1 km sev. od Sv. Gore (kota 849).

U 20.00 časova pojavili su se isti ovi banditi u *Semniku*, 5,5 km zap. sev. zap. od Zagorja.

30. 12. U 2.00 časa 2 bandita su razvalila i pretresla stan jednog penzionera u *Toplicama*, 1 km sev. zap. od Zagorja (1/4 sata), u njegovom otsustvu; oni su iz rama isekli fotografiju vlasnika stana i ostavili za sobom protivdržavne letke.

U 3.00 časa u *Lokama*, 2,8 km sev. zap. od Zagorja (1 s.) primećena su 2 bandita, verovatno ovi isti.

v) Između 19.00 i 24.00 časa banditske grupe u jačini od 6—25 ljudi, među njima 3 žene, opljačkali su životne namirnice kod 5 posednika u Padeškom Vrhu i *Planini*, oko 6 km sev. od Zreča (3 sata).

31. 12. w) U 2.00 časa 6 bandita opljačkali su životne namirnice jednom seljaku u Maliču, 3 km sev. sev. zap. od Laškog (1 1/2 sata).

1. 1. x) U 22.30 časova 2 naoruž. bandita i 1 naoružana žena pitali su jednog posednika u Mozirju za njegovu crku i za najbližu železničku stanicu.

3. 1. y) Između 17.00 i 23.00 časa oko 20 naoruž. bandita opljačkalo je životne namirnice od 3 posednika u *Sv. Joštu*, 3,8 km sev. zap. od Vranskog (2 sata).

Oko 21.30 časova opljačkala su 2 naoruž. bandita vermanšafisku uniformu, kao i jednu uniformu TN-a² i radne cipele jednom stolarskom majstoru u *Mozirju*.

Oko 20.45 časova žand. stanica Dobrna čula je puščane puçnje.

* TN — Technische Nothilfe — Tehnička hitna pomoć

Sopstvena delatnost:

Uz s) do z): odaslane patrole žandarmerije, zaštitne policije odn. pokrajinske straže.

U ranim jutarnjim časovima 3. 1. 1943 završena akcija opkoljavanja na nemačko-ital. granici.

30. 12. 1942 pokušalo je 7 bandita da proboje graničnu prepreku kod kote 501, 4 km. sz. od Bučke. Oni su odbijeni. Inače nije bilo nikakvih događaja.

Dodatak uz izveštaj o situaciji od 31. 12. 1942 po pitanju ubistva banditskog vođe Osojnika:⁵

Bračni par koji je prikrivao O.-a uhapšen je od strane Gestapoa. Brat zakupca stanu je pobegao, bio teško ranjen sa više metaka, i žand. patroli uspelo je da ga 30. 12. 1942 u 1.00 čas uhvati. Ranjeni je priveden u bolnicu u Ptiju, gde je podlegao povredama.

Primedba:

U mesecu decembru 1942 banditi su u Gorjenjskoj prinudno regrutovali 21 mladića koji su bili pozvani u oružanu silu. Od prinudno regrutovanih do sada se još niko nije vratio.

potpisao K n o f e

Za tačnost

F i s c h e r s. r.

narednik-vodnik zašt. pol. u rezervi

⁵ Kada je izdajom uništena Lackova četa, bio je u borbi ranjen Franc Osojnik. On se povukao preko Pesnice u pravcu svoje kuće u Desincima a odatle na Vičavu, gde se lečio. Ubrzo zatim došao je kod sekretara Pokrajinskog komiteta Sergeja Kraighera, gde su se dogovorili da ode u Pohorski bataljon. Odatile je više puta svraćao u okolinu Ptua da bi formirao novu borbenu grupu. Krajem decembra ponovo je stigao u okolinu Ptua sa zadatkom da pripremi put Pohorskom bataljonu i da izvrši presudu nad izdajnikom Knezom. Kada je u Krčevini u nekoj kući sazvao sastanak, bio je izdan, gestapovac Reibenschuk ubio ga je kroz prozor. Nemci su ga mrtvog pokazivali u Ptiju (Podaci: članak Vladimira Bračića: »Upor in tragedija na Dravskem Polju«, Slovenski poročevalec od 18 IX 1954).

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
5 JANUARA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOGL KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA DOB¹**

KOMANDA PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO

Odeljenje načelnika štaba
Otsek operacije i službe

Br. 02/129 Op. prot. Poverljivo   V.P. 59, 5 januar 1943-XXI

Predmet: Napad na zamak Dob

Komanda XI arm. korpusa
Stab
Operativno odeljenje
Stiglo 7-1-43
Br. 112 klasa R 2

KOMANDI XI ARM. KORPUSA

—Operativno—

Vojna pošta 46

U toku noći uoči 27-og decembra prošle godine velike komunističke bande istovremeno su napale u dolini Mirne garnizone Krmelj (XN-DE), Tržišće (XN-CZ) i zamak Dob² (XV-CZ) vidi operativni izveštaj br. 02/9993/op. ove Komande od 27-og dec. prošle godine.

Teško je tačno rekonstruisati kako se razvijao napad na Dob, budući da su svi članovi garnizona (1 oficir, 1 podoficir i 17 vojnika koji su pretstavljeni vod 117-og bat. cr. koš.) herojski poginuli na položaju savladani nadmoćnim neprijateljskim snagama, posle upornog otpora koji je trajao punih 30 sati. Na osnovu iskaza nekolicine civila — stanovnika zamka, koji su preživeli tragičan događaj, i iz podataka koji su mogli biti prikupljeni na licu mesta prilikom izviđaja izvršenog 28-og i 29-og decembra, događaji se mogu rekonstruisati na sledeći način:

26-og decembra oko 22 časa velika ustanička formacija, procenjena na oko 500 ljudi, napala je na garnizon zamka Dob.³ Garnizon, već u stanju pripravnosti, bio je na svojim

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (21 G — 23).

² Vidi dok. br. 204 u 4 knjizi VI toma

³ Vidi dok. br. 102

borbenim položajima i odmah je pružio vrlo energičan otpor. Malo posle napada, jedna grupa od oko 30 razbojnika uselila je da prodre u zamak kroz prozor na sobi sina grofa Logotetia, prozor bez rešetaka, koji je nesumnjivo neki od grofovih potčinjenih izdajstvom otvorio iznutra. Odatle su razbojnici unali u odaju gde se sa grofom nalazila grofica, njihov dvadesetogodišnji sin, porodica pretdsednika opštine St. Rupert (koju su sačinjavali supružnici Mavser i četvoro dece, od kojih jedan sveštenik), još jedan bračni par koji se prethodno ovde sklonio i posluga.

Cim je video šta se desilo, pnoručnik Viti Antonio je izdao naređenje da se bacanjem ručnih bombi spreči ostalim razbojnicima da uđu u zamak kroz isti ulaz i, sa nekoliko pri-padnika crnih košulja, potražao je u pomoć grofovovoj porodici. U zgradi je besnela borba ručnim bombama, u kojoj su prema gornjim iskazima, poginuli cr. koš. Barb'eri (jedini koji se smatra nestalim jer još nije nađen njegov leš) i još pet ljudi je ranjeno, među kojima, smrtno, oficir.

Odlučan otpor naših, pružen sa tako herojskim poletom, ako nije uspeo da oslobodi grofovou porodicu, bar je sprečio komunističkim razbojnicima da osvoje čitav dvorac i čak ih je prisilio da se povuku u jedno krilo na prvom spratu. Ovo su iskoristili grof Logoteti i dva sina pretdsednika onštine St. Rupert (sveštenik i jedan petnaestogodišnji mladić) da umaknu komunističkim razbojnicima i da se pridruže našima.

Za trenutak je izgledalo da su vojnici savladali napadače i borba je imala kratak zastanak: bili su već prvi jutarnji časovi 27-og decembra. Koristeći ovaj prekid, a ne mogavši uspostaviti radiovezu, vojnici su, isekavši jedan tepih po dužini, uspeli da spuste kroz prozor mlađeg pretdsednikovog sina, koji je, prevalujući put preko polja, posle nekoliko sati uspeo da stigne u komandu 117-og bat. cr. koš. u Mokronog (XL-CZ) radi traženja pomoći.

Nažalost, ovaj garnizon, budući da je svoje neznatne snage upotrebljio protiv nadmoćnijih bandi komunističkih razbojnika koji su ga opkoljavali, nije mogao da pošalje traženo pojačanje i morao se ograničiti na to da o situaciji u Dobu javi pukovniku Pelazzi, komandantu 98-e legije cr. koš. u Trebnje (XR-CU), koji je saopštenje primio u prvim popodnevним časovima. Sve raspoložive snage garnizona Trebnje (300 ljudi) pukovnik je već od jutra upotrebljio za zaštitu voza br. 9332, koji su na pruzi u dolini Mirne komunistički razbojnici izbacili iz koloseka u blizini Gomila 4 km od Doba (ZT-CZ) i iste snage

su blizu Brezovice (ZT-CZ) заметнule борбу са великим усташким формацијама, наневши им сигурне губитке.⁴

S обзиром да се већ смркавало, а водећи рачуна о општој ситуацији у долини Мирне, где је било јављено да се налазе ударне brigаде »Cankar«, »Gubec«, »Tomšič« и друге локалне bande, пуковник Pelazzi је трајо од Команде Дивизије појачање са којим би се следећег јутра отишло у Dob. Одазвао сам се његовом трајењу пославши у току ноћи возом у Trebnje III (24-ог пеš.) који се тек био вратио у седиште после операције чиšćenja u зони St. Jernej (IH-CQ) — (види оперативни извештај бр. 02/9993 од 27-ог decembra), вод минобација од 81 mm, вод минера, вод 75/13, једну чету M.V.A.C. и две радиостанице R 2 — 3.

Međutim ситуација у замку Dob, која је за извесно време, у првим јутарњим часовима, изгледало да се развија у наšu корист, поново је постала vrlo kritična. Stvarno, dok су комунистиčki razbojnici, opsedajući spolja vatrom из svih svojih oružja, primorali branioce da ostanu iza puškarnica, они који су били unutra pokušавали су да запале други sprat, где су наši bili zabarikadirani, pribegavajući i minama. Spoljni нападачи су покушали да уђу у zgradu помоћу лествica, ali su im наši pružali otpor u toku čitavog dana, osујетивши njihove napade. Više puta су комунисти pozivali na предају obećavajući da ћe ih ostaviti u životu, ali су vojnici odgovorili da су pre spremni da umru nego da popuste.

Najzad, предвеће, разбоjnici су успели да запале други sprat, одакле су се наši branili. Ови су тада, кроз рупу на поду, сишли на први sprat a одатле у приземље, а затим у млеварницу, одакле су произвели да се brane odbijajući stalno учестале нападе разбоjnika.

Tako je nastupila и друга ноћ. Časovi ovog малог одељења сада су већ били izbrojani. На dan 28-ог dec. u 2 časa ћula су се poslednja dva rafala из mitraljeza »breda« i najzad dve eksplozije.

To су биле mine od којих је tavanica пала на glave branilaca. Vojnici, još u životу, svi ranjeni i iznureni vrlo,-дугом борбом, полумртви од дима и rušевина пали су у рuke комунистиčkim разбоjnicima . . .

Nekolicina preostalih civila priznala је i rasvetlila heroizam oficira i pripadnika crnih košulja, који су, iako издани, pružали otpor до kraja punih 30 sati popustивши тек када је municiје nestalo а rane i požar ih doveli u polunesvesno stanje

⁴ Dописано sa strane: »To je kolona koja umesto da ide prema Dobu, povukla se u Trebnje.«

Da od samog početka izdaja nije stavila komunističke razbojнике u tako povoljan položaj, sigurno je da bi ishod napada bio sasvim drukčiji.

Pukovnika Pelazzi, koji je sa pojačanjem pošao još u zoru 28-og iz Trebnja, zadržale su velike ustaničke formacije sa kojima je zametnuo borbu u zoni Brezovica — Trebince (ZT-CZ) i Mirna (ZV-CZ), i u zonu Dob je mogao da stigne tek u prvim popodnevnim časovima.

Od zamka koji je goreo ostali su samo glavni zidovi: svи podovi su se srušili, tako da su u prizemlju bile nagomilane ruševine u visini od preko dva metra.

Nađeni su leševi oficira, 17 vojnika, grofa Logoteti i njegovog sina. Nije nađen leš pripadnika cr. košulja Barbieri-a (koji je izgleda poginuo na samom početku napada), koji si gurno leži zatrpan pod ruševinama i zasada se smatra nestalim.

Leševi vojnika nosili su očigledne tragove opeketina i kontuzije: jednomo je desna ruka potpuno izgorela. To pokazuje da se odrana protegla kroz plamen i posle pada tavanice.

Od dva puškomitrailjeza i mitraljeza »breda« 37, koji su pretstavljeni pomoć garnizona, nađen je jedan izgoreli puškomitrailjez. S razlogom se smatra da su druga dva oruđa pod ruševinama.

Pukovnik Pelazzi zasada nije našao za potrebno da nastavi radove na otkopavanju ruševina, obzirom na postojeću situaciju u dolini Mirne i na potrebu da se najpre dejstvuje protiv ustaničkih bandi, a i radi toga da bi se izbegle eventualne nesreće, jer su za vreme radova unutrašnji delovi zamka, koji je sada sveden samo na glavne zidove, kotrljajući se i padajući sa visine, dovodili u pitanje bezbednost vojnika do deljenih za rad.

Na dan 29-og i 30-og decembra, protiv bandita su povedene akcije čišćenja koje su dovele do borbi u zoni Gomila (ZT-CZ) i Koren (ZV-CU), kojima su osvećeni naši slavno poginuli, nanevši ustanicima velike gubitke.

Komanda peš. div. »Isenzo«
M. P.

General komandant
Alessandro Maccario s.r.

⁵ Dopisano: »Izveštaj tačno potvrđuje vesti koje je dečak doneo u Komandu.«

ZAPOVEST KOMANDANTA POLICIJE PORETKA ALPSKE OBLASTI OD 6 JANUARA 1943 GOD. ZA AKCIJU PROTIV POHORSKOG BATALJONA¹

Komandant policije poretka
t Alpfenland

Moment. Maribor, 6. 1. 43

Sekcija 1 : 75 000
List Slovenska Bistrica —
Pragersko.

Z a p o v e s t z a a k c i j u b r. 106

- 1.) Na prostoru severno, istočno i jugozapadno od Velikog Vrha (oko 20 km jugozapadno od Maribora) ustanovljena pojačana banditska delatnost. Kao zajednički polazni pravac, prema izvršenim nedelima, naveden je Veliki Vrh. Izviđačke patrole gonile su deo jedne bande u jačini od oko 30 ljudi preko Lukanje (3 km. zapadno od Velikog Vrha — Osankrca) do jezera koje leži kod kote 1171. Banditi verovatno boravi sa svojom glavninom na zapadnim ograncima Velikog Vrha. Tragovi stopala u snegu bili su, prvenstveno na otkrivenom terenu, prekriveni granjem. Jedan deo bandita nosi lično izradene ogrtače za sneg. Cipele su umotane krpama i džakovima, zbog čega se ne mogu ustanoviti jasni tragovi stopala. Jačina bande ceni se na 90 ljudi. Kao naoružanje ustanovljeni su puškomitraljezi, automati, puške i ručne bombe.
- 2.) Banditi se imaju uhvatiti ili uništiti. Sva mesta, poljska dobra, koševi, kolibe, senare itd. u okviru linije zaprečavanja imaju se najdoslednije pretresti uz preduzimanje potrebnih mera opreznosti (vidi Drilog).
- 3.) Za ovo će se pripremiti:
Na I otseku (Komandant kap. zašt. polic. Plećko):
4 četa I pol. strazarskog bat. Beč
2 četa pol. strazarskog bat. Wiesbaden
5 četa pol. strazarskog bat. Alpenland
Na prostoru Lepe (kota 1065) — Sv. Trije Kralji (kota 1191) — severna ivica Kaponhofa — duž puta na zapad oko 500 metara severno pored Kosa i Vuka — dalje prema severozapadu do Osankrce.

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

II otsek (Komandant kap. zašt. polic. Kreipel):

3 četa 19 pol. puka

1 žand. rez. četa (mot.) Alpenland

četa žan. okruga Maribor

u priklučku na I otsek na prostoru Osojnika duž gornjeg serpentinskog puta — južno pored kote 1239 — prema severozapadu preko kote 1259 do oštrog zavoja puta kod »P« potoka Oplotnica.

III otsek (Komandant kapetan Winkler):

Snage oružane sile (350 ljudi)

u priklučku na II otsek na prostoru oštrog zavoja puta preko kote 1177 — duž korita potoka Cernova — na severne ogranke Javorskog Vrha preko kote 1270 — kote 1239 — na istok preko ušća potoka Lohnica — Janče do »Kod stare pilane« zaključno.

IV otsek (Komandant SA — Stubaf.² Töscher):

Bat. Vermanšafta

u priklučku na III otsek na prostoru »Kod stare pilane« polazno odatle — preko puta ka jugoistoku (250 m severno od kote 1150) — duž istočne ivice uzvišice koju stvaraju kote 1150 i 1208 — preko kota 1065 zaključno do grupe poljskih dobara 500 m zapadno od Lepe, u priklučku na I otsek.

Priprema za pokret mora biti završena 8. 1. 43 u 06.30 časova.

Završetak pripreme za pokret ima mi se javiti.

4.) *Prvi napadni cilj — linija:*

Osankrca — kota 1259 — pozadina uzvišice severno od kneževskog lovačkog doma do raskrsnice puteva 300 m severno od »F« od kneževskog — kota 1308 (Javorski Vrh) — kota 1284 — kota 1091 — na istok preko močvarne jaruge prema poleđini uzvišice 500 m istočno odatle — na jug preko kote 1225 duž poleđine uzvišice preko kote 1248 do raskrsnice puteva 300 m južno odatle — uzduž pešačkog uspona na zapad preko kote 1171 do Osankrce.

Drugi napadni cilj:

Korito potoka kod kote 1126 (1800 m severno od Osankrce).

Desna granica za I otsek istovremeno i

leva granica 3a IV otsek: Put od grupe kuća zapadno od Lepe prema severozapadu preko sedla koje formiraju visovi kote 1205 i kote 1223 u pravcu pravo na kotu 1126.

¹ SA — Sturmbannführer

Befehlshaber der Ordnungspolizei
Alpenland

s.Zt. Marburg, am 6.1.43

Karte 1:75 000
Blatt Windisch-Peis-
tritz-Pragerhof.

Einsatzbefehl Nr. 106

- 1.) Im Raum nördlich, ostwärts und südwestlich des Grosskogel (etwa 2½ Km. südwestlich Marburg) erhöhte Bandentätigkeit festgestellt. Als einheitliche Abmarschrichtung nach verübten Straftaten ist der Grosskogel angegeben. Aufklärungsstreifen haben eine Teilbande in Stärke von etwa 30 Mann über Losenja (3 km. westlich Grosskogel) - Osojna bis zu dem bei Punkt 1171 gelegenen See verfolgt. Vermutlich hält sich die Bande mit ihrer Masse an den Westhängen des Grosskogel auf. Fußspuren im Schnee wurden, vornehmlich auf freien Plätzen, mit Reisig verdeckt. Ein Teil der Banditen trägt selbstgefertigte Schneemäntel. Die Schuhe sind mit Lumpen und Säcken umwickelt, daher sind keine klaren Fußabdrücke festzustellen. Stärke der Bande wird auf 90 Mann geschätzt. Als Bewaffnung sind Maschinengewehre, Maschinengewehre und Handgranaten festgestellt.
- 2.) Die Banditen sind festzunehmen oder zu vernichten. Alle Ortschaften, Gehöfte, Scheunen, Schuppen, Heustadel usw. innerhalb den Abriegelungslinie sind genauestens unter zweckmässigen Vorsichtsmaßregeln zu durchsuchen. (Siehe Anl.)
- 3.) Hierzu stellen sich bereit:

Im Abschnitt I (Führer Hptm.d.Sch. Plecko):

1./Pol.Wachbtl.I Wien

2./Pol.Wachbtl.Wiesbaden

3./Pol.Wachbtl.Alpenland

Im Raum Leype (Punkt 1065) - Hl. 3 König (Punkt 1191) - Nordrand Kammhof - entlang des Wege. nach Westen etwa 500 Meter nördlich Koß und Vock vorbei - weiter nach Nordwesten bis Osojna.

Abschnitt II (Führer Hptm.d.Sch.Kreipel):

3./pol. 19

Gend.Rgt.Komp.(mot.) Alpenland 1

Komp.Gend.Hauptmannschaft Marburg

in Anschluss an Abschnitt I im Raum Osojna entlang der oberen Serpentinenstrasse - aktuell Punkt 1239 vorbei -

nach

*Leva granica za I otsek istovremeno i
desna granica za II otsek:* Osankrca preko poledine vi-
sova u korito Černovskog potoka do kote 1126.

Leva granica za II otsek istovremeno i desna
granica za III otsek: Zavoj puta kod »P« od potoka —
Oplotnica%ia istok preko poledine visa severno od »Kne-
ževskog lovačkog doma« preko kote 1304 — u pravoj li-
niji na istok do kote 1126.

Leva granica za III otsek istovremeno i desna
granica za otsek IV: Korito potoka Černova od »Kod stare
pilane« do kota 1126.

Nastupanje ka prvom napadnom cilju 8. 1. 1943, u 07.00
časova samostalno. Dostizanje prvog napadnog cilja javiti.
Nastupanje ka drugom napadnom cilju označiću ja ispu-
cavanjem dveju svetlečih bombi sa komandnog mesta.

Nastupati u streljačkom stroju. Oficiri i podoficiri su
odgovorni za to da se bezuslovno uspostavi i održava veza
sa susednim odredima i povezanost u streljačkom stroju
od čoveka do čoveka.

Dva skijaška voda koja se imaju formirati saglasno usme-
nom naređenju od 6. 1. 1943 stajaće meni na raspoloženju
od 7. 1. 1943 u 18.00 časova kod žand. stanice Konjice.

Transportovanje snaga 7. 1. 1943:

3 četa 19 pol. puka motornim vozilima od Krškog za Sev-
nicu. Odatle dalje vožnja teretnim vozom 7457 u 12.17
časova. Vozila se vraćaju nazad u Krško.

Landessicen četa Sevnica iz Sevnice u 12.17 časova istim
vozom.

Landessicen četa Laško iz Laškog u 13.21 časova istim
vozom.

Landessicen četa Slovenska Bistrica sa železničke stanice
Slovenska Bistrica u 15.11 časova.

Prispeće u Maribor — Tezno u 16.03 časova.

Dalja vožnja gore navedenih snaga sa snagama Verman-
šafta iz Maribora — glavna stanica u 21.02 časa. Prispeće
u Falu u 21.28 časova.

Landenssicen četa Marenberg redovnim vozom u 20.28
časova iz Marenberga. Dolazak u Falu u 21.08 časova.

Dop. biciklistički vod Slovenj Gradec sa redovnim vozom
u 07.33 časova iz Slovenj Gradeča.

2 četa pol. stražarskog bat. Wiesbaden kao oruž. sila iz
Slovenj Gradeča.

5 četa pol. stražarskog bat. Alpenland, Ljubno ob Savinji
motorizovano do Šoštanja, odatle u 09.01 čas sa istim vo-
zom kao i 2 četa pol. stražarskog bat. Wiesbaden.

Prepis

Prilog uz zapovest za angažovanje.

Br. 106

Komandant

Policije bezbednosti i službe bezbednosti
u Donjoj Štajerskoj
u Mariboru

Del. Br. IV.

Maribor, 7. 1. 1943

Komandantu policije poretka Alpenland
Bled

Predmet: Držanje pri akcijama

Pri akcijama, molim da postupate po sledećem:

Svakog civila koji luta po terenu prokontrolisati da li poseduje važeće isprave. Ako dotični *nema važeću ispravu*, ili inače postoje bilo kakve sumnje u odnosu na identitet njegove ličnosti, isti se onda ima privesti radi identifikovanja pripadniku *policije bezbednosti* pridodatom svakoj četiri odn. svakom bataljonu, ili, ako se ovaj ne može naći. *zarobljeničkoj sabirnoj stanici*. Pritom ne postupati sitničarski već, i da se ne bi gubilo vreme, postupati po mogućству opsežnije. Jedno ili više hapšenja nisu u pitanju. Kod zarobljeničkih sabirnih stanica nađe se uvek vremena i prilike da se to lice detaljno provjeri.

potpisao Lurker

Za tač. prep.
potpis nečitak
narednik-vodnik zašt. polic.

Zandarmeriski srez Trbovlje
Prisp
Sproved. 8. jan. 1943
Del. Br. 32/42 Priloga ./.

(Paraf)

IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE OBLASTI OD 8 JANUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI USTANIKA OD 3 DO 8 JANUARA 1943 GODINE¹

Viši vođa SS i policije

Alpenland

Bled, 8 januara 1943

Zapovednik policije poretka
— Komandno mesto Bled —

Ic

Situacija 8 januara 1943

Gorenjska:

Protivnik:

3. I.

- a) U 20.00 časova 1 naoruž. bandit se raspitivao kod jedne stanovnice u Žubejevu, 3,8 km sev. zap. od Šmartnog v Tuh. (1 3/4 sata), o boravištu jedne bande.

Između 21.00 i 22.00 časa primećen je u Selu, 2,3 km sev. od 2iri (3/4 sata), 1 naoruž. bandit.

U 22.00 časa zahtevala su 4 naoruž. bandita da im se izrade činele kod jednog zatilje u V. Hribu, 3,5 km ist. od Šmartnog v Tuh. (11/4 sata).

4. I.

- b) U 20.00 časova oko 20—30 naoruž. bandita opljačkalo je životne namirnice kod jednog posednika u Selima, 4,6 km sev. zap. od Šmartnog v Tuh. (2 1/4 sata).

Između 20.00 i 21.00 časa 2 odn. 6 naoruž. bandita opljačkali su meso, hleb i rakiju, u Veseno, 2,5 km zap. od Šmartnog v Tuh. (3/4 sata). Pravac odlaska prema Potoku — Hruševki.

- c) U 13.00 časova jedan stanovnik iz Prapreča video je na putu između Prapreča i Bele Peči, oko 3 km sev. sev. zap. od Šmartnog v Tuh. (1 1/4 sata), otprilike 40 naoruž. bandita koji su se grejali kod vatre.

¹ Original, umnožen na ciklostilu, nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

Oko 17.00 časova prošlo je oko 20 naoruž. bandita krcz mesto *Zubejevo*, 3,8 km sev. zap. od Šmartnog v Tuh. u pravcu Studeneca.

- 5. 1.**
- d) U 20.00 časova opljačkao je 1 naoruž. bandit manje količine hrane od jednog posednika u *Plavškom Rovtu*, 2 km sev. zap. od Jesenica (3/4 sata).
U 21.00 čas opljačkao je nepoznati broj naoruž. bandita životne namirnice i delove odeće od jednog posednika u *Vodicama*, 4,2 km sev. sev. istočno od Kamnika (1 sat).
  - e) Između 0.30 i 4.00 časa banditi su prinudno regrutovali 4 mladića iz *Zg. i Spod. Javorščice* 4,2 odn. 3,5 km jugozap. od Moravča (20 odn. 30 minuta), iz *Goričice* 4,4 km zap. cd Moravča (1 sat), i *Stegne*, 3,7 km zap. jugozap. od Moravča (20 minuta).
U 2.00 časa više bandita odvuklo je 1 pomognog radnika iz *Gradišča*, 1 km jugozap. od Lukovice (1/4 sata).
  - f) U 13-00 časova pojavio se u Dolenjoj Dobravi kod Gorenje Vasi u Poljanskoj Dolini, kod jednog obućarskog majstora 1 naoruž. bandit i držao njegovim čerkama pridiku, zato što su 26. 12. 1942 igrale kod jednog gostioničara u Gorenjoj Vasi. Pretio je otsecanjem kose ako još jednom budu isle na igranku.
U 19.00 časova 4 naoruž. bandita zahtevala su hleba i mleka od jednog posednika u *Zabrekvama*, 2,8 km sev. ist. od Selca (1 sat).
- 6. 1.**
- g) Neposredno posle pola noći oke 50 naoruž. bandita opljačkalo je od jednog posednika u Blagovici, 2 svinje, veće količine životnih namirnica i delove odeće. Pravac dolaska i odlaska Tuhinjska dolina. «
  - h) U 3.30 časova oko 20 naoruž. bandita priznudno su regrutovali sina jednog posednika iz *Sela*, 3,8 km zap. od Moravča (3/4 sata).

- i) U 9.30 časova oko 20 naoruž. bandita zaustavilo je jednog mlađeg čoveka sev. od Sv. Ožbolta, oko 5,5 km jugozap. od Škofije Loke (2 1/2 sata). Pretresli su ga i naredili mu da smesta ide kući jer će u protivnom biti streljan.

U 18.30 časova pojavila su se u *Zgornjoj Dobravi* kod Gorenje Vasi u P.D. (25 minuta), 4 naoruž. bandita kod jednog posednika, da bi obema njegovim čerkama otsekli kose. Oni su odustali od ovoga i pokazali devojkama komunističke letke i fotografije ubijenih nemačkih vojnika.

6-/7. 1.

- j) U toku noći više naoružanih bandita priznudno su regrutovali 4 mladića iz *Kresniških Poljana*, 3 km jugozap. od Kresnica (1 1/4 sat) i 3 sina jednog posednika u *Maloj Dolgoj Nogi*, 5 km jugozap. od Kresnica (2 1/2 sata), zatim 2 mladića iz *Laza*, 1 km jugoist. od Vinja (1/2 sata). Pravac odlaska ital. granica.
- k) U ponoć je oko 20 naoruž. bandita upalo kod jednog seljaka u *Log-u*, 2,8 km ist. sev. ist. od Blagovice (1 sat), i opljačkalo životne namirnice, delove odeće kao i nakit dok je nepoznati broj bandita opkolilo kuću.

7. 1.

- 1) U 3.00 časa nepoznati broj naoruž. bandita priznudno je regrutovao 5 mladića iz *Senožeta*, 4,5 km ist. od Vinja (1 1/2 sat).

Sopstvena delatnost:

Uz a) do 1): odaslane patrole žandarmerije odn. zaštitne policije.

4. 1. 1943 od 14.10 do 16.30 časova vatreni okršaj između 2 voda 2 žand. rez. čete (mot.) Alpenland i jedne vrlo iake bande koja se bila ukopala na Ercnovec (kota 919) 3,3 km sev. sev. zap. od Šmartnog v Tuh. 2 bandita ubijena, 3 ranjena. Zaplenjeno je 2 puške, 1 pištolj, 300 metaka, rančevi, pisači materijal itd. Sopstveni gubici: 1 narednik ranjen metkom u gorju butinu.

6. 1. 1943 uhapšen je jedan bandit iz Smlednika kod Medvoda. 7. 1. 1943 u 11.30 časova razvio se žestok sukob između kontra-bande »Ludvik« i jedne bande u jačini od oko 40 ljudi, otprilike 500 m južno od crkve Sv. Ožbolt, 6,5 km jugo-zap. od Škofje Loke. Dva bandita ubijena, 1 zarobljen. Zaolenjeno je 7 pušaka, 20 magacina za laki mitr., 2600 metaka, celokupna oprema, kao čebad, šatorska kri-la, delovi odeće, cipele, rančevi, kuhinjsko posude, životne namirnice, pisaći materijal itd.

Donja Štajerska: Sopstvenih gubitaka nije bilo.

3. 1.   m) *Protivnik:*
Između 18.45 i 21.00 čas opljačkalo je 3 naoruž. bandita meso i brašno kod 6 posednika u *Orloj Vasi* 4,3 km jugoist. od Braslovča (1 1/2 sat).
- n) U 2"13.0 časova zahtevala su 2 naoruž. bandita kafu i hleb od jednog posednika u *Legenu*, 2,6 km ist. od Slovenj Gradeča (1 sat).
4. 1.   o) U 18.00 časova 8 naoruž. bandita opljačkalo je razne životne namirnice od 2 seljaka u *Sv. Jeronimu*, 1 km zap. od Vranskog (1/3 sata).
- P) U 5.35 časova izvršena je, verovatno od strane bandita sabotaža na dalekovodu visokog napona u bliziriji *Arje Vasi*, oko 2 km ist. od Zaleca (1/2 sata).
- q) U 3.30 časovč obaveštajci su u blizini zamka *Gradič* kod St. Ilij, 3,7 km jugoist. od Velenja videli 4 naoruž. bandita.
U 4.00 časa pojavila su se kod/jednog posednika u *Golavabuki*, 2,2 km jugoist. od Smartina (1/2 s.) 2 naoruž. bandita koji su se tamo ogrejali.
U 18.00 časova na vrhu *Krešica* (kota 1055), oko 4 km sev. zap. od Vranskog (2 sata), video je 9 naoruž. bandita, koji su posle dvočasovnog zadržavanja, otišli u pravcu Marija Creta.

5. I-
- r) Između 3.00 i 6.00 časova opljačkalo je više naoruž. bandita 1 svinju sa D.A.G.² u Globokom, 7,5 km sev. ist. od Brežica (2 1/2 sata). Pravac odlaska Pišece. Između 18.00 i 19.00 časova opljačkalo je 4 naoruž. bandita životne namirnice od 2 posednika u Dobrovlju, 4 km zap. sev. zap. od Braslovča (2 sata).
U 20.00 časova opljačkalo je oko 10 naoruž. bandita životne namirnice, skupocene stvari i gotov novac u ukupnoj vrednosti od 1200 RM, od jednog seljaka u Sv. Pongracu, oko 5 km jugoist. od Sv. Lovrenca, (2 1/2 sata).
U 23.30 časa opljačkao je nepoznati broj naoruž. bandita životne namirnice od 2 seljaka u Marnu, 7,2 km ist. jugoist. od Trbovlja (2 sata); osim toga banditi su rasturili letke,
  - s) U 19.00 časova 6 naoruž. bandita tražili su životne namirnice od jednog posednika u Lobnici, oko 2,5 km južno od Ruše (1 sat).
- Između 19.00 i 20.00 časova 3 naoruž. bandita u uniformi vermanšafta i 1 naoružana žena, tražili su životne namirnice od jednog seljaka u opštini Paška Vas, oko 5 km sev. od Braslovča. Pre odlaska pitali su za jačinu žandarmerije i Vermanšafta.
6. I.
- t) Oko 15.00 časova opljačkao je 1 naoruž. bandit manju količinu životnih namirnica od jednog seljaka u Lepoj Njivi, 4,8 km sev. sev. ist. od ivfozirja (1 1/2 sat).
Između 19.00 i 24.00 časa opljačkala su 2 odn. 3 naoruž. bandita životne namirnice od 3 seljaka u Legenu, 2,6 km ist. od Slovenj Gradeča (1 sat).
Oko 24.00 časa opljačkala su 2 naoruž. bandita životne namirnice kod jednog seljaka u Gradišču, 1,4 km sev. ist. od Slovenj Gradeča (1/2 sata).

³ DAG — Deutsche Ansiedlungsgesellschaft — Nemačko društvo za nastanjivanje.

7. 1. U 19.45 časova 12 naoruž. bandita opljačkali su duvanske proizvode iz jedne gospodarstvenice u *Trnovecu*. 1,5 km južno od Sp. Rećice (1/2 sata).

U 20.45 časova 5 naoruž. bandita opljačkali su životne namirnice i 1 radio prijemnik sa dobra u *Cigonci* 2,4 km jugozapad. od Slov. Bistrice. (3/4 sata).

v) U 17.30 časova viđeni su naoruž. banditi kod *Tinja* 6,2 km sev. zap. od Slov. Bistrice (3 sata).

Sopstvena delatnost:

Uz m) do v): angažovane patrole žandarmerije, zaštitne policije, odn. seoske straže.

8. 1. 1943 velika akcija na prostoru Veliki Vrh (k. 1347) sev. od Oplotnice, sa 3 četom 19 pol. puka, 2 pol. četom straže, bat. Wiesbaden, 4 četom pol. straž. bat. Beč, 5 četom pol. straž. bat. Alpenland, 1 četom žand. rez. četom (mot.) Alpenland, sastavljenom četom žand. okruga Maribor, 3 četom vojske i bat. vermanšafta. Rezultat: Pohorska banda uništena. Ubijeno 64 bandita, medja njima komandant bat., bat. intendant, bat. lekar i 2 komandira četa. 1 bandit zarobljen. Oružje i municija zaplenjeni u velikoj količini. Sopstveni gubici: Policija 16 mrtvih i 26 ranjenih, vojska 1 mrtav i 2 ranjena, vermanšaft 2 mrtva i 3 ranjena.³

Za tačnost
Fischer s. r.
narednik-vodnik zašt. pol. u rezervi

potpisao K n o f e

Zandarmeriska stanica Gorenja Vas
srez Kranj, Gorenjska

Stiglo 16. 1. 1943
Del. br. ./ Priloga ./.

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA-XORI DELLE ALPI« OD 8 JANUARA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O ČIŠČENJU ZONE POGLED — MOLNIK¹

**KOMANDA PES. DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«
ODELJENJE NAČELNIKA ŠTABA
— Obaveštajni otsek —**

Br. 126/Obavešt. prot. — poverljivo V.P. 100, 8 januar 1943-XXI

*Predmet: Informativni izveštaj br. 7.—
Odhos karta J 1 : 100.000 — sekcija Cerknica. —*

VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLO- VENIJA — DALMACIJA« — Obavešt. odelj.	= V.P. 10
KOMANDI XI ARM. KORPUSA — Obaveštaj- no odeljenje	= V.P. 46
KOMANDI PEŠ. DIVIZIJE »ISONZO«	= V.P. 59
KOMANDI PEŠ. DIVIZIJE »MACERATA«	= V.P. 153
KOMANDI GRUPACIJE CR. KOŠ. »XXI APRILE«	= V.P. 46
KOMANDI XI GRUPACIJE GRANIČNE STRAŽE	= V.P. 46

AKTIVNOST GARNIZONA — 7 januara 1943 — XXI

Akција на Поглед (VH — DH) — Molnik (UQ/US-DH)²

— Trupe koje operišu započele su jutros pokret sa četiri kolone, polazeći iz Rudnik (UO-DH) — Šmarje (US-DE) — Grosuplje — Polica (VK-DE), a u prvim popodnevnim časovima dostigle su položaje Orlje (UQ-DH) — Repče (US-DE) — Pance (VH-DE) — Teličar (VK-DH). Od jutros u 9h jedna četa 51-og peš. puka i formacije M.V.A.C. sa periferije Ljubljane počele su radove na zaprečavanju u zoni Sv. Lenart (US-DL) — Pečar (VH-DL), a u zoni Pečar (VH-DL) — kota 645 (VK-DH) nemačke trupe.

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja -narodnog oslobođenja u Ljubljani.

* Vidi dok. br. 107

**Akcija je do sada vršena ne nailazeći na otpor.
Jedinice su morale da savladaju znatne teškoće usled velikog snega, koji im je ometao marš.**

Sektor Ijubljanskih trupa

- Posada garnizona Škofljica izvršila je izviđanje duž žel pruge.

Sektor Borovnica

- Jedna pokretna jedinica garnizona Borovnica izvršila je izviđanje u zoni Jezero (UH-DE). Formacija M.V.A.C. istog garnizona pregledala je zonu Krimček (TR-CS) — Pristava (TP-CS).
- Jedinice I/51-og peš. puka garnizona Horjul izvršile su izviđanje u zoni Koreno (TI-DL) i Korošec (TL-DL).
- Jedan odred II/51-og peš. puka garnizona Studenec (UM-CZ) rasterao je grupu kom. bandita zaplenivši jednu pušku.

³

**GENERAL KOMANDANT
—V. Ruggero—**

**ZA TACNOST PREPISA
MAJOR NACELNIK STABA v. d.
— G. Dotti —
Dotti**

(M.P.)

¹ Kraj dokumenta je izostavljen zbog nevažnosti.

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA-
TORI DELLE ALPI« OD 9 JANUARA 1943 GOD. KOMANDI
JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O ČIŠĆENJU ZONE
POGLED — MOLNIK¹**

KOMANDA PES. DIVIZIJE »CACCIAATORI DELLE ALPI«
ODELJENJE NAČELNIKA ŠTABA

— Obaveštajni otsek —

Br. 150/Obavešt. prot. — Poverljivo

V.P. 100, 9 januar 1943 — XXI

Predmet: Informativni izveštaj br. 8.—

Odnos karta J 1 : 100.000 — sekcija Cerknica.—

VIŠOJ KOMANDI ORUZ. SNAGA »SLO- VENIJA—DALMACIJA« — Obavešt. odelj.	= V.P. 10
KOMANDI XI ARM. KORPUSA — Oba- vešt. odeljenje	= V.P. 46
KOMANDI PEŠ. DIVIZIJE »ISONZO«	= V.P. 59
KOMANDI PEŠ. DIVIZIJE »MACERATA«	= V.P. 153
KOMANDI GRUPACIJE CR. KOŠ. »XXI APRILE«	= V.P. 46
KOMANDI XI GRUPACIJE GRAN. STRAŽE	= V.P. 46

AKTIVNOST GARNIZONA   _ 8 januara 1943 — XXI

Akcija na Pogled (VH-DH) — Molnik (UQ-DH)

— Nastavlja se akcija o kojoj inf. izveštaj br. 7 od 8-og tek.
U prvim Doooodnevnim časovima kolone su dostigle liniju
Javor (VK-DH) — rudokod Rudnik (VH-DH) — Reški Ko-
vač (VH-DH) — Sadinja Vas (US-DH). Severno od Molnik
primećen je pokret kom. bandita, koji su uspešno tučeni.
Porušeni su logori i kuhinje kom. bandita.—
Na kotama 462 (US-DH) i. 582 na Molnik, naišlo se na min-
ska polja.

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Lju-
bljani.

Usled eksplozije mine jedan vojnik je poginuo a jedan ranjen.

Zaplenjeno je preko stotinu mina.

U zoni kote 579 na Pogled (VH-DH) patrole 111/52 peš. puka mitraljirale su jednu grupu kom. bandita u bekstvu. U St. Pavel (US-DH) uhvaćen je jedan kom. bandit, sakriven u senu.

Sektor ljubljanskih trupa

- Učestvujući u akciji na Pogled, sa ciljem da se kom. banditima osujeti mogućnost bekstva prema jugu, Komanda garnizona Škofljica pojačala je službu na pruzi i naredila da se zauzme padina naspram km 140.400.—
2

GENERAL KOMANDANT
— V. Ruggero —

ZA TACNOST PREPISA
MAJOR NAČELNIK ŠTABA v. d.
(G. Dotti)
Dotti

(M.P.)

¹ Kraj dokumenta izostavljen je zbog nevažnosti.

**IZVEŠTAJ 2ANDARMERISKE STANICE OPLOTNICA OD 9
JANUARA 1943 GOD. O UNIŠTENJU POHORSKOG BATA-
LJONA¹**

**Zandarmeriska stanica Oplotnica
Srez Maribor, Donja Štajerska**

Op. br. 1610

Oplotnica 9. 1. 1943

Sadržaj: Oružana borba sa banditima prilikom jedne velike akcije 8. 1. 1943.

Od 7. 1. — 9. 1. 1943 izvršena je velika akcija protiv bandita u kojoj su uzeli učešća policija, vojska i Vermanšaft.²

8. 1. 1943 u 12 časova na mestu severozapadno od Osankrce po prilici u središtu trougla kota 1287, 1259 i 1292 došlo je do borbe sa banditima. Borba je trajala oko dva i po sata u kojoj je jedna opkoljena grupa bandita u jačini od 55 ljudi i 10 žena bila potpuno uništена. Jedan ranjeni bandit je zarobljen.

Od snaga koje su upotrebljene u akciji preneto je u j) Oplotnicu 13 mrtvih, odakle je iste Celjska motorizov. zandarmerija prenela u Celje. Koliko je bilo ranjenih a koliko je od ovih umrlo, stanici nije poznato.

Samo mesto borbe sačinjavao je banditski logor koji se sastojao iz 26 skloništa. Skloništa su bila oko 80 cm ukopana u zemlju, pokrivena oblicama debljine takođe oko 80 cm sa slojem zemlje iznad oblica. Sam logor još nije bio potpuno izgrađen i imao je trasu u vidu ježa. Oko logora su zatim bili iskopani pojedinačni streljački zakloni za klečeći stav u cilju odbrane. Banditski logor zauzimao je prostor oko 100 m u kvadratu i nalazio se u sredini guste šume. U i oko logora posećena su stabla koja su iskorisćena za izgradnju logora, a ostavljeni panjevi bili su oko 50 cm visoki. Kod ove banditske grupe reč je o takozvanoj ruškoj bandi.

Identifikovanje bandita izvršio je mariborski Gestapo. Identifikovano je oko dve trećine imena. Ta imena među-

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

tim stanici nisu poznata. Ubijeni banditi preneti su 10. 1. 1943 kolima u Oplotnicu, odakle su kamionima transportovani dalj^ za Maribor.

Ova stanica uspela je da prikupi ukupno 23 banditske puške, od kojih su 4 bile slomljene, nešto municije i drugih raznih starih stvari koje su banditima služile kao oprema. Imena sopstvenih poginulih boraca sledeća su:

Johan Scharl, žandarm. narednik,

" Wedeb, pomoćni policajac,

" Scherathammer, žandarm. narednik,

Ernst Bresnik, pomoćni policajac,

Karl Fuchs, narednik zaštitne policije,

Alois Leschefer, žandarm. narednik,

Josef Leitner, policijski narednik zaštitne policije,

Franz Ramschek, pomoćni policajac,

Grazer (ime nepoznato), narednik zaštitne policije,

Wilchelm Zahler, narednik zaštitne policije.

Leopold Holebek, viši narednik žandarmerije,

Karl Siegel, narednik zaštitne policije,

Kilian Riedel, narednik zaštitne policije,

Kopije ovog izveštaja dostavljene su:

Komandantu žandarmerije i jedinica za akciju — Maribor

Komandantu policije bezbednosti i službe bezbednosti — referatu IV N, Maribor.

Komandantu žandarmerije pri šefu civilne uprave u Mariboru
Tajnoj državnoj policiji u Mariboru

Zandarmeriskom okrugu u Mariboru

Zandarmeriskom srezu u Mariboru

Komandantu policije bezbednosti i službe bezbednosti u Celju

Komandir žand. stanice

potpis nečitak s.r.

žandarmer. vodnik

IZVEŠTAJ SEKRETARA CENTRA NACIONALNE FAŠISTIČKE PARTIJE ŠT. VID PRI STIĆNI OD 9 JANUARA 1943 GOD. FEDERACIJI BORBENIH FAŠISTIČKIH ORGANIZACIJA U LJUBLJANI O NAPADU PARTIZANA NA PRIMSKOVO, DOLENJU VAS I TEMENICU¹

Nac. faš. partija

Federacija borb. faš. org. Ljubljane

Centar Nac. Faš. part. Št. Vid pri

Stični

Prot. br. 223/1.a.

**Nac. faš. part. — federacija
borb. faš. org. Ljubljana**

Protokol

Br. 27 54 predmet 3—C

Primljeno 21/1

Feder, sekret.	Univ. organ.
Polit, sekretariat	Ženske f. org.
Administracija	Kapilarna organiz.
Provincija	Štampa
Sind. Ekonomat	Prop, i kulturna
Matični ured i raspored	Disciplina
	Faš. udruženje
Borci	?
Odelj. za vezu P.U.: pod oružjem	Tehničko odelj.:
	Dopolavoro

**Št. Vid pri Stični,
9. 1. 1943-XXI**

Kao što sam javio prethodnim izveštajima, velike komunističke formacije, koje su ^esmetano boravile u zoni zapadno

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (22 C —22).

od ovog mesta, pokazale su značajnu aktivnost vršeći izviđanje u ovoj zoni i ispitujući, ali ne uporno, jačinu pojedinih naših odbranbenih uredaja.

Najozbiljniji događaji su se desili u noći između 3-eg i 4-og tek.- kada su tri jake komunističke bande napale istovremeno mesta Primskovo, Dolenja Vas i Temenica; prva dva su bila posednuta, jedno sa oko 50 vojnika antikomunista, a drugo sa 12, dok se u trećem nalazio policiski garnizon pojačan sa dvadesetak vojnika M.V.A.C.. Posle uporne borbe koja je trajala čitavu noć naše jedinice su morale da napuste svoje položaje zbog nedostatka municije i zbog toga što su komunisti već bili uspeli da zapale nekoliko odbranbenih uredaja. Formacija iz Primskova bila je prinudena da se pojedinačno povuče preko demarkacione linije sa Nemačkom, gde su je razni nemački garnizoni lepo primili, okrepili i uputili prema Ljubljani, odakle se posle nekoliko dana vratilo više članova za koje se smatralo da su nestali ili ubijeni. Formacija iz Dolenje Vasi pretrpela je utvrđen gubitak od dva mrtva i jednog lakše ranjenog, dok ona iz Temenice kao i iz Primskovog nije imala nikakvih gubitaka. Odmah posle povlačenja naših, koji su se, ponavljam, branili do poslednjeg metka i naneli napadačima teške gubitke — koji po pričanju stanovništva iznose više desetina — komunistički razbojnici su se utvrdili u osvojenim mestima, zapalivši kuće pripadnika M.V.A.C. i njihove kantonmane; u Primskovu su zapalili zgradu opštine, školu, parohiju i još nekoliko kuća. Još uvek su ova mesta van naše kontrole jer su ih snažno poseli komunisti, koji sprečavaju stanovništvo da se udalji kako bi se izbeglo da nas obaveštava o brojnom stanju njihovih formacija, koje su međutim procenjene na više stotina, na čijem se zaledu nalaze one o kojima sam već javio da su u zoni Sv. Križ, Moravče i Catež.

U sve tri akcije komunisti su, osim malog broja fanta-tika i stvarno smelih, pokazali slab borbeni duh, a neuspehe koje smo pretrpeli treba pripisati upadljivoj brojnoj nesrazmeri i slabijem naoružanju. Jedna činjenica se pokazala očiglednom, a to je da komunistički banditi ne znaju da iskoriste početni uspeh, jer inače tri mala garnizona ne bi bila samo evakuisana već i savladana, a svi njihovi branioci pobijeni i njihovo oružje zaplenjeno.

Izgleda, ali nije potpuno sigurno, da se u Primskovu smestila komanda brigade kojom komanduje zloglasni Kidrič ali je sigurno da je napadom na Dolenju Vas i Temenicu rukovodio

¹ Napad je izvršen noću 4/5 januara 1943 godine.

Jože Rus, bivši sudija iz Višnje Gore, za čiju glavu je takođe raspisana velika učena.

Stanovništvo se primerno držalo i nije odreklo svoju aktivnu i pasivnu pomoć kako formacijama M.V.A.C. tako i regularnim, pomažući njihovo prikrivanje koje je potrajalo više dana, a to je činilo znajući dobro kakvoj se opasnosti izlagalo.

Ovde, kao uvek, a više no ikad, budno se pazi očekujući sa apsolutnom sigurnošću širenje komunističke zimske operacije, kojoj je ova teritorija postala epicentar, ali moral je vrlo visok. Želja za opasnošću, sigurnost u uspeh i neograničeno poverenje u snagu našeg oružja otklanjaju izvesnu nesigurnost zbog naše malobrojnosti. Od komandanta pa do poslednjeg redova kruži izreka ako dođu, naći će hleb za svoje zube, i očekujemo ih bez straha.

**Sekretar Centra
Silvano Debrevi s r.**

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA-TORI DELLE ALPI« OD 10 JANUARA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O ČIŠČENJU ZONE POGLED — MOLNIK¹

KOMANDA PES. DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«
ODELJENJE NAČELNIKA ŠTABA
— Obaveštajni otsek —

Br. 153/obavešt. prot. — poverljivo

V.P. 100, 10 januar 1943-XXI

*Predmet: Informativni izveštaj br. 9.—
Odnos karta J 1 : 100.000 — sekcija Cerknica.—*

VIŠOJ KOM. ORUZ. SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« — Obavešt. odelj.	— V.P. 10
KOMANDI XI ARM. KORPUSA — Obaveštajno odeljenje	= V.P. 46
KOMANDI PEŠ. DIVIZIJE »ISONZO«	= V.P. 59
KOMANDI PEŠ. DIVIZIJE »MACERATA«	== V.P. 153
KOMANDI GRUPACIJE CR. KOŠ. »XXI APRILE«	= V.P. 46
KOMANDI XI GRUPACIJE GRANIČNE STRAŽE	= V.P. 46

AKTIVNOST GARNIZONA _ g januara 1943 — XXI

Akcija na Pogled (VH-DH) — Molnik (US-DH)
— Nastavljajući akciju u zoni Pogled — Molnik, operišuće jedinice su jutros dostigle zonu Osredki — Lanišće (VH-DH). Nađeno je i uništeno mnogo baraka i skloništa za ukupnu snagu od oko 500 ljudi, a pokuoljena su dva karabina, jedna puška, municija, eksploziv i jedan konj.
Kom. bandit koji je zarobljen 8-og tek. streljan je, jer je pokušao da pobegne. Bio je nađen leš jednog kom. bandita. Sve jedinice su se vratile u odgovarajuća sedišta. osim III/52-og peš. puka koji je ostao u zoni Podlipoglav — Češnji-

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narednog oslobođenja u Ljubljani.

ce (US-DH), sa zadatkom da iznenadi kom. bandite koji bi pokušali da se vrate u zonu.

Sektor Borovnica

Jedinice garnizona Studenec-Ig (UM-CZ) prilikom izviđanja zone kota 652 (UH-CZ), Podkraj (UK-DE) našle su i uništive kod gore pomenute kote nekoliko nedovršenih baraka. Ljudstvo garnizona Rakitna (UH-CS) pregledalo je zonu kote 882 i kote 999 (TR-CS).

- Jedinica garnizona Gor. Brezovica (UH-CZ) pregledala je zonu Lisec (UH-CZ) — Preserje (TR-CZ), zatekavši i uništivši u blizini Planinica (UH-CZ) dva skloništa.—

Sektor Grosuplje

- Grupe kom. bandita koje su nameravale da pokaže leševe poginulih prilikom nedavnog napada u zoni Temenica (ZI-DE), bile su iznenadene i napadnute od strane formacije M.V.A.C. garnizona St. Vid (VU-CZ) a zatim potučene i rasterane artiljeriskom vatrom.

Naneti gubici: 4 kom. bandita poginula.—

VESTI O USTANICIMA

Grosuplje

- Noću uoči 8-og tek. bile su primećene dve snažne optičke stanice za telegrafsko prenošenje od položaja u zoni istočno i jugoistočno od St. Vida (VU-CZ).
- Javljeno je da su 8-og tek. na trgu garnizona Primskovo bila poredana 23 mrtva kom. bandita. Sem toga je primećeno mnogo ranjenih kom. bandita i nekoliko leševa na ivici šume.
Komanda kom. bandita sada se nalazi u kući paroha u Primskovu (ZR-DE).

Borovnica

- Pouzdan izvor javlja o prisustvu »Dolomitskog odreda«, u jačini od 300/400 ljudi dobro opremljenih i naoružanih sa 15 puškomitrailjeza, u zoni između Gabrje (TR-DN) — Šujica (TR-DL) — Selo (TI-DN) — Hruševo (TP-DN) — Log (TN-DN), čija je aktivnost okrenuta reorganizovanju ostatka brigade »T. Tomšić« i pljačkanju hrane i stoke u Stranskoj Vasi (TR-DL), Draževnik (TR-DL) — Podsmreka (TR-DL) — Brezovica (TR-DH). Za vreme jedne od poslednjih akcija pljačke 100/150 kom. bandita blokiralo je zonu Dobrova (TR-DL) na jugoistočnim padinama Debelog Hriba (TP-DH).

— Drugi izvorjavlja da se na jugoistočnim padinama kote 474 na Golom Griču (TP-DL), i to na oko 5 minuta od malog mosta istočno od kote 474 na reci Breznici (TN-DL), nalazi oko 150 kom. bandita u desetak baraka.

2

GENERAL KOMANDANT
— V. Ruggero —

ZA TACNOST PREPISA
MAJOR NAČELNIK ŠTABA v. d.
(G. Dotti)
Dottiⁱ

(M.P.)

BR. 117

IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 11 JANUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 8 DO 11 JANUARA 1943 GODINE¹

Viši SS i policije
A 1 p e n 1 a n d
Zapovednik policije poretnka
— Komandno mesto Bled —
lb.

S i t u a c i j a 11 januara 1943

(delimično neprovereni navodi stanovnika i konfidenata)
(Poslednji izveštaj o situaciji od 8. 1. 1943)

Gorenjska:

Protivnik:

- 7.1. a) U 22.00 časa opljačkalo je 15 naoruž. bandita 1 svinju i oko 25 kg slanine jednom posedniku u Vinharjima, 2,3 km južno od Poljane (1 sat).

³ Redakcija je izostavila deo dokumenta zbog nevažnosti.

¹ Original, umnožen na ciklostilu, nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

- b) Oko 24.00 časa 4 naoružana bandita priznudno su regrutovala jednog 19 god. mlađića iz *Vrhpolja*, 3 km zap. jugozap. od Moravča.
- c) U 10.00 časova pokušala su 2 naoruž. bandita u SS uniformi da ukradu vola iz kuće V. *Hrib Br.* 8, 3,5 km ist. od Šmartnog v Tuh. (1 1/4 sata). Pravac odlaska Spilk.² U 18.00 časova prosila su 3 naoruž. bandita hleb od jedne radnice u *Torovu*, 1,5 km zap. od Vodica (1/2 s.). Pravac povlačenja Repnje.
8. 1.
- d) U 3.00 časova opljačkala je naoruž. banda, u jačini od oko 50 ljudi, vola, svinju, životne namirnice, rublje i delove odeće od jednog posednika u *Logu*, 2,8 km ist. sev. ist. od Blagovice (1 sat). U 4.00 časa prošla je ova banda kroz *Gorenje*, 2,6 km sev. ist. od Blagovice (1 sat) u pravcu pl. Sipek.
- U 17.00 časova opljačkala su 2 naoruž. bandita duvanske proizvode i druge sitnice iz trafike u *Selima* kod Bleda (20 minuta).
- U 19.00 časova oko 20 naoruž. bandita opljačkalo je oko 200 kg brašna iz vodenice u *Mlinom*. Između 19.00 i 22.00 časa opljačkala je banda u jačini od oko 50 ljudi manje količine raznovrsnih životnih namirnica od 5 posednika u *Rovtama*, 1,6 km jugozap. od Ovsija (1 sat).
- U 21.00 čas 5 naoruž. bandita opljačkali su manje količine brašna i prosajednom posedniku u *Rovtama*, opština Besnica (nije označena na karti). U 23.00 časa opljačkalo je oko 20 — 30 naoruž. bandita hranu i piće kao i rublje iz jedne gostionice u istom mestu. U 23.00 časa opljačkalo je otprilike 30—40 naoruž. bandita jedno svinjče jednom posedniku u *Rudnom*, 3 km sev. sev. ist. od Železniki (1 1/4 sata), za šta su platili 80 RM. Isto-

¹ Nije nađeno na karti, verovatno Sipek.

vremeno su 3 bandita zahtevala od jednog drugog posednika da zakolje svinju, što je on odbio. Od jednog gostoničara u istom mestu 10 bandita tražili su duvanske proizvode. Nisu ih našli iako su pretresli celu kuću te su otišli odnevši jedan hleb.

- e) U 19.30 časova 15 — 20 naoruž. bandita odveli su 4 mladića iz *Gore*, Zg. i Spod. *Prekara* i *Vrha Sv. Miklavža*, iz kuće pretsednika opštine *Kresnice* u *Gori*, 3,5 km sev. sev. zap. od *Kresnica* (1 1/2 sat).
  - 9. 1. f) U 20.30 časova 7 naoruž. bandita opljačkali su svinju kao i manje količine hrane i pića od jednog posednika u *Stirpniku*, oko 3 km iugoist. od *Selca* (1 1/4 sata). U 21.00 čas 5 naoruž. bandita opljačkah su manje količine životnih namirnica jednom posedniku u *Dobrljevu*, 2,3 km sev. sev. ist. od *Vača* (1 sat). Pre odlaska raspisivali su se za imena pripadnika seoske straže.
Između 21.00 i 23.00 časa 3 maskirana mladića, pod pretnjom sile, opljačkala su dko 15 kg suvog mesa i jedan stajski fenjjer jednom poljoprivredniku u *Staroj Oselici*, oko 5 km zap. od *Gorenje Vasi* u *Poljan. Dolini* (1 1/2 sat).
U 23.00 časa 8 naoruž. bandita opljačkalo je vola jednom seljaku u *Selima*, 4,6 km zap. sev. zap. od *Šmartnog v Tuh.* (2 časa). U 24.00 časa opljačkalo je 8 naoruž. bandita, verovatno ovi isti, 1 goveče jednom posedniku u *Beloj Peći*, 4,3 km sev. sev. zap. od *Šmartnog v Tuh.* (2 1/2 sata).
  - . g) Između 18.00 i 19.00 časova prebeglo je banditima, verovatno dobrovoljno, 23 vojna obveznika 1923 i 1924 godišta iz *Železniki*, *Podlcmk-a*, 2,7 km sev. zap. od *Železniki*, *Martinjeg Vrha*, oko 3 km južno od *Železniki* i *Jesenoveca*, 2,6 km jugozap. od *Železniki*.
- Oko 20.00 časova banditi su prinudno regrutovali jednog 20 god. mladića iz *Golice*, 2,2 km jugo-jugozap. od *Selca* (1 sat).

U 21.00 čas 3 bandita prinudno su regrutovala jednog 19 god. šegrta u *Rovtama*, oko 4,5 km jugo-j^goist. od Selca (2 sata). Oko 21.30 časova pokušali su oko 20 bandita da odvedu sina jednog posednika iz istog mesta. U 21.30 časova 4 naoruž. bandita prinudno su regrutovala 2 mladića iz *Kališa*, oko 2 km sev. zap. od Selca (1 sat). U 22.00 časa naoružana banda, navodno u jačini od 100 ljudi, opkolila je u *Krašnji* 11 mladića između 17—20 godina starosti, koji su se nalazili na putu za *Loke*, i petoricu (iz *Loke*) odvela sa sobom. U 23.00 više naoruž. bandita prinudno su regrutovali jednog 18-god. mladića iz *Svetog Lenarta*, oko 4 km jugo-jugozap. od Selca (2 sata).

Oko 23.00 časa 12 naoruž. bandita prinudno su regrutovali sina jednog seljaka iz *Rovta*, opština Selca.

- h) Presečena granična zapreka na km 10.00 (otsek Ljubljana — zapad), 135 m zap. od kote 439 (oko 4,5 km zap. jugozap. od Št. Vida nad Ljubljanom).

Oborena granična zapreka 500 m južno od kote 702 kod Setnice. Na ovom mestu prešlo je navodno oko 50 lica na ital. teritoriju.

- i) U 6.30 časova raspitivala su se 2 bandita kod jednog stanovnika u Motniku o smetaju žandarmerije.—

U 19.30 časova 2 naoruž. bandita htela su da prinudno regrutuju 20-god. sina jednog seljaka u *Rovtama*, opština Ovsiše (1 1/2 sat). Međutim ovaj nije bio kod kuće. U 20.00 časova zadržala su se 2 naoruž. bandita po 10 minuta kod dvojice seljaka u *Torkama*, 6 km zap. sev. zap. od Železniki (3 sata). Pitali su za put ka *Prtovču*.

10. I.

- j) U 1.00 čas nepoznati broj naoruž. bandita prinudno je regrutovao 1 poljoprivrednog radnika u *Vrh-u*, oko 2 km sev. sev. ist. od *Krašnje* (50 minuta). — U 3.30 časova

banditi su prinudno regrutovali 3 mladića iz Malog Jelnika, 0,7 km sev. zap. od Blagovice (1/4 sata).

U 19.00 časova naoruž. banditi prinudno su regrutovali 13 mladića u Podgorici, 5 km jugo jugozap. od Domžala (1 sat).

Između 19.30 i 21.00 časa silom je odvedeno 6 vojnih obveznika 1924 godišta iz Nove Vasi, 1,6 km ist. sev. ist. od Žiri (3/4 sata), iz Goropeke, 1,5 km jugoist. od Žiri (3/4 sata) i iz Dobračeve 1,7 km sev. sev. ist. od Žiri (1/2 sata).

Između 21.00 i 22.00 časa nepoznati broj naoruž. bandita Drinudno je regrutovao 4 vojna obveznika u Ledinici, 1,8 km sev. sev. zap. od Žiri (1/2 sata).

Između 21.00 i 23.00 časa naoruž. banditi prinudno su regrutovali 10 mladića — vojnih obveznika iz opštine Radomlje, oko 4 km sev. sev. ist. od Domžala. Oko 22.00 naoruž. banda, navodno u jačini od 200 ljudi, prinudno je regrutovala sina jednog seljaka u Osojnik-u, 5 km jugozap. od Železniki (1 1/2 sat). Pravac povlačenja Potok.

U 22.00 časa banditi su odveli 2 vojna obveznika iz Potoka, oko 6 km jugozap. od Železniki (2 sata). U Potoku je takođe primećena pomenuta banda, u jačini od 200 ljudi.

Oko 24.00 časa banditi su navodno prinudno regrutovali jednog 18-god. vojnog obveznika u Svetju kod Medvode (20 minuta). U ovom slučaju prepostavlja se da je ovo lice prišlo dobrovoljno banditima, jer je već bilo hapšeno zbog komunističke delatnosti.

k) U 5.45 časova 4 naoruž. bandita su na silu iznudili životne namirnice od jednog seljaka u Bukovom Vrhu, 2,8 km jugoist. od Poljana (1 sat). Pravac dolaska Kremenik, pravac odlaska Voltarski Vrh.—

U 19.30 časova raspitivala su se 2 naoruž. bandita kod jednog posednika u Dobu,

2,3 km ist. sev. ist. od Domžala, o raznim oDštinskim pitanjima i o jačini pom. žand. stanice Dob. Pravac odlaska Podreče.

Oko 20.00 časova htelo je oko 20 naoruž. bandita da izvrši prinudnu regrutaciju u Log-u, oko 4 km ist. sev. ist. od Poljana (1 1/2 sat). Pravac odlaska Voltarski Vrh.

- 10./11. 1.**   **1)** Između 20.00 i 3.00 časa na području opštine *Vinje*, jedna naoružana banda, navodno u jačini od 100 ljudi, prinudno je regrutovala 12 vojnih obveznika. Banditi su razbili oglasno sanduče Partije i poskidelali sa opštinske table sve što je bilo istaknuto. U jednoj kući ostavili su 2 protivdržavna letka. Pravac odlaska prema Murovici.
Na teritoriji opštine *Domžale* u toku noći prinudno je regrutovano 10 ljudi.
- 11. 1.**   **m)** U 4.00 časa opljačkalo je više naoruž. bandita manje količine životnih namirnica u *Brišćama*, 3,4 km sev. sev. ist. od Kamnika (1 1/2 sat). Banditi su se osim toga raspitivali za jednog mladića — vojnog obveznika.
n) Između 0.00 i 3.00 časa banditi su odveli 8 vojnih obveznika sa područja žand. stanice *Litija*. U isto vreme 4 naoruž. bandita prinudno su regrutovala 5 obveznika iz *Velike* i *Male Kostrevnice*, 5 odn. 4 km jugoist. od Litije (1 odn. 3/4 sata). Osim toga nepoznati broj naoruž. bandita prinudno je regrutovao 5 mladića iz *Zg. Prekarja*, 2,2 km sev. zap. od *Kresnica* (1 sat) i iz *Male Dolge Noge*, 5 km jugozap. od Kresnica (2 1/2 sata).
U 1.00 čas 3 naoruž. bandita odvukla su 1 stolarskog šegrtu sa *Zirovskog Vrha*, oko 4 km ist. od 2iri (2 sata). Između 13.00 i 14.00 časova oko 10—15 naoruž. bandita zaustavili su kola sa 6 obveznika iz *Jamnika* i *Nemilja*, koji su hteli da se odaзову pozivu u vojsku u Kranju, na putu

iza Loga, 2,3 km jugo-jugozap. od Ovsiša (1 1/2 sat), i odveli ih u pravcu Sv. Mohora.

- o) U 4.30 časova zahtevao je veći broj bandita od jednog stanovnika u Bregu, oko 2 km ist. sev. ist. od Litije, da ih prebaci preko Save. On je odbio jer mu je čamac bio oštećen. Pravac povlačenja Šmartno pri Litiji.

Sopstvena delatnost:

Uz f) Stara Oselica: Snage žand. stanice Fužine uhapsile su 5 lica, koja su se sama izdavala za komuniste i bila u vezi sa banditima.

U svim ostalim slučajevima od a) do o): angažovane patrole žandarmerije odn. zaštitne policije.

7. 1. 1943 uhapšena su u Dobenu, oko 4 km jugozap. od Mengeša, 2 brata zbog nedozvoljenog nošenja oružja. Zaplenjene 3 puške i 2 bajoneta.

Donja Štajerska:

Protivnik:

6. 1. p) U 16.00 časova 12 naoruž. bandita zaustavili su jednog seljaka na putu kući, 2 km jugozap. od Braslovča (3/4 sata), legitimisali ga i zlostavljali.
- 7.1. q) U 18.45 časova 3 naoruž. bandita opljačkala su životne namirnice i rublje od 2 posednika u Grajskoj Vasi, 3 km zap. sev. zap. od Prebolda (1 sat).
U 23.45 časova opljačkala su 3 naoruž. bandita životne namirnice u Kovačjoj Vasi, oko 2,5 km sev. zap. od Slov. Bistrice (1 sat).
- r) U 17.30 časova primećena su 4 naoruž. bandita na Dobrovljama, oko 4 km zap. sev. zap. od Braslovča (2 sata).
8. 1. s) Između 0.00 i 1.00 čas 4 naoruž. bandita opljačkala su životne namirnice u Smiklavžu, 4,6 km juž. od Šmartina (2 1/2 sata).

U 18.00 časova opljačkala su 4 naoruž. bandita životne namirnice i 1 uniformu Vermanšafta jednom posedniku u Št. Vidiu, oko 4 km jugozap. od Raz. Valdeka (2 s.).

U 19.00 časova 2 bandita tražila su jelo od jednog drugog posednika u istom mestu,

- t) Između 4.00 i 5.00 časova primećeni su 6 naoruž. bandita u Sv. Lenartu pri Raz. Valdeku i Turjaku pri Raz. Valdeku (1/2 sata).

9. I.

- u) Između 23.00 i 24.00 časa 3 naoruž. bandita opljačkala su rublje i vunu u Cirkovcama, 5,3 km sev. ist. od Velenja (2 1/2 sata).

Oko 21.00 čas primećena su 2 naoruž. bandita u Sv. Matevžu, oko 3 km juž. od Braslovča (1 sat).

10. I.

- w) Između 0.00 i 1.00 čas pljačka životnih namirnica od strane 4 naoruž. bandita kod 2 seljaka u Logu, 3,2 km sev. ist. od Vača (1 1/2 sat).

U 18.15 časova 3 naoruž. bandita pljačkala su životne namirnice u Kuzmanu, oko 4 km jugoist. od Raz. Valdeka (2 časa).

U 22.00 časa 6 naoruž. bandita opljačkalo je duvanske prerađevine u Ložama, 4,3 km juž. od Laškog (3 časa). U 22.00 časa pljačka životnih namirnica od strane oko 14 naoruž. bandita u Dolenjoj Vasi, kod Prebolda (1/4 časa).

- x) Oko 4.00 časa pojavila su se kod jednog rudarskog radnika u Šemniku, 5,4 km zap. od Zagorja (2 1/2 sata), 5 naoruž. bandita, koji su prigovarali njegovoj crnci zbog jedne, navodno protiv bandita, podnete prijave i opalili prema njoj 3 metka iz revolvera. Devojka je povređena jednim metkom, koji joj je probio rame. Pravac povlačenja Sv. Gora.

U 4.30 časova zahtevala su 3 naoruž. bandita životne namirnice od jedne posednice u Velikom Vrhu, 2,2 km sev. od Paške Vasi (1 sat).

Sopstvena delatnost:

Uz p) do x): angažovane patrole žandarmerije, zaštitne policije odn. seoske straže.

10. 1. 1943 uhapšen je 1 bandit kod Zabukovice, oko 4,5 km juž. od Zaleca.

10. 1. 1943 u 20.15 časova razvio se kraći sukob kod Gomilskog između žand. patrole u jačini od 3 čoveka u civilu i 8 bandita. Uhvaćena 2 bandita.

Dodatak uz izveštaj o situaciji od 8. 1. 1943 pod s), Paška Vas: Angažovana žand. patrola primorala je na borbu bandite u Slatini, oko 2 km sev. zap. od Paške Vasi. Banditi su se dali u bekstvo ostavljajući 73 metka, 2 eksplozivne kapsle, ekrazit, 1 uniformu vermanšafta i druge delove odeće i opreme.

Dodatak uz izveštaj o situaciji od 8. 1. 1943 u vezi sa velikom akcijom na Velikom Vrhu:

Gubici bandita: 68 mrtvih i 1 zarobljen. Sopstveni gubici: policija 16 mrtvih i 15 ranjenih, vojska 1 mrtav i 2 ranjena, vermanšaft 2 mrtva i 3 ranjena. Od zaplenjenog oružja dosad je izbrojano 4 laka mitraljeza, 1 automat, 50 pušaka, više revolvera, više hiljada metaka municije, ručne bombe itd.

/

Po naređenju
potpisao Blank
kapetan

Za tačnost

Fischer s.r.

narednik-vodnik zašt. pol. u rezervi

(3 parafa rukom)

Zandarmeriska stanica Lukovica
Srez Kamnik. Koruška
Stiglo 19. 1. 43.
Del. br. 10 Pril.

ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMACKIH RUKOVODILACA, ODRŽANE 11 JANUARA 1943 GOD.
KOD PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE
DR MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ ŠTAJERSKOJ¹

RA/A-405-Dr Pichler-Schwab.

POVERLJIVO
Maribor, 11 januar 1943

Zapisnik

Predmet: Štabna konferencija 11. 1. 1943 u 8 časova.

Pretsedava: Pretsednik pokrajin, vlade Dr. Müller-Haccius

Od ustanove: Dr Rudolf Pichler.

Pretsednik pokraj, vlade otvara prvu štabnu konferenciju u novoj godini ukazavši ukratko na to da moramo stalno imati u vidu opštu povezanost celokupne svetske politike i da se prema tome u nastupajućoj godini pred nas postavlja potreba još većih npora. Dalja pozivanja u vojnu službu u Oružanoj sili imaće za posledicu još veće ograničenje radne snage. Stoga se otsad pri svakom zadatku koji se postavlja mora razmisljati o tome da li će se imati na raspoloženju potrebno ljudstvo. Načelno se mora odustati od preduzimanja onih mera koje služe jedino za poboljšanje administracije, ili drugih uređenja, i ne samo to, nego će biti potrebno razmisliti još i o tome da li će se morati ponovo staviti van snage i one mere koje su u tom smislu već ranije preduzete. U pogledu stanja u Donj. Štajerskoj zabeležen je naročiti uspeh. 8. 1. 1943 uništena je banda na Pohorju. Od juna 1941 do 7. 1. 1943 streljano je u borbi ukupno 163 bandita. A samo 8. 1. 1943 ubijeno je najmanje 65 bandita.

Izveštaj o stanju:

Komandant policije bezbednosti major Sager: Iz sigurnih podataka policije bezbednosti doznalo se da je banda na Pohorju kod takozvane kneževske lovačke kuće, oko 7 do 8 sati udaljene od podnožja Pohorja, izgradila i posela položaje. Stoga su se ovi položaji morali okružiti iednim velikim opkoljavajućim krugom. Planom je bilo predviđeno da se trupe još u

¹ Kopija originala nalazi se u Državnoj arhivi u Mariboru.

toku noći dovedu na svoje polazne položaje s tim da na istima budu u 6,30 čas. ujutro. U 9 čas. moralo se izbiti na liniju užeg opkoljavajućeg kruga. U 9 čas. oko ovog širokog područja stvarno je već bio obrazovan pravi streljački stroj. U 11 čas. bila je zauzeta još uža linija i u 11,45 čas. došlo je do prvog sukoba sa bandom, kojom prilikom je četa zaštitne policije pod komandom kapetana Jungbauera imala odmah u početku 4 mrtva i 5 ranjenih, pogodenih od strelaca koji su gadali sa drveća. U daljem toku nastupanja formacije policije za pore-dak, jednog polubataljona Oružane sile i jednog polubataljona vermanšafta, sudarile su se sa protivničkom jedinicom koju je predvodio lično savezni voda. Time je banda bila potpuno okružena. Zarobljen je jedan bandit. Najmanje 65 do 68 bandita ubijeno je u borbi, među njima i 6 žena. Ovaj uspeh postignut je drugarskom saradnjom triju formacija. Sopstveni gubici od 19 ljudi, ma koliko bili bolni, neznatni su u сразмери sa uspehom. Pretsednik pokrajinske vlade odaje poštu palim drugovima u ovoj borbi, čija sahrana će se obaviti 11. 1. 1943 u Celju.²

Komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti u Donj. Štajerskoj unterstrumfirer Mack. Posle uništenja bande u Ptuju, voda bande Osojnik krstario je ovim kraiem i radio na tome da u okolini Ptuja obrazuje novu bandu. Izvršio je razna nasilja. 29. 12. 1942 uspeло је да се Osojnik opcoli u jednoj kući i, пошто је покушао да пружи отпор, стreljan је.³ Uostalom, ни за време Božića i Nove godine banda nije mirovala. 22. 12. 1942 izvršila је велики препад на Smartnom na Pohorju. Potom је 28. 12. 1942 ubijen rejonski voda Štajerskog otadžbinskog saveza u Preboldu. Iz Galeneka одведен је у шуму један vinogradarski radnik. Komandant polic, bezbed. i službe bezbed. моли да се регулише издавање чланске карте држављанима под немачком заштитом. Уредба по овоме пitanju већ је издата. Ona ће се objaviti у нarednom službenom listu.

Državljeni pod nemackom zaštitom pravilom neće imati nikakvu drugu zvaničnu ispravu. Pretsednik pokrajin, vlade saopštava, da će pitanje o postupku sa državljanima pod nemackom zaštitom biti uskoro rešeno odlukama šefa civil, uprave. Sva pitanja biće konačno obuhvaćena i rešena.

⁴

Za tačnost
Schwab s.r.

Potpisao dr Pichler

¹ Vidi dok. br. 117, 114 i 110

^a Vidi dok. br. 108

['] Kraj dokumenta je izostavljen zbog nevažnosti.

**IZVEŠTAJ PRETSEDNIKA OPŠTINE OPLOTNICA OD 13
JANUARA 1943 GOD. POKRAJINSKOM SAVETNIKU
SREZA MARIBOR O UNIŠTENJU POHORSKOG BATA-
LJONA¹**

Zavesti u delovodnik

Sadržaj:

13 januar 1943

**Velika akcija žandarmerije,
zaštitne policije, vojske
i vermanšafta protiv bandita
i oružana borba sa njima
8 januara 1943**

**Zemaljskom savetniku sreza Maribor
lično**

u Mariboru

Parkgasse 1

Osmog januara 1943 ujutro akcija protiv bandita počela je jednim delom sa područja opštine Oplotnica. Iz pouzdanog izvora utvrđeno je da su naše za akciju odredene boračke snage 8. 1. 1943 u 11,45 čas. severozap. od Osankree stupile u dodir sa neprijateljem i da se ubrzo posle toga razvila žestoka vatrena borba. Ova borba trajala je oko dva i po časa i pri tome je uspelo da se banditska grupa u jačini od 70 lica zaokruži i skoro potpuno uništi. Do sada je utvrđeno 69 mrtvih, među kojima i 10 naoružanih žena. Samo je jedan jedini bandit zarobljen. Ova borba prouzrokovala je i na našoj strani veće gubitke koje su nam delimično naneli strelni postavljeni na drveću, i, ukoliko je meni poznato, 13 naših mrtvih do neto je u Oplotnicu, odakle ih je motorizovana žandarmerija prenela u Celje. Da li je na našoj strani bilo još mrtvih, do sada nisam mogao utvrditi. Izgleda da je u borbi sem toga još 15 naših boraca bilo ranjeno. Nisam u mogućnosti da utvrdim tačan broj ranjenih. Zbog toga

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobodenja u Ljubljani.

dostavljam samo kopiju imena poginulih naših boraca koju sam primio od žand. stanice.²

Mesto gde je vodena borba nalazi se 12 km severno od Oplotnice. Borba se odigrala nedaleko od opštinske granice na talasastom i gustom šumom pokrivenom zemljишtu na visini od oko 1000 m. Zemljишte je bilo do krajnosti ne-pregledno i za odbranu bandita naročito podesno, što je i bio uzrok da smo pretrpeli veće gubitke. Banditi su se borili do krajnosti uporno, što se dokazuje i time da se na poprištu borbe po završetku iste jedva po koje stablo moglo pronaći a da nije bilo pogodeno puščanim zrnima. Banditi su u svome logoru bili potpuno iznenadno napadnuti, međutim, oni su za svoju odbranu ipak iskoristili 26 za borbu uredenih skloništa. Skloništa, doduše, još nisu bila potpuno izgrađena, ali su zato bila dobro postavljena a isto tako i dobro maskirana. Ovi improvizovani drveni bunkeri bili su oko 80 cm ukopani u zemlju i imali su neobično jak zid i krov od oblica, debljine takođe oko 80 cm. Borbeni položaj bio je vešto zaštićen 1 maskiran na taj način što su na zemljani nasip bile posadene šumske biljke i što je isti bio pokriven snegom koji je pao pre više od nedelju dana. Trasa logora imala je izgled ježa. Sem toga oko logora bili su podignuti primitivni streljački zakloni za klečećeg strelca. Logor je imao oblik kvadrata i zauzimao je oko hektar površine. U logoru i oko njega stabla su bila posećena. Drvo je iskorišćeno za izgradnju logora, a prilikom seče ostavljeni su panjevi visine oko 60 cm, koji su stielcima pri odbrani služili u izvesnoj meri kao zaklon, a za napadača su pre-stavljali prepreku.

Prema saslušanju ovde ie bila u pitanju ruška banda.

Nekoliko meštana iz opštine, koji su prilikom ranijeg banditskog napada od 24. 10. 1942 bili u neposrednoj vezi sa banditima, konstatovali su, po osmotrenju mrtvih bandita, da je to »ona ista banditska grupa koja je gore navedenog datuma izvršila upad u mesto, zapalila opštinsku zgradu i digla u vazduh rudnik granita. Među mrtvima banditima otkriven je takođe i »Pohorski kralj«, koji su mu nadimak dali ovdašnji ljudi, po imenu Sarh. kao i nje-gova dva mlada sina. Isto tako, među ubijenima nalazi se i neki od bandita nazvani »doktor«, koji je pri upadu u

² Imena poginulih žandarma i policajaca su izostavljena jer su istovetna sa imenima koje navodi dok. br. 114.

Alter von 23 - 32 Jahren hatten. Lediglich der Bandit Schareck war ca. 50 Jahre alt.

Im Einvernehmen mit der Gestapo veranlasste ich am 10. Januar 1943 mittels Schlitten die Abfuhr von 65 toten Banditen von Kampfort nach Hagen und die weitere Überstellung nach Marburg. Die restlichen 4 Toten wurden erst gestern gefunden. Der Abtransport derselben vom Gebirge erfolgt heute.

Bemerkenswert wäre noch, dass man im Banditenlager alltägliche Vorrat und Unrat an geraubten Sachen, wie Geschirr, Kleider, Lebensmittel, Überreste von geschlachteten Haustieren etc., vorfand. Dieses Material wurde zum grössten Teile durch die Gestapo resp. Gendarmerie inkl. Waffen und Munition sichergestellt.

Politisch gesehen, gzwamm ich nach Abschluss dieser Aktion folgendes Bild: Die Bevölkerung war zweifelschne von der unerwarteten Aktion überrascht. Ebenso überrascht waren sie vom Gelingen dieses Vorhabens. Der einwandfrei deutschgesinnte Teil der Bewohner begrüßte den Erfolg. Die Stimmung war in ihnen daher gefestigt und zuversichtlich. Während die Andersgesinnten und die Abwertenden sich zuschwiegen und nur unter sich dieses Kampfunternehmen besprachen. Immerhin war ihre Einstellung uns Einsatzkräften gegenüber mehr als zurückhaltend und so reserviert, dass man ihnen die absolut feindliche Haltung kaum anmerken konnte. Zwei Auffassungen herrschten in ihnen vor: die eine ist die, dass sie insoferne ruhiger schlafen können, weil sie nicht mehr Gefahr laufen, ihre Nutztiere und Lebensmittel aus Selbstbehaltungsgründen loszuwerden, in der anderen aber ist es ihnen um die Kumpaten leid, weil sie sich doch noch ideenmäßig mit ihnen verbunden fühlten.

Der Bürgermeister,

R. Dr. L. W. J.

den 13. Januar 1943

Betrifft: Großstreife der Gendarmerie, Schupo,
Wehrmacht und Wehrmannschaft gegen
und Feuerkampf mit den Banditen
am 8. Januar 1943.

Einschlagsort:

An den
Landrat des Kreises Marburg(Drau)
zur eigenhändigen Eröffnung
in Marburg (Drau)
Parkgasse 1

Am Morgen des 8.Januar 1943 begann die Teilaktion vom Gemeindebereich Hagen aus gegen die Banditen. Aus zuverlässiger Quelle wurde festgestellt, dass unsere zum Einsatz gebrachten Streitkräfte um 11.45 Uhr des 8.1.43 nordwestlich Osojanica Feindfühlung bekamen und in kurzer Folge darauf sich ein heftiges Feuergefecht entwickelte. Dieser Kampf währte rund 2 1/2 Stunden und dabei gelang es, die Banditengruppe in der Stärke von 70 Kämpfen einzuschließen und fast gänzlich zu vernichten. Bis nun wurden 69 Tote gezählt, darunter befanden sich 10 Flintenweiber.

Lediglich nur ein Bandit wurde gefangen genommen. Dieser Kampf erforderte auch von uns unserer Seite Verluste, zum Teil auch verursacht durch die Raumschüsse, und wurden meines Wissens 15 Tote nach Hagen gebracht und dann von der motorisierten Gendarmerie nach Cilli überführt. Ob noch weitere Tote von unserer Seite zu beklagen sind, konnte ich bisher nicht feststellen. Im Kampf dürften außerdem noch 15 Mann verwundet worden sein. Die genaue Zahl der Verwundeten festzustellen, bin ich nicht in der Lage. Ich übermittel demnach gleich lautend die Gefallenenliste der Einsatzkräfte, die der Gendarmerieboten mir übermittelte.

Johann Sehrl, Wachtmeist.d.Gendarmerie,
Johann Wodeb, Hilfspolizist,
Johann Scharathammer, Wacht.d.Gendarmerie,
Ernst Bresnik, Hilfspolizist,
Karl Puska, Wachtmeist.d.Schupo,
Franz Ramschek, Hilfspolizist,
Grazer, Vorname unbekannt, Wachtmeist.d.Schupo
Alois Lassehofer, Wachtmeist.d.Gend.
Josef Leitner, Rottmeist.d.Schupo
Wilhelm Zahler, Rottmeist.d.Schupo

b.w.a

rudnik granita radnicima održao komunistički govor. Među mrtvima bio je takođe i neki bandit, neobično visoka rasta za koga se smatra da je stvarni voda bande. Značajna je takođe i konstatacija da su žene-banditi imale prosečno 18—21 godinu, a muški članovi od 23—32 godine. Jedino je bandit Šarh imao oko 50 godina.

U sporazumu sa GestapoDoom preuzeo sam potrebno da se 10 januara 1943 izvrši na sankama prenos 65 mrtvih bandita od mesta borbe do Oplotnice i potom njihovo dalje transportovanje za Maribor. Preostala 4 mrtva pronadena su tek juče. Njihov prenos sa planine izvršće se danas. Moglo bi se kao značajno napomenuti još da je u banditskom logoru nadeno svakovrsnih zaliha od opljačkanih stvari, kao posude, odela, život, namirnice, otpaci od zaklane domaće stoke itd. Ovaj materijal je, uključujući oružje i municiju, najvećim delom prikupio i sklonio Gestapo, odnosno žandarmeriju.

Po završetku ove akcije dobio sam sledeću političku sliku: Stanovništvo je, bez sumrje, bilo iznenadeno ovom neочекivanom akcijom. Isto tako bili su iznenadeni i uspehom ovog poduhvata.

Deo besprekorno pronemačkog stanovništva pozdravio je ovaj uspeh. Pritom je raspoloženje tog dela stanovništva postalo čvrsto i sigurno. Međutim drugi deo stanovništva, antinemački raspoložen, kao i onaj u očekujućem stavu, nije ništa javno govorio već je borbenu akciju pretresao nasamo u četiri oka. Na svaki način, njihov stav prema ovaj našoj akciji bio je više nego uzdržljiv a držanje tako rezervisano da se po njemu njihovo apsolutno neprijateljstvo jedva moglo primetiti. Kod stanovništva preovladaju dva shvatanja: onaj prvi deo je zadovoljan što sad može utoliko mirnije da spava jer nije više izložen opasnosti da prinudno, po cenu života, banditima mora davati svoju domaću stoku i životne namirnice, dok onaj drugi deo pak žali za svojim drugovima jer je sa njima ipak saosećao i idejno bio povezan.

Pretsednik opštine
potpis nečitak

**IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 14 JANUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 11 DO 14 JANUARA 1943 GODINE¹**

Viši voda SS i policije

A l p e n l a n d

Bled, 14 januara 1943

Zapovednik policije poretnka

— Komandno mesto Bled —

Ic

S i t u a c i j a 14 januara 1943

**(delimično neproverene prijave stanovnika i konfidenata)
(poslednji izveštaj o situaciji od 11. 1. 1943)**

Gorenjska

Protivnik:

10.1.

- a) Od večernjih časova otsutan je 1 vojni obveznik iz *Suhe*, oko 1,5 km ist. od Škofje Loke (1/2 sata). Još nije ustanovljeno da li je u pitanju prinudna regrutacija ili dobrovoljno pristupanje banditima,
- b) U 10.00 časova zahtevalo je 10 naoruž. bandita mleko i krompir od jednog poljoprivrednika u *Breznici*, oko 3 km zap. od Škofje Loke (1 1/2 sat). Oni su skuvali sebi jelo i povukli se, posle otprilike jedan sat, u pravcu Poljanske Doline.

II l

- c) (J 21.00 čas opljačkalo je 20 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica od jednog posednika u *Srednjoj Vasi*, 4,3 km zap. sev. zap. od Šmartnog v Tuhinju (1 3/4 sata). U 22.00 časa opljačkali su, verovatno ovi isti banditi, goveče jednoin posednici u istom mestu. Pravac povlačenja prema severu.—

U 21.30 časova pojavila su se 20 naoruž. bandita kod jednog poljoprivrednika u *Podstudencu*, 5,6 km sev. ist. od Kamni-

¹ Original, umnožen na ciklostilu, nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

ka (1 1/2 sat) i zaklali 2 svinje. Banda se povukla u 24.00 časa u pravcu Gozda.

- d) Oko 20.30 časova opkolio je nepoznati broj naoruž. bandita kuću jednog stanovnika u *Kališama*, oko 2 km sev. zap. od Selca (1 sat) i odvukao njegovog 19-god. sina.— U 21.30 časova nepoznati broj naoruž. bandita prinudno je regrutovao 2 sina jednog posednika u *Lajšama*, 2,5 km sev. zap. od Selca (1 sat).

U 22.00 časa nepoznati broj naoruž. bandita prinudno je regrutovao sina jednog posednika u *Imenju*, 3,7 km zap. sev. zap. od Moravča (1 1/2 sat). Banda se ovde razdelila u 2 grupe i jedna je otišla u pravcu Moravča, druga u pravcu Lukovice.

- e) U 23.30 časova prošlo je navodno 150 naoruž. bandita kroz *Lajše*, opština Selca. Oni su se kod jednog stanovnika raspitivali za njegovog 18-god. brata, koji se nalazio u poseti svome ocu u bolnici na Golniku. Pravac odlaska Kališe.

11./12.1.

- f) U toku noći opljačkala je jedna naoruž. banda, navodno u jačini od 100 ljudi, tele jednom posedniku u *Srednjoj Vasi*, 4,3 km zap. sev. zap. od Šmartnog v Tuh. Iz jedne kolonijalne radnje u istom mestu opljačkala je, sigurno ta ista banda, razne životne namirnice i potrošne artikle. Pravac odlaska sever.
- g) Između 22.00 i 3.00 časa nepoznati broj naoruž. bandita prinudno je regrutovao 2 sina dvojice posednika iz *Gradišca*, 1 km jugoist. od Lukovice (1/4 sata) i *Trnjave*. 1,7 km ist. sev. ist. od Lukovice (1/2 sata).
- h) U 22.00 časa pojavila se kod jednog seljaka na *Zirovskom Vrhu* pri *Sv. Urbanu*, oko 3,5 km juž. od Gorenje Vasi u Polj. Dolini (1 3/4 sata), naoruž. banda u jačini od oko 100 ljudi, u ogrtačima za sneg, i prenoćila na njegovom imanju. Banda je

otišla 12. 1. 43 ujutru u pravcu Žirovskog Vrha pri Sv. Antonu.

12.1.

- i) U 19.30 časova opljačkala je jedna naoruž. banda navodno u jačini od 80—100 ljudi 1 tele, 1 svinju, razne životne namirnice i kuhinjsko posude od jednog posednika u Rovtama, 4,5 km jugo. jugoist. od Selca (2 sata). Po dvočasovnom boravku banda se povukla u pravcu Poljanske Doline. U 21.00 čas oko 30 naoruž. bandita opljačkalo je vola jednom posedniku u Češnjicama, 1 km juž. od Moravča (1/4 sata).
- j) U 9.00 časova 4 naoružana bandita prisilno su regrutovala sina jednog posednika u Brdu, 4 km jugoistoč. od Domžala (1 1/2 sat). Pravac odlaska Oklo. U 21.00 čas banditi su regrutovali 1 vojnog obveznika iz Spodnjeg Hotiča, 3,5 km ist. jugoistoč. od Kiesnica (1 1/4 sata). U 21.10 časova nepoznati broj naoruž. bandita odveo je jednog 26 god. mehaničara sa stonom u Mengešu. Osim toga banditi su pretili čerci jednog prevoznika u istom mestu odvođenjem ili otsecanjem kose u slučaju da se i dalje bude družila sa Nemcima. Jedan 19 god. mladić iz Nove Vasi kod Žiri (20 minuta), otsutan od večernjih časova. Verovatno prinudno regrutovan od strane bandita.
- k) U 6.00 časova viđena su 3 bandita između Hotiča i Bitiča, oko 3 km ist. od Kresnica (1 1/4 sata). Jedan od mladića za koga je u izveštaju o situaciji od 11. 1. 1943 pod n)javljeno da je odveden kod Loga, pobegao od bandita i vratio se nazad. U 13.00 časova banditi su pretresali kuću roditelja pobeglog u Podblici, 4 km sev. od Selca (1 1/2 sat). Pravac odlaska Jelovica.

12./13.1.

- 1) Nepoznati broj naoruž. bandita opljačkao je svinju jednom obućaru u Rudnom, oko 3 km sev. sev. ist. od Železniki (1 1/4 sata).

Der Höhere H- und Polizeiführer
Alpenland
Befehlshaber der Ordnungspolizei
- Befehlsstelle Veldes -
Ic

Veldes, den 14. Januar 1943.

L a g e am 14. Januar 1943

(zum Teil ungeprüfte Meldungen von Einwohnern und V-Leuten)
(letzte Lagemeldung vom 11.1.1943).

Oberkraint Gegner:

- 10.1. a) Seit den Abendstunden ist 1 Wehrdienstpflichtiger aus Zauchen, etwa 1,5 km ostw. Lank a.d.Z. (1 1/2 Std.), abgängig. Ob Zwangskreutierung oder freiwilliger Übertritt zu den Banditen vorliegt, konnte noch nicht festgestellt werden.
b) Um 10.00 Uhr verlangten 10 bew. Banditen bei einem Landwirt in Breznica, etwa 5 km westl. Lank a.d.Z. (1 1/2 Std.), Milch und Kartoffeln. Sie kochten sich Essen und zogen nach ungefähr einstündigem Aufenthalt in Richtung Pöllander Tal ab.
- 11.1. c) Um 21.00 Uhr raubten 20 bew. Banditen einem Besitzer in Mitterdorf, 4,3 km westnordwestl. St. Martin i.T. (1 1/2 Std.), eine kleinere Menge Lebensmittel. Um 22.00 Uhr raubten vermutlich die gleichen Banditen einer Besitzerin im selben Ort i. Junggrind. Abzugsrichtung gegen Norden. - Um 21.30 Uhr erschienen bei einem Landwirt in Podstudenec, 5,6 km nordostw. Stein (1 1/2 Std.), 20 bew. Banditen und schlachteten 2 Schweine. Die Bande zog um 24.00 Uhr in Richtung Goisld ab.
d) Gegen 20.30 Uhr umstellte eine unbekannte Anzahl bew. Banditen das Haus eines Einwohners in Kalische, etwa 2 km westnordwestl. Selzach (1 Std.), und verschleppte den 19jähr. Sohn. - Um 21.30 Uhr wurden 2 SWhne eines Besitzers in Laibé, 2,5 km nordnordwestl. Selzach (1 Std.), von einer unbekannten Anzahl bew. Banditen zwangsrekrutiert. Bande teilte sich hier in 2 Gruppen, und zwar zog eine in Richtung Morautsch, die andere in Richtung Lukowitz ab.
e) Um 23.30 Uhr zogen angeblich 150 bew. Banditen durch Laibé, Gemeinde Selzach. Sie fragten bei einer Einwohnerin nach deren 18jähr. Bruder, der bei seinem Vater im Krankenhaus Gallenfels zu Besuch weilte. Abzugsrichtung Kalische.
11./12.1. f) In der Nacht raubte eine angeblich 100 Mann starke bew. Bande einem Besitzer in Mitterdorf, 4,3 km westnordwestl. St. Martin i.T., 1 Kalb. Aus einem Lebens-

- m) U toku noći prišao je dobrovoljno banditima mesarski kalfa iz *Mengeša* (vojni obveznik).
- n) U 18.30 časova opljačkalo je 5 naoruž. bandita životne namirnice i piće bratu žene, za koju je nižejavljeno da je ubijena u *Zavrhu*, oko 2 km sev. zap. od Smartnog pod Sm. Gorom (3/4 sata). Pravac povlačenja Skaručna.
- o) U 20.15 časova nepoznata lica ubila su u *Vikrčama* (oko 2,5 km jugoist. od Medveda — 3/4 sata) jednu ženu u njenoj kućinji.
- p) U 19.00 časova oko 15 naoruž. bandita odveli su sina jednog posednika u *Rovtama*, opština Selca. U 19.00 časova 4 naoruž. bandita prinudno su regrutovala 3 mladića iz Lipe, 3,4 km sev. zap. od Blagovice (2 sata).

U 19.00 časova više naoruž. bandita prinudno su regrutovali sina jednog posednika iz *Kompolja*, 1,5 km sev. zap. od Krasnje (20 minuta).

Oko 19.45 časova oko 12—15 bandita odveli su sina jednog gostioničara iz *Spod. Ribča*, oko 1 km zap. od Kresnica (20 minuta).—

Oko 20.15 časova naoruž. banditi odveli su sina jednog poljoprivrednika iz Žiri. Između 20.00 i 20.30 časova banditi su prinudno regrutovali sina jednog seljaka iz *Martinjeg Vrha*, oko 3 km juž. od Železniki (1 1/2 sat). Banditi su se povukli u sev. ist. pravcu.

Između 20.00 i 23.00 časa više naoruž. bandita prinudno su regrutovali 5 vojnih obveznika — mladića iz *Kamnjeg*, 2,8 km zap. od Boh. Bistrice (50 minuta) i iz *Savice*, 2,4 km zap. od Boh. Bistrice (3/4 sata). Jedan mladić iz *Broda*, 2 km zap. od Boh. Bistrice (40 minuta), izbegao je prinudnu regrutaciju samo zato što je imao povredu na ruci.

Oko 21.00 čas 2 naoruž. bandita prinudno su regrutovala sina jednog poljoprivrednika iz Zirovskog Vrha, oko 4 km ist. od Žiri (2 sata).

Oko 21.30 časova više naoruž. bandita prinudno su regrutovali sina jednog posednika u Lukovici. Oko 22.00 časa više naoruž. bandita odveli su sina jednog posednika u Korenu, 13 km sev. zap. od Krašnje (20 minuta).

U 22.00 časa 2 naoruž. bandita prinudno su regrutovali 2 sina jednog siromašnog seljaka u Javorju, oko 4,5 km sev. od Poljana.

U 23.00 časa banditi su prinudno regrutovali sina jednog posednika u Imenju, 3,7 km zap. sev. zap. od Moravča.

Nestao je sin jednog posednika iz Zgoranje Luše, 4,7 km jugoist. od Selca (2 1/2 sata). Sumnja se da su ga odveli banditi. Od večernjih časova nestala su 4 mladića iz Nove Vasi, kod Žiri (20 minuta), od kojih je 3 trebalo 14. 1. 1943 da stupe u radnu službu Raiha. Pretpostavlja se da su se dobровoljno priključili banditima.

- q) U 16.30 časova pojavilo se 6 naoruž. bandita kod jednog posednika u Kandršama, 2,2 km sev. Vača (1 sat) koji su tamo skuvali sebi jelo. U 18.00 časova otišli su u pravcu Kandrsa.
- r) Oko 1.00 čas opljačkalo je otprilike 10 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica od jedne posednice u Kržišču, 3,5 km sev. sev. zap. od Kamnika (25 minuta). Oni su se raspitivali o mladićima koji su potvrđeni od strane oružane sile i izjavili da će u najskorije vreme izvući 600 ovih mladića.
- s) Oko 3.00 časa banditi su prinudno regrutovali jednog mladića iz Vira, 1,7 km sev. ist. od Domžala (1/2 sata). U 4.00 časa 3 naoruž. bandita prinudno su regrutovala 1 obveznika iz Ržiča, oko 2,5 km jugoist. od Vača (1 sat).

14.1.

- t) Oko 10.00 časova obaveštajci su videli oko 50 naoruž. bandita, južno od Gozda, oko 5 km sev. ist. od Kamnika. Verovatno se u ovoj oblasti nalazi neki banditski logor. U 15.30 časova raspitivala su se 2 bandita, u cokulama i ogrtičima za sneg — verovatno kuriri u *Slopniku*, 3 km sev. sev. zap. od Motnika (1 3/4 sata) za najbliži put u Donju Štajersku.

Sopstvena delatnost:

Uz a) do t): odaslane patrole žandarmerije odn. zaštitne policije.

Dopuna izveštaja o situaciji od 8. 1. 1943 — okršaj protiv bande »Ludvik«: zaročljena su još 2 bandita.²

Ujutru 14. 1. 1943 udarile su snage II i III bat. 19 pol. puka u jednom potoku sev. od Srednje Vasi, oko 2 km zap. sev. zap. od Poljana na jednu jaču bandu, koja se bila ukopala u bunkeru koji je sama napravila. U oružanom sukobu ubijena su 3 bandita, među njima banditski voda »Fazan«,³ 2 bandita zaročljena. Zaplenjeno 2 puške, pisača mašina, aparat za umnožavanje itd. Sopstveni gubici: 1 ranjen.⁴

14. 1. 1943 u 18.15 časova udarila je jedna patrola carinske granične straže, 350 m sev. od kote 657, na samom putu Grabče — Topol (oko 7,5 km zap. od Št. Vida nad Ljublj), na nepoznati broj naoruž. bandita. Da li su pri vatrenom okršaju, koji je potom usledio, banditi oretrpeli gubitke, nije se moglo utvrditi zbog pomrčine i sve jačeg snega. Na našoj strani nije bilo gubitaka. Preduzeto je gonjenje ove bande, koja je verovatno prešla sa ital. teritorije.

Donja Štajerska:

Protivnik:

- 11.1 u) Oko 10.00 časova 6 naoruž. bandita opljačkali su životne namirnice i duvan-

² Vidi dok. br. 111

³ Stane Stare

* Vidi dok. br. 124

ske proizvode od jednog posednika u blizini Jurkloštera, 5,7 km zap. jugozap. od Planine.

- v) U 20.00 časova zahtevala su 4 naoruž. bandita životne namirnice od jednog posednika u Graškoj Gori, oko 7 km juž. od Smartina (3 sata).
- w) Oko 4.00 časa otprilike 15 naoruž. bandita pljačkali su životne namirnice u Marija Reka, 4,2 km jugozap. od Prebolda (2 1/2 sata).

12.1.

Između 19.30 i 21.30 časa 7 odn. 8 naoruž. bandita pljačkali su životne namirnice kod 2 posednika u St. Vidu, oko 4 km jugozap. od Raz. Valdeka (2 sata). —

8 naoruž. bandita pljačkali su životne namirnice i duvanske proizvode u Lokavcu, 5,7 km sev. ist. Radeča (3 1/2 sata).

- x) Oko 17.30 časova 3 naoruž. bandita prinudila su trgovca drvetom iz Zagorja u Kandšama, 2,2 km sev. od Vača (1 sat), da se legitimise.

13.1.

- y) U 0.30 časova opljačkalo je 12 naoruž. bandita, među njima i 1 žena, životne namirnice i potrošnu robu u Senflorijanu, oko 2,5 km južno, jugoist. od Raz. Valdeka (1 sat).

U 4.00 časa opljačkala su 3 naoruž. bandita životne namirnice od 2 posednika u Sv. Magdaleni, oko 2,5 km jugoist. od Prebolda (1 sat).

Dopuna:

7.1.

- z) U 22.45 časova opljačkala su 3 naoruž. bandita životne namirnice u Zlaboru, 2,2 km ist. jugoist. od Rečice (3/4 sata). Oko 20.00 časova primećena su u Spod. Rečici, oko 1 km jugoist. od Rečice (1/4 sata), 4 naoruž. bandita. 7 naoruž. bandita pljačkali su životne namirnice kod 3 posednika u Tmavi, 3,2 km sev. zap. od Prebolda (1 sat).

Sopstvena delatnost:

Uz u) do z): angažovane patrole žandarmerije, zaštitne policije, odn. zemaljske straže.

Zast.
potpisao Blank
kapetan

Za tačnost

F i s c h e r s.r.

narednik-vodnik zašt. pol. u rezervi

BR. 121

ZAPOVEST DRUGOG BATALJONA DEVETNAESTOG POLICISKOG PUKA OD 14 JANUARA 1943 GOD. ZA AKCIJU PROTIV PARTIZANA NA VOVARU¹

H. bat. 19 polic, puka
1 a — 5171 b/43

Lesce, 14. 1. 1943

Zapovest za akciju br. 4

1). *Neprijatelj*

14. 1. 1943 u jutarnjim časovima primećeno je 40 bandita na Vovaru (kota 941), 4 km severoistočno od Kamnika.

2.) *Verovatno se tamo nalazi njihov logor.*

2.). *Zadatak* 15. 1. 1943 treba bandu iznenaditi i uništiti.²

a) Na osnovu zapovesti rukovodioca akcije podređene su mi za ovu sledeće snage:

11 četa 19 polic, puka,

Ceta plan. lovaca Alpenland,

2 žand. rez. četa (mot.) Alpenland,

3 žand. rez. četa (mot.) Alpenland,

181 planinska četa za vezu,

sa 1 radiogrupom i 2 poljske radiostanice,

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.
Vidi dok. br. 124

b) Moraju biti spremne:

Podotsek I: 5 četa 19 polic, puka sa podređenim vodom čete plan. lovaca Alpenland:

Desna granica: Crkva Gozd — jugoistočno kolskim putem — istočna ivica Laze — kolski put do vrha sa raspećem leva granica.

Podotsek II: 3 žand. rez. četa (mot.) Alpenland.

Desna granica: Kraj leve granice podotseka I — preko kote 843 — raspeće na severozapadnoj ivici Brišče — do jugoistočne ivice Tučne, leva granica.

Podotsek III: 2 žand. rez. četa (mot.) Alpenland.

Desna granica: Kraj leve granice podotseka II. Kolskim putem istočno od osamljenog mlina — istočna ivica Vodica — prema koti 740 — do kolskog puta (isključno), leva granica.

Podotsek IV: 7 četa 19 polic. puka.

Desna granica: priključak na 2 žand. rez. četu (mot.) Alpenland — prema istoku kolskim putem do raspeća, južno od »C« od Crna isključno, leva granica.

Podotsek V: 6 četa 19 polic, puka

Desna granica: Kraj leve granice 7 čete 19 polic. puka.

Leva granica: Kraj desne granice 5 čete 19 polic. puka.

Podotsek VI: 11 četa 19 polic. puka.

do kraja pripreme 5 i 7 četa 19 polic, puka zatvaraju položaje od mosta severistočno od kote 501 do visine raspeća južno od »j« od Zagarjevo zatim dolazi ka Štabu kao bat. rezerva (čekati naređenje).

c) Na osnovu zapovesti izvršiće napad:

5 četa 19 polic, puka prema zapadu,

6 i 7 četa 19 polic, puka prema jugu u širokom frontu na kotu 941.

3 žand. rez. četa (mot.) Alpenland i

2 žand. rez. četa (mot.) Alpenland

- 2 -

Unterabschnitt IV:

7./Pol.19.

Rechte Grenze: Anschluß an Gend.-Res.
Komp. (mot.) Kiponland 2 - im Verlauf
des Karrenweges in ostwärtiger Richtung
bis Kreuz südlich "G" von Crna u. nachl.,
gleich linke Grenze.

Unterabschnitt V:

6./Pol.19.

Rechte Grenze: gleich linke Grenze der
7./Pol.19.
Linke Grenze: gleich rechte Grenze der
5./Pol.19.

Unterabschnitt VI:

11./Pol.19.

sperrt bis zur Beendigung der Bereit-
stellung der 5./Pol.19 und 7./Pol.19
von Br. o. nordostwärts Punkt 501 bis
in Höhe Kreuz südlich "j" in
Zugorjevo und tritt dann in die Reser-
ve zum Stab. (Befehl abwarten).

c) Zu greifen an auf Befehl:

5./Pol.19 in westlicher Richtung,
6. und 7./Pol.19 in südlicher Richtung,
in breiter Front auf Punkt 941.

Gend.Res.Komp. (mot.) Alpenland 3 und
Gend.Res.Komp. (mot.) Alpenland 2

zurückhaltend unter gleichzeitiger Schwenkung des
rechten Flügels der Gend.Res.Komp. (mot.) Alpenland 3 und
des linken Flügels der Gend.Res.Komp. (mot.) Alpenland 2,
entsprechend dem Vorgehen der Anschlußkompanien.

d) Bereitstellung zum Angriff:

der Unterabschnitte I, II, III und VI muß am 15.1.1943,
6.30 Uhr und

der Unterabschnitte IV und V am 15.1.1943 um 7.15 Uhr
(des 15.1.1943) beendet sein und ist mir zu melden.

e) Anmarsch in die Bereitstellungsräume:

5./Pol.19 über Hrib,
Gend.Res.Komp. (mot.) Alpenland 3 über Oberfeld,
Punkt 475, Punkt 462,
Gend.Res.Komp. (mot.) Alpenland 2 über Neul. Olsayek-
Latsekna,
7./Pol.19 über St. hovice - Brezje,
6./Pol.19 über Bildstock s.dl. "j" von Zugorjevo.

f)

najpre zatvaraju položaje a istovremeno odgovarajući napredovanju susednih četa okreće 3 žand. rez. četa (mot.) Alpenland na desno, 2 žand. rez. četa (mot.) Alpenland na levo krilo.

d) *Priprema za napad:*

treba da je kod I, II, i VI podotseka završena 15. 1. 1943 u 6.30 čas i kod podotseka IV i V 15. 1. 1943 u 7.15 časova i o tome me obavestiti.

e) *Dolazak na polazne položaje:*

5 četa 19 polic, puka preko Hrib,
3 žand. rez. četa (mot.) Alpenland preko Vrhopolja kota 475, kota 462,
2 žand. rez. četa (mot.) Alpenland preko Nevlja — Uševk, Tučna,
7 četa 19 polic, puka preko Stahovice — Brezje
6 četa 19 polic, puka preko raspeća južno od »j« od Zagarjevo.

f) *Dovoz snaga (bez svetla):*

Podotsek I, II i III do mosta kod severoistočnog izlaska Kamnika.

Podotsek IV, V i VI do Stahovice.

3.) *Vod minobacača sa tri teška bacača treba da se javi kod bat. adutanta u Kamniku.*

4.) *Sredstva za rezervu:*

a) Po 1 radiogrpu voda za vezu II bat. 19 polic, puka za štab, 5 i 7 četi 19 polic, puka i 3 žand. rez. četi (mot.) Alpenland.
1 radiogrpu 181 plan. čete za vezu 2 žand. rez. četi (mot.) Alpenland (telefonski).

b) Po 2 poljske stanice C voda za vezu II bat. 19 polic, puka za 5 i 6 četu polic. puka.
2 poljske stanice C 181 plan. čete za vezu za 7 četu 19 polic. puka.

c) *Svetlosni znaci*

beli = ovde smo mi

crveni = imam dodir sa neprijateljem

zeleni = zbor

5) *Snabdevanje*

Izdati suvu hranu za 1 dan.

6) *Odeća:*

Šinjel, vindjaka, maskirni ogrtač.

- 7) Previjalište za jedinice i sabirno mesto za zarobljenike biće u Zagarjevu, štitlče ga grupa iz rezerve.
- 8) Motorna vozila u Kamniku. Oficir za motorna vozila preuzeće zaštitu sa vlastitim snagama.
- 9) Rezerva: 11 četa 19 polic, puka posle završenog zatvaranja ka štabu.
- 10) Zborno mesto po završetku akcije: Kamnik.
- 11) Komandno mesto bat.: Od 7 sati (15.1. 1943) u Zagarjevo. Pri nastavku akcije u Gozdu.

Za tačnost
Siering
potporučnik zaštitne policije
1 bat. ađutant

Raspodela:

Stab	—	—	—	—	—	—	—	—	2
San. stanica	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Vod za vezu	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Vod minobacača	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Odred motornih vozila	—	—	—	—	—	—	—	—	1
5 četa 19 polic, puka	—	—	—	—	—	—	—	—	1
6 četa 19 polic, puka	—	—	—	—	—	—	—	—	1
7 četa 19 polic, puka	—	—	—	—	—	—	—	—	1
2 žand. rez. četa (mot.) Alpenland	—	—	—	—	—	—	—	—	1
3 žand. rez četa (mot.) Alpenland	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Polic, četa plan. lovaca Alpenland	—	—	—	—	—	—	—	—	1
11 četa 19 polic, puka	—	—	—	—	—	—	—	—	1
181 plan. četa za vezu	—	—	—	—	—	—	—	—	1

Na znanje

Zapovednik policije poretku									
Komandno mesto Bled	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Komandant žand. i rukovodilac									
akcije u Gorenjskoj	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Služba bezbednosti Kamnik	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Služba bezbednosti Radovljica	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Komandant žand. sreza Kamnik	—	—	—	—	•	—	—	—	1
Komandant žand. sreza Radovljica	—	—	—	—	—	—	—	—	1

Zandarmeriski okrug Radovljica

.Stiglo 15. 1. 1943

Del. br. V. 2. Prilog —

Daseböck

jZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA-TORI DELLE ALFI« OD 17 JANUARA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA ŠT. VID PRI STiCNI¹

**KOMANDA PES. DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«
Odeljenje Štaba — Operativni otsek**

Br. 203 op. prot.

V.P. 100, 17 januar 1943/XXI

*Predmet: Izveštaj o napadu
komunističkih bandita na garnizon
St. Vid pri Stični*

KOMANDI XI ARM. KORPUSA — Operativno odeljenje

Vojna pošta 46

Na osnovu vesti primljenih od obaveštajaca, proizlazi da su na dan 13-og tek. oko 23 časa formacije kom. bandita, dolazeći iz zone Temenica (ZI-DE), Moravče (ZP-DE), zauzele sledeći raspored:

- 1) — Opkolile naselje St. Vid;
- 2) — Opkolile kontrolnu stanicu Sv. Rok;
- 3) — Opkolile stanicu St. Vid;
- 4) — Opkolile uporište Sela pri Sv. Pavlu;
- 5) — Rasporedile se duž puta Stična — St. Vid, na kome su presekli tri stuba, izazvavši prekid telefonske linije;
- 6) — Rasporedile se u zoni Radohova Vas, čuvajući prilaze iz ovog poslednjeg mesta;
- 7) — Postavile nekoliko grupa između stanica St. Vid i Radohova Vas, duž pruge.—

Snage koje su angažovali kom. banditi procenjene su ukupno na oko 1200 naoružanih ljudi.—

U 23,30 časova kom. banditi su iznenada otpočeli napad na St. Vid, koji se očitavao sa strane štavionice kože »Lavrič«, gde je 250 kom. bandita uspelo da pod zaštitom mraka prede bodljikavu žicu i zauzme deo zgrade štavionice. Tu im se upor-

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (21 G — 27).

no suprotstavljalala grupa od 20 vojnika i jednog oficira koji su bili dotrčali na lice mesta. U međuvremenu Komanda garnizona zauzela je predviđeni raspored za odbranu.

Oko 1,30 časova jedinica za odbranu štavionice morala je da se povuče pred brojnom nadmoćnošću i naoružanjem kom. bandita.

Istog časa otvorena je žestoka paljba iz automatskog oružja i pušaka na garnizon pod uglom od 360°.

Grupa kom. bandita, koja je već prodrla u štavionicu, zapalila je zgradu i raštrkala se po selu, držeći se mrtvih uglova u odnosu na položaje našeg oružja — očigledno vođena od strane vrlo iskusnih ljudi — i otvorila vatru na zalede tih položaja. Oko 2,30 časova grupa od pedesetak ljudi uspela je da zaposedne, prelazeći sa obližnje terase, kuću gde je bila radio-stanica za vezu sa Sela pri Sv. Pavlu, savladavši i zarobivši tri artiljeriska poslužioca i onesposobivši aparat koji je bio ostavljen na mestu.

Napad je nastavljen svom žestinom sve do 5 časova, uz hrabro pružanje otpora.—

Kontrolna stanica Sv. Rok takođe je bila snažno napadnuta, ali je napad odlučno odbijen. Na uporište Sela pri Sv. Pavlu ispaljeno je samo nekoliko mitraljeskih rafala.—

Na dan 14-og oko 5,30 časova komunističke formacije bile su oterane iz naselja 'St. Vid pa su se povukle, podelivši se na dve grupe — jača se uputila ka severu (Primskovo), a ostatak prema jugu (Zagorica — Sela pri Sumberku).—

Naši gubici: 4 mrtva 3 ranjena, 3 nestala.—

Naneseni gubici: 16 mrtvih. Neutvrđen je broj ranjenih.—

Ističem odlično držanje trupa garnizona St. Vid, koji je, uprkos kritične situacije, hladnokrvno i uporno pružao otpor, oteravši komunističke bandite.

General
Privremenim komandant Divizije
(Luigi Maggiore Perni)

Za tačnost prepisa
Major načelnik odjeljenja
— C. Mortarotti —

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA-
TORI DELLE ALPI« OD 17 JANUARA 1943 GOD. KOMANDI
JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O NAPADU PAR-
TIZANA NA POLICU¹**

Poverljivo

VRLO HITNO

FONOGRAM

**OD KOMANDE DIVIZIJE »CACCIAATORI DELLE ALPI«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

201/op. Povodom jučerašnjeg operativnog izveštaja. Garnizon Polica': noćas su kom. banditi snažno napali uporište Polica. Napad, koji je trajao više časova, energično je odbijen. Intervenisala je artiljerija iz Grosuplja. Naneti gubici dosada utvrđeni: 1 mrtav. Mi nismo imali nijedan gubitak. Zaplenjena je jedna puška i municija. U borbi juče popodne istočno od Police (javljamo prethodnim izveštajem) formacija M.V.A.C. imala je jednog mrtvog i dva nestala. Garnizon St. Vid: od 0,45 do 7 časova formacija kom. bandita napala je garnizon St. Vid, uporište Sv. Rok i stanicu St. Vid, koji su pružali energičan otpor, oteravši napadače. Mi nismo imali gubitaka. Još nisu utvrđeni gubici kom. bandita. Sektor Borovnica: LXV haubički divizion vršio je juče od 16,50 do 17 časova vatreno dejstvo na sledeće ciljeve u kvadrantu 1:50.000 M. Pietro; kota 811, Srednji Hrib (CU-TM); kota 1005 — Koren (CU-TN); raskrsnica puteva na koti 515 (CZ-TI). Ispaljeno je 45 hitaca. General Maggiore Perni 10301701

MP. 2

**V i d e o
MAJOR NAČELNIK ŠTABA v. d.
(Giuseppe Dotti)
Dotti**

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobodenja u Ljubljani.

² Dopisano olovkom: »— To je moje saopštenje povodom dnevnog izveštaja.«

**IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 18 JANUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 14 DO 18 JANUARA 1943 GODINE¹**

**Viši voda SS i policije
A 1 p e n 1 a n d
Zapovednik policije poretka
— Komandno mesto Bled—
Ic**

Bled, 18 januara 1943

S i t u a c i j a 18 januara 1943

(Poslednji izveštaj o situaciji od 14. 1. 1943)

Gorenjska:

Dok se u oblasti Stola (severno od Jesenica) i na uzvišicama Mežakle i Pokljuke (zap. od Bleda) u poslednje vreme nisu pojavljivale nikakve bande, Jelovica (juž. od Bleda) važi i preko zime kao prostor okupljanja jačih banditskih grupa. Tamo se odvode i najveći broj onih koji su od početka januara 0.g. prinudno regrutovani u okolini Selške Sore.

Na prostoru između obe Sore zadržavaju se banditske grupe u jačini do 30 ljudi. U ovoj oblasti, krajnje severozapadno od Poljana, u jednom samostalno izgrađenom drvenom bunkeru boravio je komandant I grupe Dolomitskog odreda Stane Stare, zvani »Fazan«.- Bunker je bio izgrađen u jednom jarku, vrlo dobro maskiran. Tragovi stopala nisu se mogli otkriti ni po snegu, jer se prilazio jednim potokom. »Fazan« i posada bunkera ubijeni su odnosno pohvatani u oružanom sukobu 14. 1. 1943. U zaplenjenom umnoženom dokumentu od 5. 1. 1943. koji je bio pripremljen za raspodelu banditima, »Fazan« poziva bandite da spreče pozivanje u nemačku oružanu silu i da otpočnu u pojačanoj meri sa prinudnim regrutacijama za bande. Ove prinudne regrutacije treba da, učestalom sabotažama, ubistvima i prepadima pokažu narodu snagu bandita. On dalje poziva da se- prekine prikrivanje i smrzavanje po šumama, već da se zaposednu čitava sela i stalno osiguraju pa-

¹ Original, umnožen na ciklostilu, nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.
Stane Stare

trolama. Pred nemačkim patrolama ne treba nijedan više da se povlači, već na vest o njihovom približavanju, treba im patrolama zaći sleda u cilju njihovog uništenja. Mesta i logore u slobodnoj prirodi treba tako izabrati, da se preko dana može voditi borba a u toku noći neprimetno povlačiti.

U blizini Lovskog Brda (2 km severozap. od Poljana), protivbanda »Ludvik« uništila je jedan bunker koji su banditi izgradili. Pritom je ubijeno 7 a zarobljeno 6 bandita. Južno od Poljanske Sore do ital. granice ograničena banditska delatnost. Glavna carinska uprava Kranj javila je u noći između 11 i 12. 1. 1943 da oko 100 bandita prolaze preko Zirovskog Vrha. Verovatno banditi sa stare ital. teritorije (Istra) prelaze u zapadni deo Gorenjske između Črne^Prsti (5 km jugozap. od Bohinjske Bistrice) i Žiri.

Na brdskim masivima *Storžiča* i *Košute* nema banditske delatnosti.

Na južnim ograncima *Krvaveča* primećena je poslednjih dana u okolini Šenturške Gore (8 km sev. zap. od Kamnika) mala banditska grupa u jačini od oko 20 ljudi.

Prostor oko *Sv. Mohora*, to jest oblast Škofja Loka — Kranj — Besnica — Selca, važi i dalje kao prolazna oblast.

Oblast jugoist. od Kranja, u dolini između Save i Bistrice, predstavlja prolaznu oblast za banditske grupe. Pritom treba naročito voditi računa o srednjim planinama oko Rasice (5 km severoist. od Št. Vida nad Ljublj.)

Težište celokupnog banditskog pokreta u Gorenjskoj nalazi se i dalje u srezu Kamnik. Severno i južno od Tuhinjske doline operišu više bandi u jačini do 50 ljudi. Okolinu Moravča i Vača uz nemirava jedna jaka banda, koja poslednjih dana, pojačanjima iz Donje Štajerske, treba da je dostigla jačinu od oko 100 ljudi.

Prinudne regrutacije su se povećale, naročito u srezu Kamnik. U vremenu od 1 do 18. 1. 1943 banditi su u Gorenjskoj odveli 196 mladića. Ali, vrlo često ovi su se ljudi dobrovoljno priključivali banditima, da bi izbegli obavezu služenja u Radnoj službi Rajha odn. vojski.

Donja Štajerska:

Od uništenja t.zv. Pohorske bande 8. 1. 1943 može se zabeležiti vidna promena u nastupanju bandita u Donjoj Štajerskoj. Tako zvana Pohorska banda prešla je krajem juna 1942 kao jaki banditski bataljon u oblast Žiri, sa ital. teritorije u Gorenjsku. Banda je prešla preko Blegoša na Jelovicu a odande na južne ogranke Begunjščice, preko puta Ljubelja. Ko-

šute, kroz Mislinjsku dolinu u Donju Štajersku. Na putu kroz Gorenjsku i staro-korušku oblast banda je pretrpela osetne gubitke. Od otprilike septembra 1942 zadržala se ova banda, koja je imala prosečnu jačinu od okruglo 90 ljudi, na Pohorskim planinama i izvršila sama sve do uništenja, ne manje od 105 pljačkaških i oružanih prepada, 6 velikih sabotaža na železničkim i opštinskim objektima i industriskim uredajima, kao i 9 paljevina. Oko 30 lica, među kojima Nemci iz Rajha i priпадnici Vermanšafta, bilo je ubijeno, odvedeno, odn. povredeno ili podleglo, kao žrtve sabotaža ili oružanih prepada. Broj pripadnika oružanih jedinica koji su pali u borbi sa ovom bandom, kao i ranjenih još je znatno veći.

U srežu Maribor javljeno je samo o pljački životnih namirnica na prostoru St. Ilj. — Valdek — St. Vid — Graška Gora. To je bila grupa od 8 ljudi, koja je 17. 1. 1943 takođe uništena. Da li je ona činila deo Pohorske bande, koji se povukao pred velikom akcijom 8. 1. ili je to neka samostalna grupa, trenutno još nije poznato.

U srežu Celje pojavljuje se oblast sev. od Vranskog sa pograničnom visoravni Menina Pl. kao boravište jedne banditske grupe.

Iz sreza Trbovlje pristigle su u poslednje vreme samo prijave o manjim pljačkama životnih namirnica.

U srežu Brezice u poslednje vreme nisu zabeležene nikakve prijave.

U srežu Ptuj, posle streljanja banditskog vode Osojnika, vlada takođe mir.

Težište u Donjoj Štajerskoj pojavljuje se na donjoštajerskoj — gorenjskoj granici, poglavito u okolini Sv. Gore — Kolovrata.

Susedi:

Na ital. teritoriju u blizini državne granice dolaze jače bande iz Hrvatske, koje se kako je javljeno, pojačavaju Dolencima i Notranjcima i navodno su vrlo dobro opremljene i naoružane.

Prostor zap. od Ljubljane, nasuprot graničnom otseku Žiri — Št. Vid nad Ljublj. poznat je još uvek kao zaražen bandama. Banditi se cene na nekih 100 ljudi.

U većoj jačini do više 1000 ljudi, banditi borave poglavito nasuprot graničnog otseka ist. zap. od Ljubljane, od Javora do reke Krke (15 km jugozap. od Krškog).

Namera bandita nije poznata. Verovatno su planirani upadi na nemačku teritoriju. Česte akcije ital. trupa dovodile su najčešće samo do ograničenih delimičnih uspeha. Sopstvene

snage, angažovane za podršku kao zatvarači nemačke granice, uspele su, koristeći granične zapreke, u više slučajeva da odbiju banditske upade sa ital. teritorije. Iako zasad ne postoje nikakvi znaci da prinudno regrutovani od strane bandita, ili oni koji su dobrovoljno prebegli bandama u Gorenjskoj, prelaze u Italiju, treba ipak računati sa tim da će neke od ovih grupa pokušati da pređu nemačku državnu granicu i biti obučavane u logorima za obuku na ital. teritoriji u blizini državne granice.

Na hrvatskoj i mađarskoj granici nije zabeležena nikakva banditska aktivnost.

Pojedinačno treba zabeležiti sledeće događaje:

Gorenjska: Protivnik:

- 12.113.1. a) U toku noći boravio je veći broj naoruž. bandita u štali jednog posednika u *Hlavčim Njivama*. 2 km severozap. od Gorenje Vasi u Poljan. Dolini (50 minuta).
- 13.1. b) Od 9.00 do 16.00 časova mnogobrojni naoruž. banditi držali su zaposednutim mesto *Mali Hrib*, oko 3 km ist. cd Šmartnog v Tuh. (1/4 sata). Oni su kod više posednika opljačkali životne namirnice. Osim toga prinudno su regrutovana 3 posednička sina. Pravac odlaska *Pišajnovica*.
- c) Od 22.00 časa otsutan jedan obveznik iz *Jesenica*. Pretpostavlja se da je sa dva druga sa posla pobegao banditima.
U 23.00 časa banditi su prinudno regrutovali 1 mladića iz *Velike Lašne*, 3,7 km zap. jugozap. od Šmartnog v Tuh. (1 1/2 sat). Pravac odlaska *Zlato Polje*.
Dva mladića iz *Vasenog*, 2,5 km zap. od Šmartnog v Tuhiniu (3/4 sata), prebegla banditima. Jedan od ovih mladića poiavio se 14. 1. oko 23.00 časa kod jednog posednika u Vasenu i ispričao kako im je vrlo dobro kod bandita.
- 14.1. d) U 21.20 časova napala je jedna naoruž. banda u jačini oko 50 ljudi zamak — *Volčji Potok*, oko 4 km juž. od Kamnika (1/2 sata), i opljačkala 2 krave, 2 svinje, 56 čebadi, rublja, debove odeće kao i sve predmete od vrednosti.
Oko 23.00 časa opljačkala su 3 naoruž. bandita manje količine hrane i pića jednom gosti-

oničaru u *Lokama v Tuh.*, 3,4 km zap. severozap. od Šmartnog v Tuh. (1 sat).

- e) Oko 24.00 časa oko 30 naoruž. bandita prinudno su regrutovali 1 mladića u *Srednjoj Vasi*, 4,3 km zap. severozap. od Šmartnog v Tuh. (1 1/2 sat).
- f) U 11.00 časova pojavila su se 2 naoruž. bandita da se ogreju kod jednog posednika u *Pišajnovici*, 1,5 km jugoist. od Šmartnog v Tuh. (40 minuta). Pravac odlaska Zlato Polje.

15.1.

- g) U 19.00 časova opljačkao je nepoznati broj naoruž. bandita 1 svinju jednom posedniku u *Suetorn Lenartu*, 4,2 km jugo-jugozap. od Selca (2 sata). Pravac povlačenja Rovte.
Oko 22.00 časa opljačkalo je 4 odn. 6 naoruž bandita nešto životnih namirnica od 2 posednika u *Poženiku*, oko 2 km ist. od Cerkla na Gorenjskom (1/2 sa)a). Kod jednog trgovca u istom mestu pojavilo se 14 bandita i opljačkalo nešto šećera kao i jedan ranac, za šta su platili 15 RM. Pravac povlačenja Šenturška Gora.

16.1.

- h) U 1.30 časova opljačkalo je 8 naoruž. bandita manje količine hrane i pića jednom gostioničaru u *Potoku*, 2,8 km zap. severozap. od Šmartnog v Tuh. (1 sat). Banditi su osim toga uništili poštansko sanduče postavljeno na kući. Pravac odlaska Kamnik.—
U 23.00 časa oko 20 naoruž. bandita opljačkalo je 2 vola i životne namirnice jednom posedniku u *Selima*, oko 2 km severoist. od Šmartnog v Tuh. (3/4 sata). Osim toga banditi su pokušali da odvedu jednog čoveka iz ovog mesta, koji je međutim uspeo da pobegne.

- i) U 21.00 čas pripučalo je 8 bandita na 1 čoveka iz *Jastroblja* u *Zgornjem Tuhinju* (20 minuta) i teško ga ranili. Pravac odlaska prema zapadu.
- j) U 20.00 časova raspitivala su se 2 naoruž. bandita kod jednog posednika u *Golčaju*, 0,6 km juž. od Blagovice (10 minuta), o jačini žand. stanice Blagovica i o njenoj patrolnoj delatnosti u Golčaju.

- 16.117.1.
- k) Između 22.00 i 1.00 čas boravila su 3 naoruž. bandita kod jednog posednika u *Javorniku*, 4,8 km zap. od Kranja. Oni su se raspitivali koliko je mladiča iz J. pri poslednjoj regrutaciji oglašeno za sposobne; osim toga molili su životne namirnice.
- 17.1.
- 1) Između 1.00 i 5.00 časa logorovala je u *Vovšama*, 3,8 km ist. severoist. od Vača (1/4 časa) jedna naoruž. banda, navodno u jačini od preko 100 ljudi. Ona je opljačkala životne namirnice većem broju posednika.
- m) Oko 12.30 časova tražila su 2 naoruž. bandita rakiju od jedne posednice u *Brežju*, 4,4 km sev. severoist. od Kamnika (1/2 sata). Pravac odlaska Kamniška Bistrica.
- Sopstvena delatnost:*
- Uz a) do m): angažovane patrole žandarmerije odn. zaštitne policije.
15. 1. 1943 akcija snaga II i III bat. 19. pol. puka, pol. brdske čete Alpenland i 2 i 3 žand. rez. čete (mot.) Alpenland na Vovar (kota 941), oko 4,5 km severoist. od Kamnika, protekla bez dodira sa neprijateljem.
16. 1. 1943 u 22.00 časa pripucao je jedan stržar seoske straže na noćnog stražara oblasne pilane Tržič, pošto ovaj na pozive da stane nije stao, i ranio ga metkom u ledu.
16. 1. 1943 u 23.30 časova pripucala je jedna žand. patrola na jednog siromašnog seljaka u Petelineku, oko 1 km ist. od Blagovice, pošto je na pozive patrole da stane počeo da beži, i ranila ga sa dva metka u debelo meso.
18. 1. 1943 u 8.10 časova razorila je protivbanda »Ludvik« jedan bunker zaposednut od bandita u jednom jarku, oko 1,5 km severozap. od Poljana. 7 bandita ubijeno, 6 zarobljeno, od toga 4 teško ranjena. Među zarobljenim banditima nalaze se četvorica koja su u poslednje vreme prisilno regrutovana. Plen: 1 laki mitraljez, 10 pušaka, 1 pištolj, veća količina municije i predmeta opreme. Sopstvenih gubitaka nema.

Donja Štajerska:

Protivnik:

- 10.1. n) Između 17.00 i 18.00 časova viđena su 2 naoruž. bandita kod jednog posednika u blizini Boćne, oko 4 km ist. jugoist. od Gornjeg Grada fl 1/4 sata).
- 12.1. o) 12 naoruž. bandita, među njima i 1 žena, opljačkali su jednu trgovacku radnju u Zg. Doliću, oko 1,5 km južno od Valdeka (1/2 sata). Banditi su pobegli u pravcu Pake ponevši sobom 300 RM.
- 13.1. p) U 12.00 časova pojavila su se, da bi se ogrejala, 2 naoruž. bandita kod jednog posednika u Borje-u, 2,4 km ist. jugoist. od Blagovice (3/4 sata). Pravac odlaska Medija.
U 18.00 časova video je jedan posednik u Logu, 3,2 km severoist. od Vača (1 1/2 sat), u blizini svoga imanja 1 naoruž. bandita. Bandit je zabranio posedniku da podnese prijavu o ovom susretu.
- Oko 21.00 čas tražila su 2 naoruž. bandita jelo od jednog seljaka u Graškoj Gori, 7 km južno od Smartina (3 sata).
- 14.1. q) Oko 17.00 časova jedan posednik iz Sv. Jošta, u blizini Vologa, 3,3 km zap. severozap. od Vranskog (1 1/2 sat), primetio je 2 bandita opremljena cipelama i ogrtačima za sneg.
- 15.1. r) U 23.30 časova opljačkala su 3 naoruž. bandita životne namirnice jednom posedniku u Sv. Pongracu, oko 4,5 km jugo-jugozap. od Zaleca (2 sata). Banditi su se povukli u jugoist. pravcu.
- 16.1. s) U 1.00 čas zahtevala su 2 naoruž. bandita jelo od jednog posednika u Sv. Joštu, 3,8 km zap. severozap. od Vranskog (1 3/4 sata). Kasnije su ovi banditi primećeni u pomoćnoj zgradji jednog drugog posednika. Pravac odlaska Slopnik.

Sopstvena delatnost:

Uz n) do s): odaslane patrole žandarmerije, zaštitne policije odn. seoske straže.

14. 1. 1943 u 17.00 časova žandarmeriska patrola ubila 1 bandita u Podvrhu, 2,5 km zap. jugozap. od Braslovča. Zaplenjeno: 1 puška, 45 metaka i eksplozivni upaljači.

15. 1. 1943 Gestapo je uhapsio bandita J. Pušnika u Trbovlju.

U noći između 16 i 17. 1. 1943 prijavio je jedan prebegli bandit žand. stanicu Valdek, da se u jednom ambaru u Št. Vidu, oko 4 km jugozap. od Valdeka, nalaze 6 naoruž. bandita i 1 žena. 2 četa pol. straž. bat. »Wiesbaden« uništila je ovu banditsku grupu ujutru 17. 1. 1943, posle kraće oružane borbe. 3 bandita i 1 žena ubijeni, 2 bandita pri napadu ručnim bombama* izgoreli u ambaru. 1 ranjeni bandit zarobljen. Banditi su bili naoružani puškama, revolverima i ručnim bombama. Sopstvenih gubitaka nije bilo.

**Po naređenju
Blank s.r.
kapetan**

**IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 21 JANUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 18 DO 21 JANUARA 1943 GODINE¹**

Viši voda SS i policije
Alpenland
Zapovednik policije poretka
— Komandno mesto Bled —
Ic

Bled, 21 januara 1943

Situacija 21 januara 1943

**(Delimično neproverene prijave stanovništva i konfidenata)
(Zadnji izveštaj o situaciji od 18. 1. 1943)**

Gorenjska:

Protivnik:

- 16.1.
- a) 1 pripadnik seoske straže iz Mošenika, 3 km ist. severoist. od Moravča (1 sat) odveden, verovatno od strane bandita.
  - b) Jedan od mladića koji su 13. 1. pobegli iz Vesenog, 2,5 km zap. od Smartnog v Tuh. došao je kući u pratnji jednog naoružanog bandita. On je htio da ostane kod kuće, ali mu to onaj bandit nije dozvolio. U 20.30 časova pojavilo se u kući drugog odbeglog oko 20 naoruž. bandita da bi odneli jedno čebe.
- 17.1.
- c) Između 19.00 i 20.00 časova opljačkala su 8 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica od dvojice posednika u Markovu, 5,5 km severoist. od Kamnika (2 1/2 sata).
  - d) U toku noći opljačkalo je 5 naoruž. bandita životne namirnice jednom posedniku u Rovišču, oko 5 km ist. od Vača (2 1/4 sata).
- 17./18.1.

¹ Original, umnožen na ciklostilu, nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobodenja u Ljubljani.

- 18.1.
- e) Oko 2.00 časa opljačkala su 16 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica i predmeta opreme jednom posedniku u *Olševeku*, 3 km jugoist. od Preddvora (1 sat). Pravac Povlačenja Preddvor.—
U 18.00 časova opljačkala su 3 naoruž. bandita jedno tele jednom fabričkom radniku u *Brdima*, 2,5 km zap. jugozap. od Radovljice (1 sat). Pravac povlačenja Vošče. U 18.00 časova pojavilo se u kući jednog siromašnog seljaka u *Osojniku*, 4,7 km jugozap. od Železniki (1/2 sata), 5 naoruž. bandita da bi poveli njega i njegovog 19 god. sina, koji je već jednom bio prinudno regrutovan, ali je uspeo da pobegne. Otac i sin su se bili sakrili. Po pljačkanju manje količine životnih namirnica, banditi su se povukli u pravcu Blegoša.
- 19.1.
- f) Sin jednog poljoprivrednika iz *Planine*, 1,8 km jugoist. od Lučna (3/4 sata), pronađen je mrtav na ital. teritoriji. Mladića su juče odveli banditi i ubili ga sa 4 revolverska hica. Jedan njegov brat ubijen je još prošle godine od strane bandita.
  - g) Oko 11.00 časova opljačkalo je oko 20 naoruž. bandita životne namirnice u *Kališama*, 7,7 km severoist. od Kamnika (2 1/2 sata).
U 20.30 časova opljačkalo je 16—18 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica od dvojice posednika u *Srakoviju*, 4,8 km sev. od Kranja (40 minuta). Pravac povlačenja Mlaka.
U 22.00 časa opljačkalo je 6 naoruž. bandita 100 kg krompira jednom posedniku u *Podblici*, 4 km sev. od Selca (1 1/2 sat). Oni su se raspitivali za sina, koga su bili prinudno regrutovali ali koji je uspeo da pobegne.
  - h) U 19.30 časova zahtevala su 2 naoruž. bandita od jednog obućara u *Kandrišama*, 2,8 km sev. od Vača (1 sat) da im pendže-

tira cipele donom koji su sami dali, dok su ostala 3 naoruž. bandita čuvala stražu pred kućom. Osim toga banditi su ga ispitivali da li često dolazi žandarmerija i kada će opet ići da kupuje kožu. Banditi su otišli oko 22.00 časa u pravcu Peča.

20.1.

- i) Oko 18.00 časova opljačkala su 3 bandita životne namirnice jednom seljaku u *Spod. Palovičama*, 4,5 km ist. jugoist. od Kamnika (2 sata). Prvac odlaska Vranja Peč. U pitanju su razbijeni u borbi kod Kališa. Oko 21.00 čas opljačkalo je otprilike 20 naoruž. bandita duvanske proizvode iz jedne trafičke u Moravčama.
Oko 22.00 časa naoruž. banda u jačini od oko 80 ljudi opljačkala je gostioničaru u *Verneku*, 0,6 km severoist. od Kresnica (20 minuta), jednog priplodnog bika, jednu svinju, koju su zaklali na licu mesta i meso od dve svinje koje je pre kratkog vremena zaklao. Slugi su opljačkali delove odeće i 6000 RM gotovog novca. U 23.00 časa obasuta su puščanom vatrom 2 službenika carin, granič. straže u Verneku, na putu za Litiju. Nije bilo gubitaka.
- j) Deset naoružanih bandita odveli su jednog 45-god. posednika iz opštine *Moravče*. U 21.00 čas banditi su prinudno regrutovali sina jednog posednika u *Drtiji*. 1,6 km jugo-ist. od Moravča (1/2 sata). U 23.30 časova 6 naoruž. bandita odveli su pripadnika seoske straže u *Binkelju*, 1,3 km severozap. od Škofje Loke (20 minuta).
- k) Oko 9.20 časova videli su obaveštajci 3 stražara jedne bande u oblasti *Male La-sne*, oko 2,5 km jugozap. od Šmartnog v Tuh. (1 sat).

Sopstvena delatnost:

"9

18. 1. 1943 u 8.00 časova graničar carinsko granične stanice Prežganje otvorio „e

vatu na 12 naoruž. bandita, koji su se nalazili na ital. teritoriji a približavali se prelazu. Banditi su se smesta dali u bekstvo, ne odgovorivši na vatru.

Uz g) Kališe: Smesta sprovedenim izvidanjem od strane 3 žand. rez. čete (mot.) Alpenland naišlo se u 13.00 časova u Kalijama na bandu, jačine otprilike 165 ljudi. koja se bila utvrdila u više kuća. Prilikom petočasovnog vatreneog okršaja ubijeno je 22 bandita i 18 zarobljeno. Kod zarobljenih u pitanju su isključivo nenaoružana prinudno regrutovana lica iz opština Dol pri Ljubljani i Vinje. Zaplenjeno je: 1 laki mitraljez, 14 pušaka, veća količina municije itd. Sopstveni gubici: 1 žand. narednik poginuo, 1 teško ranjen. U toku borbe odvojila su se od bandita dvojica prinudno regrutovanih iz Podgorice i u 17.45 časova prijavili se dobrovoljno žand. stanici Kamnik.²

20. 1. 1943 u 22.00 časa uhvaćen je od strane žand. patrole u Dobrljevu, 2,3 km sev. severoist.'od Vača jedan bandit naooružan puškom.

Uz k): 21. 1. 1943 akcija snaga II i III bat. 19 pol. puka, polic. brd. lov. čete Alpenland i 2 žand. rez. čete (mot.) Alpenland. Rezultat: 4 bandita ubijena, 2 zarobljena. Zaplenjeno 2 puške, više ranaca itd. Sopstvenih gubitaka nije bilo.

U svim ostalim slučajevima od a) do j): odaslane patrole žandarmerije odn. zaštitne policije.

Donja Štajerska:

Protivnik:

17.1.

- 1) Oko 21.00 čas provalio je 1 naoruž. bandit kod jednog gostoničara u Mlinšama, 2,4 km juž. od Kolovrata (2 sata), i opalio metak na gostoničarevu sestru, koju je međutim promašio.

- m) U 21.00 čas zahtevala su 4 naoruž. bandita rakije na imanju RKfdFdV³ u Šmihelu, 4,2 km sev. od Mozirja (2 sata). Banditi su se po dvočasovnom boravku uđili u nepoznatom pravcu, odvodeći sa sobom jednog vola.
- n) Oko 17.30 časova pokušao je 1 naoruž. bandit da povede sa sobom jedno lice u Briše, 2,4 km jugoist. od Kolovrata (2 1/2 sata), kome je međutim uspelo da pobegne.

17./18.1.

- o) U toku noći tražila su 7 naoruž. bandita životne namirnice a Smohoru, 5,2 km severozap. od Laškog. (2 3/4 sata).

18.1.

- p) U 20.00 časa pljačka životnih namirnica od strane 6 naoruž. bandita kod jedne seljanke u Podlipovici, oko 4 km ist. jugo-jugozap. od Kolovrata (3 sata). U 21.00 čas raspitivalo se 7 naoruž. bandita kod jednog rudara u Zg. Rečici, oko 6,5 km zap. severozap. od Laškog (2 1/2 sata) o jačini seoske straže. — Oko 22.00 časa opljačkali su isti ovi banditi životne namirnice i delove odeće od 2 seljaka u istom mestu.

U 23.00 časa opljačkalo je oko 20 naoruž. bandita životne namirnice i drugu robu u ukupnoj vrednosti od 800 RM u jednoj trgovinskoj radnji u Kolovratu (1 sat), j. Pravac povlačenja Blagovica.

19.1.

- q) Odmah Došle pola noći pojavila su se 7 naoruž. bandita i opljačkala životne namirnice od jednog seljaka u Zaplanini, oko 6 km jugo-jusozap. od Vranskog (2 1/2 sata). Banditi su se zadržali do oko 21.00 čas kod ovog seljaka, koji za to vreme nije smeo da napušta kuću. Oko 21.00 čas opljačkala su 6 naoruž. bandita duvanske proizvode od jednog gosti-

oničara u *Lokama*, 5,2 km ist. jugoist. od Vranskog (1 sat). — Oko 23.30 časova tražili su ovi isti banditi mleka od jednog seljaka u *Sv. Miklavžu*, 6,8 km ist. jugoist. od Vranskog (1 sat).

- r) Oko 22.00 časa 3 naoruž. bandita otvorila su vatru i ranila 1 pripadnika OT,⁴ koji je sa Istoka došao na otsustvo, ispred mesta *Log*, oko 3 km severoist. od Vača (1 1/2 sat); osim toga dobio je i jedan ubod u leđa.
  - s) Oko 1.00 čas zahtevalo je oko 16 naoruž. bandita životne namirnice od jednog posednika u *Strmoj Njivi*, 1 km zap. od Kolovrata (1 sat). Verovatno su u pitanju isti banditi kao i pod p) Kolovrat.
- 20.1.
- t) U 5.00 časova opljačkala su 2 naoruž. bandita kazan za pečenje rakije jednom seljaka u *Mediji*, 2,4 km zap. jugozap. od Kolovrata (1 1/4 sata). Pravac odlaska gorenjska granica.
  - u) U 22.00 časa opljačkao je veći broj naoruž. bandita životne namirnice, rublje i duvanske proizvode od više posednika i trgovaca u *St. Iiju*, 2,8 km jugo-jugoist. od Velenja (1 sat). Lokal Štajerskog domov, saveza je razbijen i polupani unutrašnji uređaji. Oko 5.00 časova povukli su se banditi u pravcu Ponikve.
  - v) Odmah po ponoći pojavila su se 9 naoruž. bandita u jednoj gostionici u *Smarjeti*, 4,4 km jugozap. od Laškog (IV2 čas). Banditi su se udaljili otprilike posle 15 minuta, ništa ne opljačkavši, u jugozap. pravcu.

Sopstvena delatnost:

Uz 1) do v): angažovane patrole žandarmerije, zaštitne policije⁵ odn. seoske straže.

13. 1. 1943 žand. patrola uhapsila je u Dol. Suhoj, 2,4 km sev. od Rečice, 1 bandita koji je posedovao pušku napunjenu dum-dum mećima i 3 jajaste ručne bombe.

19. 1. 1943 u 7.00 časova snage 2 čete pol. str. bat. »Wiesbaden« blokirale su 2 bandita u jednoj seoskoj kući u *Graškoj Gori*, 7 km juž. od Smartina. Jedan bandit ubijen, jedan ranjen zarobljen. Zaplenjene 2 puške itd. Sopstveni gubici: jedan stražar teško ranjen.

Dopuna izveštaja o situaciji od 18. 1. 1943.⁵
— Akcija 2 čete pol. straž. bat. »Wiesbaden« i snaga vojske u Št. Vidu kod Valdeka: Zaplenjene su 3 puške i 1 pištolj. Pri naknadnom pretraživanju izgorelog ambara, pronađeno je 1 laki mitraljez i 3 puške (ugljenisano).

Zastupa
potpisao Handl
žand. pukovnik

Za tačnost
Blank s.r.
kapetan

**IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 25 JANUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 21 DO 25 JANUARA 1943 GODINE¹**

Viši vođa SS i policije

Alpenland

Bled, 25 januara 1943

Zapovednik policije poretka

Komandno mesto Bled —

Ic

Situacija 25 januara 1943

(Delimično neproverene prijave stanovnika i konfidenata)
(Zadnji izveštaj o situaciji od 21. 1. 1943)

Gorenjska:

Protivnik:

19.1.

a) Oko 23.00 časa opkolilo je oko 30 naoruž. bandita mesto *Poljane*, 5 km sev. sever^zap. od Smartnog v Tuh. (2 1/2 sata) i opljačkalo manje količine životnih namirnica i delove odeće od trojice posednika, kao i jedan kazan za pečenje rakije.

b) U 19.00 časova pokušala su 3 naoruž. bandita da uđu kod jednog posednika u *Selima*, oko 4,5 km zap. severozap od Smartnog v Tuh. (1 3/4 sata), što im je bilo uskraćeno, našto su se oni udaljili u pravcu Studeneca.

U 23.00 časa prošli su mnogobrojni naoruž. banditi kroz mesto *Zubejovo*, 3,7 km severozap. od Smartnog v Tuh. (1 1/2 sat) u pravcu Bele Peći.

20.1.

c) U 3.00 časa 5 naoruž. bandita opljačkala su manje količine hrane i pića od jednog posednika u *Lokama* v Tuh. 3,4 km zap. severozap. od Smartnog v Tuh. (1 sat).

¹ Original, umnožen na ciklostilu, nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

Između 3.00 i 4.00 časa boravila su u štali jednog posednika u istom mestu 4 naoruž. bandita i 1 žena, da se ogreju.

21.1.

d) Oko 19.30 časova opljačkalo je oko 20 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica kod više posednika u Žicama, 3,2 km severozap. od Lukovice (1 1/4 sata). Pravac povlačenja zamak Kolovec.—

U 20.00 časova opljačkala je jedna naoruž. banda, jačine oko 50 ljudi, raznovrsne namirnice od više seljaka u Češnjici, 2 km zap. od Ovsija (1 sat). Banda je u 22.00 časa napustila mesto u nepoznatom pravcu.

U 20.45 časova opljačkala je jedna naoruž. banda, u jačini od oko 50—60 ljudi, svinju jednom posedniku u Češnjici, 1,3 km severoist. od Železniki (20 minuta). Oko 24.00 časa opljačkala su 3 naoruž. bandita manje količine hrane i pića jednom posedniku u Seničnom, 4 km jugo-jugoistoč. od Tržiča (3/4 sata).

e) U 19.30 časova odvučen je od strane optlike 12 naoruž. bandita učitelj i mesni rukovodilac grupe u Zg. Besnici (folksdjočer). U gostionici u istom mestu opljačkali su banditi duvanske proizvode.

22.1.

f) U 18.00 časova opljačkala su 3 naoruž., bandita manje količine životnih namirnica jednoj posednici u Topolama, oko 1,5 km severoist. od Selca (3/4 sata).

U 18.00 časa opljačkala su 5 naoruž. bandita različite životne namirnice jednom seljaku u Mlaki, 2,3 km severoist. od Javorja (3 4 sata). Pravac povlačenja Jarče Brdo.

U 22.00 časa opljačkalo je 10 naoruž. bandita svinju jednom posedniku u Rovtama, oko 4,5 km jugo-jugozap. od Selca (2 1/2 sata). Pravac odlaska Oštari Vrh.

g) U 9.30 časova video je jedan obaveštajac — agent 2 naoružana bandita u šumi kod kote 845, oko 4,5 km zap. od Kranja (1 1/2 sat), koji su išli u pravcu Sv. Mohora.

- 23.1.
- h) U 19.00 časova opljačkalo je 8 naoruž. bandita manju količinu životnih namirnica jednom poljoprivredniku u *Zirovskom Vrhu* pri *Sv. Urbanu*, oko 3 km južno od Gorenje Vasi u Polj. Dolini (1 1/2 sat).
  - U 20.30 časova opljačkalo je 12 naoruž. bandita jelo i piće kao i delove odeće jednom seljaku u *Zlateniku*, 0,8 km sev. od Blagovice (1/4 sata). Banditi su se posle oko tročasovnog boravka povukli u severozap. pravcu.
  - i) U vremenu između 7.00 i 18.00 časova boravila je jedna naoruž. banda, jaka oko 80 ljudi, kod jednog posednika mlinu u *Križnoj Gori*, oko 4,5 km severozap. od Škofje Loke.
Oko 20.15 časova u *Slamnikima*, oko 2 km zap. od Bohinjske Bele (3/4 sata), 5 naoruž. bandita zaustavili su dva mladića meštana i jednog vojnika, koji su ipak uspeli da pobegnu.
- 23./24.1.
- j) Između 21.00 i 22.00 časa, 23. 1. pojavila se naoruž. banda, jačine oko 40 ljudi, kod 2 posednika u *Lavtarskom Vrhu* oko 5,5 km ist. jugoist. od Selca (2 1/2 s.), gde je boravila do 24. 1. uveče. Za to vreme banda je postavila straže radi osiguranja.
- 24.1.
- k) U 18.00 časova opljačkalo je 6 naoruž. bandita jedno tele posedniku mlinu, ponutom pod i) u *Križnoj Gori*. Banditi su mu prebacivali što je pustio svoga sina da 11. 1. stupi u nemačku vojsku.
  - l) U 18.00 časova raspitivala su se 2 naoruž. bandita kod jednog poljoprivrednika u *Jamniku*, 5,2 km sev. od Selca (2 1/2 sata), kad su i koliko policajaca bili u mestu i gde su otišli.
- 24./25.1.
- m) Rasturanje letaka u *Bakovniku*, 1,7 km jugo-jugozap. od Kamnika (1/2 sata).
- 25.1.
- n) U 5.00 časova na izlazu iz mesta *Križ*, oko 4 km jugozap. od Kamnika (20 minuta), 2 naoruž. bandita legitimisala su 1 radnika

i 1 pomoćnu radnicu koji su bili na putu od Komende za Kamnik.

Sopstvena delatnost:

21. 1. 1943 u 21.30 časova žand. patrola uhapsila je u Dorfarju, 3,5 km sev. severoist. od Škofje Loke, 1 čoveka koji je sam priznao da je komandant jedne komunističke bande.

Uz i): 24. 1. 1943TJ 0,30 časova jedna žandarmeriska patrola naišla je u Slamnikima na oko 10—12 bandita, koji su po otvaranju vatre smesta pobegli. Nije poznato da li je došlo do žrtava. Banditi nisu odgovorili na vatru.

24; 1. 1943 oko 6.00 časova u blizini Jamnika, oko 5,5 km sev. od Selca banditi su obasuli vatrom snage 6 čete 19 pol. puka i polic. brd. lov. čete Alpenland. 1 tumač (Gorenjac) poginuo.

U svim ostalim slučajevima od a) do n): angažovane patrole žandarmerije odnosno zaštitne policije.

18. i 21. 1. 1943 prijavio se po 1 bandit dobrovoljno žand. stanici Šmartno v Tuh.

23. 1. 1943 u 14.00 časova prijavio se jedan vojni obveznik žand. stanici Blagovica, kojeg su 13. 1. banditi prinudno regutovali.

Donja Štajerska:

Protivnik:

19.1.

- o) Oko 24.00 časa opljačkala su 7 naoruž. bandita životne namirnice i duvanske proizvode jednom trgovcu u *Grajskoj Vasi*, 5,4 km jugo-jugoist. od Braslovča (1 sat). Pravac odlaska St. Rupert.

20.1.

- p) Oko 22.00 časa zahtevala su 3 naoruž. bandita životne namirnice od jednog posednika u *Spodnjem Razboru*, 8,5 km jugo-jugozap. od Slovenj Gradeča (2 sata). Pravac odlaska Zgornji Razbor.

U 23.00 časa oko 20 naoruž. bandita zau stavili su u blizini *Golca*, oko 5 km zap.

od Laškog, 3 radnika koji su se nalazili na putu svojim kućama u Brezno. Pravac Dovlačenja Smarjeta.

21.1.

- q) U 20.00 časova raspitivalo se 7 naoruž. bandita kod jednog posednika u *Brezen-u*, opština Dobrna (nije označeno na karti), da li policija često dolazi u oblast Kozjak-B.

U 23.00 časa raspitivao se nepoznati broj naoruž. bandita kod jednog seljaka u *Brodnicama*, pošta Rimske Toplice (nije označeno na karti), o snazi žand. stanice Jurklošter.

21./22.1.

- r) U toku noći opljačkalo je 9 naoruž. bandita životne namirnice i duvanske proizvode jednom seljaku u *Panecama*, 8,2 km ist. severoist. od Radeča (4 s.).

22.1.

- s) U 20.00 časova opljačkala su 3 naoruž. bandita hleb i krompir iz stana jednog rudara u *Libojama*, 5,8 km zap. jugozap. od Celja (2 3/4 sata). U 21.00 čas isti ovi banditi opljačkali su životne namirnice jednom posedniku u istom mestu. Pravac odlaska Slomnik.

U 23.00 časa 7 naoruž. bandita pljačkali su životne namirnice kod jednog posednika u *Sv. Pongracu*, oko 4,5 km jugo-jugozap. od Zaleca (2 sata). Pravac odlaska Zabukovica.

- t) Oko 14.00 časova 6 naoruž. bandita zadržali su u *Kozjaku*, oko 4 km juž. od Valdeka (1 1/2 sat), 2 mesara iz Slovenj Gradeca, za vreme od 4 časa. Banditi su se kod njih raspitivali o jačini polic, i vojnih snaga u Slovenj Gradecu.

Popodne je 8 naoruž. bandita boravilo duže vreme kod posednika *Sedanika*, 5,5 km juž. od Valdeka (2 sata). Oni su se povukli u 18.00 časova u pravcu Pak-a. Između 19.30 i 23.30 časova tražili su isti ovi banditi hrani i duvanske prerađevine od 2 posednika u *Sp. Doliču*, 5 km jugo-ist. od Valdeka (1 3/4 s.).

U 20.00 časova zahtevala su 3 naoruž. bandita od jednog raznosača pošte u Razpotju, 4,5 km ist severoist od Vača (2 sata), da čim primi poziv za vojsku smesta prebegne njima.

U 20.30 časova jedan naoruž. bandit zau stavio je 1 radnika na putu od *Dola* za *Hrastnik* (1/2 s.).

- 23.1. u) U 19.00 časova opljačkalo je 5 naoruž. bandita 1 par skija jednom šumaru u *Rakovcu*, 6 km sev. od Vitanja (2 1/4 sata) za šta su ostavili 50 RM.
- 23./24.1. v) U 18.00 časova 23. 1. primećeno je 8 naoruž. bandita u *Rakovcu* (sev. od Vitanja). 24. 1. oko 3.00 časa došli su ovi isti banditi kod posednika *Kuzmana*, 4 km jugoist. od Valdeka (1 1/2 sat), kod koga su kuvali kafu i čaj. Posle boravka od oko jednog časa udaljili su se u zap. pravcu.
- 24.1. w) U 19.25 časova više naoruž. bandita izvršilo je pljačku životnih namirnica i potrošnih artikala kod jedne posednice u *Sv. Miklavžu*, 6,8 km ist. jugoist od Vranskog (1 sat). Posle otprilike jednočasovnog zadržavanja banditi su otišli u pravcu Grajske Vasi.
- Između 19.00 i 23.00 časa opljačkala su 4 naoruž. bandita životne namirnice i debove odeće od 2 posednika u *Zabukovju*, oko 7 km severoist. od Sevnice (3 1/2 sata).
- x) U vremenu od 19.00 do 21.30 časova boravilo je 7 naoruž. bandita kod jednog seljaka u blizini *Kuzmana* (jugoist. od Valdeka). Pravac odlaska Tolsti Vrh.

Sopstvena delatnost:

Uz o) do x): odaslane patrole žandarmerije, zaštitne policije odn. seoske straže.

Za tačnost
Blank s. r.
kapetan

Zastupa
potpisao Handl
žand. pukovnik

t

ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMACKIH RUKOVODILACA, ODRŽANE 25 JANUARA 1943 GOD. KOD PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE DR MÜLLER-HACCIUSA, PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ ŠTAJERSKOJ¹

RA/A-405 — Dr. Pi/Schw.

Poverljivo
' Maribor, 25 januar 1943

Zapisnik

Predmet: Štabna konferencija 25. 1. 1943, 8 čas.

Pretsedava: Pretsednik pokrajiny, vlade Dr. Müller-Haciuss.

Za ustanovu: Dr. Rudolf Pichler.

Izveštaj o stanju:

Komandant policije poretka major Sager:

Delatnost bandi u Mariborskem okrugu u toku poslednje dve sedmice bila je neznatna. Zato je delatnost u Celjskom i Trbovljanskem okrugu opet postala življja. Broj bandita koje je policija bezbednosti i policija poretka u vremenu od 8. 1. 1943 uništila iznosi 86, zaključno sa ranjenim i zarobljenim, od toga 77 mrtvih.

Komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti untersturmfirer Mack:

Ostatak pohorske bande pohvatan je 17. 1. 1943 u župnikovoj kući u Št. Vidu kod Slovenj Gradača. Dokazano je da je župnik stajao u tesnoj vezi sa bandama, što je, uostalom, isti posle hapšenja i priznao.²

Sljedeća štabna konferencija održaće se u ponedeljek 8. 2. u 8 čas. u Gracu, u Gradu, u maloj sali.

Za tačnost
Schwab s.r.

Potpisao dr Pichler

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA-TORI DELLE ALPI« OD 27 JANUARA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA DOBROVU¹

Ručni fonogram

Vrlo hitno
poverljivo

Od komande divizije »Cacciatori delle Alpi«

KOMANDI XI ARM. KORPUSA

Br. 357/op.

OPERATIVNE NOVOSTI OD 27 JANUARA

Sektor trupa Ljubljana:

Garnizon Dobrova: Noćas oko 3 časa, upavši u naselje Dobrova, ustanici su upalili školsku zgradu, razbegavši se potom usled hitne protivakcije vatrom iz garnizona. Požar je jako oštetio dve učionice na prvom spratu zgrade. Formacija četa poslata na lice mesta izvršila je čišćenje okoline garnizona, vrativši se naveče. Jedan vođ je ostao u Dobrovi.

Sektor Borovnica:

Garnizon Horjul: Jedinica M.V.A.C. iz 1 bataljona izvršila je ispitivanje u zoni Zavrh (TL-DL).

Garnizon Borovnica: Sa jedinicom 111/51 peš. puka i mesnom formacijom M.V.A.C., očišćena je zona kod k. 703 Greda (TP-CS) — Padež (TN-CS) — Pokojišće (TN-CS).

Garnizon Vrhnika: Noćas su delovi ustanika napah formaciju M.V.A.C. iz Bevke (TN-DE), koja je odmah protivdejstvovala, rasteravši napadače.

Izvršeni pokreti: 11/51, osim 6 čete, iz Studenec-Ig u Ljubljano; jutros je produžio za Karlovac. CV bataljon crnih košulja iz Št. Vida u Karlovac.

General MAGGIORE PERNI 19002701

Video:

V. d. načelnika štaba major

(Giuseppe Dotti)

Giuseppe Dotti

(M P.)

DNEVNA ZAPOVEST ZAPOVEDNIKA POLICIJE ALPSKE OBLASTI OD 28 JANUARA 1943 GOD. ZA POHVALU PROTIV-BANDE »LUDVIK«¹

Zapovednik policije poretku

A l p e n l a n d

— Komandno mesto Bled —

Bled, 28. 1. 1943

D n e v n a z a p o v e s t b r . 4

I) Pohvale

Protiv-banda »Ludwig« je, od 19. 11. 42 — 18. 1. 43, pod smotrenom komandom poručnika zašt. polic, li rezervi R. Rautera, III bat. 19 pol. puka, bez sopstvenih gubitaka, delom ubila a delom zarobila 26 bandita, razorila 2 bunkera i uništila posadu do poslednjeg čoveka. Pored oružja i municije zarobljenima (kuririma) je oduzet odn. smešten na sigurno mesto u skladistišma pismeni materijal koji daje bogata objašnjenja.

19. 1. 43, jedan pojačani vod 3 žand. rez. (nrot.) čete Alpenland, kome je bilo potčinjeno 6 žandarma žand. stanice Kamniška Bistrica i 4 čoveka drž. policije — ispostava St. Vid nad Ljubljano pod komandom poručnika zašt. polic. Wintera, ubio je 22 bandita i 18 zarobio. Kao plen dopremljeno oružje, municija, predmeti opreme i pismeni materijal.

Odajem priznanje oficirima, podoficirima i ljudstvu za njihovo hrabro držanje.

Prepise dostaviti jedinicama koje vode personalne podatke odgovarajućih oficira, podoficira i vojnika.

2) Upisivanje borbenih akcija

U polic, službene isprave učesnika niže navedenih borbenih akcija uneti sledeće:

7. 1. 1943 — borba kod Svetog Ožbolta juž. od Škofje Loke;

14. 1. 1943 — razaranje jednog bunkera severno od Srednje Vasi kod Poljana;
17. 1. 1943 — borba u Št. Vidu nad Valdekom;
18. 1. 1943 — razaranje jednog bunkera kod Lovskog Brda kod Poljana;
19. 1. 1943 — borba na Graškoj Gori;
19. 1. 1943 — borba kod Kališa;
21. 1. 1943 — borba na Koraenu.

Zastupa
potpisao H a n d 1

Za tačnost
potpis nečitak
por. zašt. polic.

Dostaviti: po listi K

Sreska žandarmerija Trbovlje
Stiglo 2 feb. 1943
Sprovedeno
Del. br. Priloga

**IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 29 JANUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 25 DO 29 JANUARA 1943 GODINE¹**

Viši vođa SS i policije

A l p e n l a n d

Zapovednik policije poretka

— Komandno mesto Bled —

Bled, 29 januar 1943

Ic

S i t u a c i j a 29 januara 1943

Gorenjska: *Protivnik:*

- 25.1.   a) U vremenu između 20.00 i 21.00 čas nepoznata lica rasturila su i izlepila letke u *Bledu*, na različitim mestima.
- b) U 7.00 časova prošla su 3 nenaoruž. bandita kroz mesto *Steblevk*, 0,8 km jugoist. od Smartnog v Tuh. (1/4 sata) u pravcu Pišajnovice. U 14.00 časova pokušavala su 3 naoruž. bandita da uđu kod jednog posednika mlinu u *Pišajnovici*, 1,5 km jugoist. od Smartnog v Tuh. (3/4 sata). Pošto im nije otvoreno, otišli su dalje u pravcu Zlatog Polja.
- 26.1.   c) U 19.00 časova opljačkao je nepoznati broj naoruž. bandita 100 kg brašna jednom posedniku u *Ševijama*, 3,5 km jugoist. od Selca (1/4 sata). Pravac odlaska put *Bukovica* — *Dolenja Vas*. U 20.00 časova opljačkalo je oko 15—20 naoruž. bandita veće količine životnih namirnica i delove odeće iz jedne vodenice u *Pišajnovici* kod Smartnog v Tuh.
- d) U večernjim časovima boravili su banditi kod jedne posednice u *Češnjicama*, 1 km južno od Moravča (1/4 sata).

U 23.00 časa otsekla su 4 bandita kosu jednoj ženi u *Bregu*, 2,2 km severoist. od Litije (**1/2 sata**). Pravac povlačenja Tenetiše.

- e) Oko 2.00 časa opljačkalo je 6 naoruž. bandita životne namirnice od dvojice poljoprivrednika u *Tatinecu*, 4,3 km zap. jugozap. od Preddvora. (1 sat).

Oko 12.00 časova pojavila se banda, navodno *jaka* 100 ljudi, kod jednog posednika u *Podbljici*, 4 km sev. od Selca (1 1/2 sat), koja mu je opljačkala veće količine krompira. Banda je dalje kuvala u njegovoju kuhinji.

Oko 17.00 časova veći deo bande povukao se, dok se na njegovu kuću pazilo do njemu nepoznatog vremena.

- f) U 2.00 časa jača banda prinudno je regrutovala sina jednog posednika u *Češnjicama* kod Moravča.

U 18.00 časova 2 bandita u žandarmeriskoj uniformi prinudno su regrutovali sina jednog posednika u *Viru*, 1,7 km severoist. od Domžala (1/4 sata).

- g) Oko 4.00 časa banditi su zapalili most na putu u *Trebiji*, oko 4 km zap. jugozap. od Gorenje Vasi u Poljan. Dolini (20 minuta). Most je potpuno izgoreo. Telefonska veza između Gorenje Vasi i Žiri prekinuta.

- h) Oko 18.00 časova pojavila se u *Dolenjoj Vasi* jedna naoruž. banda u jačini od oko 50 ljudi, 2 km jugoist. od Selca (1/2 sata) i ubila 5 lica^j među kojima ženu i sina još prošle godine od strane bandita ubijenog pretsednika opštine Selca. Zeni jednog posednika metak je okrznuo bradu, a jedan rukovodilac bloka dobio je pogodak koji mu je probio ruku. Jedan posednik koga su banditi takođe hteli da ubiju bacio je među njih 2 ručne bombe, usled čega je verovatno 1 bandit ubijen i 1 teško ranjen. Banda se u bekstvu povukla u pravcu Stirpnika.

- i) Oko 12.30 časova pognula je od mine 1 žena pri nedozvoljenom pokušaju prelaska granice u blizini *Višnjeg Grma*, oko 7 km jugoist. od Litije.

- j) Oko 22.00 časa prevezla je splavareva žena u *Senožetu*, oko 4 km zap. jugozap. od Kresnica (1 1/2 sat), bandu, navodno u jačini 160 — 200 ljudi, sa leve na desnu obalu Save.

27J28.1. k) Rano ujutru 27. 1. pojавило se na imanju jednog posednika u opštini *Stara Oselica*, 1 km severozap. od kote 964, tj. oko 7,5 km zap. od Gorenje Vasi u Polj. Dolini (3 sata), oko 15—20 naoruž. bandita, gde su se ulogorili. Banda se povukla 28. 1. u 18.00 časova u pravcu kote 894 (severozap. od Stare Oselice). Pošto je došla iz pravca Trebije, može se pretpostaviti da je ova banda zapalila most.

28.1. 1) Oko 21.00 čas opljačkalo je oko 20 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica od više posednika u *Zalogu*, 4,3 km jugoist. od Cerkla na Gorenjskom (1 sat). Oni su se raspitivali o jačini žandarm. stanice Komenda, o jednom uhapšenom pripadniku seoske straže i jednom posedniku u Spodnjem Brniku. Prvac odlaska Tunjice.

Između 22.30 i 24.00 časa opljačkala su 4 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica i krevetsko rublje od 2 seljaka u *Lancovu*, 1,5 km jugozap. od Radovljice (1/2 sata).—

Oko 24.00 časa opljačkalo je otprilike 10—15 naoruž. bandita tri svinje sa jednog imanja u *Škovinama*, opštine Železniki (na karti nije označeno). Prvac odlaska Jelovica.

m) U 20.30 časova 3 naoruž. bandita odvela su ženu nadzornika lova u Zg. *Radovni*, oko 4,5 km južno od Dovja (2 sata). Zena je pronađena mrtva 29. 1. 1943 između Zg. Radovne i kote 705.

n) Iz oblasti *Žiri* izbeglo je u brda otprilike sto porodica iz straha od iseljenja. Najveći deo se u toku 29. 1. 1943 vratio natrag.

o) U 22.00 časa prošla je jedna banda, navodno u jačini 120—150 ljudi, među kojima više žena, kroz mesto *Volavje*, 7,6 km jugo-jugoist. od Vinja, u pravcu ital. granice. Mogla bi da bude u pitanju ista banda koja se prošlo veče prebačila preko Save.

- 28.129.1. p) U 19.00 časova pojavila su se 18 naoruž. bandita kod dva posednika u *Gaberju*, 2 km sev. severoist. od Blagovice (3/4 sata), koji su tamo noćili. U 6.00 časova otišli su banditi u 2 grupe, jedna na sever a druga na jug.—
U toku noći prosečena je granična zapreka na otseku Ljubljana — Istok kod km 10.650 i 10.700, tj. kod kote 559, oko 8,5 km juž. od Vojna. Sudeći po tragovima, banda pomenuta pod j) i o) prešla je na ovom mestu na ital. teritoriju. ,
- Sopstvena delatnost:*
25. 1. 1943 u 15.30 časova uhapšen je u Cerkljama na Gorenjskom jedan banditski lekar, koji je imao napunjen revolver i jajaste ručne bombe. U toku ove akcije uhapšen je i 1 pripadnik seoske straže, kod koga se nalazila prihvativa stanica za prilaženje bandama.
25. 1. 1943 dobrovoljno su se vratila 4 prinudno regrutovana lica iz oblasti Moravča.
26. 1. 1943 u 11.50 časova u nekoliko navrata obasuta je vatrom sa italijanske teritorije patrola carin, granič. straže u Sv. Katarini, u jačini od 2 čoveka, u blizini Goljek hriba (kota 809). oko 9 km zap. od St. Vida nad Ljublj. Protivnik nije primećen. Nije bilo gubitaka.
Uz d) Češnjice: 26. 1. u 21.00 čas žand. patrola je naišla na bandite koji su bežali. Pri obostranoj puščanoj vatri nije bilo gubitaka. Posednica kod koje su se banditi bili zadržali pobegla ie sa njima.
27. 1. 1943 u 18.00 časova žand. patrola u Pre-J dosljama, 4 km severoist. od Kranja, otvorila je vatu i ranila jednog sumnjivog čoveka koji je bekstvom htio da izbegne hapšenje.
27. 1. 1943 odvijala se velika akcija u oblasti oko Rakitoveca, oko 4 km jugoist. od Šmartnog v Tuh. uz učešće snaga II i III bat. 19 pol. puka, 1, 2 i 3 žand. rezervne čete (mot.) Alpenland, 4 čete pol. straž. bat. Beč, 5 čete pol. straž. bat. Alpenland, polic. brd. lov. čete Alpenland i polic. pionir, čete, koja je prošla bez dodira sa neprijateljem.

Uz h): Zand, patrola 28. 1. 1943 pronašla je 1 mrtvog bandita na putu za Stirpnik. U pitanju je sin jednog posednika iz Kadiša kod Selca, koji je, navodno 9. 1. 1943 prinudno regrutovan.

Uz n): 28. 1. 1943 carinsko-granična straža u Žiri osula je vatru na jednog 9 god. dečka.

Uz o): Za gonjenje bande angažovane su snage carin, granič. zaštite.

U svim ostalim slučajevima od a) do p): angažovane patrole žandarmerije odn. zaštitne policije.

28. 1. 1943 u 19.00 časova banditi su otvorili vatru na žand. patrolu, u jačini od 5 ljudi, u Češnjici 1,3 km sev. ist. od Železniki. Na vatru žandarma banditi su smesta pobegli u sev. pravcu. Nije bilo gubitaka.

29. 1. 1943 akcija iseljavanja na prostoru oko Moravča u zajednici sa policijom bezbednosti t uz učešće snaga II i III bat. 19 pol. puka, 2 i i žand. rez. (mot.) čete Alpenland, polic, pion., čete i vojske. Iseljeno 252 lica. 298 lica pobegij je još pre početka akcije.

Donja Štajerska:

Protivnik:

- 24.1. q) U 1.00 čas 9 naoruž. bandita opljačkali su životne namirnice jednom mlinaru u *Lahovom Grabenu*, oko 8,5 km sev od Sevnice (1/2 sata). U 2.15 časova ovi banditi pretili su jednom radniku u istom mestu zato što je rukovodilac NSV² čelije.
- 25.1. r) U 17.00 časova opljačkalo je oko 12 naoruž. bandita životne namirnice jednom seljaku u blizini Mislinja (1/4 sata). Posle otprilike tročasovnog zadržavanja banditi su se udaljili prema *St. Iiju*, (20 minuta) gde su takođe opljačkali životne namirnice.—
U 19.00 časova 3 naoruž. bandita opljačkala su životne namirnice jednom seljaku u opštini *Ter*, sev od kote 952 tj. 3,3 km ist severoist od Ljubnog (1 1/2 sat).

Oko 20.30 časova 4 naoruž. bandita pljačkala su životne namirnice i duvanske proizvode jednom trgovcu u Zg. *Dovžama*, oko 3 km severozap. od Valdeka (1 čas). Pravac odlaska Graška Gora.

U 22.00 časa opljačkala su 3 naoruž. bandita životne namirnice i potrošne artikle jednom seljaku u *Lačjoj Vasi*, 2,5 km jugo-jugoist. od Rećice (3/4 sata).

s) U 15.00 časova tražila su 2 naoruž. bandita hleb i slatko vino od jednog posednika u Sv. *Miklavžu*, 2,7 km jugo-jugozap. od Gomilskog (1 sat). Pravac odlaska Grajska Vas.

U 18.30 časova kod dvorca *Ojstrica*, 5 km jugoist. od Vranskog (2 sata), primećena su 3 bandita kako prolaze u pravcu Črni Vrh.

U 20.45 časova zahtevala su 2 naoruž. bandita slatko vino od jednog posednika u *Zaplanini*, oko 5,5 km jugo-jugozap. od Vranskog (3 sata). Pravac odlaska Št. Gotard. U 20.50 časova zadržala su 8 bandita više lica na putu kod *Ojstrica*, 2,4 km jugozap. od Gomilskog (20 minuta). Pravac odlaska Gomilsko.

25.126.1. t) Između 23.30 i 24.00 časa zahtevalo je oko 8 naoruž. bandita jelo od 2 seljaka u *Mrzloj Planini*, 5,7 km juž. od Planine (2 3/4 sata). U 1.00 čas tražili su jelo od jednog seljaka pod *Skolicom*, oko 1,5 km sev. od Mrzle Planine.

26.1. u) U 19.30 časova opljačkala su 3 naoruž. bandita veće količine životnih namirnica i delove odeće jednom trgovcu u *Orloj Vasi*, 3 km ist. severoist. od Gomilskog (1 sat).

v) U 20.30 časova prodrlo je 5 naoruž. bandita u kuću jednog posednika u *Vrtačama*, 1,2 km jugozap. od Kolovrata (2 sata). Odvedeni su jedan voAik koji se tamo nalazio na otsustvu i njegov Drat. Pravac povlačenja Kolovrat.

w) U 18.00 časova zahtevalo je 6 naoruž. bandita slatko vino u Sv. *Danielu*, oko 2 km severozap. od#Graške Gore (3/4 sata).

27.1. x) U 23.15 časova opljačkalo je 13 naoruž. bandita veće količine životnih namirnica i delove

ndeće kao i jedan pogonski remen jednom posedniku u *Spod. Rečici*, oko 2,5 km severozap. od Laškog (1 sat). Posle zadržavanja od oko jednog časa banditi su se povukli u pravcu Šmohora.

- y) Između 19.30 i 20.00 časova zahtevalo je 8 naoruž. bandita hranu i piće od dva posednika u *Dobravi*, oko 6,5 km sev. severoist. od Rajhenburga (2 1/2 sata). Oni su se raspitivali osim toga i za jačinu žandarmerije i industriske zaštite. Pravac povlačenja Oslica.
U 21.15 časova zaustavila su 2 naoruž. bandita izvan mesta *Arja Vas*, oko 2 km ist. od *Zaleca* (1/2 sata), jednog radnika i naredili mu da prekine svoj službeni odnos u rez. bolnici u Celju i da istupi iz Vermanšafta. Pravac odlaska V. Pirešica.

- 27.128.1. U 18.00 i 1.00 čas pojavila su se kod jedne posednice u *Graškoj Gori* (1 sat) po 2 bandita, koji su se, u oba slučaja, posle zadržavanja udaljili u pravcu Arnečnik-a.
Oko 19.00 časova tražilo je 7 naoruž. bandita životne namirnice od seljaka u *Lapovčniku*, 1 km jugoist. od Zg. Razbora (4 sata). Oni su se udaljili u 3.00 časa u pravcu Zg. Razbora.

- 28.1. aa) U 20.30 časova 3 naoruž. bandita pljačkala su životne namirnice kod jednog posednika u *Seščama*, 2,2 km ist. od Prebolda (40 minita). Između 21.30 i 24.00 časa opljačkalo je 5 naoruž. bandita životne namirnice i delove odeće jednom posedniku u blizini crkve *Sv. Anton*, oko 3 km zap. jugozap. od Šoštanja (1 1/2 sat).
- 29.1. ab) Oko 4.15 časova zahtevala su 4 naoruž. bandita hranu i piće od jednog seljaka u *Raštanju*, oko 6 km sev. od Rajhenburga (2 sata). Oni su se raspitivali za put na Osliću i udaljili se posle boravka od oko jednog časa.

Sopstvena delatnost:

Uz r) Zg. Dovže: Snage 2 čete pol. straž. bat. »Wiesbaden« i Vermanšafta 26. 1. 1943 u 15.00 časova naišle na bandu kod Arnečnika, oko 1,5 km zap. od Graške Gore. Posle kratkog oruža-

nog sukoba banditi su pobegli. Zaplenjena je municija, 1 par skija, životne namirnice, ogrtači za sneg. pisači materijal itd. Nije bilo gubitaka.

U svim ostalim slučajevima od a) do ab): odašlane patrole žandarmerije, zaštitne policije odn. seoske straže.

27. 1. 1943 snage 2 čete 19 pol. puka u zajednići sa Gestapoom očistile su jedno banditsko gnezdo u Dolgom Brdu, 2,8 km jugo-jugozap. od Kolovrata, i pri tome su uhvaćena 2 banditska kurira.

Dopuna uz izveštaj o situaciji od 18. 1. 1943.³ Akcija 2 čete pol. straž. bat. »Wiesbaden« u St. Vidu nad Valdekom: U ambaru nije izgorelo 2 već 5 bandita, tako da je ukupno uništeno odn. uhvaćeno 10 bandita.

Zast.

« potpisao Handl
žand. pukovnik -

Za tačnost
Blank s. r.
kapetan

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTE GRUPACIJE GRANIČNE STRAŽE OD 29 JANUARA 1943 GOD. KOMANDI JE-DANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA SV. VID NAD CERKNICO¹

Fonogram

29. januar 1943/XXI — u 23 časa

Od Komande XI Grupacije Granične straže
Komandi XI armiskog korpusa

Br. 547 — ; Novosti u 21 čas: Danas u 9,30 i 13,30 časova komunističke bande su ponovile napad na garnizon Sv. Vid," koji ih je, uz podršku drugog odreda došlog u pomoć, naterao u bekstvo i naneo im gubitke od daljih 5 utvrđenih mrtvih i mnogo brojnih ranjenih. Na našoj strani ranjeni su jedan pešak i jedan antikomunistički borac. Naša kolona nastavlja izviđanje i nadziranje predela. Cete Logatec su detaljno kontrolisale predeo Tolsti Vrh (TI-CU), Debeli Vrh, Smrečni Rob (TL-CS) gde se prema verodostojnim vestima zadržavaju neprijateljska odeljenja. Ponavljam prethodne vesti: Noćas u 24 časa komunističke bande napale su garnizon Sv. Vid (UH-CQJ). Odlučan otpor garnizona i brza intervencija kolone upućene juče u zonu naterali su protivnika u bekstvo koji je pretrpeo ozbiljne gubitke. Tokom povlačenja dospeo je pod našu artiljerisku vatru koja mu je nalažila dalje gubitke, od kojih 5 utvrđenih mrtvih. Nastavljaju se kontrolne operacije kolona raspoređenih u predelu.

General Ghe

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (21 X—15).

= Prema izveštaju Komande Jedanaeste granične grupacije od 29. januara 1943 god. prvi napad na Sv. Vid nad Cerknico izvršen je 28. januara u 24 časa.

IZVEŠTAJ SEKRETARA CENTRA NACIONALNE FAŠISTIČKE PARTIJE ŠT. VID PRI STICNI OD 30 JANUARA 1943 GOD. FEDERACIJI BORBENIH FAŠISTIČKIH ORGANIZACIJA U LJUBLJANI O SUKOBU KOD BICA I ZAGORICE¹

Nac. faš. partija

Federacija borbenih faš. org. Ljubljane   pečat prijema:
Centar Nac. faš. part. Št. Vid pri Stični   3 febr./43

Prot. br. 231/1.a.

*Nedeljni izvestaj br. 5 i 6
(u akta)*

Št. Vid pri Stični,
30'I/XXI

pečat:

Feder, sekret.	Univ. organiz.
Polit, sekretariat	Ženske faš. org.
Administracija	Kapilarna organ.
Provincija	Štampa
Sind. Ekonomat	» Prop, i kultura
Matični ured i raspored	Disciplina
Borci	Faš. udruženje
Odelj. za vezu P.U.	?
Pod oružjem	Tehničko odelj.
	Dopolavoro

Komunističke bande, koje su se posle napada na Št. Vid uputile prema mestu Primskovo i Čatež, nisu pokazale veću aktivnost osim upada u cilju snabdevanja hranom i nasilnog regrutovanja mladića te zone. Sve ove upade vršile su manje

grupe o kojima nam je uvek bilo javljano, a njihovi pokreti su bili kontrolisani jer se prepostavljalo da prethode nekoj tckiji većeg stila protiv garnizona Sela pri Sumberku.

19-og tekućeg jedna mešovita formacija u jačini od oko četrdeset ljudi, koju je predvodio oficir — komandant garnizona Sela pri Sumberku, uputila se prema St. Vidu radi izviđanja pokreta komunista i da bi se uverila u verodostojnost obaveštenja u pogledu prisutnosti velikih formacija, dostavljenih iz sela koja se nalaze na pola puta između ova dva mesta. Kada je stigla u blizinu Zagorice, na nju je otvorena jaka paljba iz automatskog oružja i nanela joj gubitke od 3 pripadnika M.V.A.C., od kojih su dvojica odmah izdahnula, dok je treći teško ranjen. Stoga je odlučila da se vrati, obaveštavajući odmah ovu Komandu o verodostojnosti dobijenih obaveštenja.

Na dan 21-og pošla je iz St. Vida pravcem u Sela pri Sumberku jedna naša formacija sastavljena od jednog peš. bataljona i oko stotinu ljudi — što pešaka što legionara. — sa zadatkom da prate jedan tovar municije. Kada je prethodnica stigla u mesto Bič, napadnuta je učestalim rafalima od strane partizana koji su se rasporedili u polukrug, vešto koristeći teren koji je naročito pogodan za takve zasede. Naše vrlo skromne snage bile su prinudene da stupe u nejednaku borbu, očekujući glavninu koja se nalazila na jedan kilometar odатle.

Kada je stiglo pojačanje, naši su se rasporedili za odbranu, odvajajući grupe sa zadatkom da napadnu i unište mnogobrojne centre ustaničke vatre, odakle je neprekidno tučeno mesto. Ova žestoka borba, podržana i minobacačima od 81 mm i vodom artiljerije od 75/18 mm iz St. Vida, trajala je do mraka. Tada je pukovnik Fossa, komandant trupa u dejstvu, odlučio da se povuče u selo Pristavicu, koje se nalazi na bolje hranjivom položaju, jer su borci imali još malo municije a više automatskih oruđa bilo je potpuno bez nje.

I pored toga što je noć bila hladna i maglovita, ustanici su, smenjujući se u borbi, opkolili naše jedinice u ovom mestu i nisu prestali da ih uz nemiravaju sve dok, oko 12 časova, jedna autokolona od dva teretna automobila sa municijom i hranom i jedne auto-ambulante sa sanitetskim materijalom, nije uspela da dostigne Pristavicu uprkos jakoj neprijateljskoj vatrenosti koja, međutim, usled vrlo guste magle nije prouzrokovala

⁵ Prema ostalim dokumentima o ovoj akciji, u sukobu kod Biča i Zagorice učestvovao je italijanski kombinovani bataljon sastavljen od jedne čete Prvog bataljona i jedne čete Trećeg bataljona 52 pešadijskog puka Pešadijske divizije »Cacciatori delle Alpi«, jedne čete 104 bataljona crnih košulja i jednog voda minobacača. Učestvovala je i formacija MVAC St. Vid. pri Stični.

gubitke, ali je teško oštetila jedan automobil, tj. auto-ambulantru.

Kada su ponovo čuli automatsko oružje, komunistički razbojnici su postepeno prestali da se bore, sigurno zbog oskudice u municipiji, i pošto su pokupili mrtve i ranjene, rano ujutru su se uputili prema mestima Dobrnič i Ajdovec, dok su se naši, vrlo umorni, vratili u svoja sedišta.

Do 22-og u 12 časova naši gubici broje 16 mrtvih i 14 ranjenih, dok su ustanici pretrpeli gubitke od 42 mrtva izbrojana na terenu, a koji su se do večeri i u toku nfoći sigurno povećali, i dva komunista zarobljena i odmah streljana. Stanovništvo Zagorice, koje je nešto načulo od rukovodilaca koji se već dva dana nalaze u tom mestu; govori da ima 165 što mrtvih što ranjenih.

U ovim borbama učestvovalo su tri komunističke brigade: »Cankar«, »Tomšič« i »Gubec«, kao i druge čete. Ukupno preko 1200 ljudi.

Tim povodom napominjem da dnevni list »Slovenec« od 2-og februara, dajući kratak izveštaj o ovoj akciji, iznosi apsolutno netačne podatke koje stanovništvo naročito kritikuje što se tiče pretrpljenih gubitaka s obe strane. Stoga Vas molim da zainteresujete nadležne vlasti kako se ubuduće ne bi desilo nešto slično, što bi bilo na štetu našeg ugleda i što ne bi odgovaralo istini koju nemamo potrebe da krijemo.

Blizu mosta Primskovo bili su nađeni potpuno svučeni i unakaženi leševi trojice radiotelegrafista uhvaćenih u St. Vidu u noći između 13-og i 14-og tek. mes. Jedan vojnik antikomunista, uhvaćen u svojoj kući u Zagorici, bio je zaklan; drugi je poginuo usled eksplozije mine koju su komunisti postavili na pragu kuće koju je trebalo da pregleda u blizini Temenice.

Komunističke formacije nalaze se u zaselcima duž demarkacione linije sa Nemačkom i izgleda hoće da pokušaju neki napad na garnizon Temenica, ustanovljen 16-og tek., ali dosada, posle događaja u Biču, nema nikakve značajnije aktivnosti.

Sekretar Centra
Silvano Debrevi

Nac. faš. part. — Federacija
borb. faš. organizacije Ljubljane

Protokol

br. 3297

predmet 3 c

Primljeno 3/2

**IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 1 FEBRUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 29 JANUARA DO 1 FEBRUARA 1943 GO-
DINE¹**

Viši voda SS i policije

A 1 p e n 1 a n d

Zapovednik policije poretka

Komandno mesto Bled—

Bled, 1 februar 1943

Ic

Situacija 1 februara 1943

(Delimično neproverene prijave stanovnika i konfidenata)
(Zadnji izveštaj o situaciji 29. 1. 1943)

Gorenjska: *Protivnik:*

- 29.1.   a) U 19.30 časova opljačkalo je 13 naoruž. bandita životne namirnice i gotov novac jednom posedniku u *Jelšama*, 1,4 km sev. od Blagovice (1/2 sata). Osim toga hteli su da prinudno regrutuju njegovog sina, koji je dan ranije bio na regrutaciji. U isto vreme opljačkala su 3 naoruž. bandita životne namirnice od jednog drugog posednika u istom mestu.
Oko 19.30 časova 4 bandita opljačkala su životne namirnice i delove odeće jednom posedniku u *Dobenu*, oko 4 km jugozap. od Mengaša (1 1/2 sat).—
Oko 20.00 časa opljačkala su 3 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica jednom posedniku u *Mlaki*, 5 km zap. jugozap. od Kamnika (20 minuta).
U 21.00 čas opljačkalo je 4 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica jednom posedniku u *Godetiču*, 3,5 km ist. od Škofje Loke (1/2 sata). Posle zadržavanja od pola časa banditi su otišli u južnom pravcu.

- b) Oko 19.30 časova zahtevala su 3 naoruž. bandita životne namirnice od više posednika u *Liplju*, 4,2 km ist. jugoist. od Šmartnog v Tuhinju. (1 1/4 sata). Pravac odlaska Rakitovec
- 29.130.1. c) U toku noći ukradena je jedna svinja, verovatno od strane bandita, jednoj posednid u *Poljščici*, 2,8 km zap. severozap. od Bleda (1/4 sata).
- 30.1. d) U 21.00 čas jedan bandit ubio je sa 2 revolver-ska hica pretsednika opštine Mavčiče (folks-dojčer) u jednoj gostionici u *Prašama*, 6 km jugoist. od Kranja (20 minuta).
- e) Ujutru je jedan pos^nik u *Dolini*, 3 km sev. severozap. od Vinja pred svojim kućnim vratima našao pismo u kome mu se saopštava da je njegov sin, koji je pre kratkog vremena pri-nudno regrutovan, likvidiran od strane »Slov. narodne vojske« zbog neposlušnosti i nedisci-pline.—
Oko 18.00 časova primila je žand. stanica *Bohinjska Bistrica* jedno anonimno pismo u kome se saopštava da će svi regrutovani mladići iz Bohinjske Bistrice i okoline biti odvedeni od strane bandita u vremenu od 30. 1. do 1. 2. 1943.
- f) Oko 14.00 časova pripucao je jedan bandit, navodno odeven u ogrtač za sneg, na žand. na-ređnika iz ispostave žand. stanice *Bukovica*, neposredno na izlazu iz mesta, te ga je lako ranio revolverskim metkom u levi dlan.
- 30.1. g) U 19.00 časova ukrala je jedna naoruž. banda, navodno u jačini od 100 ljudi, kravu, svinju kao i veće količine životnih namirnica i odeće jednom poljoprivrednom zakupcu u *Spodnjoj Lipnici*, 2 km jugozap. od Radovljice (40 minuta). Pravac odlaska Vošče.
Iz kuće jedne iseljene porodice u *Desenu*, 3,2 km jugoist. od Moravča (1 1/2 sat), opljačkala je navodno jača banda veće količine rezervi životnih namirnica.
- h) Oko 15.00 časova primećena su u *Stolniku*, 3,5 km sev. severozap. od Kamnika (3/4 sata), 2

naoruž. bandita kako idu kroz šumu u pravcu Laniša. —

U 19.00 časova zaustavljen je na putu *Mekinje* — *Podjelše*, oko 1,5 km sev. od Kamnika (20 minuta), jedno lice od strane 4 naoruž. bandita. Lice se dalo u bekstvo a banditi su ga bezuspešno gonili.

i) Dodatak uz 17. 1. 1943:

Oko 20.30 časova 2 čoveka napala su jednog GZBAss,² na putu za Kranj u *Kokrići*, 3,7 km sev. od Kranja (1/2 sata). Službenik je na napadače opalio 6 metaka iz revolvera, na što su ovi pobegli.

<

Sopstvena delatnost:

Uz e) Bohinjska Bistrica: Regrutowani mladići smešteni su poslednjih noći u zgradi žand. stanice i čuvaju ih snage pol. brd. lov. čete Alpenland.

Uz i): Za slučaj je žandarmerija saznala tek 29. 1. Na osnovu smesta povedene istrage ustavljeno je da je jedan napadač 18. 1. 1943 sa teškim povredama dopremljen u bolnicu Golnik. Drugi krivac je 30. 1. 1943 uhvaćen u Kokrići.

U svim ostalim slučajevima od a) do h): odslane žandarmeriske odn. patrole seoske straže. 29. 1. 1943 žand. patrola uhapsila je jednog naoruž. bandita u jednoj štali u Gorenjoj Vasi u Poljanskoj Dolini.

29. 1. 1943 jedan navodno prinudno regrutovani mladić iz Sela vratio se dobровoljno natrag i prijavio se žand. stanici Moravče.

31. 1. 1943 u 6.00 časova dobровoljno se vratio natrag i prijavio žand. stanici Lukovica jedan mladić iz Plesa, koji je navodno 15. 9. 1942 bio prinudno regrutovan.

31. 1. 1943 dobровoljno se vratio jedan mladić iz Podgrada, koji je 25. 4. 1942 prebegao banditima.

1. 2. 1943 dobrovoljno se vratio jedan dečko iz Goričice koji je 5. 1. 1943 bio prinudno regрутovan od strane bandita.

1. 2. 1943 u 7.00 časova žand. patrola uhapsila je u Lipi, 3,5 km severozap. od Blagovice, jednog mladića koji je 13. 1. 1943 prinudno regrutovan.

1. 2. 1943 oko 8.00 časova prijavio se dobrovoljno žand. stanici Žirovnica jedan mladić iz Križa, koga su 1. 7. 1942 silom odveli banditi. On je izjavio da u Valvazorjevoj Koći, 2,3 km zap. jugozap. od Stola, borave 18—20 bandita. Na ovo su smesta angažovane snage II bat. 19 pol. puka, koje su u 14.20 časova naišle istočno od kote 1040. oko 5,5 km severozap. od Begunja, na jednu primitivno izgrađenu kolibu u kojoj je bilo mesta za 20 bandita. Celo jednog udarnog odeljenja videlo je 2 bandita, dok je jedno drugo udarno odeljenje naišlo na 12 bandita. Banditi su pobegli čim je otvorena vatra. Na osnovu tragova krvi moglo se ustanoviti da su banditi imali ranjenih. Zaplenjeno je 2 puške, 1 pištoli, oko 900 metaka, razna oprema, delovi odeće, rublje itd. Nije bilo sopstvenih gubitaka.

Donja Štajerska:

%

Protivnik:

- 28.I. j) U 21.30 časova pljačka životnih namirnica od strane 3 naoruž. bandita kod jednog posednika u Sv. Pongracu, oko 4,5 km jugo-jugozap. od Zaleca (2 sata).

U vremenu od 21.30 do 24.00 časa boravila su kod jednog posednika u Skornom, 3,5 km jugozap. od Šoštanja (1 1/2 sat) 5 bandita. Oni su opljačkali životne namirnice, delove odeće i jednu lovačku pušku.

- k) U 6.30 časova poginula je od S-mine kod km U 24,300 (u blizini St. Janža) 1 mlada devojka pri nedozvoljenom prelasku granice.

- 29.I. 1) U 0.45 časova oliačka životnih namirnica od strane 4 naoruž. bandita kod jednog posednika u Vitanju. U 20.00 časova pojavili su se kod

jednog posednika u *Sv. Pongracu* (jugo-jugo-zap. od Zaleca) 10 naoruž. bandita i zaklali jednu kravu. U isto vreme boravila su 3 naoruž. bandita kod jednog drugog posednika u istom mestu, ali nisu ništa opljačkali. Svi banditi povukli su se oko 24.00 časa u nepoznatom pravcu.

- m) Između 19.00 i 19.30 časova zahtevala su 2 naoruž. bandita životne namirnice od dva posednika u *Sv. Miklavžu*, oko 5,5 km jugo-jugo-zap. od Gomilskog (2 1/2 s.). Posle kratkog zadržavanja udaljili su se u nepoznatom pravcu, ostavljajući jedan letak.

U 20.00 časova zahtevalo je 4 odn. 6 naoruž. bandita životne namirnice od tri posednika u *Veterniku* (kota 712). oko 3,5 km zap. od Kozjeg (1 1/2 sat). —

Kod jednog poljoprivrednika u *Zauršu*, oko 5,5 km jugozap. od Valdeka (2 1/2 sata), pojavilo se 8 naoruž. bandita i izjavilo kako ima da usledi odmazda za policiju i žandarmeriju. Posle zadržavanja od oko jednog časa oni su se povukli u pravcu *Cirkovce Smarške*.

Oko 23.00 časa pojavilo se otprilike 20—25 naoruž. bandita kod jednog posednika u *Šaleku*, 2,4 km severoist. od Velenja (3/4 sata), koji su posle kratkog zadržavanja, ne opljačkavši ništa. otišli u pravcu St. Janž. na Vinskoj Gori.

- 30.1. n) U 18.00 časova 7 naoruž. bandita pljačkali su životne namirnice u St. *Andražu*, 4,3 km jugo-jugozap. od Velenja (1 1/2 sat).
- U 20.30 časova 2 naoruž. bandita pljačkala su životne namirnice kod jedne posednice u *Grajskoj Vasi*, 1,6 km jugoist. od Gomilskog (1 1/4 sata).
- o) U vremenu između 18.00 i 24.00 časa boravila su 4 naoružana bandita kod 3 seljaka u *Lazama*, 2,3 km jugo-iugoist. od Velenja (1 sat).
- Oko 23.30 časova zahtevalo je 5 naoruž. bandita od jednog posednika u *Založama*, 1,3 km ist. severoist. od Polzele (1/2 sata), da im se izda rakija.

- 30.131.1. p) U toku noći bila ie provala kod jednog seljaka u *Ladinama*, opština Gornji Grad (nije označeno na karti). Vinovnici — verovatno banditi — opljačkali su životne namirnice, za šta su ostavili 10 RM.
- 31.1. q) U 15.15 časova poginuo je od ekspl. S-mine jedan ital. državljanin (Slovenac), koji se približavao graničnoj zapreci kod km U 19,900 (oko 4,5 km zap. severozap. od St. Janža). Dva službenika carin, granič. straže, koji su boravili u blizini, bili su ovom prilikom povredeni.
- r) U 3.00 časa opljačkao je 1 bandit hranu u *Zaplanini*, oko 5,5 km jugo-jugozap. od Vranskog (3 sata). —
U 18.00 časova 7 naoruž. bandita pljačkali su životne namirnice kod jednog posednika u *Lokama*, 4,5 km jugozap. od Gomilskog (1 1/2 sat). Ovi isti banditi opljačkali su takođe životne namirnice jednom posedniku u *Črnom Vrhu*, 3,6 km jugo-jugoist. od Vranskog (1 1/2 sat).
U 24.00 časa pljačka životnih namirnica kod jednog posednika u *Marija Reki*, oko 4 km jugozap. od Prebolda, (1 1/2 sat).
- s) U *Pohatz-u* kod Dobrave, oko 6,5 km sev. severozap. od Rajhenburga (niie označeno na karti), raspitivala su se 2 naoruž. bandita za boravište drugih bandita. Oni su se udaljili u pravcu Bohora.
U 19.30 časova 3 naoruž. bandita zaustavila su u *Podgori*, 3,3 km zap. jugozap. od Preserja (1 1/4 sata), sina jednog posednika, svezali ga i oterali u pravcu Marije Orete. Njemu je kasnije ipak uspelo da pobegne. Banditi su hteli da ga obese zbog toga što je izdao jednog bandita.
U 21.30 časova prodrlo ie više naoruž. bandita kod jednog posednika u *Ješovecu*, 1,3 km severoist. od Kozjeg (20 minuta). Posednik je pobegao i odmah podneo prijavu.
- t) U 3.00 časa pljačka životnih namirnica od strane 10 naoruž. bandita kod jednog posednika u

Čemšeniku, 5,6 km ist. severoist. od Kolovrata
(2 1/2 sata).

Sopstvena delatnost: :

Uz j) do t): angažovane patrole žandarmerije,
zaštitne policije, seoske straže, odn. Verman-
šafta.

31. 1. 1943 naišla je u 0.15 časova jedna polic,
patrola u blizini Topovlja, oko 3 km jugoist. od
Braslovča, na 4 bandita, koji su po otvaranju
vatre smesta pobegli.

potpisao K n o f e

Za tačnost
Pfauser s. r.
ppor. zašt. pol. u rezervi

Zandarmeriska stanica Lukovica
Srez Kamnik — Koruška
stiglo 7. 1. 43
Del. br. 10 Prilozi — Müller

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 3 FEBRUARA 1943 GOD. GLAVNOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O BOR. BAMA KOD VIVODINE I KRAŠICA¹

Podneto na pregled Eks. Robottiu
podneto na pregled načelniku štaba
podneto na pregled pomoćniku načelnika štaba
poslan prepis Obaveštajnom odeljenju . 1
poslan prepis Kr. karabinijerima

GLAVNA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA DALMACIJA
OPERATIVNO ODELJENJE

M-

Br.
Stiglo 3 febr. 1943 — XXI

Telegram

•
OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
ZA SUPERSLODU: OPERATIVNO ODELJENJE

Br. 02/687

NASTAVAK DANAŠNJEG IZVESTAJA BR. 02 685

Uporedna akcija divizije »Isonzo« — »Lombardia«, izvršena severno od železničke pruge Zdenčina — Karlovac — Metlika, u cilju obezbeđenja poznatih linija za snabdevanje kao i same železničke pruge, započeta ujutro 29 januara, danas je dovršena.

U akciji su sudelovali bataljoni 1/23, 111/24 pešadiskog puka, LXXXV crnih košulja i bataljon crnih košulja »Nizza« pod komandom divizije »Isonzo«; 11/51 peš. puka, 105 bataljon crnih košulja, jedna četa 73 peš. puka i dve čete tenkova »L« pod komandom divizije »Lombardia«.

Akcija je išla za tim da se prinude na borbu i uniše partizanske formacije razmeštene severno od železničke pruge Jastrebarsko — Karlovac — Metlika pokretom četiri kolone pre-

• La prostoriji Bukovica (MH-CD), Jezerine (MK-CD) i koje su krenule iz Metlike, Ozlja (MK-BU), Draganića (OI-BU) i Jastrebarskog.

Veoma jake formacije ustanika, koje se računaju na oko 4000 ljudi, prinuđene su na borbu između Vivodine (LI-CD), **jCrašića** (NH-BZ) i tučene u žestokim okršajima.

Koristeći prednosti terena, koji se spušta od severa prema jugu, razrovanoj i teškoj, posutog grupama dominantnih kuća, koje su organizovane kao žarišta otpora, ustaničkim bandama pošlo je za rukom da se izvuku iz obuhvata i povuku prema Gorjancima.

Iz dosad dobijenih izveštaja proizlazi:

— *naši gubici* — 59 mrtvih među njima četiri oficira; **160** ranjenih (desetak teško), među njima 10 oficira; 38 nestalih (medu kojima poneka patrola, koja se još nije vratila u svoju jedinicu), jedno sedamdesetak izgubljenih mazgi — *protivnički gubici* — 140 mrtvih izbrojanih na terenu, među kojima jedan komandant brigade, koji, prema dokumentima nađenim kod njega, proizlazi da je rukovodio akcijom bandi dislociranih u zoni.

Narod jednodušno tvrdi da se neprijatelj povukao sa oko 60 kola mrtvih i ranjenih, sem leševa, koji su na položaju sahranjeni. Smatram da su ustanici imali ukupno najmanje 700 gubitaka.

Naši bataljoni, svi smanjene jačine (od kojih četiri svedeni na dve čete), ispoljili su agresivnost, borbenu volju i duh samopregora, sjajno savladavši vremenske i terenske nezgode.

Pošto sam u celini postigao cilj, koji sam sebi postavio, izdao sam naređenje za povratak bataljona, odustavši od gojenja neprijatelja zbog neophodne potrebe da dopustim odmor bataljonima, koji su svi vodili žestoke borbe od samog početka akcije.

Dana 30 pošao sam na položaj da pratim i bolje koordiniram konačnu fazu akcije. Do danas sam pregledao sve jedinice i svuda ustanovio veoma visok duh.

Artiljerija u pravnji kolona i artiljerija garnizona tukle su veoma efikasno neprijateljske koncentracije i položaje.

Vazduhoplovna akcija pokazala se naročito efikasna obzirom na jačinu protivničkih formacija, mada je izvedena sa malo sredstava (svima koja su bila na raspoloženju).

Narod je pozdravio i primio sa naklonošću akciju naših trupa.

ZAPOVEST ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 3 FEBRUARA 1943 GOD. ZA PREDUZIMANJE
MERA PROTIV STANOVNISTVA POSLE PORAZA KOD
STALJINGRADA¹

Zapovednik policije poretka

A l p e n l a n d

— Komandno mesto Bled —

Bled, 3. 2. 1943

la

Posebna   zapovest   b . r.   3

Komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti Bled primio je 29. 1. 1943 od Glavnog državnog ureda bezbednosti Rajha sledeći telegram:

»Državni voda SS je naredio da se svi oni elementi koji u vezi sa tragedijom posade u Staljingradu ili teškom situacijom na Istočnom frontu, iskazuju radost, imaju smesta uhapsiti i prebaciti u neki konc. logor.«

Povodom ovog naređenja, komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti izdao je uputstvo svojim jedinicama da angažuju obaveštajce i sopstvene patrole radi hapšenja — kao što je već javljeno — Gorenjaca koji su se poslednjih dana okupljali na proslavljanje pobede.

Povodom ovog naređujem da pripadnici policije i žandarmerije pri svom patroliranju obrate posebnu pažnju na ova-kva opažanja. Gorenjci i Donjoštajerci, koji uzimaju učešća u proslavama pobede, imaju se smesta uhapsiti i predati policiji bezbednosti.

potpisao K n o f e

Za tačnost

Pfauser

ppor. zašt. pol. u rezervi

Dostavljen:

K-dantima žandarm. Bled i Maribor istovrem. za sve jedinice	220
19 polic, puku	13
polic. brd. lov. četi Alpenland	1
2 č. pol. straž. bat. Wiesbaden	1
4 č. pol. straž. bat. Beč	1
5 č. pol. straž. bat. Alpenland	1
1, 2 i 3 žand. rez. četi (mot.) Alpen- land svakoj 1	3
polic, pionir, četi	1
181 polic. brd. četi za vezu	1
štabnoj četi	1

243

B.R. 136

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTE GRUPACIJE GRANI-
ČNE STRAŽE OD 3 FEBRUARA 1943 GOD. KOMANDI JE-
DANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O SUKOBU SA PAR-
TIZANIMA KOD SV. OŽBALTA¹

Prepis fonograma

Od Komande XI grupacije Granične straže
Komandi XI armiskog korpusa

I/644/Op. Jutros je bat. crnih košulja imao sukob u Sv. Ož-
baltu (UO-CO).²

(Gubici: jedan utvrđen ustanik), bez naših gubitaka.
Borba se nastavlja oko kuća Nareda (UO-CO). Kolona Perbellini, pošto je izbacila komunističke razbojnike iz Slugova (UH-CO), Zalesa (UK-CO), pojaćana zatim pripadnicima Cacciatori, opkoljava sa severoistoka Ravnik, kota 828, Gradiško (UM-CO), dok kolone Manca i Bombonato tuku razbojnike od jugozapada zaposedajući Sv. Urh — Zavrh — Pol-

šeče (UK-CO). Na terenu su nadeni **mnogobrojni** mrtvi komunistički razbojnici, što treba da se utvrdi. Komunistički razbojnici beže na sever prema Iškoj dolini i na istok prema Vrhu (UO-CO). Naredeno je gonjenje do kraja.

3/2/43 u 14 sati:

General Ghe

Iška dolina

Polšeče

Matica — Bombonato

Zavrli

Cacciatori Sv. Urh

Slugovo

Vrh

t

(Perbelllni

->

Zales Narede

828 Gradiško
k. •

«- IV bat crnih koš. Gar-
Ravnik Sv. Ožbalt diui

JZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTE GRUPACIJE GRANIČNE STRAŽE OD 3 FEBRUARA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O SUKOBU SA PARTIZANIMA KOD SV. OŽBALTA¹

Prepis fonograma

3/2/43 u 20,30 sati

Od Komande XI grupacije Granične straže
Komandi XI armiskog korpusa

1/653 Op. — Vesti u 21 sat

Dodatno fonogramu 1/644 Op. od 12 sati danas.² — Posle podne protivnik na koga se naišlo u predelu Narede (UO-CO),³ pritešnjen je izbliza od strane bat. crnih košulja a zatim od kolone Perbellini pojačane četom Cacciatori i još jednom četom I/XXII bat. grupacije Granične straže i potpomagan intervencijom artiljerije Grupacije granične straže i XXI aprile. — Ostala odeljenja čiste već zaposednuti predeo od znatnih protivničkih formacija nailazeći na raštrkane grupe komunističkih bandi. Protivnički gubici još nisu utvrđeni. Naši: 2 ranjena.⁴ Najniža temperatura plus 1 snega nema.

General Ghe

Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (21 X — 15).
Vidi dok. br. 136

Dopisano olovkom: »7 km S. I. Velike Bloke«.

Dopisano olovkom: »od Granične straže«.

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTE GRUPACIJE GRANIČNE STRAŽE OD 4 FEBRUARA 1943 GOD. KOMANDI JE-DANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O SUKOBU SA PARTIZANIMA KOD SV. OZBALTA¹

Prepis fonograma

Br. 1/679

dana 4. 2. 43. u 22.20 sati

Od XI Grupacije Granične straže
Komandi XI armiskog korpusa

Vesti od 2 sata: Kolona crnih košulje, pojačana četom »Cacciatori« 1/51 bataljona, odeljenjem artiljerije i minobacača za posela je Sv. Ožbalt — Nareda — Bane (UO-CO),- Selo (UM-CO)² odbacujući komunističke bande, koje su se skupile i uputile prema Iškoj dolini — Mokrec i uništile nekoliko građe-* vina u kojima je bila municija. Kolona Perbellini — Manca — Bombonato je okončala čišćenje predela i naselja severoistočno od V. Bloke, uništavajući zalihe i pripremljene položaje. Na terenu u selima i u jednoj rupi nađeno je 49 mrtvih. Saznalo se da su još veliki broj mrtvih i nekoliko ranjenih odvezle na kolima komunističke bande. Zaplenjene su tri puške, ručne bombe, municija, namirnice i drugi materijal.⁴ Noćas je mala banda komunističkih razbojnika napala bez uspeha garnizon Dobrovoljne antikomunističke milicije Zibrše. Najniža temperatura — minus jedan.

⁵, ..,

General Ghe

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (21 X — 15).

² Dopisano olovkom: »7 km S. I. od Velike Bloke«.

³ Dopisano olovkom: »7 km S. I. od Velike Bloke«.

⁴ U izveštaju Komande Jedanaestog armiskog korpusa od 4 februara 1943 god. navodi se: »Divizija »Macerata« i Grupacija »XXI APRILE Obična delatnost dvaju garnizona i delatnost garnizona XI Grupacije Granične straže. U vezi sa akcijom o kojoj je juče javljeno saopštava se da su u sukobu u zoni Sv. Ožbalt—Nareda i Dednik (LO — UO Cerknica) naneti ustaničkim formacijama teški gubici od 49 mrtvih partizana, izbrojanih na terenu. Na našoj strani 4 poginula, među njima i jedan vojnik antikomunista, i 9 ranjenih, među njima jedan vojnik dobrovoljac — antikomunista. Akcije su u toku.«

U izveštaju iste Komande od 5 februara 1943 god. navodi se da se broj sopstvenih ranjenika popeo na 14. (Originali u arhivi Vojnoistoriskog instituta, 18 B — 1).

⁵ Dopisano plavom olovkom: »Pohvaliti Ghe-a« i nepoznat paraf.

**IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 5 FEBRUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 1 DO 5 FEBRUARA 1943 GODINE¹**

Viši vođa SS i policije

A 1 p e n 1 a n d

Zapovednik policije poretka
— Komandno mesto Bled —

Ic

Bled, 5 februara 1943

Situacija 5 februara 1943

(delimično neproverene izjave stanovnika i konfidenata)
(poslednji izveštaj o situaciji 1. 2. 1943)

Gorenjska: Protivnik:

- 1.2. a) U 18.30 časova banda u jačini oko 30—40 ljudi opljačkala je nekom zemljoposedniku u *Cirkušama*, 4,3 km istočno od Šmartnog v Tuhinju (1 sat) raznovrsne prehranbene artikle, odeću i kazan za pečenje rakije. Pravac povlačenja Kozjak.
- 112.2. b) Banditi su noću, prolazeći kroz *Lipije*, 4,5 istjugoist. od Šmartnog v Tuh. (1 sat), oduzeli ovu jednoj zemljoposednici.
- 2.2. c) Između 17.00 i 19.00 časova oko 30—40 naoružanih bandita oduzelo je kravu jednom zemljoposedniku na *Ostrom Vrhu*, 2,6 km jugoist. od Železniki (1 1/4 sata). Banditi su otišli u pravcu prema jugu.
U 18.00 časova 5 naoružanih bandita opljačkali su životne namirnice jednom posedniku u *Gaberju*, 2 km severoist. od Blagovice (50 minuta). Posle zadržavanja od pola sata otišli su u pravcu juga.
- d) U 19.00 časova nepoznata lica bacila su kamen u stan rukovodioca čelije u Jeseničkom *Javorniku*, zbog čega je nastala manja materijalna

šteta. U 20.00 časova jedan tvornički čuvar pozvan je da se vrati u svoj stan.— Oko 20.30 časova opazio je konfident 5—6 sumnjivih lica — verovatno bandita — koji su išli u pravcu stanice u *Medvodama*.

- 3.2. e) Na pruzi drž. železnica između Tržiča i Kranja, niže tunela zapadno od stanice *Naklo*, stavljen je preko šina komad gvožđa da bi iskočio voz, koji stiže u 11.11 časova u Naklo. Nije bilo никакve štete.
- f) U 9.00 časova, oko 200 m zapadno od žand. stanice u *Železniki*, banditi su osuli iz šume mitraljesku vatru na 2 žandarmeriska činovnika i ranili ih.
- g) Oko 19.00 časova 3 naoružana bandita opljačkala su kod jednog posednika u *Lazama*, 2 km istočno od Smartnog v Tuh., manje količine namirnica.
2 naoružana bandita opljačkala su životne namirnice od jednog zemljoradnika u *Plavškom Rovtu*. 2 km severozap. od Jesenica (3/4 sata). Otišli su prema Rožnom Vrhu.
- h) Kod *Opola*, 3 km jugoist. od 2iri-a. bio je jedan seljak koga su navodno 13. 1. 1943 odveli banditi na ital. područje, teško ranjen od mine prilikom povratka preko granične prepreke.
- i) U 11.00 časova primećena su u *Tučni*, 3,6 km severoist. od Kamnika (1 1/4 sata), 2 bandita koji su išli u pravcu Vodica.
U 12.30 časova, između *Lipe* i Malog Rakitoveca, oko 3 km severozap. od Blagovice (1 1/2 sata), 4 bandita su zaustavila 2 osobe dok se ostalih 12 bandita nalazilo u blizini.
Otišli su u pravcu Tuhinjske doline.
U 20.50 časova 2 bandita pokušala su da odvedu u Jeseničkom *Javorniku* jednog mladića — vojnog obveznika. Pred kućom se navodno nalazilo više bandita. Otišli su u pravcu Mežakle.
- 4.2. j) U 21.00 čas 6—7 bandita opljačkalo je od jednog kolara u Zg. *Gorjama* kod Bleda oko 40 kg suvog mesa. Otišli su u pravcu Pokljuke.
U 22.30 časova oko 30 naoružanih bandita

opljačkali su manje količine životnih namirnica jednom posedniku u *Kržišču*, 3,5 km severno severoist. od Kamnika (40 minuta).

- k) Oko 19.00 časova banditi su na različitim mestima u *Zeleznikima* ispalili nekoliko metaka. Utvrđeno je da je 5—6 grupa bandita u jačini 4—8 ljudi vršilo prinudnu regrutaciju. Odvedeno je 14 vojnih obveznika, od kojih je dvojici uspelo da umaknu.

Između 19.00 i 19.30 časova 20 naoružanih bandita prinudno je regrutovalo jednog vojnog obveznika na Bledu — *Mlino*.

Između 19.00 i 20.00 časova 8—10 naoružanih bandita pokušalo je da u *Bodešču*, 3,5 km jugoist. od Bleda (10 minuta), prinudno mobilise 4 mladića, koji su već bili regrutovani za našu vojsku. Na molbu roditelja odustali su od toga. Kod jednog posednika u istom mestu opljačkali su manje količine životnih namirnica.

Oko 20.00 časova 2 naoružana bandita zadržala su na mostu preko Save kod *Skala*, 2,7 km zap. od Radovljice (20 minuta), jednog tvorničkog radnika iz Bodešča preko jedan sat i ispitivali ga kako je organizovana žandarmeriska služba u Ribnu i policija na Bledu. Drugog tvorničkog radnika (vojnog obveznika) poveli su, međutim, sa sobom.

- 1) U 0.30 časova u *Bled-Rečici* banditi su prinudno mobilisali jednog bravarskog kalfu (vojnog obveznika).

Oko 7.00 časova 6 naoružanih bandita prinudno su mobilisali na cesti između *Rudnog* i *Češnjice*, oko 2 km severoist. od Železniki (1/2 sata), 3 mladića koji su išli na regrutaciju u Škofju Loku. Pošto se iz tog pravca čula pučnjava, sumnja se da su mladići pokušali da beže te su priputcali na njih.

U 7.30 časova 1 naoružani bandit pozvao je neku ženu u *Češnjici*, opština Železniki (1/4 sata), da odmah javi žand. stanici u Zeleznikima da su banditi u Podlonku prinudno mobilisali određene ljude. U vezi s time javlja žand. odeljenje Škofja Loka da je od 54 vojna obveznika iz Selške Doline stiglo na regrutaciju samo 11.

- m) Pripadnika seoske straže koga su 20. 1. 1943 banditi odvukli iz Binkelja kod Škofje Loke (vidi izveštaj o situaciji 21. 1. 1943 pod j) našla su dva seljaka iz Trnja u šumi, 2 km severno od Trnja, približno 4 km severo severozap. od Škofje Loke, u bunkeru sa prerezanim vratom.

Sopstvena delatnost:

Uz k) Železniki: kod crkve u Zeleznikima naišla je žand. patrola na oko 8—10 bandita i kad je otvorila vatru, ovi su pobegli' u pravcu Jelovice. Nema gubitaka.

U ostalim slučajevima od a) do m) poslate patrole žandarmerije, seoske straže, zaštitne policije i carinsko granične zaštite.

2. 2. 1943 u 18.00 časova dobrovoljno se vratio mladić iz Mošenika koga su 3. 1. 1943 banditi prinudno regrutovali.

Od 2—3. 2. 1943 akcija protivbande »Filip« na području Stola. Zaplenjen magacin životnih namirnica, pored toga 330 kom. municije i nekoliko metara zapaljive vrpce.

3. 2. 1943 iseljavanje pomoću snaga II bat. 19 polic, puka i pol. čete planin, lovaca Alpenland u zajednici sa policijom bezbednosti u Savici i Kamnju (zap. od Bohinjske Bistrice). Iseljeno je 5 porodica.

3. 2. 1943 u 10.00 časova naišli su konfidenti severno od Rakitoveca, oko 4 km istočno, jugoist. od Smartnog v Tuh. na logor zaposednut od oko 30 bandita. Posle kratke pucnjave banditi su pobegli u pravcu Špika. Zaplenjeno je: 1 puška, 90 kom. municije, oprema, životne namirnice itd.

Od 5—6. 2. 1943 poslata je u akciju na teritoriju Sv. Valentin — Sv. Mohor (zap. od Moravča) protivbanda »Martin«.

Donja Štajerska:

Protivnik:

- 30/31.1. n) Noću je neko, verovatno banditi, opljačkao namirnice iz zatvorenog podruma od jednog zemljoposednika u Savini, oko 4,5 km severno od Gornjeg Grada (2 sata), za što je ostavio 10 RM.

- 1.2.
- o) Između 19.00 i 23.30 časova, oko 18 naoružanih bandita opljačkalo je životne namirnice od jednog seljaka u *Lastniču*, 5 km istočno, severoist. od Kozjeg (20 minuta).
Između 20.00 i 22.00 časa, više naoružanih bandita opljačkalo je životne namirnice od 2 seljaka u *Čemšeniku*, 5,6 km istočno, severoist. od Kolovrata (2 1/2 sata).
Između 20.00 i 23.00 časa više naoružanih bandita opljačkalo je životne namirnice od dvojice seljaka u *Sv. Miklavžu*, oko 4,5 km južno od Gomilskog (2 sata). Pravac odlaska Marija Reka — Mrzlica planina.
U 21.45 časova 4 naoružana bandita opljačkala su životne namirnice, odeću i novac u *Poljčama*, 2,3 km jugo jugoist. od Braslovča (3/4 sata).
  - p) U 18.00 časova 15 naoružanih bandita raspitivalo se u blizini *Kozjeg* o jačini žandarmerije i Vermanšafta.
Oko 20.00 časova 5 naoružanih bandita tražilo je od jednog seljaka u *Jesenovu*, 6 km severno severozap. od Zagorja (3 1/2 sata), da ih hrani i napoji. Posle zadržavanja od pola sata otišli su u nepoznatom pravcu.
- 2.2.
- q) U 17.30 časova 7 naoružanih bandita opljačkalo je životne namirnice i odeću kod jednog seljaka na *Kolovratu* (2 sata).
  - r) Zandarm. stanici Šoštanj javio je jedan lovac da se na teritoriji *Boskoveca* (kota 1590), oko 6 km severozap. od Mozirja (4 sata), nalazi banditski logor.
- 3.2.
- s) U 0.20 časova, oko 20 naoružanih bandita opljačkalo je životne namirnice i odeću jednom gostoničaru na Kolovratu (2 sata).
Oko 1.00 časa, oko 7 naoružanih bandita napalo je kod Podčetrteka (kota 193) vojnog obveznika iz Imenog koji se nalazio na otsustvu. Oduzeli su mu oružje i voj. bluzu. Pravac odlaska reka Sotla.
  - t) U 21.00 čas, oko 6 naoružanih bandita, među kojima i 1 žena, raspitivali su se kod jednog zemljoposednika u *Teru*, 5 km severoist. od

Ljubnog (3 sata) o jačini policije u Ljubnoiti.
Pravac odlaska Planina.

- 4-2. u) Oko 1.00 čas, 2 naoružana bandita **opljačkala** su duvan i piće kod jednog gostoničara u *Lukovici*, 3,2 km severoist. od Zidanog Mosta (1 3/4 sata); pravac odlaska Rimske Toplice.
- U 18.00 časova, 2 naoružana bandita opljačkala su životne namirnice od seljaka u Zagradišniku, 1,2 km istočno od Gornjeg Grada (20 minuta).
- U 21.30 časova 15 naoružanih bandita, među kojima 2 žene, opljačkali su veće količine **brašna** i mesa od jednog vlasnika mlina u *Kaszama*, 3,4 km jugoist. od Zaleca. (1 1/2 sata). Banditi su se posle zadržavanja od jednog **sata** povukli u pravcu Liboja.
- v) Oko 18.30 časova u *Limbušu*, 5 km zapadno od Maribora, izgorela je privredna zgrada sa skupocenim mašinama i predmetima za žetvu. Požar su verovatno prouzrokovali banditi.
- w) Između 0.30 i 1.00 čas nepoznati broj naoružanih bandita tražio je pušku od jedne posednice u *Globokom*, 4 km jugozap. od Laškog (2 sata). U 21.00 čas 6 naoružanih bandita, među njima 1 žena, tražili su životne namirnice od dvojice seljaka u *Planinšeku*. 4,7 km severozap. od Mozirja (2 1/2 sata).
- x) 6 naoružanih bandita opljačkalo je životne ¹ namirnice od šestorice zemljoposednika u *Virštanju*, oko 4,5 km severoist. od Pilštanja (2 sata) i kod jednog seljaka u *Slakama*, 3 km jugozap. od Podčetrteka (1 1/2 sat). Otišli su verovatno u pravcu Olimja.
- y) Između 1.00 i 4.00 časa 3 naoružana bandita opljačkala su životne namirnice od trojice zemljoposednika u *Šmohoru*, 4,5 km severozap. od Laškog (2 1/2 sata). Pravac odlaska Liboje.
- z) U 3.00 časa, 1 naoružani bandit tražio je jelo i piće od jednog zemljoposednika u *Zdolavia*, 2 km severo severozap. od Kozja, za što je platilo 10 RM.

U 11.30 časova primećena su u Sv. Miklavžu (južno od Gomilskog), 5, odnosno 6 bandita, koji su bili opremljeni rančevima.

Sopstvena delatnost:

Uz v): uhapšene su 3 sumnjive osobe.

Uz x): 5. 2. 1943 žandarm. patrola naišla je u Slakama na 2 bandita. Prilikom kratke pucnjače ranjen je 1 bandit, ipak su obojica pobegla. Zaplenjena su 2 ranca sa životnim namirnicima kao i šator i pokrivač pripadnika vojske koga su napali 3. 2. 1943 (vidi pod s).

(U svim ostalim slučajevima od u) do z) poslate su patrole žandarmerije, seoske straže, zaštitne policije odnosno graničara.

4. 2. 1943 snage posade Gornji Grad našle su na *Tajem Vrhu* (kota 1036), 5 km jugoist. od Gornjeg Grada, i na Stradovniku (kota 1133), 6,6 km jugoist. od Gornjeg Grada, napuštene banditske logore. Zaplenjena je 1 lovačka puška.

4. 2. 1943 u 12.30 časova žandarm. patrola u blizini Pilštanja priputcavala je na 3 naoružana bandita koji su pobegli u pravcu Buča.

potpisao K n o f e

Za tačnost

Pfauser

Poručnik zaštitne policije u rezervi

IZVEŠTAJ ZA POVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 8 FEBRUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 5 DO 8 FEBRUARA 1943 GODINE¹

Viši vođa SS i policije

A 1 p e n 1 a n d

Zapovednik policije poretka
— Komandno mesto Bled —

Bled, 8 februar 1943

Ic

SITUACIJA 8 FEBRUARA 1943

(delimično neproverene izjave stanovnika i konfidenata)
(poslednji izveštaj o situaciji od 5. 2. 43)

Gorenjska:

Protivnik:

- 15.2.
- a) U 21 čas 2 naor. bandita streljala su 1 ženu u *Dobračevu*, 1,8 km sev. sev. ist. od Žiri (30 min.).
U 21,15 čas. isti banditi pokušali su da **nasilno** odvedu sa sobom 1 pomoćnog radnika kome je ipak uspelo da pobegne. U 22,30 čas. 3 **naor.** bandita ošišala su 1 kućnu pomoćnicu iz **istog** mesta.
  - b) U 22,45 čas. 8 naor. bandita otvorili su puščanu vatru na osmatračnicu granične prepreke **na** kojoj su se nalazili službenici carinske granične zaštite i to kod mesta *Planine*, oko 2 km **jugoistoč.** od Žiri. (40 min.). Sa osmatračnice je **tačno** otvorena vatra. Gubitaka nije bilo.
  - c) U 12 časova 3 službenika žand. stanice **Fužine** prešli su kod Javorjevog Dola na italij. **teritoriju** kod km LW 51, 475 tj. oko 6,5 km sev. **zapad** od Žiri. Na povratku oko 16,15 čas. pri **prolazu** kroz prepreku eksplodirala je 1 mina, **usled** čega su 1 službenik i 1 ital. žandarm ubijeni, dok su ostala 2 službenika lako ranjena.

d) U 21 čas 4 naoružana bandita legitimisala su na putu između mesta *Brda* i mesta *Lancovo*, oko 2 km jugozap. od Radovljice (40 min.), 10 ljudi. Tom prilikom je prinudno regrutovan 1 omladinac iz mesta *Lancovo*.

Oko 22 časa verovatno isti banditi legitimisali su u mestu *Lancovo*, 1,5 km jugozap. od Radovljice (30 min.), 6 muškaraca i 2 žene. Dva omladinka koji su imali vojnič. isprave banditi su odveli sa sobom.

e) Između 10 i 11 čas. 6 naoružanih bandita tražili su od posednika *Novaka*, 3 km sev. zap. od Železniki (3 1/2 sata), da im da rakije.

f) Oko 18 čas. 6 naor. bandita opljačkali su životne namirnice od 1 posednika u *Spitaliču*. Otišli su u pravcu *Kozjaka*. Oko 21 čas 3 naor. bandita oduzela su živ. namirnice 1 posedniku iz istog mesta. U 21 čas banda, navodno u jačini 150—200 ljudi, nameravala je da prinudno regrutuje 3 sina jednog posednika u mestu *Pretrž*, 3,2 km sev. sev. zap. od Vaca (20 min.). Pošto isti¹ nisu bili, kod kuće, banditi su opljačkali veće količine namirnica, delove odeće i sukna. Na posednika koji se dao u bekstvo banditi su otvorili vatru. Tom prilikom sami su ranili svog čoveka — bandita. Posle zadržavanja od oko 1 sata banda je otišla u pravcu *Donje Štajerske*.

U 23.00 časa oko 10 naor. bandita opljačkali su od 1 posednika u *Smartnom v Tuh.* manje količine namirnica. Posle zadržavanja od oko 30 min. otišli su u pravcu mesta *Steblovek*.

g) U ranim jutarnjim časovima jedna jača banda navodno je napustila svoj logor u istočnom delu *Jelovice* kod kote 1283, oko 5 km sev. sev. zap. od *Seleca* (3 sata), i otišla za *Sv. Mohor* (kota 948), tri km sev. ist. od *Seleca* (1 1/2 sata).

Oko 11,30 čas. u blizini železničke stanice *Dobrava-Vintgar*, 5 km jugoist. od *Jesenica*. nađena su dva letka zalepljena na električni stub.

U 19 čas. 6 naoružanih bandita legitimisali su više lica u mestu *Perovo*, 1,3 km južno od *Kamnika* (20 min.).

U 22,30 čas. 5 naor. bandita pokušali su da uđu u kuću 1 posednika u mestu *Podgorje*, 1,3 ^ zap.-jugozap. od Kamnika (20 min.). Pošto im ovo nije odobreno, oni su polupali više prozora. —

- 6/7.2. h) U noći su verovatno banditi opljačkali iz opštinske kancelarije u *Homecu*, 4 km sev. od Domžala (15 min.), aparat za umnožavanje sa klišeima, 2 radio-aparata, 3 zastave sa kukastim krstom, 1 čilim i 1 opštinski okrugli štambilj i razbili Hitlerovu bistu. Otišli su "u pravcu mesta Šmarača.
Iste noći izvršena je provala u praznu kuću jednog iseljenog trgovca u mestu Šmarca, 3,6 km jugo-jugozap. od Kamnika, i sve odaje u kući pretresene.
- 7.2. i) Oko 19 čas. naor. banda jačine od oko 50 ljudi zaustavila je na drumu u mestu *Selo*, oko 2 km sev. od Žirija (30 min.), navodno 2 sina zemljoradnika iz Dobračeva kao i 5 omladinaca iz Škofje Loke i nasilno ih odvela sa sobom. Između 20 i 21 čas. banditi su silom odveli sa sobom 1 vojnog obveznika iz mesta Zg. *Gorje* kod Blede. U 21.45 čas. nepoznati broj bandita otvorio je iz neposredne blizine vatru iz mitraljeza ili mašin. pištolja na 1 patrolu od 4 žandarma i 2 pripadnika seoske straže iz istog mesta. Posle kraćeg vatretnog dejstva s obe strane banditi su se povukli u nepoznatom pravcu. 1 žandarm i 1 pripadnik seoske straže lakše su ranjeni.
Jedan vojni obveznik iz *Krtine*, 3,5 km jugozap. od Lukovice (30 min.), nestao je. Sumnja se da su ga banditi nasilno odveli u šumu. U 1,30 čas. sin jednog posednika iz mesta *Njivica*, 2,3 km jugozap. od mesta Ovsiše, priznato je regrutovan od strane 4 naoružana bandita. Sem toga banditi su opljačkali manje količine namirnica i pića.
- j) U 15,40 čas. u graničnoj prepreci kod km L W 11,3 to jest oko 6 km zap. jugozap. od Št. Vida nad Ljubljanom, eksplodiralo je 4—5 mina. Na granici se nisu mogli utvrditi nikakvi tragovi

stopala, ali se zato u prepreci mogu primetiti mala ugnuća.

- k) U 21.00 čas 6—8 naor. bandita opljačkali su od 2 posednika u mestu Zeje, 4 km sev. zap. od Mengeša (20 min.), manje količine namirnica.
- l) Iz kuće 1 iseljenika u mestu *D. Prekär*, 2,7 km sev. zap. od mesta Kresnica (1 1/2 sata), navodno je 1 veća banda u toku noći opljačkala namirnice. 1 kravu i 1 tele. Otišla je u pravcu Grmачe.
- m] U toku noći banditi su u mestima *Sora*, *Goričane* i *Vaše* (područje žand. stanice Medvodje) prinudno regrutovali 12 muškaraca, od toga 10 voj. obveznika. U mestu *Nemilje*, 3,7 jugozap. od mesta Ovsiša (2 sata i 15 min.), oko 15 naor. bandita silom su odveli sa sobom 2 omladinca. Sem toga opljačkali su manje količine namirnica. Otišli su u pravcu mesta Jamnik.
- n) Patrola carinsko granične nadzorne stanice Trnovec konstatovala je da su kod tačke oko 300 m zap. od mesta *Grabče* — na km LW 15 tj. oko 8 km zap. od St. Vida nad Ljubljanim, primećeni tragovi stopala kroz graničnu prepreku koji su se mogli pratiti do na drum Skofja Loka — Preska. Ceni se da je oko 15—20 ljudi prešlo sa italijanske na Gorenjsku teritoriju.

Sopstvena delatnost:

Pod c): Povedena je istraga:

Pod i): Zg. Gorje: Upućene su u akciju jedinice polic. brd. lov. čete »Alpenland«. Sa neprijateljem nije uhvaćen dodir. Pod i): Selo: Zandarm. patrola je u jutarn. časovima 8. 2. 1943 pronašla 1 od navodno silom odvedenih sinova zemljoradnika iz Dobracheva koji se bio sakrio u ambaru na očevom imanju. Isti je pokusao da beži, ali je patrola na njega otvorila vatru te je posle toga uhapšen. Isto tako je uhapšen i otac kao i udata sestra dotočnog, pod sumnjom da su potpomagali bandite.

- U svim ostalim slučajevima od a-n): Upućene su u akciju žandarmeriske patrole, patrole seoske straže, patrole zaštitne policije, odnosno patrole carinske granične zaštite.
- 4.2.1943 1 mladić iz Hrastja, koga su banditi 29. 12. 1942 bili prinudno regrutovali, dobrovoljno se vratio kući.
- 5.2.1943 2 četa 921 landesšicen bataljona izvela je jednu taktičku vežbu na prostoru Mežakla. Tom prilikom je 1 banditski stražar oko 11 čas. pucao na isturenu zaštitu oko 500 m jugozap. od kote 900, oko 4,5 km jugozap. od Jesenice. Prilikom pročešljavanja koje je usledilo pronađen je napušteni banditski logor koji se stajao iz jednog grupnog i iz 5 pojedinačnih šatora. Zaplenjeno je: 1 bajonet, 283 metka, 1 dvogled, životne namirnice, delovi odeće i opreme kao i arhiva.
- 5.2.1943 U 21 čas patrola od 3 žandarma i 4 pripadnika seoske straže izvršila je kontrolu u gostionici u Zvirčama, 4,4 km jugozap. od Tržiča. Tom prilikom 1 kovački kalfa zamolio je seoskog stražara da mu da pušku i ona mu je data. Iz dosad neutvrđenog uzroka puška je opalila i zrno je kovačkog kalfa pogodilo u oko, usled čega je nastupila smrt.
- 5.2.1943 U 22 časa 6 žandarma i 10 **Dripadnika** seoske straže postavili su zasedu u blizini mesta Brda, oko 3 km zap. od Radovljice. Tom prilikom je osmotreno 5—6 naoružanih bandita na koje je otvorena vatra. 6. 2. ujutro nađen je leš 1 ubijenog bandita.
- 6.2.1943 U akciji snaga 2 i 3 bataljona pol. paka, 2 i 3 žand. rez. čete (mot.) »Alpenland« kao i jedinica vojske u istoč. delu Jelovice nije uhvačen dodir sa neprijateljem.
- 6.2.1943 1 omladinac iz mesta Krajno Brdo, koga su banditi 10. 1. 1943 prinudno regrutovali, vratio se dobrovoljno kući.
- 7.2. J 943 U 4,30 čas. žand. patrola otvorila je vatru na 3 naor. bandita, 300 m zap. od Dobja, oko 1,5 km jugozap. od Poljana, koji su pobegli ne otvarajući vatru.

8.2. 1943 U 8,30 čas. sa dva metka ranjen je 1 mašin-bravar iz mesta Goričane, 1,5 km zap. od Medvoda koji je bekstvom pokušao da izbegne hapšenje.

Donja Štajerska:

Protivnik:

- 5.2. o) U 7 čas. otvorena je vatra iz jedne pećine na području, oko 7 km jugoist. od Maribora, na patrolu žand. stanice Korena. Tom prilikom ranjen je 1 pomoćni policajac.
U 18.30 čas. 2 naor. bandita opljačkala su od 1 trafikanta i gostioničara u Otoku, 3,8 km istoč. od Gornjeg Grada (1 1/4 sata) duvanske pre-rađevine.
Između 19.45 i 21 čas 1 naor. bandit opljačkao je od 3 posednika u Sv. Miklavžu, oko 4,5 km južno od Gomilskog (2 sata), male količine namirnica.
- 6.2. q) (J 19 čas. 2 bandita u Pokojniku, 4,4 km jugo-jugozap. od Planine (2 sata), tražili su obaveštenja o putu za Planinu i Kozje.
U Zagorju, 4 km zap.-jugozap. od Pilštanj (2 sata), primećena su 2 naor. bandita.
- 6/7.2. r) Oko 24 časa i u 4 časa 1 naor. bandit zahtevao je u Lipi, oko 1,7 km ist. jugoist. od Planine (30. min.), da mu se da hleba. Sem toga je tražio podatke o jačini žand. stanice u Planini, zatim o putu koji vodi za Jurklošter i Pilštanj.
- s) U 22 časa oko 15 naor. bandita u Kristanvrhu, 7,3 km sev. sev. zap. od Podčetrtek (3 časa i 30 min.), izvršili su prepad na 2 pripadnika seoske straže i oduzeli im oružje i uniformu.
- t) U 13,15 čas. predsednik opštine Medvedji Dol sa 1 konfidentom naišao je kod Nezbiša, oko 4,5 km sev. sev. zap. od Podčetrteka, na oko 6 naor. bandita, kojima su uspeli pobeći. Uveče je na drumu Sevnica — Planina u blizini mesta Zabukovje, oko 7 km sev. ist. od Sevnice (4 sata), navodno primećeno 40 bandita.

- 8.2.
- u) U 2.00 časa 3 naor. bandita opljačkala su rudsarskog radnika u Golcama, 5 km zap. od Laskog (2 1/2 sata).
  - v) U 1 čas 4 naor. bandita oduzela su 1 seljaku u Velenju, 7 km jugo-jugozap. od Šmartna (2 sata), životne namirnice. Posle zadržavanja od oko 2 časa otišli su u nepoznatom pravcu.

Sopstvena delatnost:

Pod o): 6. 2. 1943 u 10 čas. 1 žand. patrola streljala je bandita u napred navedenoj pećini na Kamnom Hribu. Zaplenjeno je: životne namirnice, municija, knjige, dnevnići i 100 maraka gotovog novca.

U svim ostalim slučajevima od p-v): Upućene su u akciju žandarmeriske patrole, patrole seoske straže, odnosno patrole zaštitne policije.

5.2. 1943 u 19.15 čas. 1 žand. patrola streljala je u Sv. Magdaleni, 3 km jugoist. od Prebolda 2 bandita.

6.2. 1943 1 patrola 5 čete polic, straž, bataljona »Alpenland« kod Tera, oko 5 km sev. ist. od mesta Ljubno, uhapsila je jednog čoveka pod sumnjom da je održavao vezu sa banditima.

Potpisao
Zamenik Nagel
potpukovnik zašt. pol.

Za tačnost:

Pfauser

ppor. zašt. pol. u rezervi

REGGIMENTO
C. - Telegr. 12

Ufficio Telegrafico di

TELEGRAMMA

Ricevuto il	9/2 10:50	Per il circuito N.	GAGG	Ricevente	N.	del registro di recapito
destinatario	DESTINAZIONE	PROVINCIA	Provincia	Prov.	Capo distretto	Capo distretto
STATO	S DEST	BOLZEN		7	45	8/2 9

TM 2 ROMA TM 2 UDINE TM 2 TRIESTE 11/2 00121

MINISTERO INTERNO ROMA
CARABINIERI COMANDO GENERALE ROMA
25 CORPO D'ARMATA PM 67
DIFESA TERRITORIALE UDINE
REPERTO GORIZIA ZONA
ZONA MILITARE UDINE
COMINTO GAF IDRA
COMANDO DIVISIONE FANTERIA VENETO PM 169
ISPETTORATO GENERALE P.S. VENZIA GIULIA TRIESTE
CARABINIERI LIGURIE TRIESTE
QUESTURA GORIZIA
CARABINIERI GRUPPO GORIZIA
SU PERESERCITO POLI PM 9

W 01384

3/30 SEGRETO ORE UNA CIRCA 8 CORRENTE ROSTO OSSERVAZIONE ANTIARDO
MONTE VOLNI QUADRATO MM EG QUADRANTE CARRETTO (GORIZIA) VENIVÀ
ATTACCATA BANDA CIRCA 30 RIBELLI CHE DOPO FATTA IRRUZIONE BARACCO
PASSARONO DOPPI LE ARMI CINQUE DEI SETTE MILITI DI QUEL REPARTO MURO
RIMANENTI DUE RIUSCIVANO METTERSI IN SALVO PUNTO RIBELLI ABROSTAV
11/2000
UN NUOVO MITRAZIATRICE SAINT ETIENNE OTTO FUCILI NONCHE' BOMBE
MANO MUNIZIONI APPI FUOCO VIVERI ET VESTIARIO IN QUANTITA IMPRESI
PUNTO SATTUTA IN CONCRETO PUNTO
SIGNALIZZAZIONE ESTESA SU PERESERCITO POLI ISPETTORATO GENERALE P.S.
ET COMPONENTI AUTORITA MILITARI INFORMATE PUNTO
CAPITANO SODESTA

Piccapato
Minervini
Bell

AA

jZVEŠTAJ KARABINIJSKE STANICE TOLMIN OD 8 FEBRUARA 1943 GOD. GORIČKOJ KVESTURI O NAPADU PARTIZANA NA ITALIJANSKU POSADU NA VOLNIKU¹

Grb
Telegrafsko odeljenje

TELEGRAM

Primljeno 9/2 1030 čas.	Br registra dostave
Znak STATO	Mesto Driješma Mestootpreme Br. 95 prijema TOLMIN Reči Dat. uručenja 8/2 9

**TM RIM TM 2 Videm TM 2 TRST TM 3 GORICA
MINISTARSTVU UNUTRAŠNJIH POSLOVA RIM
GLAVNOJ KOMANDI KARABINIJERA RIM
23 ARMISKOM KORPUSU V.P. 87
TERITORIJALNOJ ODBRANI VIDEM
PREFEKTURI GORICA
VOJNOJ ZONI VIDEM
KOMANDI GRANIČNE STRAŽE IDRIJA
KOMANDI PESADISKE DIVIZIJE »VENETO« V.P. 159
GLAVNOM INSPEKTORATU JAVNE BEZBEDNOSTI ZA
JULISKU KRAJINU TRST**

LEGIJI KARAB. TRST
KVESTURI GORICA
GRUPI KARABINIJERA GORICA
GENERALSTABU POLICIJE V.P. 9

3/30 pov. 8 o.m. oko 1 čas. položaj za vazdušno osmatranje na brdu Volnik koordinate M.K. E.G., kvadrant Kobarid (Gorica), napala je banda od oko 30 ustanika koji su, upavši u baraku, streljali petoricu od sedam vojnika iz odnosne jedinice, dok su preostala dvojica uspela da se spasu. Ustanici su odveli jednu mazgu, odneli jedan puškomitraljez »Saint Etienne«, osam pušaka, kao i ručne bombe, municiju za vatreno oružje, namirnice i odeće u neutvrđenoj količini.

Preduzete su mere.

Obaveštenje dostavljeno Generalštabu policije, Glavnom inspektoratu javne bezbednosti i izveštene nadležne vojne vlasti.

..² ..

KAPETAN PODESTA

IZVEŠTAJ KARABINIJERSKE STANICE KOČEVJE OD 9
FEBRUARA 1943 GOD. O SUKOBU SA PARTIZANIMA KOD
ŽIGMARICA I GLOBELI¹

XIV MOBILISANI BATALJON KRALJEVSKIH KARABINIJERA

Ispostava Kočevje

Br. 1/32 Pov. protokola

Kočevje, 9 februara 1943-XXI

Predmet: Izveštaj

VISOKOM KOMESARIJATU	LJUBLJANA
XI ARMISKOM KORPUSU	V. p. 46
GRUPACIJI CRNIH KOŠULJA SKVADРИSTA »XXI APRILE«	V. p. 110 Š
KARABINIJERIMA VISE KOMANDE OR. SN. »SLOVENIJA—DALMACIJA« (2 armija)	V. p. 10 J
VOJNOM RATNOM SUDU VISE KOMANDE OR. SN. »SLOVENIJA—DALMACIJA — Otsek	
KVESTURI	LJUBLJANA
KARABINIJERIMA XIV MGBILISANOOG BATALJONA	LJUBLJANA
OKRUŽNOM NACELSTVU	V. p. 110
VOJNOM GARNIZONU	KOČEVJE
CETI KARABINIJERA	SODRAŽICA
i na znanje	KOČEVJE
KOMANDI LEGIJE KR. KARAB.	TRST
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	TRST
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	RIJEKA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	PULA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	GORICA

Osmog februara tek. m. u 16 sati odeljenja garnizona Sodražica (karta J Cerknica VH-CK) pod komandom kapetana faš. mil., uz učešće karabinijera i dobrovoljaca Antikomunističke milicije, napali su na visovima zaseoka Globel i Zigmariće (US-CM-CH) 300 ustanika naoružanih puškama i automatskim oružjem.

U borbi koja se produžila do 19 sati ustanici su naterani u bekstvo, a imali su osam mrtvih koji nisu još identifikovani, a od kojih je jedan odnesen, i oko 20 ranjenih.

Na našoj strani nije bilo gubitaka.

PORUČNIK KOMANDIR ISPOSTAVE
Vincenzo Placenti s. r.

Okrugli žig:

Komanda ispostave Kr. karab. Kočevje

BR. 143

IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE OBLASTI OD 10 FEBRUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI USTANIKA OD 8 DO 10 FEBRUARA 1943 GODINE¹

Viši vođa SS i policije

Alpenland

Bled, 10 februar 1943

Zapovednik policije poretka

— Komandno mesto Bled —

I c

Situacija 10 februara 1943

(delimično neprovereni izveštaji stanovnika i konfidenata)
(poslednji izveštaj o situaciji od 8. 2. 1943)

Gorenjska: Protivnik:

- 7.2.   a) 1 vojni obveznik iz *Kamnja*, 2,8 km zapad, od Bohinjske Bistrice (3/4 sata), verovatno prebegao banditima.
- 8.2.   b) U 20,30 čas. 3 naoružana bandita opljačkala su od dva posednika u *Podhruški*, 5 km ist. od Kamnika (2 sata), male količine život, namirnica.

¹ Dopisano olovkom: »Kontrolisati sa izveštajem«.

U 20,35 čas. 3 naoružana bandita opljačkala su životne namirnice od tri posednika u *Utiku* 2,4 km jugo-jugoist. od Vodica (40 minuta)! \ Oko 23,00 čas. isti ovi banditi pojavili su se «*1 Torovu*, 1,5 km zap. od Vodica (25 minuta).

U 21.00 čas. više naoružanih bandita opljačkali! su kod dva zemljoradnika u *Hotavljam*, 2,5 km zap.sev. zap. od Gorenje Vasi u Poljan. Dolini (3/4 sata), manje količine život, namirnica.

U 21.45 čas. 3 naoruž. bandita opljačkala su od jednog gostioničara u *Poljčama*, 0,8 km zapadno od Begunja (15 minuta), duvanske prerađevine. Istovremeno su od prisutnih posetilaca gostionice u Torovu silom odveli omladince — vojne obveznike iz Poljča i Zgoša.

U 24.00 časa 4 naoružana bandita opljačkala su od 1 posednika u Potoku 2,8 km zap.sev. zap. od Šmartna v Tuhinju (3/4 sata), životne namirnice.

- c) U popodnevnim časovima na putu između *Rova* i *Dolenjeg*, oko 5 km sev. zap. od Domžala (40 minuta), verovatno su banditi nasilno odveli i ubili dva pripadnika kontrabande »Martin«] (Gorenjci). Prema izjavama stanovnika u to vreme čuli su se iz šume između navedenih mesta pučnjevi.

U 19,30 čas. 6—8 naoružanih bandita pokušali j su da iz jedne gostionice u *Železnikima* nasilno odvedu 8 mladića sa područja opštine Sorica, koji su 9. 2. hteli da se jave regrutnoj komisiji u Škofjoj Loki.

U 20.00 čas. oko 15 naoružanih bandita u *Lazama*, 3,8 km ist.-jugoist. od Domžala (1/2 sata), nasilno su regrutovali i odveli sina jednog posednika.

- d) Oko 20,00 čas. jedna banda jačine navodno od 100—150 ljudi zauzela je i posela mesto *Bukovici*, 4,2 km jugozap. od Selca i jednom posedniku zaklala 6 svinja. Posle toga banda je zapalila drumski most preko Sore kod *Praprotnog* (kota 393) 4,8 km sev. zap. od Škofje Loke (1/2 sata), i oborila 8 telefonskih stubova, usled čega je došlo do prekida carinske i poštanske tel. linije.

Pola mosta je izgorelo.

U 21,15 čas. tri naoružana bandita tražila su od jednog posednika u *Trebiji*, 3,7 km zap. jugozap. od Gorenje Vasi u Polj. Dolini (1/2 sata), da im da slanine. Pošto im se u tome nije izašlo u susret, to je jedan od bandita ispalio jedan metak u tavanicu. Oko 23 časa verovatno ti isti banditi odneli su jednom trafikantu iz *Stare Oselice*, 5,2 km zapadno od Gornje Vasi u Polj. Dol. (1 1/2 sata), duvanske prerađevine i za iste platili 70 rajhsmaraka. Po prilici oko 1.00 sat. ovi banditi tražili su rakiju od jednog posednika iz napred navedenog mesta.

- 9.2. e) Oko 20,00 čas. 4 naoružana bandita opljačkala su od jedne posednice u *Rovtama*, 1,5 km jugozap. od Ovsija (1 sat), manje količine život, namirnica.—

U 23,00 čas. 4 naoruž. bandita opljačkala su od jednog posednika u *Podvrhu*, 0,8 km sev. zap. od Javorja (1/4 sata) dva hleba.

- f) Oko 19,45 čas. dva naoruž. bandita zaustavila su i legitimisala dvojicu fabričkih stražara koji su išli na posao u *Jarše*, 1,8 km sev. od Domžala (1/2 sata). Jednog fabričkog stražara su banditi odveli sa sobom.

U 21,00 čas dva naoružana bandita prinudno su regrutovala jednog vojnog obveznika u *Krtini*, 4,3 km ist.-sev.-ist. od Domžala (1/2 sata).

- g) Oko 17,30 čas. primećen je jedan bandit na putu između *Laniša* i *Tunjice*, oko 4 km sev. zap. od Kamnika (1 1/4 sata).

Oko 20.00 časova 3 naoruž. bandita raspitivala su se za čerku jednog seljaka u *Kopačnici*, oko 6 km sev. zap. od Gorenje Vasi u Polj. Dol. (2 1/2 sata). Drugi banditi za to vreme opkolili su njegovu kuću. Posle nekih 30 min. zadržavanja oni su se udaljili u pravcu Hotavlja. Telefonska linija prekinuta.—

U 23,00 časa dva naoružana bandita raspitivala su se kod jednog posednika u *Dobruši*, 1,4 km jugozap. od Vodica (20 minuta) — za naziv mesta.

- 9.110.2. h) 3—4 naoružana bandita upala su noću u školsku zgradu u *Jevnici*, 5,3 km zap. jugozap. od

Kresnica (2 sata). U njoi su razbili Hitlerove slike, a na školskim tablama i vratima **ispisali** komunističke parole. Nemački učitelj (Tirolac) odveden je i verovatno ubijen.

- 10.2. i) U 5,00 čas. više naoružanih bandita **opljačkali** su od jednog posednika u *Sp. Sliimi*, 1,7 km zap.-severozap. od Vača (40 minuta), životne namirnice. Oni su sem toga pitali za njegovog sina koji je regrutovan u vojsku i bio sakriven.

Sopstvena delatnost:

Ka c): Rova — Dolenje: žandarmeriska patrola našla je na navedenom mestu akcije samo pojedine komade rublja jednog od prinudno odvedenih.

Ka c): Zeleznički: žandar, stanica uzela je mlađice pod svoju zaštitu. Bandite je u njihovom bekstvu u sev. pravcu ka Novaku jedna druga žand. patrola tukla vatrom. Da li je kod bandita bilo gubitaka, nije se moglo utvrditi.

Ka d): Bukovica — Praprotno: Kontra-banda »Ludvik« stupila u dejstvo. Za opravku mosta upotrebljeni su »T.N.«²

U svim ostalim slučajevima ka a — i:
Upućene su u akciju patrole žandarmerije, seoske straže, odnosno zaštitne policije.

8. 2. 1943 se žandarmeriskoj stanici u Vodicama dobrovoljno javio 1 komunista, koji je 1941 godine pobegao banditima.

9. 2. 43 u 16.00 čas. jedna žand. patrola prilikom pročešljavanja zemljišta sev. od druma Poljane — Log otkrila je u blizini kilometarskog kamena 18,5 u jednoj maloj pećini, sakriveno pod granjem, 31 mala minu i 85 jugosl. puščanih metaka.

Počev od 10.2. 1943 kontra-banda »Martin« stupila je u dejstvo na prostoru Krašnja — Sv. Valentin — Peče — Blagovica — Rakitovec — Vrh.

Napomena: Od 1. 2. 1943 82 lica silom je odvedeno odnosno regrutovano ili se dobrovoljno priključilo bandama.

Donja Štajerska: Protivnik:

- 5.2. j) U 17,30 i 20,30 čas. dva naoruž. bandita opljačkali su život, namirnice kod dva seljaka zapadno od *Pilštanja*. Uveče je nepoznat broj naoružanih bandita u *Marija Čreti*, 3,6 km sev. sev.ist. od Vranskog (2 sata), upao u jednu kuću kojom upravlja komesar i koja je samo danju nastanjena i iz iste opljačkali meso i čebad, sem toga po odlasku ostavili su preteće pismo.
- 6.2. k) U 19.30 čas. 4 naoruž. bandita opljačkali su iz zamka »Ruth« koji je pod upravom komesara, 6,8 km sev. zap. od Sevnice (3 1/2 sata), životne namirnice.
- l) U 15,00 čas. primećen je u *Doblježici*, 2,4 km sever, od Pilštanja (45 minuta), jedan bandit. U 18,30 čas. dva naoružana bandita tražila su od jednog posednika na brdu *Skolica*, oko 4 km južno od Planine (2 sata), da ih nahrani i da im da jednu košulju.—
Oko 24,00 čas. 3 naoružana bandita zahtevali su od jednog posednika u *Mrzloj Planini*, 5,5 km jugozap. od Planine (1 sat), životne namirnice. Otišli su u pravcu Jurkloštera. Oko 24,00 časa 3 naoruž. bandita tražila su u *Podgorju*, 7 km sev.-sev. ist. od Sevnice (1 3/4 sata) život, namirnice.
- 7.2. m) U 17,45 čas. 3 naoruž. bandita zahtevala su od jednog posednika u *Lahovom Grabnu*, 7,2 km zap.-jugozap. od Planine (45 min.), šire i hleba. Oni su sem toga pitali koji put vodi za Sevnicu i kolika je jačina žandarm. stanice u Jurklošteru.
Oko 13,00 čas. dva naoruž. bandita zahtevala su od jednog posednika u *Panečama*. 8,2 km ist.-sev. ist. od Radeča (1 3/4 sata), da ih nahrani. Posle zadržavanja od oko 1 sata otišli su u nepoznatom pravcu.
- 8.2. n) U 3,00 čas. dva naoružana bandita zahtevali su od 1 posednika u *Loki*, 4,5 km jugozap. od Gomilskog (1 1/2 sata) šire. Posle 15 min. otišli su u pravcu Crnog Vrha.
U 7,30 čas. primećena su u Poljanama, 8,3 km ist. sev. ist. Od Radeča (1 1/4 sata), 3 naor. bandita.

U 8,30 čas. 3 naor. bandita pitala su jednu posednicu u *Trnovu*, oko 4 km zap. od Laškog (1 1/2 sata), za njenog sina koji se nalazi kod tvorničke straže. Otišli su u pravcu Golca.

U 18,00 čas. 6 naor. bandita zahtevali su od jednog posednika u *Teru*, 5 km sev. ist. od Ljubna (2 1/2 sata), da ih nahrani i napoji. Otišli su u 22 časa u nepoznatom pravcu.

U 20,00 časova oko 20 naor. bandita opljačkali su od jednog posednika u *Kolovratu* (2 sata) delove odeće. Zena i sin posednika odvedeni su nasilno.

- 9.2. o) U 20,00 čas. 3 naor. bandita opljačkali su u jednoj školi južno od *Rečice* delove odeće, rublja i gotov novac.

U 20,30 čas. 6 naor. bandita opljačkali su živoi. namirnice u *Rudenci*, oko 4 km zap. sev. zap. od Podčetrteka (2 sata).—

U 21,00 čas. 1 bandit opljačkao je život, namirnice od 1 trgovca sev. zap. od *Jurkloštera*.

U 23,15 čas. jedna naor. banda jačine oko 50 ljudi opljačkala je trgovač. radnju mešov. robe u *Zdolama*, 4,7 km ist-sev. ist. od Krškog.— :

- 10.2. p) u 0,30 čas. 6 naoruž. bandita opljačkali su živ. namirnice u *Pilštanju*.

Oko 1,00 čas. oko 25 naor. bandita opljačkali su živ. namirnice od jednog seljaka u *Borju*, 2,4 km ist.-jugoist. od Blagovice (1 sat).

U 6.30 čas. 2 naoruž. bandita tražili su život. namirnice od jednog seljaka u *Strmoj Njivi* 1 km zap. od Kolovrata (1 1/2 sata). Oko 8,00 čas. verovatno isti banditi opljačkali su živ. namirnice zap. od *Borja* (45 min.).

Sopstvena delatnost:

Po tač. j-p: upućene su patrole žandarmerije, seoske straže, odnosno zaštitne policije.

Potpis.

Zamenik Nagel

Za tačnost: potpukovnik zašt. polic.

Pfauser

ppor. zašt. policije u rezervi

**IZVEŠTAJ JEDANAESTE GRUPACIJE GRANIČNE STRAŽE
OD 10 FEBRUARA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG
ARMISKOG KORPUSA O SUKOBU KOD ŽAŽARA I
ZIBRŠA¹**

Fonogram

10 februara 1943 XXI

Od Komande Grupacije Granične straže
Komandi XI armiskog korpusa

I/787/Op. Zbog obaveštenja o prisustvu komunističkih bandi u predelu Hotedršica (SL-CU)² — Zibrše (SN-CZ)³ — Trata (SL-DE)⁴ naredio sam sinoć iznenadno zaposedanje delova predela.

Jutros je jedna četa, raspoređena u kućama Lavar (SL-CZ),⁵ naišla na jaku bandu i započela žestoku borbu. Zbog intervencije i opkoljavanja drugih odeljenja banda se povlačila prema staroj granici i zapodela je borbu i sa trupama odbrane Granične straže koje sarađuju sa nama. Naša odeljenja navaljuju kako bi stegnula obruč. Borba se još vodi. Protivnički gubici:

Zarobljena 4 komunistička razbojnika a broj mrtvih i ranjenih još nije utvrđen.

Naši: Jedan antikomunistički dobrovoljac mrtav — jedan oficir, 2 vojnika i 2 antikom, dobrovoljca ranjena. Komunističkih razbojnika koji nose šajkače kakve upotrebljavaju formacije Dobrovoljne antikomunističke milicije ima navodno 300, oni dolaze sa istoka a uputili su se preko granice. U napadu na **logor** Dobrovoljne antikomunističke milicije u Novoj Vasi (vidi fonogram br. 1/761/Op od 9 t.m.) jedan rukovodilac je ranjen. **Jučer** je garnizon Stari Trg tokom akcije čišćenja u predelu Križna Gora⁶ — Steberk — Bločice (UH-CK) porušio 2 barake u kojima su bile male količine namirnica.

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (21 X —13)

* Dopisano oiovkom: »7 km zap. Logatec.«

” Dopisano olovkom: »5 km S. Z. od Logateca.«

⁴ Dopisano olovkom: »2 km I. Z. od Rovtva.«

¹ Dopisano olovkom: »7 km S. Z. od Logateca.«

Odeljenja sektora Rakek su kontrolisala predeo Unec (TI-CO).⁷
Ivanje Selo (TL-CQ).⁸

Garnizon Cerknica: patroliranje na brdu Slivnica (TR-CM).⁹
Garnizon Grahovo je kontrolisao predeo Bloška Polica
(UK-CK)¹⁰

Pregled prethodnih vesti:

U predelu Beščev Hrib (k. 734) — Lavar — k. 720 (QL-CZ) od jutros je u toku borba između naših odeljenja i bande od 300 komunističkih razbojnika koja se, dolazeći sa istoka, kretala unutar stare granice. Odeljenja Granične straže Narodne odbrane sadejstvuju u akciji. Izveštava se o ljudstvu više prerna severu koje se verovatno kreće prema Žiri.

Najniža temperatura minus 5. Srednja visina snega 15 cm.

General Ghe

BR. 145

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTE GRUPACIJE GRANIČNE STRAŽE OD 11 FEBRUARA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O SUKOBU KOD ŽIBRŠA I ŽAŽARA¹

Prepis fonograma

11 februar 1943 — XXI

Od Komande XI Grupacije Granične straže
Komandi XI armiskog korpusa
i na znanje
Komandi Granične straže

Br 1/805/0p. Vesti u 21 sat. Danas su nastavljene borbe i gonjenje bande komunističkih razbojnika koja je bežala iz predela Lavar — Beščev Hrib (SL-CZ)² prema Praprotnom Brdu (SN-DE), Sovra (SI-DH), Smreče (SN-DH). Gonjena i

⁷ Dopisano olovkom: »3 km J. I. Planine.«

⁸ Dopisano olovkom: »4 km. I. od Planine. «

⁹ Dopisano olovkom: »4 km I. od Cerknice. «

¹⁰ Dopisano olovkom: »4 km. J. I. od Grahova.«

u pomenutom pravcu od naše tri kolone i tučena artiljeriskom vatrom verovatno sada pokušava da krene prema Trati (SL-DE), Kurjoj Vasi (SL-DE),³ gde se međutim spremu brana **od** naših trupa i preko granice. Utvrđeni protivnički gubici: dva mrtva od naših odeljenja i dva od odeljenja preko granice. Primećena je nekolicina komunističkih razbojnika koji su, bezčeći¹, nosili na leđima mrtve ili ranjene i brojni tragovi krvi na snegu. Ukupni naši gubici: poginuo je oficir 50 grupe, koji je ranjen juče. Jedan pešak i jedan dobrovoljac mrtvi — dva pešaka i 2 dobrovoljca ranjeni. U toku je ispitivanje 4 zarobljenika koji su kao naši dobrovoljci zarobljeni od komunističkih bandi a posle pobegli. Garnizon Velike Bloke i Sv. Vid čiste predeo Sv. Urh (UK-CO).⁴ Garnizon Loški Potok u 12,30 sati primetio je na koti 951⁵ formaciju od oko 300 komunističkih razbojnika, stigao na mesto i napao je. Utvrđeni protivnički gubici: 4 mrtva na terenu, šest odnetih od samih komunističkih razbojnika. Mnogo ranjenika. Na našoj strani: 3 ranjena, od kojih jedan teško. Dva dobrovoljca nestala. Odeljenja sektora Rakek su čistila predeo brda Stražnik (TL-CO).⁶ Garnizon Stari Trg vršio izviđanje na Petelinovom Vrhu (UO-CD).⁷ Garnizon Cerknica kontrolisao predeo Dolenje Jezero (TN-CM,, formacija Antik, dobrovoljaca iz Begunja je vršila izviđanja kod Padeža (TN-CS),⁸ Kožljeka (TP-CQ)⁹ i na vrhu Slivnica (TR-CM). Najniža temperatura minus tri, srednja visina snega 10 cm.

General Ghe

* Dopisano olovkom: »3 km J. Z. od Rovta.«

' Dopisano olovkom: »na 5 km S. od Velikih Bloka.«

' Dopisano olovkom: »4 km J. Z. od Sodražice.«

* Dopisano olovkom: »8 km J. I. Stari Trg.«

⁷ Dopisano olovkom: »3 km J. Z. od Cerknice.«

**IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 12 FEBRUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 10 DO 12 FEBRUARA 1943 GODINE¹**

Viši voda SS i policije

Alpenland.

Bled, 12 februar 1943

Zapovednik policije poretka
— Komandno mesto Bled —

I c

Situacija 12 februara 1943

(delimično neprovereni izveštaji stanovnika i konfidenata)
(poslednji izveštaj o situaciji od 10. 2. 1943)

Gorenjska:

Protivnik:

10.2.

- a) Oko 19.30 čas. 5 naoruž. bandita opljačkali su od jednog seljaka u *Čabračama*, 3,7 km severozap. od Gorenje Vasi u Poljan. Dolini (2 sata), razne život, namirnice. Otišli su u pravcu *Jelovice*, 5 km sev.-sev. zap. od Gorenje Vasi u Polj. Dol. (23/4 sata), gde se navodno još od 8. 2. 1943 kod više seljaka nalazi oko 30 bandita.¹
- b) U 20.00 čas. više naoružanih bandita nasilno su regrutovali sina jedne posednice vojnog obveznika u *Stirniku*, 3 km. jugo-jugoist. od Selca (1 1/2 sata). Sem toga opljačkali su još manju količinu život, namirnica. U 21.00 čas jedna naor. banda, navodno u jačini oko 70 ljudi silom je odvela sina jednog drugog posednika iz istog mesta.

Između 22 i 23,30 časova, 6 odnosno 12 naor. bandita prinudno su regrutovali 3 sina od 3 posednika u *Sv. Lenartu*, 4,3 km jugo-jugozap. od Selca (2 sata). 3 naor. bandita opljačkala su oko 23 časa od jednog posednika iz istog mesta male količine namirnica i alkohol, pića.

- c) U 19,45 čas. 3 naor. bandita susrela su jednog meštanina iz *Repnja*, 2 km jugo-jugozap. od *Vodica* (1/2 sata) i obavezali ga da ih ne izda.
- 10/11.2** d) U toku noći banditi su ukrali svinju 1 posedniku u *Lazama*, 4 km sev. zap. od *Bleda* (1/2 sata), a jednom drugom posedniku iz istog mesta junca.

Noću više bandita ukrali su iz obora jednog doseljenika u *Kresniškim Poljanama*, 3 km jugozap. od *Kresnice* (1 1/4 sata), 5 svinja, a 1 iseljeniku iz *Jevnice*, 5,3 km zap.-jugozap. od *Kresnice* (2 sata), 1 svinju.

- e) Između 23.00 i 1.00 časa oko 25 naor. bandita silom su odveli 4 muškarca, od toga 3 vojna obveznika, iz *Stare Fužine*, 5 km zap. sev. zap. od *Bohinj*. *Bistrica* (1 1/2 sat). Sem toga opljačkali su od jednog gostoničara duvanske prerađevine. Oko 4 časa verovatno ista ta banda silom je odvela 1 voj. obveznika iz *Jereke*, 2,6 km sev. sev. ist. od *Bohinj*. *Bistrica* (45 min.). Otišla je u pravcu *Koprivnika*.
- 11.2 .** f) U 1.00 čas 5 naoružanih bandita oteli su jednom lovačkom čuvaru u *Bregu*, 3,5 km sev. ist. od *Vodica* (15 min.), 2 lovačke puške.
U 5 časova više naoružanih bandita opljačkali su sa imanja jednog iseljenika u *Spodnjem Ribiču*, 1 km zap. od *Kresnice* (20 min.), jednu kravu i jednu svinju.

Oko 20.00 čas. 3 naor. bandita opljačkala su od jednog fabričkog radnika u *Tunjici*, 3 km sev. zap. od *Kamnika* (1 1/2 sat), malu količinu namirnica.

- g) Oko 14 časova 8—10 bandita tukli su mitralj. i pušč. vatrom jednu biciklističku patrolu žand. stanice *Zali Log* na drumu za *Železniki* na mostu kod *Jesenoveca*, kota 509. 1 činovnik (raniji jugosl. žandarm) poginuo.
- h) U 12.00 čas. 15 naoruž. bandita silom su odveli jednog omladinca, vojnog obveznika, u *Rovtama*, 4,4 km jugozap. od *Selca* (2 1/4 sata).

- i) Prema izjavama konfidenata naor. banda, navodno u jačini od 100—150 ljudi, nalazi se u logoru na *S liv ni* (kota 870), 3,2 km zap. od Vača (1 1/2 sata). Ona će se navodno noću uoči 12. 2. premestiti prema Sv. Gori.
- j) Oko 3 časa 4 naor. bandita pitali su jednu mештanku u *Stolniku*, 3,5 km sev. sev. zap. od Kamnika (30 min.) gde joj je muž; oni su verovat. nameravali da ga silom odvedu sa sobom. Otišli su u pravcu Lanisa.

Sopstvena delatnost:

Pod a): Upućene su u akciju jedinice 2 batalj. 19 pol. puka i pol. brd. lovač. čete »Alpenland«. Banditi su navodno 11. 2. 1943 oko 17 čas. otišli u pravcu 2 etine. Do dodira sa neprijateljem nije došlo.

U svim ostalim slučajevima od b-j): Upućene su u akciju patrole žandarmerije, seoske straže, zaštitne policije odnosno carinsko-granične zaštite.

Počev od 11. 2. 1943 u 0,00 čas. stupile su u akciju jedinice 3 batalj. 19 polic, puka, 2 čete polic, straž, bataljona »Wiesbaden«. 2 žand. rez. čete »Alpenland« (mot.) i carinske granične zaštite i to na otseku 2iri, Polhov Gradec u cilju potpomaganja jedne ital. akcije.² 12. 2. 1943 pre podne kontra-banda »Ludvik« otkrila je u takozvanom Crnom Grabnu, sev. od Spičastog Hriba (kota 835), tj. oko 6,5 km zap. od Kranja, jednu napuštenu banditsku kolibu koju je potom srušila.

Donja Štajerska:

Protivnik:

7.2.	k) Oko 21.00 časa 5 naor. bandita opljačkali su od 6 posednika u <i>Platu</i> , oko 6 km sev. sev. zap. od Podčetrtek (2 1/2 sata), po jednu uniformu Vermanšafta.
10.2.	1) U 0,30 čas. 6 naor. bandita opljačkali su namirnice od jedne posednice u <i>Zgornjem Virštanju</i> , oko 4,5 km jugozap. od Podčetrteka (2 1/2 sata). Otišli su u pravcu Pilštanjia.

- m) Oko 8,45 čas. došao je kod jednog posednika u Svetom Jeronimu, 1 km zapadno od Vranskog (1/4 sata), neki čovek koji se pretstavio kao trgovac stokom. On je tom prilikom izjavio da je u noći od 9 na 10. 2. u Lipi bio zajedno sa komunistima.
- 11.2.
- n) U Gorici, 5,3 km ist. sev. ist. od Žaleca (1 1/2 sat), 2 bandita ubila su 1 posednika koji je bio šef bloka Štajerskog otadžbinskog saveza.
- #
- o) Oko 13,15 čas. dva hrvat, radnika pokušali su da na granič. otseku između Ponikva i Brezja kod kilometarskog kamena 10,400, tj. oko 8,5 km jugoist. od Brežica, uklone jedno drvo sa pojasa granič. prepreke, pa su tom prilikom nagazili na minu i poginuli.
- p) U 2 časa oko 4 naor. bandita izvršila su pljačku namirnice kod jednog posednika u Brdu, 4,2 km jugozap. od Rečice (1 1/2 sat).
U 20.00 čas. 3 naor. bandita opljačkala su od 1 trgovca u Drešinjoj Vasi, 3 km ist. jugoist. od Žaleca (3/4 sata), namirnice i duvanske prerađevine. Sem toga oni su u mestu rasturili komunističke letke.
- q) U 3,30 čas. 2 naor. bandita tražili su od 1 seljaka u Zgornjem Razboru, 8,8 km. jugozap. od Slovenj Gradec (2 1/2 sata), šire i rakiye.
- 11/12.2 .
- r) U toku noći 2 naor. bandita upala su u Limbuš, 5 km zap. od Maribora, u stan vaspitacice obdaništa i opljačkala 420 rajhsmaraka.

Sopstvena delatnost:

Pod m): Dotičnog je 10. 2. 1943 u 16 časova u Tržci, 1 km ist. od Vranskog, uhvatila jedna žand. patrola koja je bila u obilasku. To je bio neki posednik iz Razbora, opštine Zagorje, verovatno banditski kurir.

Pod o): Zandarmi. koji su nameravali da izvuku poginule iz prepreke, nagazili su takođe na minu. Pri tome je 1 žandarm poginuo a 2 su lakše ranjena. Angažovani su pioniri.

U svim ostalim slučajevima od k — r), upućene su u akciju patrole žandarmerije seoske straže odnosno zaštitne policije.

11. 2. 1943 u 16.30 čas. 1 žandarm. patrola u Zaplanini, oko 6 km jugo-jugozap. od Vranskog, ubila je jednog bandita. Zaplenjeno je: 1 pištolj, 1 jajasta ručna bomba, čebad, namirnice itd.

Za vreme poslednjih 14 dana policija bezbednosti uhapsila je zbog aktivnog rada u Komunističkoj partiji, odn. u Oslobodil. fronti, ukupno 115 lica, među njima dva katolič. sveštenika i više aktivista na terenu, koji su učestvovah zajedno sa banditima u pripremama i izvršenju napada.

Potpisao
Zamenik Nagel
potpukovnik zašt. policije

Za tačnost
Otremba
kapetan

IZVEŠTAJ KARABINIJERSKE GRUPE TRST OD 12 FEBRUARA 1943 GOD. KOMANDI KRALJEVSKIH KARABINIJERA JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O SUKOBU SA PARTIZANIMA U SV. TROJICI KOD GORNJEG VREMENA¹

TERITORIJALNA LEGIJA KR. KARABINIJERA TRST
GRUPA TRST

Br. 1/176-2 Pov. prot.

Trst, 12/2/1943-XXI

Predmet: Aktivnost ustanika — Obaveštenje —

Poverljivo

KOMANDI KR. KARABINIJERA

PRI XI ARMISKOM KORPUSU	V.P. 46
KOMANDI GRUPE KR. KARABINIJERA	PULA
KOMANDI GRUPE KR. KARABINIJERA	RIJEKA
KOMANDI GRUPE KR. KARABINIJERA	GORICA
KOMANDI GRUPE KR. KARABINIJERA	LJUBLJANA
KOMANDI GRUPE KR. KARABINIJERA	SUŠAK
KOMANDI CETE KR. KARABINIJERA	TRST —
KOMANDI CETE KR. KARABINIJERA	CENTAR
i na znanje	PERIFERIJA

KOMANDI KR. KARABINIJERA PRI VIŠOJ

KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA

— DALMACIJA« 2 ARMIJA V.P. 10

Na dan 11 o.m. u 20 časova u mestu Sv. Trojica kod Gornjeg Vremena, opština Vremski Britof (Trst), ustanici u neutvrđenom broju napali su žestokom vatrom iz automatskog oružja i ručnim bombama patrolu baterije 153 peš. puka sa sedištem u Divači, koja je brojala 10 ljudi pod komandom potpo-

ručnika Solari Robusta, pok. Enrica, starog 22 god., i vraćala se posle izvršenog obilaska tog mesta. Vojnik Calligaris Fiorino, Giacomov, 21 god., nastanjen u Rudi (Videm), podlegao je ranama nanesenim u potiljak. Ranjeni su sledeći vojnici: stariji kaplar Di Frusco Livio, Egidija, 21 god., stariji kaplar D' Angelo Geonardo, Antonijev, 23 god.; vojnik De Feudi Giuseppe, Eduardov, 21 god.; vojnik Fari Alberto' Giusepppeov, 21 god. Ostali vojnici nisu povredeni. Ustanici su se izgubili u obližnjim šumovitim predelima u pravcu Barka kod Divače pošto su od ranjenika oduzeli 1 automatsko oružje, 2 karabina i nešto odeće. U toku je akcija koju vrše karabinijeri i 59 legija M.V.S.N. kao i jedinice vojnog garnizona Divača, do sada bez rezultata.

POTPUKOVNIK, KOMANDANT GRUPE
(Espartero Petrini)

(M.P.)

Grupa kr. karabinijera Trst

IZVEŠTAJ KARABINIJERSKE GRUPE GORICA OD 12 FEBRUARA 1943 GOD. KOMANDI KRALJEVSKIH KARABINIERA JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA STRAŽU KOD MOSTA U ŽAGI¹

TERITORIJALNA LEGIJA KR. KARABINIJERA TRST

GRUPA GORICA

Br. 1/417 pov. prot. Poverljivo Gorica, 12 februar 1943-XXI

Predmet: Aktivnost ustanika

KOMANDI KR.KARABINIJERA XI ARMISKOG KORPUSA	VOJNA POŠTA 46
KOMANDI GRUPE KR. KARABINIJERA TRST-RIJEKA-PULA-SUŠAK-LJUBLJANA i na znanje	
KOMANDI KR. KARABINIJERA PRI VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« (2 ARMIJA)	VOJNA POŠTA 10

Na dan 9 o.m. oko 24 časa oko 60 ustanika naoružanih mitraljezima, puškomitraljezima i sredstvima za zaslepljivanje, pošto su presekli telefonsku liniju blizu mosta Žaga — Bovec (Gorica), napali su 10 stražara koji su se nalazili kod mosta Učeja — Žaga Bača i ubili jednog od njih.

Stražari su odgovorili vatrom iz karabina ali su savladani, razoružani i svučeni zajedno sa ostalim stražarima.

Pored toga ustanici su odneli 28 bombi, čebad i kuhinjsko posuđe.

Isti su se povukli verovatno u pravcu potoka Salatinik.

POTPUKOVNIK. KOMANDANT GRUPE
(Attilio Viero)
Viero

(M.p.h

Grupa Kr. karabinijera Gorica

IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE OBLASTI OD 15 FEBRUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI USTANIKA OD 12 DO 15 FEBRUARA 1943 GODINE¹

Viši vođa SS i policije
A 1 p e n l a n d
Zapovednik policije poretnka
— Komandno mesto Bled —
I C

Bled, 15 februar 1943

SITUACIJA 15 FEBRUARA 1943

(delimično neprovereni izveštaji stanovnika i konfidenata)
(poslednji izveštaj o situaciji od 12. 2. 1943)

Gorenjska:

Protivnik:

12. 2. a) U 21,30 čas. nepoznat broj naor. bandita opljačkao je kod 2 seljaka u *Bohinjskoj Beli* 1 vola i 50 kilograma mesa, a kod 1 trafikanta u istom mestu veću količinu cigareta. Uveče su 5—8 naor. bandita opljačkali od 3 posednika u mestu *Vesce*, 4 km jugo-jugoist. od Vodica (1 1/4 sata), manju količinu namirnica. Pravac dolaska Rašica, pravac odlaska verovatno selo Mengeš. Oko 23,50 čas. banda, navodno u jačini 80—100 ljudi, opljačkala je iz jedne prodavnice u *Zg. Besnici*, 7 km zap. sev. zap. od Kranja, razne namirnice, delove odeće i drugu robu kao i 1100 rajhsmaraka gotovog novca. Od jednog posednika u istom mestu banda je otela 1 vola, a od jednog trafikanta 1100 cigareta. Na žandarm. patrolu od 6 žandarma pri polasku u akciju banda je osula vatru pred staničnom zgradom. Patrola je takođe otvorila vatru. Nije bilo gubitaka. Telef. veza prekinuta je usled presecanja više telef. stubova.—
Oko 24 časa nepoznat broj bandita opljačkao je kod 5 posednika u mestu *Zirovšč*, 1,3 km isto-

čno od Krašnje (20 min.), malu količinu namirnice i gotovog novca.

- b) U 21,30 čas. 1 naoruž. bandit prinudno je regrutova© 1 seoskog omladinca iz *Gorjuša*, 3 km ist. od Domžala (1/2 sata).
- c) U 21,30 čas. 1 lice obučeno u uniformu nem. vojske kucalo je na vrata jednog građevinskog tehničara u *Stražišču* kod Kranja i tražilo da se pusti u kuću. Pošto mu vrata nisu otvorena to je navedeno lice posle 30 minuta otišlo dalje.

12/13. 2. d) Za vreme noći banditi su spalili drumski most preko Sore u *Dolenjoj Vasi*, 1,7 km jugo-ist. od Selca (25 min.). Istovremeno izgorela je i drvena građa za rezervni most. Carin. i. poštan. telef. linije prekinute su presecanjem telef. stubova.

13. 2. e) U 19.00 časova 6 naor. bandita opljačkali su od jednog zemljoradnika u *Dornikima*, 2,2 km jugozap. od Vodica (40 min.), manju količinu namirnica i pića. U 22,30 čas. verovatno isti banditi pitali su jednu meštanku u *Torovu*, 1,5 km zap. od Vodica (1/2 sata), gde joj se nalazi muž. On je u to vreme bio sakriven. Pri napuštanju zaselka banditi su opalili tri metka. U 23,30 čas. 3 naor. bandita opljačkala su od 1 posednika u *Drnovecu*, 2,7 km sev., sev. zap. od Vaca (1 sat), male količine namirnica.

f) U 19.45 čas. banditi su silom odveli 1 voj. obveznika iz *Lipice*, 2,6 km ist. od Škofje Loke (3/4 sata).

Između 21 i 22 časa nepoznat broj naoruž. bandita prinudno je regrutovao 8 omladinaca pod vojnom obavezom u *Godešiču*, 3,5 km ist. od Škofje Loke (1/2 sata). Jedan omladinac je uspeo da pobegne. Otišli su u pravca Pungert a.

Oko 22.00 časa nepoznat broj naor. bandita prinudno je regrutovao 6 vojnih obveznika u *Sv. Duhu*, 2,6 km sev. ist. od Škofje Loke (20 min.).

- g) U 23 časa 4 naor. bandita tražila su od 1 posednika u *Prapretnom*, 5,4 km sev. sev.-ist. od Kamnika (1/2 sata), prehranbene artikle. Otišli su u pravcu Kreparske.

U 23.00 časa 2 naor. bandita tražila su od 1 posedniku u *Kandršama*, 2,2 km sev. od Vača (3/4 sata), prehranbene artikle. Oko 24.00 časa verovatno isti banditi tražili su od 2 posednika u *Dobrljevu*, 2,3 km sev. sev. ist. od Vača (3/4 sata), takođe prehranbene artikle.

- 13/14.2. h) U noći banditi su ubili 1 konfidenta u *Cirkušama*, 3 km jugoist. od Vača (1 1/2 sat). Kuću u kojoj je konfident povremeno stanovaо banditi su spalili. Po izjavama meštana, konfident je, pre nego što su ga banditi savladali, navodno jednog od njih ubio.
- i) U toku noći banditi su u *Prelogu*, 1,7 km jugoist. od Domžala (1/4 sata), prinudno regrutovali jednog, a u *Ihanu*, 2,8 km jugoist. od Domžala, tri vojna obveznika.—
- j) Oko 20.00 časova banda jačine navodno 100 ljudi, dolazeći od Sv. Gore, prošla je kroz mesto *Cvetež*, 2,3 km ist. sev. ist. od Vača (3/4 sata), i produžila u pravcu Vača. Oko 5,30 čas. banda se navodno opet vratila pravcem za Sv. **Goru**.
- 14.2. k) U 16,35 čas. banditi su u *Brezovici*, 4,4 km ist. jugo-ist. od Domžala otvorili vatru na jednu žandarm. patrolu jačine 3 žandarma. 2 žandarmi su se povukli u jedan ambar, gde su otkrili napušteno banditsko sklonište. Prilikom razvezivanja snopova slame došlo je do eksplozije, usled čega su ambar i stanbena zgrada zapaljeni i izgoreli. U ambaru je nađen jedan leš. Nije se moglo utvrditi da li je to leš nekog bandita. Stanovnici sa imanja pobegli su zajedno sa banditim. Sopstvenih gubitaka nije bilo.
- U 14.00 časova banditi su kod *Kompolja*, oko 3 km ist. od Lukovice (1/2 sata), na putu od Lukovice za Krašnju, otvorili vatru na 2 pripadnika kontra-bande »Martin«. Jedan od ovih je teško ranjen.

- 1) Kratko vreme posle 12.00 časova konstatovan je šumski požar na prostoru iznad želez, pruge Blejsko Jezero — Bohinjska Bela, oko 700 m. sev. od kote 754 (Osojnice). Prepostavlja se da su požar izazvali banditi. Vatra je ugašena oko 15.00 časova.—
- m) Između 2.00 i 3.00 časa 5 naor. bandita opljačkali su od 1 posednika u Tirni, 6 km ist. jugo-ist. od Vaca (4 1/2 sata), životne namirnice. U 15.00 časova 1 naoruž. bandit opljačkao je od 1 seljaka u mestu Senično, 3,8 km jugo-jugo-ist. od Tržiča (1/2 sata), male količine namirnica. Otišao je u pravcu Golnika. Oko 20.00 časova 5 naor. bandita opljačkali su od 1 gostioničara u Ovsišama (1/4 sata) duvanske prerađevine.

U 20,15 čas., verovatno isti banditi, opljačkali su od 1 posednika u Dobravici, 1 km zap.-severozap. od Ovsija (1/2 sata), životne namirnice.

U 21.00 čas 1 naor. bandit silom ie oduzeo radio-aparat jednom trgovcu u Litiji.

- n) U 19.00 časova 2 naor. bandita prinudno su regrutovala u gostioni u Dobračevi, 1,7 km sev.-sev. ist. od Žiri, (20 min.). 3 muškarca iz Žiri, koji bi 15. 2. 1943 trebali da se jave policiskoj rezervi u St. Vidu.

U 20.00 čas. više naoruž. bandita silom su odveli sa sobom 4 čoveka iz mesta Pri Zagi, 6,8 km zap.-jugozap. od Zalog Loga u Selškoj Dolini (3 1/2 sata).

- 14/15. 2 o) Između 22,30 i 3,00 čas. jedna naor. banda, navodno jačine 80 ljudi, na području žandarm stanice Besnica, prinudno je regrutovala 8 vojnih obveznika Banda je od jednog gostioničara u Javorniku, 5 km zap. od Kranja (3 sata), silom oduzela veće količine duvanskih prerađevina. Otišla je u pravcu Čeoulija.

U noći su banditi silom odveli sa sobom 4 omladinca iz Studena, 2 km zap. od Seleca (1/2 sata). U Selcima banditi su na opštinskoj tabli istakli komunistički letak.

- p) U 21.00 čas 2 naor. bandita tragala su za sinom 1 seljaka u *Dobrljevu*, 2,3 km sev. sev. ist. od V ač a (3/4 sata), koji vrši službu konfidenta. U 2 časa otišli su u nepoznatom pravcu.

Sopstvena delatnost:

Pod f) Sv. D u h : 13. 2. 1943 oko 22,45 čas. žandarm. patrola sukobila se u S v. D u h u sa banditima. Posle kraćeg puškaranja banditi su pobegli. Gubitaka nije bilo.

U svim ostalim slučajevima od a) do p): Upućene su u akciju patrole žandarmerije, seo-ske straže, odnosno zaštitne policije.

12. 2. 1943 U 21,30 čas. 1 žand. patrola primetila je u G o l-i k u, 4,3 km jugo-jugoist. od T r ž i č a, tamošnjeg posednika u društvu nekog stranog lica za koje se sumnja da je vršilo službu kao banditski kurir. Na poziv patrole »Stoj!« i posle nekoliko ispaljenih puščanih metaka, ovi su pobegli. Jedan obućarski majstor iz istog mesta, kod koga su se pre toga nalazila navedena lica, uhapšen je pod sumnjom da je sarađivao sa banditima.

13.2.1943 U 19,35 čas. 1 patrola (2 žandarma i 4 pripadnika polic. brd. lov. čete »Aloenland«) naišla je u blizini strugare Mulej u B l e d - R e č i c i na naor. bandita u čijoj su se **Dratnji** nalazile 2 žene. Na ooziv da stanu oni su odmah počeli da beže. Prilikom kratke obostrane puščane vatre nije bilo nikakvih gubitaka. Potera za istima uz pomoć policiskih pasa ostala je bez rezultata.—

13. 2. 1943 U 20,30 čas. jedna vojna patrola sukobila se oko 1 km sev. od B o h i n j s k e B e l e sa 3 naoruž. bandita. Prilikom kratkog puškaranja 1 vojnik je ranjen na dva mesta. Gubici kod bandita su nepoznati. Pri gonjenju od strane de-lova polic. brd. lov. čete »Alpenland« i vojske nije došlo do dodira sa neprijateljem.

13.2. 1943 U 20,30 1 žand. patrola naišla je u okolini B o h i n j s k e B i s t r i c e na 3 naor. bandita koji su posle kratke puščane vatre pobegli. Gubitaka nije bilo.

13. 2. 1943 Uveče kontra-banda »Martin« vratila se iz akcije. Rezultat: uhapšena su 3 lica koja su pokušala da se prebace banditima.
14. 2. 1943 U 14.00 čas. granično osiguranje na otseku Žiri — Polnov Gradec je uklonjeno. Posebnih događaja nema.²
14. 2. 1943 U 19.20 čas. jedna patrola (2 žandarma i 4 pripadnika polic. brd. lovač. čete »Alpenland«) uhapsila je jednu kućevlasnicu u Bleđ-Rečici. Kod nje je nađeno odelo njenog sina koja su banditi navodno prinudno regrutovali. Sem toga kod nje je pronađeno pismo koje sa drži važne podatke o jednom banditskom skloništu oružja. U toku dalje istrage uhapšeno je još 5 lica u Bleđ-Rečici pod sumnjom da su sarađivali sa banditima.
14. 2. 1943 Oko 20,40 čas. patrola od 2 žandarma sukobila se na sev. izlazu iz Stahovice, 5 km sev. od Kamnika, sa 4 bandita koji su odmah čim je na njih otvorena vatra preko Bistrica pobegli u šumu.

Donja Štajerska:

Protivnik:

- 12.2. q) U 18.00 časova viđena su u mestu Skolica, 4 km juž. od Planine (2 1/2 sata), 2 naor. bandita koja su otišla u pravcu Planine. U 19.00 časova viđena su 2 naor. bandita u Mlinšama, 2,5 km jugo-jugoist. od Kolovrata (2 sata). Oko 23.30 čas. 3 naoruž. bandita tražila su u nekom mlinu u Ravnama, 5 km sev. sev. zap. od Krškog (1 1/2 sat), život, namirnice. Posle zadržavanja od oko 30 min. otišli su u nepoznatom pravcu.
- 12/13.2. r) Oko 21.00 čas. 12 naor. bandita oduzeli su jednoj gostioničarki u Ravnama, 4,5 km sev. sev. ist. od Šostanja (2 1/2 sata), duvanske prerađevine i za to joj platili 70 rajhsmaraka. U isto vreme 5 naor. bandita prisilili su jednog

mlinara u istom mestu da ih nahrani, te su mu posle za to platili 14 rajhsmaraka. Između 0.00 i 2.00 časa isti banditi opljačkali su od jedne posednice i mesnog seoskog vode u *Gaberkama*, 3 km ist.-sev. ist. od Šoštanja (1 1/2 sata), namirnice i delove odeće. Kod seoskog vode spalili su sem toga svu arhivu.

- 13.2.
- s) U 14.00 časova 11 naor. bandita, medu njima jedna žena, streljali su u opštini *Polzela*, **2,8** km ist. jugoist. od Br slovča (1 sat), 2 poljoprivrednika. Otišli su u pravcu Oljke Gore.
  - t) U 1,15 čas. 2 naoruž. bandita opljačkala su od jednog posednika u *Sv. Magdaleni*, oko 2,5 km jugoist. od Prebolda životne namirnice. Otišli su u pravcu Gozdnika. Oko 16.00 čas. 3 naor. bandita opljačkala su u šumi kod Sv. Josta, oko 4 km sevzap. od Vranskog (2 1/2 sata), 1 industriskog stražara iz Nazarja. Otišli su u pravcu Vranskog.

U 19,30 čas. 20 naor. bandita, medu njima jedna žena, opljačkali su od jednog rudara u *Megojnici*, 2,9 km jugo-jugoist. od Zaleca (1 sat), namirnice, rublje i 2400 maraka gotovog novca. Otišli su u pravcu Liboja.

Oko ponoći 4 naor. bandita oduzela su jednom posedniku u *Veterniku*, oko 3,5 km zap. jugo-zap. od Kozja (2 sata), veće količine namirnica i ostale robe.

- u) U *Breznu*, 6,2 km zap. od Laškog (4 sata), 3 naor. bandita legitimisala su jednog rudara. Otišla su u pravcu Dola.
  - v) U 20.00 časova oko 20 naor. bandita prošli su kroz *Ravne*, 4,2 km jugoist. od Kolovrata (1 1/2 sat), i otišli u pravcu Sv. Gore.
14. 2.
- v) U 17.00 čas. oko 20 naoruž. bandita oduzeli **su** jednom gospodinju u *Čemšeniku*, 5,8 km ist. sev. ist. od Kolovrata (3 sata), životne namirnice i duvanske prerađevine.
  - U 19.00 časova 3 naor. bandita opljačkala **su** dva posednika u *Čemšeniku*.

Između 22.00 i 23.00 časa 4 naoružana bandita opljačkala su dva posednika u Planini, 2 km sev. zap. od Trbovlja (1/2 sata).

w) Nestala su dva omladinca iz *Podlipovice*, 3,6 km ist. 'ugoist. od Koločvarta (1 sat), i 2 omladinca iz *Briša*, 2,5 km jugoist. od Koločvarta (1 1/4 sata), nestala su. Verovatno su ih banditi nasilno odveli sa sobom.

x) Oko 12.00 čas. 11 naor. bandita viđeno je u okolini Čemšenika — *St. Gotard*, oko 5 km ist. sev. ist. od Koločvarta (2 1/2 sata), koji su išli u pravcu zapada.

U 17.30 čas. 4 naor. bandita prošla su kroz *Zavine*, 2,8 km sev. zap. od Zagorja (1 1/4 sata), i otišla u pravcu Kotredeža.

Između 18.00 i 23.50 čas. 9 naor. bandita uzeli su od 3 seljaka u *Loki*, 4,4 km jugozap. od Gomilskog (1 1/2 sat) životne namirnice. Otišli su u pravcu Crnog Vrha.

U 22.00 časa 3 naoruž. bandita uzela su od jednog posednika u *Kostanjeku*, 5,2 km ist. sev. ist. od Brestanica (3 sata), životne namirnice.

15.2. y) U 0,30 čas. 3 bandita u blizini groblja u *Celju* napala su i zlostavljala jednu fabričku radnicu. Sem toga oduzeli su joj cipele i 6 maraka. U 2,30 čas. 3 naor. bandita oduzeli su jednom posedniku u *Zabrežu*, 2,8 km jugo-jugozap*. od Laškog (1 1/2 sata), životne namirnice.—

z) *Naknadni izvestaj o situaciji od 10. 2. 1943 pod o)* Koločvrat: Oba lica za koja je javljeno da su silom odvedena u šumu pronađena su mrtva.

Sopstvena delatnost:

Pod q) do z): Upućene su u akciju patrole žandarmerije, seoske straže, odnosno zaštitne policije.

12.2.1943 U 18,45 čas. pol. patrola sukobila se u šumi, 300 m jugozap. od Ceplja, tj. oko 2,5 km jugoist. od Gornjeg Grada, sa 2 naor. bandita. Posle kraće vatre banditi su uspeli da se pod zaštitom mračka izvuku iz borbe i pobegnu. Zaplenjeno je: 1

ranac sa eksplozivom. 1 sporogoreći fitilj, propagandni materijal i razni delovi odeće **itd.** Sopstvenih gubitaka nije bilo.

Za tačnost
Pfauser
rez. polic, potporučnik

Potpisao
zamenik Handl
žand. pukovnik

Zandarm. stanica Lukovica
srez Kamnik — Koruška
Stiglo 20. 2. 43 _____
Del. br. 10 Prilozi Müller

BR. 150

**ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMACKIH RUKOVODILACA ODRŽANE 15 FEBRUARA 1943 GOD.
KOD PRESEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE DR MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ ŠTAJERSKOJ¹**

RA, A-405-Dr Pi/Schw.

Poverljivo
Maribor, 15 februar 1943

Zapisnik

Predmet: Štabna konferencija od 15 februara 1943, 8 čas.
Pretsedava: Pretsednik pokraj, vlade dr Müller-Haccius
Za ustanovu: dr Rudolf Pichler

Izvestaj o stanju:

Komandant policije poretko major Sager:

Delatnost bandi za poslednje tri sedmice nije se smanjila, iako se ne može govoriti o nekom pooštrenju situacije. Bande su se pojavile ne samo u okruzima Trbovlju i Celju već takođe sad i u Brežičkom okrugu. Banda koja se pojavila u Brežičkom okrugu ceni se na 18 ljudi.

Nastupanjem lepšeg godiš, doba mora se računati sa ponovnim rasplamsavanjem delatnosti bandi. Stoga će se po

naređenju šefa civilne uprave formirati rezerva policije. Privremeno je pozvano na službu u policiji 500 ljudi. Da bi se izbeglo da se pozivanjem na službu u policiskoj rezervi omete poziv pod zastavu u Oružanoj sili, to će se načelno regrutovati za policiju pripadnici onih godišta koja još nisu obuhvaćena planom regrutovanja za Oružanu silu. Komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti nije prisutan na konferenciji.

Državne železnice, državni savetnik Cerha:

Stanje bezbednosti i saobraćaja u susednoj Hrvatskoj otežano je u tolikoj meri da je veliki deo saobraćaja u pravcu istok-zapad, koji se normalno odvija preko Mađarske i Hrvatske za Italiju, morao biti prebačen na pruge Središće — Laze i Dobova — Laze. Kroz ovo neuredno i povеано opterećenje, samo po sebi ionako već jako opterećenih donjoštajerskih pruga, stvaraju se prilike koje se neće moći dugo održati.

Stanje u Hrvatskoj je tako da, naprimjer, pruga Zagreb — Karlovac tek što je dovedena u ispravno stanje i saobraćaj funkcionišao 2—3 časa, već je na njoj izvršena nova eksplozija i saobraćaj ponovo prekinut. Ovo stanje traje već više od dve sedmice.

Sledeća štabna konferencija predviđena je zasad za ponedeljak 1. 3. 1943. U slučaju da se toga dana ne bi mogla održati, učesnici će o tome biti blagovremeno obavешteni.

Potpisao dr Pichler

Za tačnost
Schwab s. r.

**IZVESTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »MACERATA«
OD 15 FEBRUARA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG
ARMISKOG KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA PO-
SADU U GRCARICAMA¹**

15 februar 1943 XXI

Pisani   telegram

Od Komande divizije »Macerata«
Komandi XI armiskog korpusa

Br. 02 (465) Op. 15 februar 1943 XXI

Operativne novosti:

15. u . . . časa stalno odeljenje Grčarice (VO-BZ)² napadnuto od jačih partizanskih snaga. Odmah je iz Gotenice³ poslato pojačanje koje se sastojalo od 2 streljačka voda i jedne mitraljeske desetine i izvršena su gađanja artiljerijom iz Kočevske Reke. Pošto se pomenuto pojačanje sukobilo sa partizanima, koji su pokušali da ih spreče u akciji, i pošto je napad na stalno odeljenje i dalje trajao, naređeno je da se uputi jedna ojačana četa na kamionima iz Kočevja, koja se iskrcala u Dolenjoj Vasi i produžila preko Rakitnice (VO-CD) prema Grčaricama.⁴ I drugo pojačanje je napadnuto u blizini k. 510 (VO-CD) od strane snaga koje su procenjene od obaveštajaca na oko 500 ljudi sa automatskim oružjem. Pojačanje je, savladavši neprijateljski otpor, otišlo iz Gotenice i stiglo u Grčarice a zatim je jedinici, koja je dejstvovala sa severa prema odeljenju u saganost samnom. naređeno da se vrati u sedište. Posle podne su vršena artiljeriska gađanja na zonu Jelendol,⁵ kojom prilikom su pogodene kuće u Jelendolu u kojima su se bili sakupili mnogi komunisti i koji su pobegli prema Glažutu,⁶ pretrpevši sigurno znatne gubitke. Naši ukupni gubici: jedan vojnik mr-

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (33 A —10).

⁼ Dopisano olovkom: »8 km zap. od Kočevja.«

⁹ Dopisano olovkom: »9 km zap. od Kočevja.«

['] Dopisano olovkom: 6 km jugoist. od Ribnice.«

³ Dopisano olovkom: »8 km jugoistočno od Ribnice.«

^c Dopisano olovkom: >8 km jugozapadno od Ribnice.

tav, 3 lakše ranjena. Nisu poznati protivnički gubici. Pronađen je jedan bajonet, dve ručne bombe. Akcija koja je naređena na Kočevski Rog, o čemu je javljeno telegramom ove Komande br. 02/456 od 14. t.m. nije izvršena iz napred navedenih razloga. Ostali garnizoni u severnom i južnom Kočevju izvršili normalne akcije patrolisania malog obima. Nema novosti.

Obaveštajne novosti:

Iz raznih izvora potvrđeno je prisustvo ustaničke formacije, procenjene na oko 2000 ljudi, u zoni u susedstvu ove divizije — Gotenički Vrh (VM-BZ) i Jelendol (VO-CD). Ova formacija ili njeni delovi, naterani možda iz razloga materijalnog karaktera, težili bi da napadnu naše manje garnizone. Na putu Dolenja Vas — Grčarice u blizini k. 510 (VO-CD) postoji prepreka od stabala dubine oko 50 metara.

General Quarra Sito

IZVEŠTAJ KARABINIJERSKE CETE LOGATEC OD 15 FEbruara 1943 god. o sukobu sa partizanima kod Bešcevoog Hriaba¹

XIV MOBILISANI BATALJON KRALJEVSKIH KARABINIJERA

Ceta Logatec

Br. 1/3 protokola odeljenja Poverljivo

Predmet: Izveštaj Logatec, 15 februara 1943-XXI.

VISOKOM KOMESARU ZA PROVINCIJU
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA
KOMANDI XI GRUPACIJE GRANIČNE
STRAŽE
VOJNOM RATNOM SUDU DODELJ. »SU-
PERSLODI« Otsek
KOMANDI KR. KARAB. DODELJENOJ
»SUPERSLODI«
KRALJEVSKOJ KVESTURI
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.
OKRUŽNOM NACELSTVU
i na znanje
KOMANDI TERITORIJALNE LEGIJE KR.
KARAB.
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.

LJUBLJANA
V.P. 46

V.P. 46

LJUBLJANA

V.P. 10

LJUBLJANA

LJUBLJANA

LOGATEC

TRST

TRST

GORICA

RIJEKA

PULA

U ranim jutarnjim časovima 10 tekućeg mes. odeljenja Granične straže Logatec napala su bandu od oko 300 'ustanika' kod Beščev Hriba (karta Vrhnik, razmer 1:100.000 — SL-CZ). Patrola Dobrovoljne antikomunističke milicije koja je posla tamo radi sadejstva sa našim trupama sukobila se sa dru-

gjm razbojnicima. Jedan dobrovoljac je ubijen a dvojica ranjena. Razbojnici su, imali pokrivene glave sa klobucima koje nosi ovdašnje seosko stanovništvo.

Ova **banda**, strahujući da bude opkoljena **zbog** pridolaska još jedne naše čete povukla se u pravcu Doline Zeje (karta **Vrhnika** razmer 1:100.000 — SL-CZ). Gonjenje od strane **naših** trupa i operacije čišćenja nastavljaće su se u čelom predelu do po podne, juče, 14 tek. m. Na našoj strani, sem pomenutih gubitaka, umrli su od rana zadobijenih u borbi jedan potporučnik i jedan vojnik, dok su dva vojnika ranjena. Tri dobrovoljca, koja su zarobljena i razoružana od ustanika, uspela su kasnije da oobegnu i da se priključe našim odeljenjima. Ustanici su imali 4 utvrđena mrtva i, kako izgleda mnogobrojne ranjenike.

U blizini Praprotnog Brda kod Rovta (karta Vrhnika — razmer 1:100.000 — DE-SM) zaplenjeni su 1 ranjen i jedan uginuli konj, nekoliko ručnih bombi, poneka mina, par skija, mnogobrojni subverzivni leci i razni materijal.

KAPETAN KOMANDIR CETE
Orlando Camilletti, s. r.

Okrugli žig:
Komanda čete
kraljevskih karabinijera
Logatec

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA- TORI DELLE ALPI« OD 18 FEBRUARA 1943 GOD. KO- MANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA ITALIJANSKU PATROLU U DOBROVI¹

Ručni fonogram

Od Komande divizije »Cacciatori delle Alpi«
KOMANDI XI ARM. KORPUSA
686/op.

OPERATIVNE NOVOSTI OD 18 FEBRUARA 1943

Sektor trupa Ljubljana:

Garnizon Dobrova: Dana 18 t.m. u 7 časova, utvrdiši da se u blizini naselja nalazi oko 200 ustanika, oficir za vezu. p. poručnik Libertazzi iz XXII minobacačkog bataljona, sa formaciskom jedinicom sastavljenom od mesnih M.V.A.C., snaga na raspoloženju Kr. karabinijera i Finansiske straže, dotrčao je odmah i otpočeo oštru borbu. Za vreme akcije, p. poručnik je putem štafete javio komandi sektora da smatra da ima dovoljno snaga na raspoloženju da bi se rešila situacija. Borba koja je trajala oko 3 časa završila se povlačenjem ustanika koji su bili osetno tučeni. Zadati su im vrlo teški gubici. Utvrđeno na terenu: 26 mrtvih ustanika, od kojih su 6 ostali u našim rukama. Zaplenjene 4 puške »Mauser«, jedan karabin modela 91, 12 ručnih bombi »Sipe«, 500 metaka za »Mauser« i razni materijal. Naši gubici: 1 milicioner A.C. je ubijen.

Komanda mesta Ljubljana: dana 18 t.m. u 9 časova formaciska četa izvršila je ispitivanje duž puta Dobrova, uspostavivši prekinutu telefonsku liniju.

Sektor Borovnica:

Garnizon Horjul: Na dan 17 t.m. I bataljon M.V.A.C. ispitao je zonu Samotorica (SR-DH).

Garnizon Rakitna: Jedinica garnizona uz pomoć formacije M.V.A.C. izvršila je čišćenje zona kod kote 873 (UH-CS).* Nadena je i porušena jedna baraka u blizini Zakotkara.®

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (35 C — 66).

⁵ Dopisano olovkom: »8 km jugoistočno od Borovnice.«

' Dopisano olovkom: »9 km jugoistočno od Borovnice

Garnizon Borovnica: izvršen upad u Zavrh (TN-CU).⁴

S e k t o r   G r o s u p l j e :

Garnizon Grosuplje: na dan 17 t.m. posle podne formacija M.V.A.C. iz Mlačeva izvršila je pretraživanje zone Šenturje — Mala Vas (US-CU).⁵

Garnizon Šmarje: Noću uoči 18 t.m. grupicu ustanika koja je došla u naselje Sap u cilju pljačke napale su i naterale u bekstvo patrole M.V.A.C. koje su odmah dotrčale. Pretrpljeni gubici: 1 milicioner A.C. ranjen. Na dan 18 t.m. ujutru mesna formacija M.V.A.C., uz pomoć formacije iz Mlačeva, izvršila je ispitivanje zone Šenturje (US-CU) — Gradišče (UQCU) — Bičje (US-CZ).⁶ Uhapšeno je 9 sumnjivih lica.

General, privremeni komandant
MAGGIORE PERNI

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 20 FEBRUARA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O NAPADU PARTIZANA NA PLETERJE¹

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« OPERATIVNO ODELJENJE	Datum	otpreme
	i	prijema 20.2.43
	čas	22.30

Br. 2913
Stiglo 21 febr. 1943-XXI

Telegram

OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
SUPERSLODI — OPERATIVNO ODELJENJE
i na znanje
V i XXIII ARM. KORPUSU

Br. 02/1058

IZVEŠTAJ OD 20 FEBRUARA
OPERATIVNA DELATNOST
DIVIZIJA »ISONZO«:

U ranim časovima, na dan 19, jaka ustanička banda naoružana minobacačima i topovima od 47 napala je garnizon M. V. A.C. u Man. Pleterju (IN-CO), dok su druge bande napale garnizone Kostanjevica (LI-CO) i Št. Jernej (IH-CQ) te zakrčile puteve iz Novog Mesta u visini Mokrog Polja.

Zatim je garnizon St. Jernej, oslobodivši se pritiska poslao pojačanja u pravcu Man. Pleterja, koja su bila zadržana u blizini Šmarje (IH-CO).

U poslepodnevnim časovima pojačanja poslana iz Novog Mesta bila su žestoko napadnuta u zoni Mokro Polje. Borba je trajala do kasno -a noć.

Danas je akcija nastavljena i oslobođen garnizon u Man. Pleterje.

Naknadno će javiti o daljim podrobnostima i utvrđenim neprijateljskim gubicima, koji su ogromni.

Naši gubici: vojnici: 1 mrtav i 7 ranjenih, antikomunistički dobrovoljci: 4 mrtva i jedan ranjen.

U zoru istoga dana odred garnizona Dragatuš (XN-BN Novo Mesto) u blizini Nerajec (XN-BN) bio je napadnut od jakih ustaničkih formacija. Naš odred, na vreme pojačan i potpomognut artiljerijom garnizona u Črnomelju, reagovao je sa odlučnim dejstvom.

Borba je potrajala nekoliko časova.

Utvrđeni neprijateljski gubici: 20 mrtvih.

Naši gubici: jedan antikomunistički dobrovoljac mrtav, jedan vojnik i 4 antikomunistička dobrovoljca ranjeni.

U blizini Sinjeg Vrha (XN-BH) naša jedinica, koja je reagovala, bila je obasuta jakom vatrom iz automatskog oružja južno od Drežnika (XP-BH) i sa visova preko Kupe.

DIVIZIJA »CACCIATORI« »MACERATA«, XI GRUPACIJA GRANIČNE STRAŽE »XXI APRILE«

Izvršile su kombinovanu akciju u zoni zapadno od Velike Gore između Globel (US-CK), Cerknica i Grčarice (VO-BZ).

ZONA DIVIZIJE »LOMBARDIA«

Hrvatske jedinice pritekle su u pomoć u blizini Veljuna (NK-NM-AR Karlovac) trima nemačkim teretnim automobilima upućenim u Slunj i napadnutim od ustanika.

Izvedene su mnogobrojne akcije na kratkom otstojanju.

VAZDUHOPLOVNA DELATNOST

Izvršene su dugotrajne akcije bombardovanja, tučenja malim bombama i mitraljiranja formacija ustanika, koje su napadale garnizon u Man. Pleterje. u kraju Vrhpolje (XV-CO Novo Mesto), Javorovica, (IH-CK Samobor) i Ržišće (KI-CO).

GENERAL GAMBARA

8 prepisa:

- 1 Ekselenciji
- 1 načelniku štaba
- 1 pomoćniku načelnika štaba
- 3 Operativnom odeljenju
- 1 obaveštajnom odeljenju
- 1 Kr. karabinijerima

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 21 FEBRUARA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O NAPADU PARTIZANA NA PLETERJE I O BORBAMA KOD GRCA-RICA¹

VISA KOMANDA ORUŽANIH
SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA«

OPERATIVNO ODELJENJE

Br. 2979

Stiglo 22 febr. 1943-XXI

Datum i otpreme
čas prijema 21.2.43
25.50

Predmet: r z b

Telegram

OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
SUPERSLODI — OPERATIVNO ODELJENJE
i na znanje
V i XXIII ARM. KORPUSU

Br. 02/1066

IZVESTAJ OD 21 FEBRUARA 1943

Operativna delatnost divizije »Isonzo«

U borbi na dan 19 i 20, izveštaj od 20 ovog meseca, u zoni Man. Pleterje (IH-CO Samobor) neprijatelj je imao veoma teške gubitke, koji po kazivanju mesnih izvestitelja iznose 225, što mrtvih što ranjenih. Nisu mogli biti utvrđeni ali su sigurno zadani znatni gubici u zoni Mokro Polje (XT-CO Novo Mesto). Ukupni naši gubici, uračunavši i gubitke već javljene: 2 vojnika mrtva i 10 ranjenih; 6 antikomunističkih dobrovoljaca mrtvih i 10 ranjenih.

U Kostanjevici (LI-CO Samobor) zarobljen je i streljan 1 ustanik.

XI Grupacija Granične straže

Odeljenja koja su sudelovala skupa sa delom obližnjih velikih jedinica u akciji u zoni severno od Grčarice (VO-BZ Cerknica) — izveštaj od 20 ovog meseca — nastavila su dana

20 i danas akciju gonjenja jedne bande koja je bila uspela da se ukloni iz te zone i izmakne obuhvatu. Dostigavši ovu bandu, odeljenja Granične straže zadala su neprijatelju gubitke od 6 mrtvih i oslobođila vojnika **Banazza** iz IV bataljona XXIV sektora Granične straže, koji je bio zarobljen na dan 13 u zoni Trava (VK-BU).²

Na dan 20 naše jedinice i formacije M.V.A.C. sukobile su se u zoni Goljak (NK-CF) sa jakom ustaničkom bandom, koja je imala 3 mrtva i mnogobrojne ranjene. Naši gubici: 1 anti-komunistički dobrovoljac ranjen, a 3 nestala.

GENERAL GAMBARA

podneto na pregled načelniku štaba
podneto na pregled pomoćniku načelnika štaba
prepis poslat Obaveštajnom odeljenju
prepis poslat Kr. karabinijerima

BR. 156

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA- TORI DELLE ALPI« OD 22 FEBRUARA 1943 GOD. KO- MANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI MOKREC I O NAPADU PARTIZANA NA KORENO¹

Ručni jonogram

Od Komande divizije »Cacciatori delle Alpi«
KOMANDI XI ARM. KORPUSA
755/op.

OPERATIVNE NOVOSTI OD 22 FEBRUARA

Akcija u zoni Mokrec: Izvršivši operativni zadatak, potčinjen diviziji »Macerata«,² specijalni diviziski bataljon³ otpočeo je akciju čišćenja zone Mokrec, za koju se predviđa da će trajati 3 dana. Na dan 22 t.m. u 9 časova, pokret koji je otpočeo

^a Vidi dok .br. 158

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (35 C — 66).

³ Vidi dok. br. 158

To je bio Prvi bataljon 51 pešadiskog puka Pešadiske divizije »Cacciatori delle Alpi».

od V. Lašče u pravcu Krvava Peč (TJM-CO), jako je ometan u delu Uzmani (UO-CQ), Sv. Lenart (UM-CQ)⁴ puščanom i mitraljeskom vatrom iz pravca Sv. Lenart i padina južno od bezimene kote koja se nalazi južno od Malinjeka (UM-CS).⁵ Ustanici, procenjeni na više stotina, tučeni našom vatrom, povukli su se u pravcu Malinjek i Mokrec. Bataljon se smestio na uporištu u Sv. Lenartu, još uvek u tesnom vatrenom dodiru sa ustanicima. Neki gubici: 1 ranjen. Nisu utvrđeni neprijateljski gubici. Prema dobijenim izveštajima, dve jedinice sektora Grossuplje i Borovnica zauzele su još juče 21. t.m., naselja Ustje — Benko (UK-CS), Gor. Ig (UH-CU), Iška (UM-CU),⁶ Iška Vas — Kot — Staje (UM-CZ) — Pijava Gorica — Sarsko (UO-CZ), Zelimplje (UQ-CU).

Sektor trupa Ljubljana:

Garnizon Laverca: Patrole LXXI bataljona er. košulja u noćnom ispitivanju našle su i razorile jednu baraku u zoni Sela (UQ-DH).⁷

Sektor Borovnica:

Garnizon Horjul: Na dan 22 t.m. oko 2 časa jaka grupa ustanika napala je odeljenje M.V.A.C. u Korenu (TI-DL). Energična protivakcija milicionera A.C. i intervencija garnizona Horjul s granatama minobacača 81, nateralna je u bekstvo napadače. Zadani su im jaki gubici. Utvrđena su na terenu 4 mrtvih, među kojima jedan komandir čete; ranjeno 16. Naši gubici: ranjena 2 milicionera A.C.

Sektor Stična

Garnizon Stična: Mešovita jedinica cr. košulja i M.V.A.C. izvršila je ispitivanje zone Metnaj (VS-DE).⁸

General privremeni komandant *MAGGIORE PERNI*

⁴ Dopisano olovkom: »7—8 km južno od Velikih Lašča.«

⁵ Dopisano olovkom: »2 km južno od Mokreca.«

⁶ Dopisano olovkom: »Zona severno od Mokreca.«

⁷ Dopisano olovkom: »2 km istočno od Lavrice.«

⁸ Dopisano olovkom: »3 km severno od Stične.«

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA-TORI DELLE ALPI« OD 23 FEBRUARA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI MOKREC¹

Ručni fonogram

Vrlo hitno

poverljivo

Od Komande divizije »Cacciatori delle Alpi«
KOMANDI XI ARM. KORPUSA

Br. 764/op.

OPERATIVNE NOVOSTI OD 23 FEBRUARA

Akcija u zoni Mokrec: Producujući akciju u pravcu Mokreca, specijalni diviziski bataljon na dan 23 t.m. u 8 časova nastavio je pokret, ali i dalje snažno ometan od strane neprijatelja, koji se jako učvrstio za odbranu bezimene kote južno od Malinjeka (UM-CS). Uprkos znatnih gubitaka koji su zadani ustanicima, a koji još u potpunosti nisu utvrđeni, naš pokret je zaustavljen zbog snabdevanja i potrebe da se ne ostane u toku noći u nezgodnom položaju. Bataljon se povukao na Krvavu Peč, održavajući uvek iaku kontrolu nad situacijom. Pretrpljeni gubici: 2 mrtva i 3 ranjena.

Sektor Borovnica:

U raznim garnizonima akcija kontrole u zoni odgovarajuće nadležnosti.

Sektor Grosuplje:

Garnizon Polica: Dana 22 grupa formacije M.V.A.C. iz Police, sukobivši se sa grupom ustanika u blizini Razori (VH-DH), posle "kraće borbe zarobila je jednog ustanika koji je streljan na licu mesta. Drugi ustanik je nađen mrtav na terenu.

Sektor Stična:

U raznim garnizonima akcija kontrole u zoni odgovarajuće nadležnosti.

General privremeni komandant *Maggiore Perni* 21002302

Video:

V.d. načelnika štaba major
(Giuseppe Dotti)
Giuseppe Dotti

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTE GRUPACIJE GRANIČNE STRAŽE OD 23 FEBRUARA 1943 GOD. O OPERACIJAMA OD 10 DO 21 FEBRUARA 1943 GOD. U NOTRANSKOJ I KOCEVSKOJ¹

**Poverljivo
Hitno**

**KOMANDA XI GRUPACIJE GRANIČNE STRAŽE
I odeljenje — Operativni otsek**

Br. I/1127/op. prot.—

V.P. 46. 23 febr. 1943-XXI

Predmet: Referat o operacijama koje su vodile trupe
XI Grupacije Gran. straže u danima od
10—21 februara 1943-XXI.—

KOMANDI XI ARM. KORPUSA

Vojna pošta 46

**KOMANDA XI ARM. KORP.
STAB
Operativno odeljenje**

Stiglo: 25 febr. 1943
Br. 1119 R-2

Pouzdani izvori su javili o prisustvu jakih ustaničkih formacija u zoni Hotedršica (SL-CV) — Žibrše (SN-CZ) — Trata (SL-DE),- koje su, dolazeći sa istoka, pokušale da pređu na nacionalnu teritoriju. U saglasnosti sa Komandom XXII sektora granične zaštite naredio sam da se noću uoči 10-og iznenada zauzmu neka sela opustošene zone.

10-og rano ujutru naše jedinice su stupile u žestoku borbu sa jakom bandom ustanika u zoni Lavar (SL-CZ).³ Pod pritiskom naših triju kolona i one koja je flankirala jedinice XXII sektora gran. zaštite, neprijatelj je pobegao prema Pra-

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

¹ Dopisano olovkom: »Stará granica-.

³ Vidi dok. br. 144

protnom Brdu (SN-DE) i Smrečju (SN-DH), pokušavši da pređe na nacionalnu teritoriju u zoni Trata, gde smo mi upravo vršili zatvaranje.

Gonjeni sledećih dana, 11-og i 12-og, i izloženi akciji naše artiljerije, kom. banditi su pretrpeli znatne gubitke u mrtvima i ranjenima koje su prenosili u toku bekstva. Utvrđen je gubitak od 4 mrtva kom. bandita. Na našoj strani poginuo je jedan oficir i jedan vojnik a ranjena su dva vojnika.⁴

Obaveštajni izvor je javio da se protivnička formacija, koja pretst^{lja} čitav Dolomitski odred, podelila u dve grupe, od kojih će jedna navodno pokušati da pređe na nemačku teritoriju, a druga na nacionalnu teritoriju.

Na dan 11-og garnizon Velike Bloke utvrdio je i javio o prisustvu oko 300 ustanika na koti 951 (UQ-CK). Na svoju inicijativu izvršio je patrolno izviđanje u pomenutoj zoni primoravši na kratku borbu neprijatelja koji je na terenu ostavio 4 mrtva. Šest ustanika su ubijena i preneta od strane kom. bandita koji su bežali. Na našoj strani poginula su dva antikomunista a tri vojnika su ranjena.

Pomenuta formacija bila je primećena 12-og u blizini Loškog Potoka (UQ-CD), gde je vršila paljbu u cilju uznemiranja našeg garnizona. Stoga sam naredio da na dan 13-og jedna kolona garnizona Velike Bloke, pojačana četom od 200 ljudi garnizona Rakek, pođe u susret ustanicima. Istog dana naša kolona je zauzela Hudi Vrh (UM-CK) — Topol i Ravnik (UO-CK), gde je prenoćila.

Rano ujutru 14-og kolona je produžila za Mali Log (UQ-CF) i Loški Potok, uznemiravana, bez posledica, ljudstvom zaštitnice ustanika koji su bežali prema Dragi (VH-BZ), vodeći sobom 26 sposobnih ljudi prinudno odvedenih iz Travnika (UQ-CD). Jedan od ovih, koji se vratio, izjavio je da broj ustanika pod komandom poznatog vođe »Tita« iznosi oko 4000 ljudi, koji su naoružani sa mnogo mitraljeza i koji su se preko Drage uputili prema zoni Kočevje.

Na dan 15-og kolona je pošla u akciju kontrole i raščišćavanja zone jugoistočno od Loškog Potoka, ne naišavši na otpor.

Ustaničke formacije, umesto da se upute prema Dragi i Kočevju, pošle su prema severu, a na dan 16-og bile su primećene u zoni Jelenov Zleb (VK-CD). Tim povodom ta Komanda

je fonogramom 02/969 od 16-og naredila jednu koncentričnu akciju na Jelenov Žleb sa tri kolone koje bi ovako pošle: »Macerata« iz Grčarica, »XXI Aprile« iz Jelendola a XI grupacija iz Hriba. Početak akcije — 19-i; rukovodjenje akcijom povereno Komandi divizije »Macerata«. Naša kolona pod komandom ppuk. Manca, u jačini od 450 naših vojnika i 100 pripadnika M.V.A.C., pojačana sa dva minobacača i jednom rezervnom četom, pošavši iz Hriba ujutru 19-og, raščistila je kote 822 — 823 — 929 (US-CF) — 1028 (VH-CD) i Jelenov Žleb, nailazeći samo na izvidnice kom. bandita, u bekstvu.

Na našoj strani tri M.V.A.C. poginula a jedan ranjen.

Na dan 20-og jedinice garnizona Stari Trg i ljudstvo M.V.A.C., prilikom izviđanja zone Goli Vrh — Knežja Njiva (UM-CF), sukobili su se sa jakom ustaničkom bandom koja je bila izložena i akciji naše artiljerije i naneli su neprijatelju gubitke koji prema tvrđenju konfidenata iznose 5 mrtvih i mnogo ranjenih.

S obzirom na prisustvo bande u zoni Stari Trg, naredio sam povratak kolone Manca, koja je bila završila operacije u podređenosti diviziji »Macerata«, i dolazak drugih snaga garnizona Logatec i Rakek.

Prilikom premeštanja,- kolona Manca se oko Hudog Vrha sukobila sa ustanicima, koji su bili opljačkali selo, nateravši ih u bekstvo i nanevši im gubitke od 6 mrtvih (utvrđeno) i mnogo ranjenih koje su ustanici poveli sobom.

Razbijena neprijateljska formacija uputila se prema dolini Iška i zoni Lužarji — Petrinци.

Gubici: u ovim akcijama neprijatelj je imao 25 mrtvih (provereno) i mnogo ranjenih.

Na našoj strani dva mrtva, među kojima jedan oficir, i tri ranjena vojnika. Formacija M.V.A.C. imala je 7 mrtvih i 5 ranjenih.

Držanje vojnika bilo je odlično u svakom pogledu. Agresivna i smela duha uvek su sa upornošću progonili partizane isterujući ih odasvud.—⁵

Komanda
XI grupacije
gran. straže

BRIGADNI GENERAL
KOMANDANT
— Carlo Ghe —
— Carlo Ghe —

M.P.

ZAPOVEST KOMANDE 19 POLICISKOG PUKA OD 23 FEBRUARA 1943 GOD. ZA AKCIJU NA KAMNIŠKOM SEKTORU¹

19 policijski puk
I a

Bled, 23 februar 1943

Zapovest za akciju br. 3/43

Tačka 1) i 2): vidi zapovest za akciju Komandanta policije za oredak »Alpenland« br. 114.

3) Obrazovaće se dva izviđačka otseka:

a) Donjo-štajerski otsek: Komandant:
major zaštitne policije Maiwald.

Snage: 1. bataljon 19 polic, puka,
4. četa policiskog stražarskog bataljona »Wien«,
1. žandarm. rez. četa (mot.) »Alpenland«,
5. četa polic, stražarskog bataljona »Alpenland«.

Granice otseka: Na severu: Št. Ožbald — Ločica — Loke.
Na istoku: Loke — Janče — Trbovlje.
Na jugu: Trbovlje — Toplice — Golče.
Na zapadu: Golče — Sv. Gora — crkva
Kolovrat — Št. Ožbald.

b) *Gorenjski otsek:* Komandant: kapetan zaštitne policije Fischer.

Snage: Jedna četa 3 bataljona 19 polic, puka, 2 četa policij. stražar, bataljona »Wiesbaden«, 2 žand. rez. četa (mot.) »Alpenland«, 3 žand. rez. četa (mot.) »Alpenland«, bez jednog voda.

Granice otseka: Na jugu: Golče — Široka Set — Vernek
Velika Vas.
Na zapadu: Velika Vas — Moravče — Krašnja.
Na severu: Krašnja — Blagovica — Št. Ožbald.
Na istoku: Zapadna granica Donjo-štajerskog otseka.

- 4) Za izvršenje akcije pročešljavanja snage će se do 25. 2. 43 u 6,30 čas. postaviti na polazne položaje na svojim istočnim odnosno zapadnim otsečnim granicama. Početak akcije samostalno u 7.00 čas.
- Donjo-štajerski otsek sa svojim snagama stiže do 25. 2. 43 uveče na liniju: Ločica — 1041 — 625 — 566 — 522 — zapadna ivica Toplice; Gorenjski otsek na liniju: Hotič — Vače — Pretrž — Blagovica.
- Gorenjski otsek će sem toga 25. 2. uputiti jednu četu **za** pročešljavanje područja Murovica, Cicelj. Noću uoči 26. 2. dostignute linije imaju se obezbediti postavljanjem zaseda. Dalje nastupanje 26. 2. u 6,30 čas., ako drukčije ne naredim.
- 5) Izvidanje će se vršiti sa izviđačkim odeljenjima od po 2—3 grupe. Pročešljavanje celokupne oblasti mora biti zagarantovano. Sumnjive kuće, usamljene šupe, šupe *zp* seno. itd. moraju se pretresti, a sumnjiva lica uhapsiti.
Skrećem pažnju na propise o izvršenju pretresa i hapšenja lica. Ti propisi su već ranije više puta saopštavani svim jedinicama i ustanovama.
- 6) **Zandarmeriske stanice** Lukovica, Krašnja, Blagovica, St. Ožbald, Vransko, Pondor (St. Pavel), Prebold nadziravaće počev od 25. 2. u 6,30 čas.
- Drum Lukovica — Blagovica — Vransko — Pondor — St. Jurij svaka na svom žandarmeriskom području.
Zandarm. stanice Dol pri Ljubljani, Kresnice, Litija, Zagorje, Trbovlje kontrolisaće drum Dol pri Ljubljani — Hotič — Sava — dalje duž Save do Zagorja, takođe svaka na svom području.
- Noću uoči 26. 2. severno od druma između Blagovice i Ločice i južno od druma između Hotića i Zagorja postaviće se na poznatim prelazima zasede.—²
- 7) Protiv-banda »Ludwig« stupiće u akciju 25. 2. 43 u 5,30 čas. na području Loke, Šmartno v Tuhinju, Spilka, Zlate-neka, Vošča, Korena i Ceplja. Protiv-banda mora biti udaljena: od druma Lukovica — St. Ožbald najmanje 1 km. Sve snage koje dejstvuju na susednim područjima moraju' biti obaveštene o akciji protiv-bande.
- Akcija protiv-bande na pravcu Kamnik — Loke. Polazna tačka i mesto kuda će se slati izveštaj biće žandarm. stanica Šmartno v Tuhinju.

- 8) Održavanje veze reguliše oficir za vezu. Veza se mora osigurati od pukovskog komandnog mesta do Gorenjskog i Donjo-šrajerskog otseka, zatim do žand. stanice Šmartno v Tuhinju i do Bleda.
- 9) Komandant policije bezbednosti na Bledu staviće na raspoloženje počev od 25. 2. 43 u 4,00 čas. kod svojih ispostava u Kamniku i u Litiji potrebne snage kao i putovode koji dobro poznaju okolno zemljiste.—
Moli se Komandant policije bezbednosti u Mariboru da istovremeno stavi na raspoloženje snage i vodiče koji poznaju teren kod ispostava u Celju i Trbovlju. Komandanti otseka tražiće potrebne snage samostalno od policije bezbednosti.
- 10) Izveštaje o situaciji slati svakog dana u 12.00 i u 18.00 čas. a o važnim događajima slati izveštaje odmah.
Tako isto treba poslati izveštaj čim se stigne na granicu između Donjo-štajerskog i Gorenjskog otseka. Završetak akcija narediće lično.
- 11) 3 žand. rez. četa (mot.) »Alpenland« odrediće počev od 25. 2. 43 u 7,00 čas. jedan vod kao rezervu u mome sedištu u Krašnji.
- 12) Pokrete, ukoliko je potrebno, treba vršiti motornim vozilima; za vreme vožnje svetlo mora biti ugašeno.
- 13) Hrana će se izdati za dva dana.
- 14) Pukovski lekar obrazovaće počev od 25. 2. u 8,00 čas. ranjeničku prihvativnicu u Krašnji. Ranjeničku prihvativnicu za Donjo-štajerski otsek obrazovaće 1 bataljon 19 puka.
- 15) Prihvativne stanice za zarobljenike obrazovaće komandanti otseka.
- 16) Telefonske razgovore o akciji voditi samo u slučaju nužde uz upotrebu šifre po izdatom ključu.
- 17) Počev od 25. 2. u 7,00 čas. ja ću se nalaziti u Krašnji.

Potpisao Nagel

Za tačnost
Otremba
kapetan zašt. policije

<i>Dostavljen:</i>	<i>Na znanje:</i>	
1. bataljon 19 pol. puka .	4	24
3 bataljon 19 pol. puka .	3	Višem vođi SS - i policije 1
1,2,3, žand. rez. četi (mot.	3	Komandantima jedinica
»Alpenland« po 1	3	za akcije u Gorenjskoj i
2 četi pol. straž, batalj.	1	Donjoj Štajerskoj po 1 . 2
»Wiesbaden«	1	Komandantu polic, bez-
4. četi pol. straž, batalj.	1	bed. Maribor
»Wien«	1	Komandantu polic, bez-
5. četi pol. straž. »Alpen-	1	bed. Bled
land«	1	Rezerva
181 brd. četi za vezu . . .	1	
odeljenjima i štabu Ia, Ic,	2	
po 1	42	
Zandarm. okrug Celje .	4	
Zandarm. okrug Kranj .	4	

24

Dodatak zapovesti za akciju br. 3/43

I

- 1) 181 polic. brd. četa za vezu uspostaviće i održavati radio-vezu između komandnog mesta 19 Duka u Krašnji i:
  - a) radio-stanice na Bledu,
  - b) Komandanta I otseka (Donja Štajerska),
  - c) Komandanta II otseka (Gorenjska), i
  - d) radio-stanice u Smartnu v Tuhinju.

Telefonska veza: Od komandnog mesta 19 puka u Krašnji preko poštanske mreže do Bleda kao i do istaknutog centra veza I otseka u Vranskom.

- 2) Komandantu I otseka dodeliće se za vreme trajanja akcije dve male policiske radio-stanice — b., a komandantu II otseka takođe dve male polic, radio-stanice-b, i to za one potčinjene jedinice koje od 181 brd. čete za vezu nisu dobile nikakva sredstva za vezu.

Srednja policiska radio-stanica i dve I otseku dodeljene male polic, radio-stanice-b. javiće se 24. 2. 43 u 6.00 čas. kod Grand Hotela na Bledu policiskom majoru Maiwald-u. Javljanje radio-stanica koje su dodeljene II otseku izvršiće se u sporazumu sa komandantom ovog otseka.

<i>3) Pozivni znaci i talasi:</i>	<i>Poziv, znak</i>	<i>Talas. dužina</i>
Sedište Komande na Bledu (radio-stanica):	lyoe	) 3420 kHz noću
Komandno mesto 19 puka:	lyoe 1	) 3840 kHz danju
Komandno mesto 19 puka:	lyoe 1	)
I otsek	esw	)
II otsek	ese	) 3092 kHz noću
Radio stanica Šmartno v Tuh	lyx	) 4165 kHz danju
		"

Rezervni poziv, znaci i talasi:

- a) Za saobraćaj na području I otseka: esw 1—8, 3490 i 4260 kHz.
- b) Za saobraćaj na području II otseka: lyy 1—6, 3092 i 3745 kHz.

Promena talasa između dana i noći u 07,00 i u 18,00 čas.

- 4) *Ključ i šifre:* Po tabeli za šifre br. 2.
- 5) Polic. brd. lovač. četa »Alpenland« daće na upotrebu za vreme trajanja akcije 181 brd. četi za vezu dve kompletne male polic. radio-stanice.
- 6) Radio-stanice na Bledu i u Smartnom v Tuhinju biće počev od 25. 2. 43 u 7,00 čas. —— pored obavljanja normalnog radio-saobraćaja za »lyoe 1« — u pripravnosti (permanentan prijem).—
- 7) Skreće se naročita pažnja na 8 i 9 tačku dodatka zapovesti za akciju br. 2/43.

Schrammel
kapetan zašt. policije

Zandarmeriski okrug Trbovlje
Stiglo 29 aprila 1943
Sprovedeno
Del. prot. 581 prilozi

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCATORI DELLE ALPI« OD 24 FEBRUARA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI MOKREC¹

Ručni fonogram

' Od Komande divizije »Cacciatori delle Alpi«
KOMANDI XI ARM. KORPUSA

781/op.

OPERATIVNE NOVOSTI OD 24 FEBRUARA

Akcija u zoni Mokrec: Dana 24 t.m. u 10 časova jedna četa specijalnog diviziskog bataljona koja je vršila upad na Rob u cilju snabdevanja municijom i prikupljanja mrtvih i ranjenih, bila je zaustavljena u visini raskrsnice konjskih staza severno od Uzmani (UM-CQ) jakom vatrenom akcijom komunističkih grupica sa okolnih visova. Hitno su intervenisali ostaci trupa bataliona, koji su oslobodili četu, zadavši osetne gubitke komunistima, koji su bili primorani da beže. Nismo imali gubitaka. Sutra 25 t.m.. bataljon će se zaustaviti da bi se vojnici omogućio potreban odmor, jer već sedam dana neprekidno operišu. Zatim će preuzeti akciju u zoni Mokrec. Pretrpljeni gubici se penju na ukupno 6 mrtvih i 5 ranjenih.

Sektor trupa Ljubljana:

Garnizon Škofljica: Noću uoči 24 t.m. jedan vod LXXI bataljona er. košulja izvršio je pretraživanje zone Doli i Reber (VQ-DE).

Sektor Borovnica:

Garnizon Vrhnik: Mesna formacija M.V.A.C. koja je vršila upad u zonu Celo (TI-DE), sukobila se sa grupicama ustnika koji su bili primorani da beže. Zadani gubici: 1 mrtav. Pretrpljeni gubici: jedan ranjen. U istom mestu nađen je u jednoj pećini jedan-poljski radio i tipografska mašina.

Ostali garnizoni: Izvršena akcija kontrole u zonama odgovarajuće nadležnosti.

Sektor Grosuplje:

Garnizon Grosuplje: U Grosuplju je uhapšeno jedno sumnjivo lice u čijem je stanu naknadno nađena puška »Mauser«,

pištolj i 40 metaka. Formacija M.V.A.C. iz Mlačeva, u zasedi.,
u zoni Ponova Vas uhapsila je 5 sumnjivih lica.

Sektor Stična

Garnizon Temenica: Mesna formacija A.C. izvršila je ispitivanje zone Vrh'— Sobrače (ZI-DE) — Mišji Dol, — Primskovo (ZL-DE).

General privremeni komandant MAGGIORE PERNI

BR. 161

IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE OBLASTI OD 27 FEBRUARA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI USTANIKA OD 24 DO 27 FEBRUARA 1943 GODINE¹

Viši vođa SS i policije
A l p e n 1 a n d

Zapovednik policije poretnka
— Komandno mesto Bled —
Ic

Bled, 27 februar 1943

SITUACIJA 27 FEBRUARA 1943

(delimično neprovereni izveštaji stanovnika i konfidenata)
(poslednji izveštaj o situaciji od 24. 2. 1943)

Gorenjska: *Protivnik:*

U broj od oko 5—600 bandita, koji je pokazan u izveštaju o situaciji od 22. 2. 1943 — koliko se bandita navodno sada nalazi u Gorenjskoj — nisu uračunati oni koji su u poslednja dva meseca prinudno regrutovani.

- . 23. 2.   a) Nestao je 1 vojni obveznik u mestu *Pišajnovica*, 1,5 km jugoist. od Šmartnog v Tuh. (1/2 sata). Isti je verovatno dobrovoljno otišao banditima.

24. 2

b) Oko 19,30 čas. 15 naoružanih bandita oduzeli su 1 jednoj posednici u *Lazama*, 3 km ist. od **Vača** (1 1/2 sat), sve životne namirnice i delove **odeće**. 60 godišnja posednica odvedena je i **verovatno** ubijena, pošto su joj banditi već **ranije** ubili 3 sina. Njenu kćer su ošišali.

U 22,30 čas. 7—8 naor. bandita oduzeli su 1 posedniku u *Selu*, 3,8 km jugo-jugoist. od **Vodica** (1 1/4 sata), male količine namirnica i delova **odeće**. Posednik je ubijen sa 3 metka **iz pištolja**. Otišli su verovatno u pravcu **Šinkova** voga **Turna**.

Oko 21,00 čas 15 naor. bandita opljačkali su životne namirnice od trojice posednika u mestu *Krašće*, 2,2 km. zap. od **Moravča** (3/4 sata).

3 naor. bandita razoružali su 1 konfidenta u njegovom stanu u *Selšku*, 4,7 km jugoist. od **Litije** (1 1/4 sata).

c) Nestao je 1 sreski narednik žand. stanica **Žiri** (raniji jugoslov. žandarm). Verovatno je prebegao banditima.

d) U 22,00 časa 3 naor. bandita tražila su vina od 1 posednika u *Lokama*, 3,4 km zapad. sev. zapad, od **Šmartnog v Tuh.** (1 1/4 sata). Oni su se raspitivali o raspoloženju stanovništva kao i da li žand. patrole dolaze često u **Loke**. Otišli su u pravcu za Sela pri Kamniku. Izviđačka patrola policije bezbednosti (konfidenti) konstatovala je da se na *koti 932*, oko 5,5 km ist.-sev. ist. od **Vača** (3 sata), ponovo nalaze banditi.

Osmotrena je straža jačine 3 bandita u trenutku smenjivanja.

24./25. 2.

e) 24. 2. odmah po padu mraka pojavila se kod seljaka *Likara*, 4 km sev. zap. od **Gor. Vasi u Poljanskoj Dolini** (2 sata), naoruž. 1 band^, navodno u jačini preko 100 ljudi koja je došla iz pravca *Jelovice* i zanoćila u staji za stoku. Banda je imala sveže meso, a od seljaka je silom uzela malu količinu krompira. 25. 2. banda je preko dana bivakovala u šumi kod kote 805 — oko 200 m daleko od Likarove kuće.

Bivak je obezbedjivalo 15 stražara sa lakiom mitraljezima. Kasno uveče 25. 2. banda je otišla pravcem za Vojniku. Voda bande je navodno neki kapetan bivše jugoslov. vojske.

- f) Banditi su noću navodno prinudno regrutovali 1 omladinca vojnog obveznika u Nadgorici, 5,5 km jugo-zap. od Domžala (1/2 sata).
- g) U 20.00 časova nepoznat broj naor. bandita tražio je od jednog posednika u mestu Tunjice — Mlaka, oko 2,5 km sev. zap. od Kamnika (1 1/4 sata), jedno goveče. Pošto ovaj goveče nije dao, to je na licu mesta streljan. Ne opljačkavši ništa banda je otišla u nepoznatom pravcu.
- h) Oko 2.00 časa nepoznat broj bandita oduzeo je 1 posednici u Soteski, 1,2 km sev. od Moravča (20 min.), 80 kila svinjskog mesa. U isto vreme oko 10 naoružanih bandita oduzelo je jednoj drugoj posednici iz istog mesta veće količine namirnica, rublje i 1350 maraka gotovog novca.

U 20,30 čas. naor. banda, navodno u jačini 50—60 ljudi, upala je na imanje 1 seljenika u Podlonku, 3,5 km sev. zap. od Železniki (2 1/2 sata), i silom uzela 2 vola i 1 tele. 1 vo je na licu mesta odmah zaklan i meso odneseno. Banda je u 24.00 časa otišla u pravcu Jelovice. Oko 21,30 čas. 15 naor. bandita oduzeli su trojici posednika u Plavškom Rovtu, 2 km sev. zap. od Jesenice (1/2 sata), manje količine namirnica.
- i) U 22.00 časa grupe bandi, jačine od 4—8 ljudi prinudno su regrutovale 3 vojna obveznika u mestu Delnice, 3,7 km sev.-sev. ist. od Pologa. Naor. banditi pitali su 1 seljaka gde mu se nalaze oba sina koji nisu kod kuće. U isto vreme 6 naor. bandita uzeli su jednom drugom seljaku 2 hleba.
- j) Oko 23,30 čas. oko 10 naor. bandita upali su u kuću jedne stanovnice u Novaku, 3 km sev. zap. od Železniki (2 sata), i kuvali kafu. Banditi su posle nekih 20 min. otišli u pravcu Jelovice.

25/26. 2. k) 25. 2. u 2 časa naor. banda, navodno u jačini od 200 ljudi, došla je kod 1 privrednika u mestu *Davča*, 6 km jugozap. od *Zalog Loga* u Selškoj Dolini (3 sata), i oduzela mu 1 tele i životne namirnice. Banda je 26. 2. u 1 čas otišla u nepoznatom pravcu.

1) U toku noći veći broj naoruž. bandita prinudno je regrutovao 5 sinova nekolicine posednika u *Srednjoj Vasi*, 4,4 km zap.-sev. zap. od *Šmartnog v Tuh.* (1 1/2 sat). Sin drugog posednika koji nije htio da ide sa banditima ubijen je.

26.2. m) U 3,50 čas. banditi su razorili eksplozivom drum *Škofja Loka — 2iri* kod *Fužina*, oko 4,5 km jugozap. od *Gorenje Vasi* u *Poljan. Dolini*. Usled eksplozije u okolini je lakše oštećeno više zgrada. Saobraćaj za 2—3 dana prekinut. Telefonske linije presećene. Ovo delo sabotaže izvršila je verovatno banda navedena pod d). U podnevnim časovima primećen je na južnoj padini *Dobrče* (kota 1634), 4 km zap. sev. zap. od *Tržiča* (2 sata), veći šumski požar, koji su verovatno izazvali banditi.

U 22,50 čas. usled dela sabotaže iskočio je iz koloseka teret, voz sa ugljenom br. 8074, koji je išao za Italiju, i to između 2,2 i 2,3 km nedaleko od juž. želez, stanice u *Jesenica* am. Lokom, i 4 vagona potpuno su smravljeni. Mašinovođa poginuo, ložač teško, a vozovođa lako ranjen. Saobraćaj za 12—14 sati prekinut. Telefon, linija *Jesenice — Bled* prekinuta.

n) U 9.00 časova 20 naor. bandita oduzeli su 1 seljaku u *Bašelju*, 2,3 km sev. zap. od *Predvorja* (1/2 sata), male količine namirnica.

o) U 0,45 čas. 10 naor. bandita prinudno su regrutovali 1 slugu u mestu *Podobeno*, 2,6 km sev. od *Poljana* (1 sat). Sem toga opljačkali su malu količinu namirnica.

U 20.00 časova 7—10 naor. bandita odveli su sa sobom 1 posednika i njegovog sina u mestu *Svine*, 1,2 km jugozap. od *Krašnje* (20 min.).

U 21,30 čas. 4 naor. bandita u mestu **Zlebe**, 3 km. jugozap. od Medvoda (1 1/2 sat), priznato su regrutovali 1 fabričkog radnika sa stanom u istom mestu.

Između 22.00 i 22,15 čas. 4 naor. bandita u Kržišču, 3,4 km sev. sev.-ist. od Kamnika (40 min.), pitali su 2 seljaka za njihove sinove koji su vojni obveznici. U oba slučaja opljačkali su male količine namirnica i delove odeće.

Oko 24.00 časa ovi banditi oduzeli su jednom privredniku u Vodicama, 4,2 km sev. sev. ist. od Kamnika (1 sat), male količine namirnica. Otišli su u pravcu Brezja.

15 naor. bandita priznato su regrutovali 26-godišnjeg mladića u Malenskom Vrhu, 4 km sev. od Gorenje Vasi u Poljan. Dolini (2 sata).

- p) Oko 20.00 časova 2 naor. bandita tražila su cigarete od jedne seljanke u Gorenjoj Vasi, 3,4 km sev. zap. od Medvoda (1/4 sata).

27.2. U 1.00 čas 20 naor. bandita oduzeli su jednom seljaku u Bašelju (vidi napred navedeno) male količine namirnica.

U 6.00 časova 6 naor. bandita oduzeli su 2 vola 1 seljaka u Soštaru, 3,3 km zap. jugozap. od Zalog Loga u Selškoj Dolini (1 1/2 sat).

- v) Oko 7.00 časova 3 naor. bandita molila su 1 posednika u Logu, 2,8 km sev. sev. ist. od Blagovice (50 min.), da im da hranu. Otišli su u pravcu severoistoka.

- s) Naknadni izveštaj: 19. 2. 1943 pobegla su iz logora br. 3/364 u Dietersdorfu, srez Fürstenfeld, dva pripadnika državne službe rada iz Polja i Laškog Rovta kod Bohinj. Bistrica. Izgleda da su otišli k banditima u Gorenjskoj ili u Donjoj Štajerskoj, pošto se dosad nisu vratili svojim roditeljima.

Sopstvena delatnost:

Pod c): Povedena je istraga.

Pod d): kota 932: vidi akciju na prostoru Marija Reka — Vače — Blagovica.

Pod o): Upućene su u akcije snage 6 čete 19 polic, puka i vatrogasci iz Tržiča. Požar je ugašen oko 19 časova. U svim ostalim slučajevima od a—q): Upućene su u akciju žandarmeriske, odnosno policis. patrole.

24. 2. 1943 u 19.10 čas. 1 fabrički radnik iz mesta Zgornje Bitnje, koga su 18. 2. 1943 banditi prinudno bili regrutovali i odveli, javio se dobrovoljno žandarmeriskoj stanici u 2 afoniči. Na osnovu njegovih izjava, od 25 do 26. 2. 1943 vođena je akcija na Spičastom Hribu (kota 835), oko 6,5 km zap. od Kranja, sa snagama 2 i 3 bataljona 19 pol. puka i brd. lov. čete »Alpenland«. U oružanoj borbi 25. 2. popodne, u kojoj su dejstvovali i avioni tipa »Fieseier Storch« sa bombama i avionskim mitraljezima, ubijeno 9, a zarobljeno 16 bandita. 1 seljak je uhapšen zbog saradnje sa banditima. Zaplenjeno je: 10 pušaka, 1 laki mitraljez, 1 rezervna mitralj. cev, 1 pištolj, 1 revolver sa dobošem, 1 vojnički nož, 800 metaka, 3 jajaste ručne borrbfe. rančevi, čebad, kao i dešovi odeće i ostale opreme.

24. 2. 1943 u 21,45 čas. 1 žandarmeriska zaseda na Mačjem Bregu, oko 1 km sev. od Vaca (na karti nije označeno), ubila je 1 bandita. 1 žena-bandit navodno je ranjena. Zaplenjena lovač. puška i 30 metaka.

25. 2. 1943 zaseda granič. carin, zaštite kod granič. oznake LW 19,000 između Setnice i Polhov Gradeča bila je osuta vatrom iz Ravnika (ital. teritorija) iz 4 laka mitraljeza i najmanje 50 pušaka. Gubitaka nije bilo.

Od 25 do 26. 2. 1943 uveče preduzeta je akcija na prostoru Marija Reka — Zagorje — Vace — Sv. Trojica — Lukovica — Blagovica — Sv. Gothaard — Loke, u u kojoj su učestvovali snage:- 1 i 3 bataljona 19 pol. puka, 1. 2 i 3 žand. rezervna četa (mot.) »Alpenland«, 2 četa polic, stražar, bataljona »Wiesbaden«, 4 četa polic, stražar, bataljona »Wien«, 5 četa polic, straž, bataljona »Alpenland«, kontra-banda »Ludwig« i žandarmerija. Snage iz Gorenjske u toku 25. 2. 1943 pre podne

imale su nekoliko sudara sa neprijateljem, i to kod Sv. Valentina, 3,7 km sev. ist. od Moravča, kod Mošenika, 3 km ist. sev. ist. od Moravča i kod Desena, 3,2 jugoist. od Moravča. 5 bandita zarobljeno, 3 puške zaplenjene. Kod Mošenika pri bacanju ručnih bombi zapaljena je 1 kuća, ali je civil, stanovništvo ugasilo požar.

26. 2. 1943 oko 14.05 čas. snage 2 čete polic, straž, bataljona »Wiesbaden« vodile su borbu sa banditima kod Mlinša, 2,5 km jugo-iugoist. od Kolverata. Dva bandita ubijena, 4 zarobljena; zaplenjeno: puške, torbe za pisaći materijal, rančevi itd. Sem toga uhapšena su još 4 sumnjiva lica. 26. 2. 1943 oko 16 čas. žand. rez. četa (mot.) »Alpenland« sukobila se na oko 700 m južno od zamka Kolverat sa 3 bandita. Zaplenila je municiju, rančeve itd. Druga četa 19 pol. puka naišla je na brdu na napušteni banditski logor. U logoru uhapšena 2 nenaoružana lica. Nema sopstvenih gubitaka.²

Naknadni izveštaj o situaciji od 19. 2. 1943 pod a) Loke — Puštal: 2 omladinca koje su banditi nasilno odveli sa sobom dobrovoljno su se prijavili 26. 2. 1943 u 8 čas. žand. stanicu Skofja Loka. Omladinci su 25. 2. 1943 oko 10.00 čas. na ital. teritoriji pobegli od bandita i u povratku prešli granicu kod Žiri.

27. 2. 1943 u 3,30 čas. 1 patrola granične carinske zaštite sukobila se na oko 750 m zap. od mesta Ledinica, tj. oko 2,5 km sev. zap. od 2iri, sa oko 5 bandita. U obostranoj oružanoj borbi nije bilo sopstvenih gubitaka. Gubici kod bandita nepoznati.

27. 2. 1943 u 4.00 časa zaseda pol. brd. lovač. čete »Alpenland« sudarila se kod mesta Laze, oko 4 km sev. zap. od Blede i vodila kraću borbu sa oko 10—15 bandita. Sudeći po tragovima krvi, banditi su imali verovatno 2 ranjena. Sopstvenih gubitaka nije bilo.

27. 2. 1943 u 8.00 čas. 1 prinudno regrutovani po svom povratku prijavio se žand. stanicu

Š m a r t n o v Tuh. Po niegovim izjavama, na Vel. Š p i c u (kota 676), 1,2 km jugoist. od K a m n i k a , _ i na Tolsto j Gori (kota 734), 2,4 km ist.-jugoist. od K a m n i k a , nalaze se 2 banditska logora u kojima se zadržava navodno oko 60 ljudi. Na ovo su upućene u akciju snage 3 bataljona 19 pol. puka, kao i 2 i 3 žand. rez. četa (mot.) »Alpenland«. Banda je međutim, već bila napustila logore. Oko 16,30 čas., na oko 40 bandita, koji su osmotreni sev. od D u p e l j n e na Vel. V r h u (kota 638), oko 5,5 km jugoist. od K a m n i k a , otvorena je vatrica sa otstojanja od 400 m. Gubitaka nije bilo.

Donja Štajerska:

Protivnik:

24. 2.   t) U 18.00 čas. 9 naor. bandita došli su kod 1 posrednika u Sv. Miklavžu, oko 5,5 km jugo-jugo. zap. od G o m i l s k o g (2 1/2 sata), i oduzeli mu životne namirnice. Oni su oko 24.00 časa otišli pravcem za pl. M r z l i c u. U toku noći nepoznata lica ukrala su oglasno sanduče Štajerskog otadžbinskog saveza u Sloven. Bistrici.
25. 2.   v) U 1.00 čas 15 naor. bandita oduzeli su jednoj posrednici u Marija Reka (kota 738), oko 1,3 km juž. od Prebolda (1 1/2 sat) male količine namirnica. U 2.00 časa više naor. bandita oduzeli su 1 rudar. radniku u Sv. Pongracu, oko 4 km jugoist. od Prebolda (1 1/2 sat), namirnice i delove odeće. U 21,30 čas. 4 naor. bandita nasilno su oduzela 1 posrednici u Podlogu, 2,7 km zap. sev. zap. od 2 a 1 e c a (3/4 sata), nešto životnih namirnica, 2 nenaoružana pripadnika seoske straže koji su se nalazili kod posrednice bili su primorani da sa banditima idu kod šturmfirera seoske straže koji stanuje u istom mestu kao i kod trgovca. Ovde su isti takođe opljačkali manje količine životnih namirnica i 300 maraka gotovog novca. Banditi su u 23,30 čas. otišli u nepoznatom pravcu.

U 21,30 čas. 4 naor. bandita opljačkala su kod 1 posednika u mestu *Lažište*, 3,6 km jugo-jugost. od L a š k o g (2 sata), životne namirnice, delove odeće i 700 maraka u gotovu. Posednik je ubijen. Banda je u 1,30 čas. otišla u nepoznatom pravcu.

U 23.00 časa došlo je kod 1 posednice u *Sv. Magdaleni*, 3 km jugoist. od Prebolda (1 1/2 sat), oko 20 naor. bandita koji su posednicu i njenu kćer ubili i kuću potpuno opljačkali.

- 25/26. 2. w) U mjestima *Dobrina*, *Podlog*, i *Zgor. Ložnica* kod *Zaleca*, *Ojstriška Vas*, *Sv. Matevž*, *Zakel*, *Polje*, *Glinče* i *Kamence* kod *Gomilskog*; kao u samom *Gomilskom*; zatim u *Sv. Miklavžu* i *Ojstrici* kod *Loke* nepoznata lica rasturila su u toku noći komunističke huškačke letke na slov. jeziku.
26. 2. x) U 12,30 čas. 1 naor. bandit zaustavljao je prolaznike kod crkve *Sv. Lenarta*, 5 km sev. zap. od *Trbovijsa*, (2 1/2 sata), i kod njih prikupljao razne podatke, dok je drugi bandit dvogledom osmatrao okolno zemljiste. U 14.00 čas. došli su verovatno isti banditi kod 1 posednika u istom mestu i opljačkali manje količine namirnica, plativši mu za isto 10 maraka. Oni su oko 19 čas. otišli verovatno u pravcu *Velike Planine*.

Oko 19.00 čas. 10 naoruž. bandita oduzeli su 1 posedniku u *Št. Jungertiju*, 4,3 km jugo-jugozap. od *Dobrne* (2, sata), životne namirnice.

- y) Oko 15.00 čas. 1 naor. bandit bio je kod 1 posednika u *Sv. Miklavžu* 4,4 km juž. od *Gomilskog* (1 1/2 sat), ali mu nije ništa odneo.— U 16.00 čas. viđeno je: u *Podlipovici*, 4,7 km ist. jugoist. od *Kolovrata* (1 1/2 sat), 7 bandita; u isto vreme u *Suhom Potoku*, 2 km ist. jugoist. od *Kolovrata* (2 1/2 sata), 8 bandita i 3 naoružane žene; u 16,30 čas. u *Lipovici*, 1,8 km jugoist. od *Kolovrata* (2 1/4 sata), 25 bandita; u 18.00 čas. u *Kolovratu* 1 bandit i u 21.00 čas u *Lipovici* (kao i gore) 3 bandita. U 21.00 čas 2 naor. bandita zahtevala su od

1 posednika u *Graškoj Gori*, 6,8 km juž. od Smarntnog, da im da pića. Otišli su u pravcu Šostanja.

- 26/27. 2. z) Noću su u *Arjoj Vasi*, 2 km ist. od Zaleca (1/2 sata), rasturenii komunistički leci.

Sopstvena delatnost:

Pod t-z): Upućene su u akciju žandarmeriske, odnosno policijske patrole.

24.2. 1943 1 izviđačka patrola pronašla je ukočan bunker u šumi, 2 km zapad, od druma Liboje — Kasaze, tj. oko 4 km južno od Zaleca. Zaplenjene su veće količine namirnica i propagandnog materijala.

Podaci o akciji na prostoru Marija Reka — Vače — Blagovica izneti su napred u odeljku, Gorenjska.

Potpisao
Zamenik Handl
žandarm. pukovnik

Za tačnost
Pfauser
potpor. zašt. policije u rez.

**ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMAČKIH RUKOVODILACA ODRŽANE 1 MARTA 1943 GOD.
KOD PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE
DR MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ ŠTAJERSKOJ¹**

P o v e r l j i v o

RA/A-405-Dr.Pi/Schw.

Maribor 1.3.1943

Zapisnik

Predmet: Štabna konferencija od 1.3 1943 u 8 čas.

Pretsedava: Pretsednik pokrajinske vlade dr Müller-Haccius

Za ustanovu: dr. Rudolf Pichler

Izvestaj o situaciji:

Zapovednik policije poretko, major Sager: Prošlog meseca javljeno je o sledećoj aktivnosti bandi: pojava bandi prijavljena je u 70 slučajeva. Bilo je 115 slučajeva pljačke koje su u glavnom izvršene zbog snabdevanja bandi životnim namirnicama; bilo je ubijeno 11 osoba, u 3 slučaja došlo je do pokušaja ubistva; iz okruga Trbovlje bilo je odvedeno 5 osoba. To još nije prinudna regrutacija, kao što se događa u Gorenjskoj. U borbi su poginula 23 bandita, 15 ih je zarobljeno a 4 ranjeno. U poslednje vreme izvršena je akcija o kojoj će se podneti izveštaj u užem krugu. Do današnjeg dana ima 550 rezervnih policajaca. *Komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti, unteisturmführer Mack:* 18.2.1943 uništena je u srežu Brežice banda koju nisu sačinjavali samo Slovenci, već i 6 Grka koji su pobegli iz radnog logora u srežu Brežice.

Sledeča štabna konferencija održaće se 15.3. 1943 u 8 časova u Gracu, u Gradu, u maloj sali za sednice, ukoliko ne dođe do kakve druge odluke.

Za tačnost
Schwab

Potpisao dr Pichler

**IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 5 MARTA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI USTA-
NIKA OD 3 DO 5 MARTA 1943 GODINE¹**

Viši vođa SS i policije
A 1 p e n 1 a n d
Zapovednik policije poretka
— Komandno mesto Bled —

1 c

Bled, 5 mart 1943

SITUACIJA 5 MARTA 1943

(delimično neprovereni izveštaji stanovnika i konfidenata)
(poslednji izveštaj o situaciji od 3.3.1943).

Gorenjska:

Protivnik:

- 3.3. a) U 11,30 čas. oko 10 bandita otvorili su vatru na konfidente na *koti* 760, oko 4,5 km ist. jugoist. od Kamnika. Posle kraćeg obostranog vatretnog dejstva banditi su pobegli u pravcu Velinka (k. 710). Na k. 760 konstatovan je logor za 150 ljudi. Severoistoč. od Paloviča pronađen je također 1 logor u kome se moglo smestiti 30 ljudi. U oružanoj borbi nije bilo sopstvenih gubitaka, dok je od bandita 1 verovatno ubijen, jer je oko 12.00 časova 10 bandita zahtevalo od 1 seljaka u mestu Zg. Paloviče, 3,3 km ist. jugo-ist. od Kamnika, volovska kola za prenos 1 mrtvaca. Banditi sa volovskim kolima i sa 2 seljaka otišli su u pravcu Velinka. U šumi istoč. od Paloviča nastala je neka pučnjava, usled čega je volove zahvatila panika, te su se sa polomljenim kolima vratili u Paloviče. Oba seljaka su se također vratila ali nisu umeli da kažu sa kime su se banditi sukobili i dali su pretrpeli kakve gubitke. Događaj nije rasvetljen. no što se na dotičnom području sopstvene snage nisu više nalazile.

Oko 21,30 čas. oko 50 naoružanih bandita izvršili su prepad na mesto Češnjice, 2,5 km sev. sev.zap. od Bohinjske Bistrice. 1 zemljoradnik iz Nomejna koji se u ovom mestu nalazio u poseti ubijen je sa dva metka u potiljak. Kod 2 posednika¹ gostioničara, kao i iz mlekarje, banditi su opljačkali životne namirnice, rublje i 1 pisaču mašinu. 2 omladinca — vojna obveznika — prisilno su regrutovana. Oko 22.00 časa patrola žand. stanice Srednja Vas u Boh. dolini, (dva žandarma i 8 pripadnika seoske straže) na ivici sela Češnjice, na otstojanju od 20 m osuta je mitraljeskom vatrom; 1 žandarm ranjen je sa dva metka.

- b) U 21.00 čas 5 naoružanih bandita nasilno su oduzeli nadzorniku lova u Begunjama 2 lovač. puške, 1 pušku »flobert«, municiju, dvogled, rančeve, džepne lampe i male količine namirnica.

Oko 22.00 časa nepoznat broj naoružanih bandita oduzeo je 1 posedniku u Sv. Duhu, 2,3 km jugoist. od Škofje Loke (40 min.), životne namirnice.

- c) Između 3.00 i 4.00 časa nepoznat broj naoružanih bandita prinudno je regrutovao 2 omladinca iz G. Hriba, 1,3 km jugoist. od Zg. Tuhinja (25 min.) i Golice, 1,6 km ist. jugoist. od Zg. Tuhinja (1/2 sata).

- d) U 20,15 čas. 30 naor. bandita odveli su sa sobom upravnika mlekarje u Poljanama, u trenutku kada se isti nalazio u gostionici u Logu, 4 km ist.-sev.ist. od Poljanama (1 1/2 sata). U 8,30 čas. 3 naor. bandita pitala su 1 pomoćnog radnika u šumi Tolsta Gora (k. 734), oko 2,5 km istoč. jugoistoč. od Kamnika (1 sat), da li je video policiju. Banditi su otisli pravecem za Podhrusku.

U 20.00 čas. 2 naor. bandita pitala su 2 mladića u Loki, 2,7 km jugo-jugozap. od Tržiča (1 sat), koliko su jake i kada idu u obilazak patrole sporedne žand. stanice u Kovoru. Otišli su u pravcu Tržiča.

- 4.3.
- e) Između 20.00 i 21.00 čas naor. banditi oduzeli su 1 vozaru u mestu *Murave* kod *Javorja* (10 min.), namirnice i ostalu robu. Sem toga isti banditi odneli su iz mlekare maslac, jaja i kajmak. Otišli su u pravcu *Gor. Zetine*.
  - f) Između 0.00 i 2.00 časa veći broj bandita **pri-nudno** je regrutovao 6 ljudi u mestu *Loka — Puštah*
  - g) U 9.00 čas. 2 bandita zahtevala su od 1 stanovnika u *Briščama*, 3,7 km sev. ist. od *Kamnika* (11/2 sat), da ih nahrani; sem toga tražili su podatke o putu koji vodi za *Tučnu* kao i o 1 **po-sedniku** u *Vodicama*.
U 15.00 čas. 1 stanovnica u *Godiču*, oko 3,5 km sev. od *Kamnika* (1/2 sata), u šumi iznad sela primetila je 4 naoružana bandita koji **su** sedeli.
Oko 21.00 čas 2 naor. bandita tražila su životne namirnice od 3 posednika u *Križu*, 4,5 km jugo-zap. od *Kamnika* (1/2 sata).
Oko 24.00 časa 10 naor. bandita pretresli su kuću 1 posednika u *Bodovljama*, 2 km jugozap. od *Škofje Loke* (1/2 sata), sa ciljem da pronađu oružje.
  - h) Pred kućom 1 posednika u *Mengešu* pronađen je 1 komunistički letak.
- 5.3.
- i) Između 0.00 i 1.00 čas 4 naor. bandita otela **su** jednom posedniku u *Potoku*, 2,8 km zap. **sev. zap.** od *Smartnog* v *Tuhinju* (1 sat), male količine životnih namirnica.
Oko 2.00 časa veći broj naor. bandita opljačkali su 1 mesara u *Radomljama*, 4 km sev. sev. **ist.** od *Domžala* (10 min), oduzevši mu **veće** količine mesnate robe i pored toga zatkli 1 svinju. Otišli su pravcem za *Rudnik*.
  - j) U 9,30 čas. pojavili su se kod 1 posednika u *Selcama*, 2,3 km sev.-sev. zap. od *Blagovice* (1 sat), 3 naor. bandita koji su, ne opljačkavši ništa, otišli pravcem ka zapadu.
  - k) *Naknadni izveštaj:* 27.2.1943 1 fabrički radnik i 1 nameštenik iz Jesenica otišli su dobrovoljno banditima.

Sopstvena delatnost: :

Pod a) Češnjice: uhapšena su 2 stanovnika iz čijih je kuća pucano.

U svim ostalim slučajevima od a) do k): upućene su u akciju patrole žandarmerije, seoske straže, odnosno zaštitne policije.

3.3.1943 u 8.00 časova upućena su u akciju 2 voda pol. brd. lov. čete »Alpenland« na granične prevoje juž. od Bohinjske Bistriče radi potpomaganja jedne italijanske akcije.

3.3.1943 1 prinudno regrutovani iz Smarce vratio se dobrovoljno kući.

4.3.1943 u 16.00 čas. oružana borba između snaga 7 čete 19 pol. puka i bandita kod k. 1224, oko 3,5 km sev. od Begunja. Avion tipa »Fieseler-Storch« 2 puta je tukao bandite bombama i mitralj. vatrom. Gubici kod bandita nepoznati. Oko 20,30 čas. 1 narednik 7 čete 19 pol. puka pri sudaru sa banditima kod Svetog Petra (k. 839), 1 km sev. zap. od Begunja, lakše je ranjen.

4.3.1943 u 20,45 čas. 1 patrola sporedne žand. stanice Reteče (3 žandarma i 4 pripadnika seoske straže) sudarila se na zemljištu oko 150 m zapadno od Reteče i oko 4 km jugoist. od Škofje Loke sa banditima nepoznate jačine, koji su se odmah Jbez otvaranja vatre dali u bekstvo pravcem za Godovič. Gubici nisu utvrđeni.

5.3.1943 pre podne javio se dobrovoljno žandarmeriskoj stanici u Radovljici 1 stolarski radnik iz Vrbnja, koga su banditi 2.3.1943 bili prinudno regrutovali.

Donja Štajerska:

Protivnik:

3.3.

- 1) U 18,30 čas. 11 naor. bandita oduzeli su 1 seljaku iz Poljana, oko 2,5 km sev.zap. od Reteče (1 sat), životne namirnice. Banditi su oko 24.00 časa otišli u nepoznatom pravcu.

U 20.00 časova oko 20 naor. bandita opljačkali su 1 seljaka u Su. *Pongracu*, oko 4,5 km jugo-jugozap. od 2 a 1 e c a (2 sata).

U 20.20 čas. 2 odn. 4 naor. bandita oduzela su dvojici seljaka u *Marija Reki*, oko 5 km jugo-jugozap. od Prebolda (1 1/2 sat) životne namirnice. Otišli su pravcem za Mrzlicu planinu, odn. za Trbovlje.

U 23.00 časa 3 odn. 15 naor. bandita nasilno su oduzeli dvojici seljaka u *Krizama*, 4,5 km jugo-zap. od Podsrede (1/2 sata), sve životne namirnice, delove odeće i rublje.

-U 23,30 čas. pljačka životnih namirnica od strane 3 naor. bandita kod 1 posednika u Su. *Matevžu*, 1 km sev. sev. zap. od Gomilskog (1 i 1/4 sata). Banditi su otišli u pravcu Marija Crete.

- m) U 0.00 čas. navodno 1 bandit tražio je od 2 rудара u mestu Trbovlje - *Loke* (1/4 sata) da ga puste u kuću, ali mu ovo nije dopušteno.

Između 9.00 i 18.00 čas. primećena je na Mrzlici planini (k. 1051), oko 5 km sev.ist. od Trbovlja (3 sata), banda jačine 32 čovjeka.

U 20.00 čas. 3 naor. bandita tražila su životne namirnice od 1 seljaka sev. od k. 971, oko 5,5 km sev.sev.zap. od Rečice u Sav. Dolini (2 1/2 sata).

- 4.3. n) U 23,30 čas. 2 naor. bandita uzela su od 1 seljaka u *Praprotnom*, 3 km jugozap. od Planine (1 1/2 sat), podatke o rukovodiocu bloka Štajerskog otadžbinskog saveza.
- 5.3. o) U 11,45 čas. veliki požar u *Vel. Obrežu*, 6 km ist. od Brežica, uništio je 21, većinom privrednih zgrada. Požar su izazvala verovatno deca koja su se igrala.

Sopstvena: delatnost:

Pod 1) do n): upućene su u akciju patrole žandarmerije, seoske straže, odnosno zaštitne policije.

Pod o): povedena je istraga.

4.3.1943 u 22,30 čas. snage 2. čete 19 pol. puka gađale su 2 bandita koji su se u blizini Kolo-vrata nalazili u zasedi. 1 bandit je teško ranjen i zarobljen.

Za tačnost	Zastupa
Fischer s. r.	Nagel s. r.
narednik zašt. polic, u rezervi	potpukovnik zaštitne policije

BR. 164

OPERATIVNI IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD 5 MARTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANA- ESTOG ARMISKOG KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA METLIKU¹

5 mart 1943 — XXI
Telegram

OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

02/1581. Operativni izveštaj za 5 mart

VESTI O NEPRIJATELJU

- 1) — Primećena je jaka ustanička formacija u zoni Drečji Vrh (XN-CU).

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 2) — Garnizon Rakovnik postavio je noću uoči 5-og zasede u zoni Škrljevo (ZV-DE), Kot (ZT-DE), Dob (ZV-CZ).
- 3) — Garnizon Krmelj vršio je patroliranje u zoni Mladatiče (XL-DE), Sv. Rok (XL-CZ)), Podgora (XN-CZ).
- 4) — Garnizpn Žužemberk je uoči 5-og vršio kontrolu u naseljima Dvor i Vinkov Vrh (ZP-CQ).
- 5) — Garnizon Št. Jernej i Kostanjevica vršili su patrolna izviđanja u cilju kontrole zone Škocjan — Mokro Polje

- Ban (KI-CO) — Sv. Križ (MK-CQ). U blizini Škocjana raspršena je uz sigurne gubitke grupa ustanika od kojih će dvojica, koja su pala u naše ruke, biti streljana. Zaplenjena je jedna puška i municija. Mi nismo imali gubitaka.
- 6) — Garnizon Straža izvršio je patrolno izviđanje u pravcu Toplica.
- 7) — Noću uoči 5-og uporište garnizona Črnomelj napadnuto je vatrom iz automatskog oružja od strane ustaničkih grupa raspršenih našim protivdejstvom.
- 8) — 4-og tek. u 20,15 č. jake ustaničke formacije snabdevene minobacačima napale su garnizon Metlika i položaje zaštite pruge između Dobravica (XT-BZ) i žel. mosta na Kupi (IH-BZ). Našim energičnim protivdejstvom, uz efikasnu podršku artilerije, osujećeni su učestali pokušaji protivnika da otvorи sebi prolaz kroz bodljikavu žicu. U zoru, kada je prestala akcija na Metliku, jedinica pomenutog garnizona, upućena radi pojačanja grupe za zaštitu pruge 151 (most na Kupi), koja se još uvek borila sa nadmoćnjim protivničkim snagama, oslobođila ju je posle sukoba kod Dacarji (XV-BZ) i Rozalnice (IH-BZ). 2el. pruga prekinuta je kod km 37,3 u dužini od oko 290 metara; u toku je popravka pod zaštitom naših jedinica. Predviđa se da će saobraćaj biti uspostavljen 6-og u 12 časova. Naši gubici: mrtav jedan vojnik antikomunista; ranjeni: poor. Bruni Eros III/23-eg peš. i 4 vojnika. Protivnik je imao teške gubitke.²
- 9) — Garnizon Dragatuš vršio je patroliranje u zonama Zaspodje (XL-BN) Nerajec (XP-BN).

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

- 10) — Osujećeni su pokušaji ustanika da se približe ulazima u tunel Sv. Ana (ZV-CS).

METEOROLOŠKI IZVESTAJ

- 11) — Vreme: vedro. Temperatura: maksimalna +12. minimalna —4.

GENERAL MACCARIO

**ZAPOVEST ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 6 MARTA 1943 GOD. ZA POHVALU ŠESTE
CETE 19 POLICISKOG PUKA ZA AKCIJU U POLJANSKOJ
DOLINI I NA SLEVCU¹**

Zapovednik policije poretnka

Alpenland

Bled, 6.3.1943

— Komandno mesto Bled —

Dnevna zapovest br. 10

I.) Pohvale

6 četa 19 pol. puka razorila je 14.1.1943 (vidi Dnevnu zapovest br. 4, tačka 1) jedan od bunkera u Poljanskoj Dolini. Tom prilikom ubijeno je više bandita, među kojima i komandant odreda »Fazan«, a privedeni su i' zarobljenici. Osim toga, u bunkeru koji je korišćen za propagandnu centralu, zaplenjen je mnogobrojni pismani i propagandni materijal.

Pored toga 6 četa 19 pol. puka bila je uz snage 2 i 3 žan. rez. čete (mot.) »Alpenland«, angažovana 24.12.1942 i protiv Kamniške bande na Slevcu, koja je — kako je naknadno ustanovljeno — brojala preko 200 ljudi. U tri i po časovnoj oružanoj borbi ubijeno je, uz sasvim male sopstvene gubitke, 18 bandita, među kojima više rukovodioca, tako da je banda duže vremena bila bez rukovodioca.

Rukovodilac obeju akciju bio je kap. Otremba.

Odajem priznanje oficirima, podoficirima i borcima za njihovo hrabro držanje.

Prepis dostaviti jedinicama koje vode personalne podatke za odgovarajuće oficire, üodoficire i vojnike.

*Zastupa
Hand s. r.*

Za tačnost

Maass

kap. zašt. polic.

**OPERATIVNI IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE
»ISONZO« OD 6 MARTA 1943 GOD. O SUKOBU SA PARTI-
ZANIMA KOD ŠTREKLJEVCA¹**

Kopija telegrama

6. III. 43, 22 časa

OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/1602. — Operativni izveštaj za 6 mart

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Garnizon Rakovnik (ZV-CZ) izvršio je noću uoči 5-og patroliranje u zoni Zabukovje (ZT-DE).—
- 2) — Garnizon Mokronog (XL-CS) vršio je patrolna izviđanja u cilju kontrole zone Laknice (XL-XN=XP-CU).—
- 3) — Garnizon Žužemberk (ZN-CO) vršio je akciju iznenađenja na Reber — Vrhovo (ZL-CQ), gde su bile primećene ustaničke grupe. — Zona je bila napuštena.—
- 4) — Garnizoni Št. Jernej (IH-CQ) i Kostanjevica izvršili su izviđanje u zoni Ograje (XR-CO), Mokro Polje (XT-CO), Oreboveč (LI-CO), Sv. Križ (MK-CQ).—
- 5) — Povodom obaveštenja o prisustvu kom. bandita u Štrekljevcu (XP-CD) garnizon Semič (XN-BZ) izvršio je akciju iznenađenja u pomenutoj zoni.—
Sukobivši se sa bandom od oko 300 ustanika, iako po broju znatno manja, naša jedinica posle žestoke borbe prisilila je protivnika da se povuče prema severoistoku, nanevši mu znatne gubitke—. Na terenu su nađena 4 ubijena kom. bandita; druga 3 ustanika pala su u naše ruke i streljana su.— Zaplenjene su dve puške, mnogo ručnih bombi, dva ranca puna municije, jedna mazga sa samarom, dva kazana i razni materijal.² Naši gubici: ppor. Cardillo Pietro, III/23-eg peš., poginuo; ranjeni su ppor. Foresti Marcello, III/23-eg peš., jedan vojnik i jedan M.V.A.C. Preneti su u 53-u poljsku bolnicu.

- 6) — Garnizon Črnomelj (XN-BS) izvršio je noću uoči 6-og patroliranje u zoni duž žel. pruge Črnomelj — Gradac (XR-BU).—
- 7) — U toku čitave noći uoči 6-og jake ustaničke formacije vršile su učestale napade na garnizon Metlika (XV-BZ) koji su budnom odbranom naših jedinica uvek bili osuđeni.— Dva naša vojnika su ranjena. Protivnički guši su sigurno veliki.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

- 8) — Noću uoči 6-og ustaničke grupe su pokušale da se približe ulazima u tunel Sv. Ana (ZV-CS), ali su odmah bile osuđene.— U blizini km 98 naše patrole za zaštitu pruge raspršile su drugu grupu kom. bandita.—
- 9) — U vezi sa operativnim izveštajem od 5-og tek. tačka 8.— U 15 časova pod zaštitom naših jedinica završeni su radovi na osposobljavanju žel. pruge.— U blizini Rozalnice (IH-BZ) nađene su i zapaljene dve mine sakrivene duž šina.—

METEOROLOŠKI IZVEŠTAJ

- 10) — Vreme: oblačno; temperatura: maksimalna +10, minimalna —4.—

GENERAL MACCARIO

**IZVEŠTAJ ZAPOVEDNTKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 8 MARTA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI USTA-
NIKA OD 5 DO 8 MARTA 1943 GODINE¹**

Viši vođa SS i policije
Alpenland
Zapovednik policije poretka
— Komandno mesto Bled —
Ic

Bled, 8 mart 1943

Situacija 8 marta 1943

(delimično neprovereni izveštaji stanovnika i konfidenata)
(poslednji izveštaj o situaciji od 5. 3. 1943)

Gorenjska:

Protivnik:

- 5-3. a) Oko 11.00 čas. 2 naor. bandita oduzeli su 1 posedniku u *M. Rakitovecu*, 3,2 km sev. zap. **od** Blagovice (1 1/2 sat), male količine namirnica. Banditi su došli iz sever, pravca i u istom se pravcu vratili. Oko 12.00 čas. 1 posednica **viđela** je u šumi između *Lasenog* i M. Rakitovca, oko 3,5 km jugoist. od Šmartnog v Tuh. (1 3/4 sata), 2 naor. bandita.
Oko 19.30 čas. oko 20 naor. bandita oduzeli su 1 posedniku u *Planici*, 5,7 km sev.sev. zap. **od** Škofje Loke (2 sata), 1 tele. Dolazak i odlazak bandita pravcem Čepulje — Sv. Mohor.
U 21.00 čas oko 10 naor. bandita oduzeli su gostoničaru u *Visočama*, 3,6 km zap.jugozap. od Tržiča (1/4 sata), životne namirnice i duvanske prerađevine. Otišli su pravcem za Kovor.
U 22.00 časa 8 naor. bandita oduzeli su 1 posedniku u *Petelineku*, 1 km ist. od Blagovice (**1/4** sata), namirnice i delove odeće.
Između 23.00 i 24.00 časa 5—10 naor. bandita (verovatno isti koji su bili u Petelineku) oduzeli su 1 posedniku u *Podmelu*, 2,3 km ist. **od**

Blagovice (50 min), namirnice i delove odeće. Kod jednog drugog posednika raspitivali su se o putu koji vodi za Blagovicu.

- F .
- b) Kod *Nove Vasi*, oko 1,5 km ist.sev.ist. od Žiri (1/2 sata), pronađen je leš jednog vojnog obveznika iz Žiri, koji je nestao pre neke četiri sedmice. Na lešu su utvrđene tri rane od vatrene pružja. Moguće je da su ubistvo izvršili banditi.

- c) U 13.00 čas. 3 naor. bandita molila su 1 posednika u *Gabrovnići* 3,5 km jugoist. od Šmartna v Tuh. (1 1/2 sat), da im da hrane.

- d) U blizini *Podmela* (kao i napred) banditi su — verovatno isti koji su navedeni pod a) — u Peteliniku i Podmelu posekli 5 telef. stubova.

- e) U toku noći iz staje 1 iseljenika u *Poljščici*, 2,7 km zap.sev.zap. od Bleda (1/4 sata), odvedena je 1 krava.

- 5/6.3. f) Oko 19,30 čas. banditi su izvršili prepad na sporednu žand. stanicu u *Ihanu*, 2,8 km jugo-jugoist. od Domžala. Komandir stанице i 1 žandarm ubijeni, a celokupno oružje i oprema opljačkani.²

Izmedu 23,30 i 24.00 časa 2 bandita ubila su sa tri metka iz pištolja u *Vojskom*, 4,7 km juž. od Vodica (1 sat), 1 molerskog šegrtu koji se nalazio kod svojih roditelja.

- gi) U 11.00 čas. 3 naor. bandita oduzela su 1 posedniku u *Žvirčama*, 4,4 km jugo-jugozap. od Tržiča (20 min.), manje količine namirnica. U isto vreme 6 naor. bandita tražili su od 1 posednice u istom mestu također namirnice. U 20.00 čas. u istom mestu 4 naor. bandita oduzela su 1 posednici nešto hleba. Oko 21.00 čas. 3 naor. bandita oduzela su 1 zemljoradniku u *Briščama*, 3,7 km sev. ist. od Kamnika (1 1/2 sata), male količine namirnica i pića. U 22,15 čas. više naor. bandita oduzeli su 1 drvarskom trgovcu u *Kotu*, 1,3 km sev.zap. od Škofje Loke (1/2 sata) veće količine mesnate robe, rublja i

druge spreme; sem toga zaklali su mu 1 svinju. Ukupna šteta iznosi 2—3000 maraka. Na kraju oni su prinudno regrutovali slugu napred navedenog trgovca. U 22,30 čas. isti banditi u istom kraju oduzeli su 1 gostioničaru duvanske prerađevine.

- h) Između Šponda i k. 545, oko 1 km juž. od Zalog Loga (20 min), nalazi se navodno preko 20U naor. bandita koji тамо vrše također i egzercir. U 17.30 čas. naor. banda, navodno u jačini preko 100 ljudi u Mrzлом Studencu, 6,7 km sev. sev.zap. od Nomenja (4 sata), naredila je тамо zaposlenim šumskim radnicima i vozarima да smesta napuste ово područje.

Između 18.00 i 19.00 čas.istoč. od Doba, oko 3,5 km ist.sev.ist. od Domžala (1/4 sata), viđeno je 7—8 naor. bandita.

U 19.00 čas. banditi su ošišali 1 devojku u Zaborštu, 2 km zap.-jugozap. od Lukovice (1/2 sata).

U 21.00 čas 2 naor. bandita ošišala su kćer nadzornika druma u Vešteru, 2 km zap.sev.zap. od Škofje Loke (1/2 sata).

U 22.00 -časa 7—8 naor. bandita tražili su životne namirnice od 1 posednika u Godiću, 3,7 km sev. od Kamnika (1/2 sata).

- 6'7.3. i) 6. 3. uveče 8 naor. bandita došlo je kod 1 zemljoposednika u Hlavčim Njivama, 2 km sev.sev. zapad, od Gor. Vasi u Poljan. Dolini (1 sat), i u njegovoј staji se zadržali do duboko u ноћи 7. 3.

- 7.3. j) U 6.00 čas. patrola od 2 čoveka carinske zaštite stanice Davča (*pri Brelihu*), oko 4,5 km zap. jugozap. od Zalog Loga u Selškoj Dolini (2 1/4 sata), obasuta ie mitraljeskom vatrom od 10—15 bandita. 1 službenik carinske zaštite poginuo je a njegova uniforma i cipele opljačkani. Oko 23.00 časa 2—3 bandita bacila su u kuću 1 doseljenika u Spodnjim Gorjama, 2,5 km sev. zap. od Bleda (6—8 minuta), 1 jugosl. jajastu ručnu bombu, kojom prilikom je doseljenik ranjen u desnu ruku. Sem toga razbijeno je nekoliko prozorskih stakala a patos oštećen.

- Oko 23.00 časa banditi su sa 30 m otstojanja ispalili 4 metka na zgradu sporedne žand. stanice *Peče*, 3,3 km jugo.jugo-ist. od Blagovice Gubitaka nije bilo.
- k) U 19.00 čas. 10 naor. bandita oduzeli su 1 posedniku u *Davči*, oko 6 km jugozap. od Zalog Loga u Selškoj Dolini (3 sata), manju količinu krompira. Posle dvočasovnog zadržavanja banditi su otišli pravcem za Zali Log.
- U 19.00 čas. 5 naor. bandita, među njima 1 žena, oduzelo je živ. namirnice 1 posedniku u *Lazama*, 3 km istoč. od Vača (1 1/2 sat). Otišli su pravcem za Sv. Goru.
- U 19,30 čas. 1 naor. banda jačine oko 40 ljudi oduzela je 1 gostoničaru u *Podblici*, 4 km sev. od Selca (2 sata), veće količine namirnica i pića, čebadi, delova odeće, posteljnih stvari, kao i ostalih kućnih potreba. Banditi su nameravali da odvedu sa sobom i posednikovog sina, ali su ipak od toga odustali.
- U 21.00 čas. 10 naor. bandita opljačkali su od jednog posednika u istom mestu male količine namirnica i kuhinjskog posuđa. Posednikovo kćeri zapretili su smrću.
- U 23.00 časa oko 10—15 bandita ušli su u kuću 1 drugog posednika u istom mestu, te su tu kuvali hranu. U isto to vreme 6 naor. bandita oduzeli su 1 stanovnici u *P[odblici]* male količine namirnica.
- U 20.00 čas. 2 naor. bandita oduzela su 1 posedniku u *Lahovičama* 4 km jugo-jugoist. od Cerk-lja (40 min.), malu količinu životnih namirnica. U 20.00 čas. naor. banda, navodno jačine od 100 ljudi, opljačkala je od 1 posednice u Javorju veće količine namirnica kao i razne ukrasne predmete i kućne stvari, 550 maraka u gotovu i 1 svinju. Otišli su verovatno pravcem za Gabršku Goru.
- U 20.00 čas. 10 naor. bandita tražili su od 1 stanovnice u *Knapama*, 4 km ist.jugoist. od Selca (2 sata), da im da 3 litre rakije i za to joj platili 30 maraka. Sem toga oduzeli su joj 2000 cigareta. Posle jednočasovnog zadržavanja banditi su otišli pravcem za Ševlje.

U 22.30 čas. 3 naor. bandita oduzeli su 1 stanovniku u *Briščama* (sev.ist. od Kamnika), male količine namirnica.

U 23.00 časa 6 odnos. 7 naor. bandita opljačkali su životne namirnice od 2 posednika u *Lazama* (ist. od Vača). U isto vreme nepoznat broj naor. bandita opljačkao je od 1 posednika u *Širokoj Seti*, 3,3 km ist. jugoist. od Vača (1 3/4 sata), također prehranbenu robu.

- 1) U večernjim časovima nestao je 1 bravarski pomoćnik iz *Bleda*, koji je od drž. radne službe dobio otsustvo radi polaganja pomoćničkog ispita. Izgleda da se isti dobровoljno priključio banditima.

Između 22.00 i 23.00 časa 3 naor. bandita pri nudno su regrutovala i odvela 1 vojnog obveznika iz *Veštera* kod Škofje Loke u trenutku kada se ovaj iz bioskopa vraćao u svoj stan. 1

- m) U pokretu ka Sv. Gori prošli su kroz *Cvetež*, 2,3 km ist. sev. ist. od Vača (1 sat), i to: u 5.00 časova 10 naor. bandita, zatim u 5.30 čas. 2, u 16.30 čas. 4 i u 17.00 časova 3 naor. bandita. 4 Oko 6.30 čas viđena je kod *Laza* (ist. od Vača) naor. banda jačine oko 50 ljudi koja se kretala I pravcem za Sv. Goru.

Oko 16.00 čas. 3 naor. bandita legitimisala su u *Vovšama*, 3,8 km ist.sev.ist. od Vača (2 sata), 1 2 seljaka iz Potoka kod Vača.

- 8.3. n) U 8.45 čas. teret, automobil preduzeća za drvnu industriju, u kome se pored 15 civila nalazio i 1 službenik carinske granične zaštite — stanica Sorica, za vreme vožnje od mesta 2e leziuki za Škofju Loku, obasut je iz jednog 1 *kamenoloma* — na oko 3 km zap. sev. od Škofje Loke (1 sat) — mitraljeskom vatrom. Gubitaka nije bilo.

U 12.45 čas. banda, navodno u jačini od 150 ljudi, otvorila je kod *Gornjeg Loga*, oko 2,5 km sev. od Litije (1 sat), autom, vatru na eklop. kola SS poštan. zaštite, koja su pratila pošt. i autobus. Banda je pošt. autobus pustila da prođe nedirnut. Komandir oklop, kola poginuo, 1 pripadnik SS poštan. zaštite teško ranjen. 2

preživela pripadnika SS poštan. zaštite otvorila su vatru na napadače, uspevši da posle borbe od 30 minuta prinude bandu na otstupanje, iako ih je ova više puta pozivala na predaju. 1 bandit teško ranjen i kao takav zaprobljen.

- o) U 3.00 časa 2 naoružana bandita oduzela su 1 gospodaričaru u *Srednjoj Vasi*, 3,5 km sev. zap. od Bohinjske Bistrice, veće količine duvanskih prerađevina kao i karte za snabdevanje duvanom.
U 4.00 časa 3 naor. bandita opljačkala su u 1 radnji mešovite robe u *Jereki*, 2,6 km sev. sev. zap. od *Boh. Bistrice* (50 min.) izvesnu količinu duvanskih prerađevina.
- p) U 6.00 čas. 15 naor. bandita viđeno je na *Zidu* (kota 747), oko 7,5 km zap. od Litije, kako se kreću pravcem za Štangu.
U 7,30 čas. 1 bandit tražio je od 1 posednika u *Seničnom*, 3,7 km jugo-jugoist. od Tržiča (20 min.), hleba i mleka.
Oko 8.15 čas. verovatno isti bandit tražio je od 1 posednika u *Novakama*, 5 km jugo. jugoist. od Tržiča (1/2 sata), također mleka. Otišao je u pravcu Kamnika.
U 15.00 čas. banda, navodno jačine 160 ljudi, u njoj i 8 žena, prošla je kroz *Cirkuse*, 3 km jugo-jugoist. od Vača. Izgleda da je to ona ista banda koja je izvršila napad na SS poštansku zaštitu.
- q) *Naknadni izveštaj:* Večeras, 16. 2. 1943, nestao je 1 vojni obveznik na Bledu, koji se nalazio u poseti kod svojih roditelja u Sp. *Otoku*, 2,7 km ist. sev. ist. od Radovljice. Izgleda da se isti dobrovoljno priključio banditima.

Sopstvena delatnost:

Pod n) Gornji Log i pod p) Cirkuša: Snage 10 čete 19 pol. puka i žandarmerije otpočele su gonjenje bande i u 18,15 čas. stupile u kratku oružanu borbu protiv njene zaštitnice u jačini 10—15 bandita, kod mesta Rovišće, 5 km ist. od Vača. 1 bandit ubijen i verovat, više njih ra-

njeno. Zaplenjeno: 1 puška, 88 metaka, ručne bombe, ranac itd. Sopstvenih gubitaka nije bilo. Avion »Fieseier Storch« tukao je mitraljeskom vatrom glavninu bande kod kote 932, 5,5 km ist. sev. ist. od Vača. Zbog mraka uspeh nije bio osmotren.

U svim ostalim slučajevima od a) — q): Upućene su u akciju patrole žandarmerije, zašt. policije, carin. gran, zaštite, odnosno vojne patrole.

7. 3. 1943 u 10.00 čas. 1 patrola granič. carin, zaštite otvorila je vatru na 2 bandita koji su kod kilom, oznake L W 13.400, tj. oko 9,5 km zap. jugozap. od St. Vida nad Ljubljanom, otkopavali mine. Izgleda da su obojica teško ranjena. Jedna druga patrola koja se nalazila u blizini, obasuta je posle toga vatrom sa ital. teritorije.

U 15.30 čas. 3 čoveka pokušala su da se kod kilom, oznake 13.000 provuku kroz žičanu prepreku. Tom prilikom na njih su otvorile mitralj. vatru snage gran. carin, zaštite. Da li je ko od njih bio ranjen nije se moglo osmotriti usled velikog otstojanja. Na prostoru između Osredeka i Ravnika primećena je u poslednje vreme naročito jaka aktivnost. Granič. carinska zaštita preduzela je mere za zatvaranje granice.

Donja Štajerska:

Protivnik:

- 2.3. r) Oko 15.00 čas izbio je na *Grmadi* (k. 722), 3 km jugo-jugoist. od Celja, veći šumski požar, koji je nepažnjom izazvala 1 posednica na taj način što je na brdskoj livadi u blizini svog imanja palila suvo lišće i travu. Požar je uništio šumska stabla od neznatne vrednosti, ali je znatno povećana opasnost od proširenja krša. Požar je zahvatio prostor od 8—10 hektara.
- 4.3. s) U 4.00 časa dva naor. bandita opljačkala su namirnice od 1 posednika u *Dobrovljama*, 4 km zap. sev. zap. od Braslovča (1 sat). Otišli su pravcem za Marija Creta.

- t) Oko 8.50 čas. 4 naor. bandita zahtevala su od 1 posednika u *Razboru*, 6,5 km sev. zap. od Zagorja (2 1/2 sata), da ih nahrani. Posle 20 min. zadržavanja otišli su u nepoznatom pravcu.
- u) Između 19.30 i 21.00 čas. 12 naor. bandita oduzeli su životne namirnice 1 posedniku u *Smišelu*, 4,2 km sev. od Mozirja (1 1/2 sat). U 21.00 čas 7 naor. bandita izvršili su pljačku život, namirnica kod 1 gostioničara u St. *Lambertu*, 5,8 km zap. jugozap. od Zagorja (1 1/2 sat). Otišli su u nepoznatom pravcu za Gorenjsku.
U 21.30 čas. 20 naor. bandita izvršili su pljačku živ. namirnica kod 2 seljaka u *Libojama*, 5,3 km zap. jugozap. od Celja (1 1/2 sat).
- 5<6.3. v) Između 23.30 i 1.30 čas. 2 naor. bandita oduzela su životne namirnice četvoricu posednika u *Lokama*, 4,6 km jugozap. od Gomilskog (1 1/2 sat). Otišli su pravcem Krvavica — Velika Planina.
U 17.30 čas. 12 naor. bandita u *Letušu*, 3,2 km sev. sev. zap. od Braslovča (1 sat), izvršili su prepad na 2 pripadnika seoske straže i oduzeli im 4 puške i 150 metaka.
- 6.3. w) U 17.30 čas. 2 naor. bandita opljačkala su iz 1 prodavnice u *Braslovčama* veće količine duvanskih prerađevina.
U 20.00 čas. 10 naor. bandita oduzeli su 1 gostioničaru u Zg. *Razboru*, 8,8 km jugozap. od Slovenj Gradeča (3 1/2 sata), duvanske prerađevine a 1 posedniku u istom mestu životne namirnice.
- x) U 21.00 čas. 5 naor. bandita tražili su od 1 posednika na *Golobinjeku*, 1,5 km jugo-jugozap. od Planine (20 min.), da im da životne namirnice. Sem toga tražili su podatke o jačini žandarmerije i Vermanšafta. Otišli su pravcem za Jurklošter.
U 23.00 časa 3 naor. bandita tragala su za 1 posednikom i njegovim sinom na jednom imanju u *Krizama*, 4,4 km jugozap. od Podsrede (1 1/2 sat).

- 7.3. y u 1.00 čas 7 naor. bandita došlo je kod 1 **posednika** u *Sv. Magdaleni*, 2,7 km jugoist od Prebolda (1 sat) i tu bili na jednoj svadbi. U 5,30 čas. isti banditi oduzeli su 1 gostoničaru u istom mestu duvanske prerađevine. Otišli su pravcem za Mrzlicu.
- z) Od 4.10 do 5.30 čas. 14 naor. bandita zadržavalo se kod 1 posednika u *Šmohoru*, 5 km sev. zap. od Laškog (2 1/2 sata), i tu kuvali sebi hranu.
- U 14,30 čas viđen je u *Podgorju*, 7 km sev. sev. ist. od Sevnice (1 1/2 sat), 1 bandit naoružan sa dve puške. Između *Podgorice* i *Podgorja*, oko 6,5 km sev. od Sevnice (2 sata), viđena su 3 naoružana bandita.
- U 19.00 čas. u blizini *Glinča*, oko 1,5 km sev. istočno od Gomilskog (1 sat), viđeno je 6 naor. bandita.
- 8.3. aa) U 5.00 čas. 4 naor. bandita izvršila su pljačku živ. namirnica kod 1 posednika u *Dobrovi*, 4,5 km jugo-jugost. od Smartina (1 1/2 sata). U 15.00 čas. 9 naoružanih bandita oduzeli su životne namirnice 1 posedniku u istom mestu. Otišli su pravcem za Dovže.
- Sopstvena delatnost:*
- Pod r): Veliki požar su ugasili 3. 3. 1943 u južarnjim časovima snage zaštite. policije iz Celja, 1 žand. rez. čete (mot.) »Alpenland« i vojske, T.N.,³ zatim vatrogasci i stanovništvo. Navedena posednica predata je kriminalističkoj policiji.
- Pod x) Golobiyyek: žandarm. patrola na svome putu za Jurklošter sudarila se sa banditima. 1 žandarm poginuo, 1 ranjen. Gubici neprijatelja nisu poznati.⁴
- U svim ostalim slučajevima od s) — aa): upućene su u akciju patrole žandarmerije, odnosno zaštitne policije.

6. 3. 1943 1 žand. patrola ubila je u Blatnom, oko 7,5 km jugo-jugoist. od Podsrede 1 komunističkog kurira i uhapsila njegovog brata.

7. 3. 1943 oružana borba između kontrabande »Kari« i bandita na koti 1092, zap. od Gozdnika, oko 6,5 km jugoist. od Prebolda. 7 bandita mrtvih. Sopstveni gubici: 1 oficir i 1 vojnik ranjeni.

Zastupa
Handl s. r.

Zandarm. pukovnik

Za tačnost
Pfauser s. r.
potpor. zašt. polic, u rezervi

BR. 168

SAOPŠTENJE KOMANDANTA JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUZA OD 9 MARTA 1943 GOD. POTCINJENIM KOMANDANTIMA O RAZGOVORIMA SA MUSOLINIJE¹

Predmet: Dućeova pohvala

9.III.1943

GOSPODI KOMANDANTIMA DIVIZIJA — GRUPACIJA — KOMANDI ARTILERIJE — IN2INJERIJE I OSTALIM:

Za vreme mog kratkog boravka u Rimu — bio me zvao Duće, kome sam referisao o situaciji i aktivnosti trupa Kl-og arm. korpusa i divizije »Lombardia« u toku zimskog perioda.

Duće koji je bio vrlo obavešten sve do najmanjih pojedinosti o vođenim akcijama — toliko da mi*je imenovao i jedinice koje su u njima učestvovale, izrazio je iskreno zadovoljstvo zbog duha koji su ispoljili oficiri i vojnici — zbog postignutih rezultata — uprkos dobro poznatih teškoća i nedostataka nezavisnih od naše volje.

Dok izražavam sav svoj ponos saopštavajući vam njegovo visoko odobravanje — želim također da vam ukažem na ono što je izvoleo dodati i preporučiti:

¹ Originalni koncept, pisani mastilom i otkucan na mašini, nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani. Na kraju dokumenta nalazi se paraf komandanta Jedanaestog armiskog korpusa Gambare.

1) — SPECIJALNE JEDINICE

Želim da se ovima da najveći potsticaj i da što pre budu spremne.

Pripadnicima bataljona u formiranju (pravi bataljoni *nacionalnih partizana* od kojih će — ne oklevam da kažem već sada — vrlo mnogo zahtevati) u odnosu na postignute rezultate — biće odobrene specijalne olakšice i nagrade (otsustva — plate — novčane pomoći — namirnice). — Pomenuti će morati da predstavljaju elitu po smelosti — inicijativi — odlučnosti. —

Vrlo strogo odabiranje.

2) — ZATVARANJE SLOVENACKO-HRVATSKE GRANICE —

Završiti što pre planiranu bodljikavu žicu — tako da se spreči dolazak i odlazak kom. banditi iz Hrvatske u Sloveniju i obrnuto — (Na ovo sam odgovorio da su divizija »Isonzo« i Inžinerija Arm. korpusa primili ovo zaduženje kao časnu dužnost).

3) — ODNOSI SA SLOVENCIMA —

Neka se baziraju na obazrivoj srdačnosti — ispravnosti u svakom pogledu — i na *pravednoj* — *čovečnoj* — *objektivnoj postojanosti*.

U odnosima sa muškarcima ili ženama — otvoriti uvek oči — malo govoriti — mnogo slušati. — Ne odgovarati — ne širiti vesti sa »kaže se« — »čuo sam da kažu« — ne zaboraviti nikada — ni u kojoj prilici — čak i najintimnijoj — da dostojanstvo sopstvene uniforme i narodnosti — *zahteva bezuslovno i neodložno, naročito u ovim osetljivim momentima — obazrivosti — takt — razboritost*.

Lakoumnost pojedinca ide na nepopravljivu štetu kolektiva i ugleda.

Prljavo rublje (svi ga imaju — od naroda do pojedinca) pere se u kući. Stara poslovica, ali uvek savremena.

4) — SLOVENACKA ANTIKOMUNISTIČKA MILICIJA —

Dati ovoj najveću podršku i potstrek — imajući stalno u vidu da pomenuta milicija treba da dejstvuje pod našim zapovsdništвом — sa nama — za nas. Nikada sama — već zajedno sa našima. Unapredrevati složnost — združivati se — onaj ko umire u senki naše zastave — ima pravo na poštovanje — uvažavanje — pomoć: materijalnu i moralnu.

5) — GARNIZONI — BUNKERI — UTVRĐENI CENTRI

Treba ih smatrati tačkama oslonca — centrima za odmor i snabdевање — ali nikada sa funkcijama koje bi bile *same sebi cilj*.

Duče je upotrebio doslovno ovaj izraz — koji volim da vam ponovim kako bi videli njegovo interesovanje za naše stvari:

»Italijanski vojnik — dostojan tog imena — zatvoren i zaštićen bodljikavom žicom, ne treba da daje utisak da je zarođenik sebe samoga.—«.

Pobeduje onaj koji se kreće. — Pobeduje onaj koji nameće svoju volju protivniku — onaj ko čini ono što hoće.

6 — NAGRADE — KAZNE

Obilno nagrađivati one koji to zaslužuju. — Biti neumoljiv u održavanju discipline.

U vezi sa nagradivanjem zaslужnih:

Želim da mi predloži za nagrade stižu što je moguće brže. Kao komandant Arm. korpusa — u mojoj je moći dodeljivanje ratnih krstova za hrabrost — vojnicima. Dobro — naređujem da svaki put kada komandanti jedinica predlože — ti predloži budu, preko komandi Divizije, telefonski upućeni ovoj komandi koja će se pobrinuti za neposredno odobrenje — tako da nagrada stigne u razmaku od 48 časova najviše; birokratske formalnosti biće kasnije izvršene.

Jasno je da takvim dodeljivanjem gospoda komandanti Divizije ili Grupacije preuzimaju odgovornost — u šta se uostalom, pouzdavam zatvorenih očiju.

Druga nagrada može da se sastoji u unapređivanju vojnika u činove. Nema rđavog u tome što organski sastav neće biti u potpunosti sačuvan. S druge strane, vojnik koji zaslužuje — zašto da mu se uskrati zadovoljstvo da metne širite na rukav.

Nipošto nije dozvoljeno kruto se pridržavati jednog birokratskog administrativnog sastava . . . ako ide na štetu morala onoga ko je stvarno zaslужan!

I tako dalje, takođe i za otsustva. Bezuslovno se pridržavati reda. Ako slučajno treba da se odluči o ukidanju otsustva po nahodenju — kao što je odlučio jedan komandant bataljona — koji je usled potrebe za ljudstvom — u nemogućnosti da da svima otsustvo od 15 dana — smanjio — u saglasnosti sa zainteresovanima — broj dana.

Na taj način je, izmirivši potrebe službe sa privatnim potrebama — uspeo da zadovolji svoje vojnike.

7) — GRANICE PROVINCIJE LJUBLJANA ____ SA GRANICAMA ITALIJE

(Izlišan — poznat svaki komentar)

Toliko o onome što mi je Duče rekao. Što se tiče Vas, ponovite ovo svojim podređenima.

S moje strane — toplo zahvaljujem što ste mi omogućili da Vam saopštим jednu pohvalu koja nam čini čast.

Z A P O V E S T K O M A N D A N T A Z A N D A R M E R I S K O G O K R U G A
K R A N J O D 9 M A R T A 1943 G O D . Z A P O O Š T R E N J E M E R A
B E Z B E D N O S T I Z B O G N A P A D A P A R T I Z A N A N A Z A N D A -
M E R I S K U S T A N I C U I H A N ¹

Zandarrtferiski okrug
Kranj

Kranj, 9 mart 1943

Zapovest okruga br. 6

1) *Novi komandant policije poretku »Alpenland«*

Krajem februara 1943 dosadašnji komandant policije poretku »Alpenland« general-major policije Knof premešten je za komandanta policije poretku u Kijev. Na njegovo mesto postavljen je general-major policije Brenner, s tim što će isti stupiti na novu dužnost tek za nekoliko sedmica. Do toga vremena zastupaće ga u dužnosti sa sedištem **na** Bledu žand. pukovnik Handl, komandant žandarmerije i rukovodilac akcija u Gorenjskoj.

2) *Prepad na ogrank žandarm. stanice Ihan*

6.3.1943 u 19,30 čas. banditi su izvršili prepad na sporednu stanicu Ihan, žandarmeriske stanice Domžale, srez Kamnik, kojom prilikom su ubijena dva žandarma. Banditima je kao plen palo u ruke 27 pušaka, 1 mašin. pištanj model 18 I. municija, rezervna hrana, 10 ručnih bombi, delovi uniforme i 1 radio-aparat. Napad se odigrao na sledeći način.

Sporedna stanica je pre nekoliko dana bila smeštena u opštinsko nadleštvo. Mere bezbednosti bile su uglavnom završene.

6.3.1943 počev od 19 čas. počeli su da dolaze na dužnost pristižući pojedinačno, stražari seoske straže. 4 stražara bila su već u staničnoj zgradbi. Od ovih je jedan bio određen na stražarsko mesto u hodniku zgrade i u tome cilju bio snabdeven puškom. Oboja ulazna vrata bila su zatvorena. Navedeni stražar imao je nalog da otvori prednja vrata kada se spolja jave seoski stražari koji su imali još da stignu na službu u stanicu.

U 19,30 časova neko se ponovo javio, odnosno neko je zakucao na vrata. Stražar je upitao ko je napolju, na šta je

kao obično spolja dat odgovor »seoski stražar«. Stražar na stražarskom mestu otvorio je mala ulazna vrata od zgrade da bi dotičnoga pustio da uđe. Međutim, u tom trenutku uperen mu je spolja jedan pištolj pravo u lice. Dva bandita odmah su ga razoružala, dok su se 6 bandita — u najvećoj tišini — žurno uz stepenice popeli na prvi sprat i uputili ka službenim prostorijama, gde su razvalili dvoja vrata i odmah otvorili vatru na dva žandarma stanice. Ovi žandarmi nisu imali više mogućnosti da se odupru. Banditi su potom temeljno opljačkali sobe za stanovanje i u roku od 8—10 minuta napustili stanicu.

Treći žandarm ove stanice nalazio se za to vreme slučajno u susednoj zgradi i o ovome prepadu nije ništa znao.

Ja sam već na službenim konferencijama u dec. 1942 i u januaru 1943 naročito skrenuo pažnju na veliku opasnost kojoj su izložene žandarmerijske stanice i njeni ogranci u vremenu u kome mesni stražari stižu na stanicu i javljaju se na službu, kao i na to da se mora računati s tim da se banditi mogu pretstaviti kao mesni stražari i kao takvi mogu da upadnu u zgradu pa da na iznenadene žandare izvrše prepad. Ja sam tada izdao nalog da u vremenu pristizanja na službu seoskih stražara mora biti zastupljena potrebna budnost i da na ulaznim vratima zgrade bezuslovno bude postavljen stražar koji će vršiti kontrolu nad osobama koje dolaze. Sem toga trebalo je da se na kapijama naprave prorezi za osmatranje, kako bi se moglo utvrditi ko se nalazi spolja pred vratima i traži da se pusti u zgradu. Sam odgovor spolja da se pred vratima nalazi »seoski stražar«, naravno, nije dovoljan da se ulazna vrata smeju otvoriti.

Slučaj koji se dogodio u Ihanu, iznosim svima žandarmima u okrugu kao opomenu, da moramo u svako dceba računati s tim da će se ovakvi bezočni i podmukli napadi vršiti na naše stanične zgrade. Stoga moramo biti u svako doba budni da bismo ovakve napade uspešno suzbili. Ukažujem na žalosnu činjenicu da je žandarmerija u Gorenjskoj u svojoj pojedinačnoj službi za vreme poslednje 4 sedmice, jedino zbog nevođenja računa o izdatim zapovestima i naređenim merama bezbednosti pretrpela gubitke od 4 mrtva i 3 ranjena žandarma. Ovakav postupak je nesavestan i to ne samo iz obzira prema porodicama dotičnih žandarma, već tako isto i prema njima kao našim drugovima i prema čitavoj zajednici. Nama je danas potreban svaki čovek.

Skrećem još jednom najozbiljniju pažnju svim žandarmima da sve zapovesti izvršavaju savesno. Otsada ću sa bezobzirnom strogošću kažnjavati sve propuste u službi, odnosno zbog istih dotične stavljati pred sud.

Za sprečavanje prepada, sličnih onima u Ihanu, iznosim ponovo sva moja ranija, usmeno izdata naređenja u sledećem:

, a) Zgrade za smeštaj i rad stanica moraju pre pada mraka u svakom slučaju biti zaključane. U krajevima koje banditi naročito ugrožavaju, iste će se i preko dana zaključavati.

b) Seoski stražari moraju još pre pada mraka da stignu u stanicu, odnosno njen ogrank.—

c) Otvaranje ulaznih vrata, naročito noću, sme se izvršiti tek pošto se prethodno sa prvog sprata pogleda dole i proveri ko se nalazi pred vratima. Sem toga mora se po mogućству postaviti lampa ispred zgrade koja će se paliti samo iznutra.

d) Pri otvaranju ulaznih vrata u zgradu na licu mesta bezuslovno moraju se nalaziti dva stražara. i to jedan od njih za otvaranje vrata a drugi kao vatrena zaštita.

e) Načelno u toku noći u zgradu se odjednom sme propustiti samo jedno strano lice. Da bi se pak sprečilo da pri otvaranju ulaznih vrata pre toga skrivena lica izvrše juriš • na ulaz u zgradu, to će se za sva ulazna vrata spremiti osiguravajući lanci, koji će se namestiti neposredno pre svakog otvaranja vrata i koji će omogućiti otvaranje samo toliko koliko je potrebno da kroz taj otvor može da uđe samo jedno lice. Osiguravajući lanci moraju se namestiti po prilici do u visinu glave.

Potpisao Berger s. r.
žandarm. kapetan

Dostavljen:

Komandantu žandarm. Celovec i Bled po 1 —	2
Privrednoj stanici Celovec i Kranj po 1 —	2
Srežu Radovljica — — — — — — —	35
Srežu Kranj — — — — — — —	40
Srežu Kamnik — — — — — — —	40

Za tačnost
potpis nečitak

Zandarmeriski okrug Radovljica
Stiglo 10. 3. 1943
Del. br. V 7 prilozi

Gendarmeriehauptmannschaft
Kreis Minden

Kreis Minden, den 9.5.1943

E7

Hauptmannschaftsbefehl Nr. 6

1.) Neuer Befehlshaber der Ordnungspolizei Alpenland.

Mit Ende Februar 1943 wurde der bisherige Befehlshaber der Ordnungspolizei Alpenland, Generalmajor der Polizei Knope, als Kommandeur der Ordnungspolizei nach Kiew abgeordnet. Seine Stelle übernahm Generalmajor der Polizei Brenner, der seinen Dienst jedoch erst in einigen Wochen antreten wird. Bis dahin führt seine Dienstgeschäfte bei der Befehlslsstelle Veldes der Kommandeur der Gendarmerie und Einsatzführer in Oberkrain, Oberst a. Gend. Handl.

2.) Überfall auf den Gend.-Zweigposten Jauchen.

Am 6.3.1943 wurde um 19 Uhr 30 der Gend.-Zweigposten Jauchen, Posten Domschale, Kreis Stein, von Banditen überfallen, wobei 2 Gendarmen getötet wurden. Den Banditen fielen 27 Gewehre, 1 MP, 48 I, Kunitze, Verpflegungssatz, 10 Handgranaten, Uniformstücke und ein Radiosender in die Hände. Der Überfall spielte sich folgend ab:

Der Zweigposten war vor einigen Tagen in das Gemeindesaal verlegt worden. Die Sicherungsmaßnahmen waren in allgemeinen abgeschlossen.

Am 6.3.1943 waren ab 19 Uhr Landwachtmänner zum Dienst einzeln eingestochen; 4 Mann waren bereits in der Unterkunft. Von diesen wurde einer als Wachposten im Hausflur bestimmt und zu diesem Zwecke mit einem Gewehr ausgerüstet. Die beiden Hauptüren waren abgeschlossen. Der Landwachtposten hatte den Auftrag, das vordere Haustor zu öffnen, wenn sich draußen Landwachtmänner zum Dienst melden.

Um 19 Uhr 30 meldete besw. kloppte wieder jemand an die Haustür. Der Posten fragte, wer draußen sei, worauf in der üblichen Form gearzt wurde: „Wächter“. Der Landwachtposten öffnete das Haustor ein wenig, um diesen Mann einzulassen. In diesem Augenblick wurde ihm jedoch von draußen eine Pistole vor das Gesicht gehalten. 2 Banditen entwaffneten ihn unverzüglich, während 5 Banditen - ohne irgendeinen Lärm zu verursachen - die Stiege zu den Diensträumen im ersten Stock hinaufeilten, die Türen zu den beiden Diensträumen aufstießen und sofort das Feuer auf die 2 Gendarmen des Zweigpostens eröffneten. Beide Gendarmen fanden keine Gelegenheit mehr zu einer Gegenwehr. Die Banditen plünderten dann gründlich die Unterkunft und verließen nach etwa 8 bis 10 Minuten wieder den Zweigposten. Der dritte Gendarm des Zweigpostens befand sich während dieser Zeit zufällig im gegenüberliegenden Objekt und hatte von dem Überfall nichts wahrgenommen.

Ich habe bereits bei den Dienstbesprechungen im Dezember 1942 und im Jänner 1943 ausdrücklich auf die große Gefahr hingewiesen, die für die Gend.-Posten und Zweigposten während der Zeit besteht, zu der sich die Landwachtmänner zum Dienst auf den Posten einfinden, da damit gerechnet werden muß, daß sich unter die Landwachtmänner Banditen mischen und diese darum, wenn sie sich in die Unterkunft

IZVEŠTAJ ZA POVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 10 MARTA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI USTA-
NIKA OD 8 DO 10 MARTA 1943 GODINE¹

Viši vod& SS i policije

A l p e n l a n d

Komandant policije poretnka
— Komandno mesto Bled —

Bled, 10 mart 1943

Ic

SITUACIJA 10 MARTA 1943

(delimično neprovereni izveštaji stanovnika i konfidenata)
(poslednji izveštaj o situaciji 8.3.1943)

Gorenjska: Protivnik:

- 4.3. a) U 23.00 časa 10—15 naor. bandita odveli su sa sobom iz njegovog stana u Dobrachevu. 1,7 km sev. sev. ist. od 2iri (V2 sata) 1 radnika, 42 godine starog koji je 5.3. trebao da otputuje u Rajh na rad.
- 6/8.3. b) 6.3. između 23.00 i 24.00 časa došla je kod 1 seljaka u Potoku, 2,7 km južno od Zalog Loga u Selškoj Dolini (1/4 sata), banda u jačini oko 40—50 ljudi navodno naoružana sa 2 teš. mitraljeza, 10 lakih mitraljeza kao i sa puškama i ručnim bomбама. Ona je 8.3. oko 21.00 čas otišla u pravcu Blegaša. Izgleda da je ova vest istovetna sa onom koja je izneta pod tačkom h) Špond u izveštaju 0 situaciji od 8.3.1943:
- 8.3. c) U 19,30 čas. 2 naor. bandita upala su u gostionicu u Selu, 4,6 km sev. ist. od Bleda (1/4 sata), dok je nepoznat broj bandita opkolio kuću. Pretsednik opštine u Breznici na koga je 1 bandit uperio pušku. uspeo je da mu otme pušku i da za njim, kada se dao u bekstvo, ispali metak. Banditi su spolja ispalili više metaka u prozore ali nisu nikoga pogodili. Tako isto ni ručne bombe koje su oni bacili nisu pričinile nikakvu štetu.

d) U 17.00 čas. banditi su zapalili kuću pčessdnicu u selu Laze, 3 km ist. od Vača (IVa sat), koju su 24.2. odveli sa sobom — vidi izveštaj o situaciji od 27.2.1943 pod b). Kuća je do temelja pogcrela.

e) U 2.00 časa 4 naor. bandita oduzela su 1 posednici u Markovom, 5,5 km ist. sev. ist. od Kamnika (2 sata), hleb i vino. Kazali su joj da će joj ubiti sina čim ga uhvate, zbog tega što je 1.3. od njih pobegao.

Oko 20.00 čas. banda, navodne jačine od 100 ljudi, opljačkala je posednici u Mlaki kod Javorja (1 sat), 1 junicu i nešto živ. namirnica. Otišli su pravcem za Javorje.

Između 21.00 i 21,15 čas. 3 naor. bandita nasilno su oduzeli 1 seljaku u Suhu, 3,6 km jugo-jugozap. od Preddvora (V2 sata), manje količine namirnica.

Oko 23,20 čas. više nacr. bandita opljačkali su od 1 posednika u Poljščici, 1 km južno od Ovsija, (1 sat) živ. namirnice i delove obuće.

f) U 22.00 časa oko 15—20 naor. bandita odveli su sa sobom 5 mladića iz Smolnika, oko 9 km jugo-ist. od Poljana (2 sata).

g) Oko 11,00 čas. 13 naor. bandita tražili su od 1 gossioničara u Vincarjima, 1 km zap. sev. zap. od Škofje Loke (1/4 sata), da im proda voća. Otišli su pravcem za Lubnik. Ovde je u pitanju banda koja je otvorila vatru na teretni automobil kod kamnoloma — vidi izveštaj o situaciji od 8.3.1943 pod n).

h) *Naknadni izveštaj o situaciji od 22.2.1943 pod*
Leš opštinskog nameštenika iz Homeca za koga jejavljeno da je odveden od kuće, pronađen je u blizini sela Paloviče, oko 4 km jugo-jugost. od Kamnika, zajedno sa još 4 druga leša čiji se identitet još nije utvrdio. Leš opšt. namsštenika imao je dve rane od vatre nog oružja u srcu i dva uboda nožem na Ievoj strani vrata.

9.3. i) Između 20,30 i 21,45 časa 20 naoružanih mlađih - bandita opljačkali su od 1 posednika u Okroglo, 3,5 km sev. zap. od Kranja (40 min.), veće količine namirnica i delove edeće. Sam pesednik pak, koji se za vreme pljačke nalazio u Naklom, nađen je 9.3. u 7,20 čas. mrtav pored Duta Polica — Okroglo sa ranom od metka u potiljku.

- j) Oko 18.30 čas. 3 naor. bandita upala su u kancelariju opštine St. Oselica u Trebiji, 3,5 km zap. jug. zap. od Gorenje Vasi — Trate u Poljanskoj Dolini (30 min.), polomili kane, nameštaj i odneli 2 pisaće mašine, 1 zidni časovnik, 3 kg dinamita i druge sitnice, dok su 10—12 drugih naor. bandita za to vreme obezbedivali ulaze u selo. U 20.00 čas. isti banditi oduzeli su 1 mlinaru iz istog mesta dva hleba. Oko 22.00 časa obe ove bande tražile su rakije od 1 seljaka u St. Oselici, 5 km zap. od Gorenje Vasi — Trate (IVz sata). U 24.00 časa 1 naor. bandit pitao je kod 1 drugog seljaka u istom mestu za oružje. U 0,30 čas. 5 naor. bandita zahtevalo je od 1 trećeg seljaka u istom mjestu da im da hranu.
- k) Oko 21.00 čas. 5 naor. bandita upali su u kuću 1 posednika u Krtini, 4,5 km ist. sev. ist. od Domžala (40 min), i pokazali mu spisak konfidenata, koji su oni zaplenili pri napadu na sporednu žandarmerijsku stanicu u Ihanu i u kome je stajalo i njegovo ime. Zapretili su mu smrtnom kaznom ako i dalje bude davao žandarmeriji obaveštenja. Oni su sem toga ošišali njegovu 16 godišnju kćerku. Posle zadržavanja od 1 časa banditi su otišli. Posednik je utvrdio da je bilo ukupno 12 bandita. U 0,30 čas. verovatno ista banda upala je u kuću 1 drugog posednika u istom mestu i pretresla sve odaje. Oni su prebacili posedniku da je ova svoja sina poslao u nemacku vojsku umesto da ih je poslao k njima u planine. Pošto su se snabdели hlebom i vinem otišli su u nepoznatom pravcu.
- l) Oko 18.00 časova u Šenturškoj Gori, 4,5 km ist. sev. ist. od Cerkla (2Va sata), 2 bandita gađala su 1 gospodinjčara i zemljoposednika (konfidenta), sa stanom u istom mestu, u trenutku kada je isti bežao ispred njih, i ranili ga.
- m) U 14.00 čas. 6 naor. bandita opljačkali su od 1 posednika u Zaprevalu, 6 km sev. od Poljana (1 sat), rakije i jaja. U 16.00 čas. 4 naor. bandita oduzela su 1 zemljoradniku u istom mestu hleb i brašno. Između 18.00 i 18.30 časova 7 naor. bandita opljačkali su od 1 posednika u Rovtama, 4 km jugoist. od Železniki (2/Ž sata), male količine namirnica, robe i 100 maraka u gotovom. 1 posednici u istom

mestu isti banditi oduzeli su male količine namirnica i pića.

Oko 19,30 čas. 6 naor. bandita opljačkali su od 2 seljaka u *Suši*, 4 km sev. od Gorenje Vasi — Trate (2 1/4 sata), razne životne namirnice. Otišli su pravcem za Dolenje Brdo.

U 21,30 čas. 6 naor. bandita opljačkali su kod 1 zemljoposednika u *Studenom*, 2 km sev. ist. mesta Železniki (V2 sata), male količine namirnica. Oni su sem toga razbili izlog od N.S.V.²

Oko 23.00 časa oko 30 naor. bandita opljačkali su kod 1 posednika u *Vidergi*, 2 km sev. zap. od Vača (1 sat) — mesto na karti nije označeno — manje količine namirnica.

Oko 24.00 časa 3 naor. bandita oduzela su 1 posedniku u *Stanežičama*, 2,8 km sev. zap. od St. Vida nad Ljubljanom (1 sat), namirnice i odeću. Posednika su sa više udara kundakom teže povredili.

- n) U 1.00 čas 1 bandit zahtevao je od 1 seljaka u *Brežju*, 4,3 km sev. sev. ist. od Kamnika (3/4 sata), da ga pusti u kuću ali ga je seljak odbio.
- 9/10.3. 0) U toku noći banditi su verovatno upotrebili skelu u *Senožetima*, 4,2 km zap. jug. zap. od Kresnica (2 sata), pošto je nađena na desnoj obali Save.
- 10.3. p) Oko 11,30 čas. 2 naor. bandita opljačkala su kod 1 stanovnika u *Hribu*, 4,2 km ist. sev. ist. od Kamnika (2 sata) hranu i piće. Otišli su u pravcu Vodica.

Sopstvena delatnost:

Pod c): 8.3.1943 u vezi sa izvršenim prepadom uhapseno je jedno lies pod sumnjom da pripada komunist. partiji.

U svim ostalim slučajevima od a) — p): Upućene su u akciju patrole žandarmerije odnosno zaštitne policije.

8.3.1943 kontra-banda »Philipp« i 1 vod 2 rez. žand. čete (mot.) »Alpenland«, stupili su u akciju na Pokljuki.

Kontra-banda imala je više sudara sa neprijateljem. Pronadeno je također više napuštenih banditskih logora. Zaplenjeni su 1 puška, 32 metka, 1 maskirni ogrtić. Uhapšeno je jedno sumnjivo lice. Sopstvenih gubitaka nije bilo.

8.3.1943 počela je izviđačka akcija na prostoriji istočno od Kamnik — Domžale i trajaće verovatno 6 dana. U akciji učestvuju 2 i 3 rez. žand. četa (mot.) »Alpenland«.

9.3.1943 jedinica 2 rez. čete (mot.) »Alpenland« uhvatila je banditskog kurira.

9.3.1943 patrola gran. carin, zaštite, stanice Sv. Katarina, otvorila je vatru na čoveka koji je kod kilometra oznake L.W. 12.400, tj. oko 6 km zap. jugozap. od Št. Vida nad Ljubljonom, pokušao da sa italijanske strane pronađe prolaz kroz prepreku i verovatno neku minu.

Od gonjenja ovog čoveka, koji je izgleda bio ranjen, moralo se odustati, pošto je patrola obasuta mitraljeskom vatrom sa prostora *Ravnik — Toško Čelo*. U isto vreme iz nepoznatih razloga eksplodirale su'2 mine kod kilometra oznake L W 13.500.

9.3.1943 u 18.00 čas. javio se dobrovoljno žandarmiskoj stanici u *Smartnom v Tuh.* 1 mladić koji je 12. 2. bio prinudno regrutovan. Prema njegovim izjavama on je pobegao iz banditskog logora kod *Zubejeva* (k. 746), oko 3,5 km sev. zap. od Smartne v Tuhinju.

Donja Štajerska:

Protivnik:

- 4.3. q) U 18.00 čas. 1 naor. bandit u civilu i 1 naoružana žena u uniformi pripadnika Vermanšafta pitali su kćerku neke posednice, koja se nalazila zap. od *Beltovskog Vrha* (k. 1035), oko 8,5 km sev. zap. od Mozirja (2Va sata), da li žand. patrole često dolaze u ovaj kraj. Otišli su pravcem za Mozirje.
- 6.3. r) Između 19.00 i 21.30 čas. 3,5 odn. 7 naoruž. bandita opljačkali su malo šire kod 2 posednika u *Sv. Pongracu*, oko 4,5 km jugo-jugozap. od Zaleca (V2 sata).
- 7.3. s) U 19.30 čas. 2 naor. bandita izvršila su pljačku živ. namirnica kod 2 seljaka u *Podgorici*, 5,8 km sev. sev. zap. od Sevnice (IV2 sata).

- t) U 20.00 čas. u *Ledini*, 4 km sev. zap. od *Sevnice* (1 sat), 1 naor. bandit pitao je tamošnjeg poštara kakvo je raspoloženje stanovništva.
- 8.3. u) U 19.00 čas. grupa bandita u jačini od 30 ljudi, izvršila je prepad na žand. patrolu jačine 8 ljudi, u trenutku kada je ista pokušala da postavi zasedu u *Zg. Dovžama*, oko 3,5 km sev. zap. od *Raz. Valdeka*. 1 žand. narednik poginuo. Banditi su zaplenili njegovo oružje i krzneni šinjel. 1 pomoć, policijsku i trojici vojnika, koji su se tada nalazili na otsustvu u *Dovžama*, oduzeto je oružje,
- v) U 16.00 čas. naor. banda u *Mlinšama* zaustavila je 1 seljaka iz Zagorja i prisilila ga da ih vodi kod drugog seljaka u *Kostrevnici*, oko 3,7 km jugo-jugoist. od Kolovrata (IVa sat.).
U 19.00 čas. oni su ovome seljaku oduzeli manje količine namirnica.
U 20.00 čas. 5 naor. bandita opljačkali su iz jedne prodavnice mešovite robe u *Gomilskom* (1 sat), životne namirnice i duvanske prerađevine, kao i djelove odeće.
Između 20,30 i 22.00 časa 6 bandita, među kojima i 2 žene izvršili su pljačku živ. namirnica kod dvojice seljaka u mestu *Spodnje Roje*, 2,3 km zap. jugozap. od Zaleca (3/4 sata). Otišli su u pravcu Savinje.
U 22.00 časa 1 naor. bandit oduzeo je 1 seljaku u *Sv. Magdaleni*, oko 3 km jugoist. od Prebolda (1 sat) životne namirnice.
- w) U 23.00 časa 1 naor. bandit zahtevao je od 1 rudar, radnika u *Zavinama*, 2,8 km sev. zap. od Zagorja (1 sat), da mu da živ. namirnice.
- 8/9.3. x) U *Dolgom Brdu*, 2,8 km jugo-jugozap. od Kolovrata (2 sata) primećeno je 7 naoružanih bandita.
- 9.3. y) Između 19.00 i 19,45 čas. oko 12 naor. bandita opljačkali su od 2 posrednika na k. 864 u podnožju Kamnika, oko 4,5 km jugoist. od Prebolda (1 sat), živ. namirnice i 1 lovačku pušku.
Između 19.00 i 20.00 čas. oko 30 naor. bandita izvršilo je pljačku namirnica kod dvojice posrednika u mestu *Tirosek*, oko 6,5 km zap. jugozap. od Gornjeg Grada (1 sat).
- 9/10.3. z) U 17.00 čas. više naor. bandita došlo je kod 1 seljaka u *Razboricu*, oko 4 km sev. zap. od *Raz. Valdeka*.

deka (3V2 sata) i oduzeli mu namirnice. 10.3. u jutarnjim časovima banditi su otišli u nepoznatom pravcu. Seljaka, koga su odveli sa sobom, verovatno su ubili, pošto su mu prebacili da je policiji često služio kao putovođa.

Sopstvena delatnost:

Pod u): Upućena su u akciju 2 poterna odeljenja.—

Pod v): *Spodnje Roje:* U 23,30 čas. žand. patrola koja se postavila u zasedu na mostu preko Savinje u *Dušaku*, 1,6 km jugo. jugozap. od *Zaleca*, otvorila je vatru na 5 bandita, ali su isti uspeli da pod zaštitom mraka umaknu. Zaplenjena je 1 korpa sa namirnicama i 1 burence vina.

U svim ostalim slučajevima od q) — z): Upućene su u akciju patrole žandarmerije odn. zaštitni policije. 9.3.1943 u 3,45 čas. u *Šmohoru* (k. 790), 5 km sev. zap. od Laškog, došlo je do vatre nog okršaja između žandarm. zasede i bandita. Banditima je uspelo da pobegnu. Gubitka nije bilo.

Od 20.2. — 6.3.1943 policija bezbednosti u Donjoj Štajerskoj uhapsila je 58 lica, koja su bandite snabdsvala oružjem i hransom, prenosila im izveštaje i davala prenoćište ili sklonište banditima i komunističkim kuririma. Od 5 članova Osvobodilns fronte zaplenjeno je 20 pušaka, 5000 metaka za peš. oružje, 2 pištolja, velike zalihe nam'rnica, lekova, razne opreme itd.

Ispravke u izveštaju o situaciji od 8.3.1943³ — sopstvena delatnost pod x): *Golobinjek* 7.3.1943 u 13,15 čas. 3 žand. službenika sukobilna su se sa banditima na prostoru *Raskolica* — šuma — *Lahov Graben*, oko 8 km sev. od Sevnice; oni su navodno imali 1 teški mitraljez. U oružanoj borbi poginuo je 1 žandarm od dva dum-dum pušč. zrna. Banditi su mu oduzeli oružje, opasač i džepni časovnik.

10.3.1943 u Mariboru streljano je 25 komunističkih razbojnika.

Zastupa
potpisao Handl s.r.
žand. pukovnik

Za tačnost
Pfauser s.r.
ppor. zašt. policije u rezervi

Z A P O V E S T Ž A N D A R M E R I S K O G O K R U G A K R A N J O D 11
M A R T A 1943 G O D . Z A D I S L O K A C I J U T R E Ć E G B A T A L J O -
N A D E V E T N A E S T O G P O L I C I S K O G P U K A ¹

Zandarmeriski okrug

Kranj, 11 mart 1943

K r a n j

Zapovest okruga br. 7

1) Administrat. područja:

Veza: Akt 3 bataljona 19 polic, puka od 9.3.1943 u 10,00 čas.
Administrativno područje 3 bataljona 19 polic, puka
i taktički potčinjene 2 i 3 žand. rez. čete (met.) »Al-
penland« regulisano je iznova i to:

Karta 1:75.000

1.) 10 četa 19 polic, puka:

Područje oko Litije ograničeno:

Na istoku: Duž pokrajinske granice od drž.
granice do Trnovča (severno od
Vače).

Na jugu: Duž državne granice od Grmade
do Gradišča (severoistočno od
)

Na zapadu i severu: Duž Save od Gradišča do Se-
nožeta zaključno — Vrh Sv. Mi-
klavž isključno — Gorica isklju-
čno — Grad Belenek kod Drtije
isključno — duž druma do Po-
ljana uključno — Kandrše
zaključno — pokrajinska gra-
nica.

2.) 11 četa 19 polic, puka:

Područje oko Domžala ograničeno:

Na istoku: Duž pokrajinske granice od Tr-
novča do Sv. Ožbalta.

Na jugu: Duž zapad, i sever, granice 10
pol. čete i od Gradišča do Ježi-
će duž državne granice.

Na zapadu: Duž sreske granice od granice
Rajha do Pustinca.

Na severu: Linija Pustince — Vodice — Moste — Nožice — Kahlenberg² — Rova — Dolenje — Rafolče — Lukovica — duž druma do pokrajinske granice kod Sv. Ožbalda.

3.) Zand. rez. četa

(mot.) Alpenland 3: *Područje oko Kamnika ograničeno:*

Na istoku i severu: Pokrajinska granica od Sv. Ožbalda do sreske granice (Rinke k. 2429).

Na jugu: Duž državne granice od Ježiće polic. puka. /

Na zapadu: Duž sreske granice od Pustinaca do pokrajinske granice.

4.) Zand. rez. četa

(mot.) Alpenland 2: *Područje oko Kranja ograničeno:*

Na istoku: Sreska granica od državne granice do pokrajinske granice.

Na severu: Pokrajinska granica (stara državna granica) od granice Kamniškog sreza do granice Radovljiskog sreza.

Na jugu: Duž državne granice od Ježiće do Gradišča, k. 439 i duž sev. granice 9 čete 19 polic. puka.

Na zapadu: Sreska granica od Save do pokrajinske granice.

5.) 9 četa 19 polic, puka sa taktički potčinjenim vodom 11 čete u Bukovici:
Područje Poljanske i Selške Sore ograničeno

Na istoku:

Duž podnožja brdskog venca od državne granice Št. Vid nad Ljubljanom isključno — Sora zaključno — Skofja Loka isključno, potom duž podnožja brdskog venca od Škofje Loke do Save, isključno Skofja Loka — Stara Loka — Sv. Duh — Donje, Srednje i Gornje Bit-

nje — Šmarjetna Gora (Gorenja Sava k. 651) i duž Save do sreske granice.

Na severu: Od državne granice do Save.

Na jugu i zapadu: Od St. Vida nad Ljubljano do državne granice do sreske granice.

3

4.) *Ustaljeni naziv za borbene akcije:*

Veza: Tačka 15 zapovesti br. 10 Komandanta žandrm. sa sedištem na Bledu, od 4.10.1942 i tač. 5 dnevne zapovesti br⁸ 10 Komandanta policije poretka od 6.3.1943. Dostavljam radi znanja ustaljene nazive za borbene akcije i to cd 13.8.1942. u sledećem:

- 13. 8. 1942 razbijanje rukovodeće bande na Krvavecu
- 19 — 21. 8. 1942 borba na Krvavcu
- 20 — 25. 8. 1942 borbe na prostoru Koštute
- 8 — 9. 9. 1942 borbe na visoravni Jelovica
- 13 — 14. 9. 1942 borba u Uden Borštu
- 25 — 26. 9. 1942 borba kod Sv. Valentina na sektoru Moravča.
- 24. 12. 1942 borba kod Slevqa
- 29. 10. 1942 borba na prostoru juž. od Škofje Loke
- 7. 11. 1942 borba na Kresina pl.
- 4. 12. 1942 borba na Komisija sedlu
- 31. 12. 1942 borba kod Dupeljna
- 4. 1. 1943 borba na Ercnovcu
- 8. 1. 1943 borba na Velikom Vrhu (uništenje pohorske bande).
- 7. 1. 1943 borba kod Sv. Ožbalta južno od Škofje Loke
- 14. 1. 1943 zauzimanje jurišem bunkera sev. od Srednje Vasi kod Poljana.
- 17. 1. 1943 borba kod St. Vida pri Valdeku
- 18. 1. 1943 zauzimanje jurišem bunkera na Lovskom Brdu kod Poljana.
- 19. 1. 1943 borba kod Graške gore, pravilan naziv *Graška Gora!*
- 19. 1. 1943 borba kod Kališa
- 21. 1. 1943 borba na Kcmenu
- 19. 6. 1942 borba kod Tinskog, sev. od Pilštanja
- 28. 8. 1942 borba kod Zagorja, zap. od Pilštanja

30. 6. — 5. 7. 1942 borbe na graničnom otseku Polhov Gradec
— Lučine — Žiri.
18 — 19. 2. 1943 borba na Preska Gori (južno od Podsrede)
25. 2. 1943 borba na Špičestom Hribu
25 — 26. 2. 1943 borbe na prostoru Moravče — Klovrat.
Unošenje podataka o ovim borbama u policijski službenički list za sve oficire, podoficire i vojнике koji su u njima učestvovali izvršiće se po postojećim propisima.

Overava tačnost
(Potpis nečitak)
žand.narednik-vodnik

Potpisao Berger
žand. kapetan

Dostavljeno:

Komand,	žand.	Celovec	i	Bled	po	1	—	—	2
Privred.	stanici	Celovec	i	Kranj	po	1	—	—	2
Srezu	Radovljica	—	—	—	—	—	—	—	35
Srezu	Kranj	—	—	—	—	—	—	—	40
Srezu	Kamnik	—	—	—	—	—	—	—	40

Zandarmeriski srez Radovljica
Stiglo 15. 3. 1943
Dnev. br. V 2 Prilozi

**IZVEŠTAJ KARABINIJERSKE STANICE CERKNO OD II
MARTA 1943 GOD. KVESTURI GORICA O SUKOBU SA
PARTIZANIMA NA KRNICI¹**

M.P.

Telegram

Br. 272 dostave — Predat raznosaču u čas. 19
Kvestura Gorica

Kvestura
Gorica
12 mar.a 1943
Kabinet

Grb
Telegrafsko odeljenje

Telegram

Primljeno II 3/43 XXI	1650 čas					
kopija (Vcc M)	Primio					
Znak SSSS	iMesto prijema	Mesto otpreme Cerkno	Broj 45	Reči U 8	Dat- u	uručenja 1200

TM 2 Rim TM 2 Udine

— Ministarstvu unutrašnjih poslova Rim — Glavnoj komandi karabinijskog korpusa V.P. osamdeset sedam — Generalštabu policije V.P. devet — Specijalnom inspektoratu javne bezbednosti Julijske Krajine, ul. Bellosguardo 8 Trst —
Vojno teritorijalnoj odbrani Videm — Vojna zona Videm —
Pešadijskoj diviziji »Veneto« V.P. 159 — Komandi Granične straže II A.K. Gorica —
Prefekturi Gorica — Kvestura Gorica —

5/165 pov. Na dan 10 o.m. u 7.50 čas. 406 pohodna alpiska četa 6 dopunskog bataljona bis iz Dolnje Trebuša (Gorica) prilikom čišćenja, zajedno sa 2 vojnika iz Dolnje Trebuše, sukobila se blizu Krnice kod Dolnje Trebuše (Gorica) sa bandom ustanika od oko 30—40 ljudi koji su se bili sklonili u kuću sestara Ivance i Marije, pok. Andrije, starih 51 i 53 god. U sukobu koji je sa

prekidima trajao sve do 18 časova ubijena su 2 ustanika. 2 vojnika su ubijena a 6 ranjeno, od kojih 2 niža oficira, 1 teško. Oko 19 časova Alpiska četa sa 638-om istog bataljona, koja je ranije vršila čšćenje okoline, došavši u pomoć u 15 časova, povratila se u sopstvenu jedinicu. Kuća sestara Hvale, koje su uhapšene pošto je nađeno oružje, bombe i municija, spaljena je. Obaveštenje umnoženo.

Za komandira stanice i javne bezbednosti narednik vodnik karabinjera Delfino

BR. 173

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠA&ISKE DIVIZIJE »CACCIAATORI DELLE ALPI« OD 12 MARTA 1943 GOD. O BORBI SA PARTIZANIMA NA TOŠKOM ČELU¹

Poverljivo
Vrlo hitno

Fonogram

OD KOMANDE DIV. »CACCIAATORI DELLE ALPI
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

SEKTOR LJUBLJANSKIH TRUPA

Noćna akcija: Spec, diviziski bataljon, pojačan policijom iz Ljubljane i ljudstvom M.V.A.C. iz Dobrove, izvršio je odlučnu noćnu akciju u zoni Hruševo (TP-DM). Bataljon, koji se smelo infiltrirao u raspored kom. bandita, oslonjen na naselja Šujica (TR-DL) — Gabrje (TR-DN), zauzeo je Hruševo a zatim Gabrje. Usledila je oštra borba koja je trajala skoro do 11 časova i završila se bekstvom kom. bandita. Pre no što su pobegli, kom. banditi su zapalili crkvu u Gabrju. Istovremeno je četa smelih I-og puka peš. artiljerije nastupala na Toško Čelo (TR-DN) sa ciljem da iznenadi tamo raspoređenu partizansku komandu. I taj pokret je naišao na snažan otpor i bio je znatno ometan brojnim" minama razasutim po zoni. I pored gubitaka **od** tri mrtva i četiri ranjena, prouzrokovanih eksplozijom mina, četa je nastavila svoju akciju dostigavši kotu 589 Toško

Celo. Slabost jedinice u odnosu na veliki broj kom. **bandita** kojima je bila opkoljerfa, naveli su ovu komandu da joj **naredi'** povratak u sedište. Jedinica se izvukla ne pretrpevši **dalje** gubitke. Neprijatelj je pretrpeo velike gubitke koji nisu **utvrđeni**. Zaplenjene su četiri puške »Mauser«, 5 konja, 5 **krava** i razni propagandni materijal. Naši ukupni gubici: 3 **mrtva** i 7 ranjenih, među kojima ppor. Silveri Fausto.

SEKTOR GROSUPLJE

Garnizon Grosuplje: Jutros je streljan kom. bandit **Duščak Alojz**, koji je 8-og bio zarobljen u Brezje (UQ-CZ).

SEKTOR BOROVNICA

Garnizon Polhov Gradec: Za vreme izviđanja u zoni **Zalog** (TI-DL) lokalna formacija M.V.A.C. pod komandom našeg **oficira** zaplenila je 130 ručnih bombi.

SEKTOR STIČNA

Garnizon Stična: Jedinice cr. koš. i formacije M.V.A.C. raščistile su zonu Lučarjev Kal (VU-CU/CS).

GENERAL RUGGERO 20301203

v i d e o :

MAJOR NAC. ŠTABA, V. d.
(Giuseppe Dotti)
Dotti

IZVEŠTAJ KARABINIJERSKE STANICE TOLMIN OD 12 MARTA 1943 GOD. KVESTURI GORICA O SUKOBU SA PARTIZANIMA NA VELIKOM VRHU¹

M.P.

Grb
Telegrafsko odeljenje   **Telegram**

"Primljeno	u čas.
COP čas. 2030	Primio
<hr/>	
GRVOSTN	
I Znak	Mesto prijema
SCSCSC	TOLMIN
Mesto otpreme	Broj
	Rečl
	Dat.
	uručenja
	27 102 TF 12 1900

Kr. Kvestura
Gorica
13 mart 1943
Kabinet

TM 2 Rim - TM 2 Videm — TM 2 Trst — TM 3 Gorica
inistarstvu unutrašnjih poslova Rim — Glavnoj komandi
rabinijera Rim — 23 armiskom korpusu V.P. osamdeset se-
dam —
eritorijalnoj odbrani Videm —
neralštatu policije V.P. devet —
efekturi Gorica —
omandi Vojne zone Videm —
mandi pešadiške divizije »Veneto« V.P. sto pedeset devet —
Specijalnom inspektoratu Julijske Krajine Trst —
Kvesturi Gorica — Grupi karabinijera Gorica —

13/13 — pov. Na dan 10, 11 i 12 o.m. jedinice 3 pohodne al-
piske brigade vršile, su čišćenje planinskog masiva V. Vrh (k.
1767) koordinate MI EI, kvadrant Kobarid (Gorica) i okolnih
mesta, sukobivši se sa dve ustaničke grupe neutvrđene jačine.
Naši gubici: 1 pčtporučnik i 1 alpinac mrtvi, 2 alpinca ranjena.
Ustanici su uspeli da umaknu ostavivši krvave tragove. Za-
plenjeni su lekoviti, hrana, fotografski materijal, jedinični spi-
sak. izveštaj o streljanju 5 vojnika odeljenja Centra za pri-

kupljanje vesti Volnik, o čemu je javljeno u izv. br. 3/30 po^{en}
od 8 februara.²

Obaveštenje dostavljeno i Gsneralštabu policije, Specijalnom inspektoratu javne bezbednosti Julijске Krajine i nadležne vojne vlasti obaveštene.

" " " |

* BR. 175

**SAOPŠTENJE ŽANDARMERISKOG ODELJENJA SLOVENJ
GRADEC OD 13 MARTA 1943 GOD. KOMANDANTU ŽANDARMERISKOG OKRUGA MARIBOR O PARTIZANSKOJ
AKCIJI U KORUŠKOJ¹**

- Telefonska obavest žandarmeriskog odeljenja Slovenj Gradec — poručnik Gaggl 13. 3. 1943 u 14,50 čas.

Žandarmerisko odeljenje Slovenj Gradec primilo je 13. 3. 1943 u 13 čas. od žandarmerske stanice Železna Kapla, žandarmeriskog kapetana Riegsrla. sledeći izveštaj:

Noću uoči 11.3.1943 pojavila se na imanju Miklaushof u srežu Velikovec u Koruškoj banda od oko 100 ljudi i ubila posednika i njegovog šuraka, mađarskog vazduhoplovnog kapetana. Oduzela mu je uniformu koju sada nosi jedan od bandita. Nadalje je sa tog područja odvukla 2 seljaka. Otišla je u nepoznatom pravcu, verovatno se kreće između Zel. Kaple i Crnog Potoka i ima namjeru da krene u Donju Štajersku, Banditi se služe donjoštajerskim dijalektom. Kod njih se nalaze i 2 žene.

Zandarmeriske snage kcje učsstvuju u akciji u Železnoj Kapli još nisu došle u dodir sa bandom.

Izveštaj prinr'o pednarednik Fürstner, predano dalje Gestapou, rukovodiocu akcije i komandantu žandar, okruga a pismeno i žand. srežu.

² Vidi dok. br. 141

**2APISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMAC-
gjih RUKOVODILACA ODRŽANE 15 MARTA 1943 GOD.
KD PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE
PB MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DO-
NJOJ ŠTAJERSKOJ¹**

HA I
Dr. Pi (Schw RA) A-405

Poverljivo
Maribor, 15 mart 1943

Zapisnik

predmet: Štabna konferencija 15. 3. 1943 u 8 čas.

Pretsedava: pretsednik pokrajinske vlade dr Müller-Haccius.

Izveštaj o situaciji:

Zapovednik policije poretka, major Sager:

U čitavoj Štajerskoj, osim u srežu Ptuj, možemo konstatovati povećanje aktivnosti bande. Naročito nas uznemirava pojавa male ali veoma aktivne bande na području Pohorja. Banda se **pojavila** i u srežu Brežice. U srežu Celje civilni poterni odred [»ništo je bandu od 7 ljudi. Jedna banda se pojavila i na **sednom** području stare Koruške. U Oplotnici se šire glasine da su zabeležene pojedine osobe koje su imale posla oko 2akopavanja bandita ubijenih 8. 1. 1943 i da mogu očekivati da će se banda osvetiti. Na području Pohorja, posle napada na stanicu Valdek, pojačane su pojedine žandarmeriske stanice. U

1 vremenu od 8. 1. do 15. 3. 1943 bilo je u borbama ubijeno 115, **ranjeno** 3 a zarobljeno 30 bandita.

Sopstveni gubici iznose 12 mrtvih i 90 ranjenih. Komandant Civilnog poternog odreda je teško ranjen i verovatno će izgubiti ruku.

*povednik policije bezbednosti i službe bezbednosti unter-
•rmfiihrer Mack:*

U Mariboru je uhapšena komunistkinja koja se preziva Kovač. Mata je pod ilegalnim imenom i radila je kao sekretar Komunističke partije.

Ured državne policije Celje izveo je raciju. 10. 2. 1943 u **Mariboru** je, prema posebnom postupku, streljano 25 aktivnih **članova** bande, među njima jedan katolički sveštenik. Raseđeno je 160 rođaka bandita.

*Državne železnice, savetnik drž. železnica Cerha:
Jutros u 3.30 čas. izvršen je napad na žel. prugu kod Zagorja
usled čega se lokomotiva skotrljala niz nasip; mašinista i»
mrtav.*

H

Sledeći sastanak štaba održaće se 29. 3. 1943 u 8 čas., u **Gracu**
— Gradu, u maloj sali za sastanke.

Potpisao dr Pichler

Za tačnost
Schwab

BR. 177

IZVEŠTAJ KOMANDE JURIŠNE GRUPACIJE CRNIH KOŠULJA »XXI APRILE« OD 16 MARTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA HOCEVJE, KORINJ I AMBRUS¹

100/R-15-3

Poverljivo

KOMANDA JURIŠNE GRUPACIJE CR. KOS. »XXI APRILE« II

Obavešt. odeljenje — Br. prot. 7473/1/6/1

V.P. 46, 16 mart 1943-XXI

D N E V N I I Z V E Š T A J br. 186

OPERACIJE I AKTIVNOST GARNIZONA

- 1) Jedna brdska patrola 4-og bataljona er. koš. pojačana antikomunističkim dobrovoljcima formacije iz Velike Lašće pretražila je zone oko naselja V. Slevica — Ulaka (US-CO) — Opalkovo (US-CQ) — Brankovo (UQ-CQ) — Kaplanovc (UQ-CO) — Adamovo (US-CO). Druga patrola je pregledala zone Karlovica (US-CO) — Podstrmec (UQ-CO) — Virttarji (UQ-CM) — Crni Potok (US-CO) — Mala Slevica (US-CO).

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

- 2) Noćne zasede bile su postavljene duž sledećeg pravca: Velika Slevica — Ulaka (US-CO) — Brankovo (UQ-CQ) — Podsmreka (US-CO).
- 3) Garnizon Rob je u toku 15-og tek. uputio patrole duž sledećih pravaca: Rob — Gradišće — Bavdek — Tomažini (UQ-CQ). Jedna patrola je išla pravcem Rob — Knej — V. Osolnik (UQ-CQ) — Podlog (US-CO).
- 4) Garnizon Turjak i dalje vrši nadzor nad prilazima iz zone Zapotok — Visoko (UQ-CS) i Staro Apno (US-CS).

AKTIVNOST KOM. BANDITA

- 1) Noću uoči 16-og tek. kom. banditi su vršili vatrene akcije protiv jednog našeg položaja za zaštitu pruge južno od Cušperka (VW-CS).
Patrola mitraljezaca koja je intervenisala ubrzo je nateralu neprijatelja u bekstvo. Jedan projektil velikog kalibra, koji je eksplodirao pod šinama, prouzrokovao je laka oštećenja. Naši gubici: 1 oficir mrtav — 3 vojnika ranjena.
- 2) Formacije kom. bandita u ukupnoj jačini proračunatoj na preko 2500 ljudi, pošavši kasno uveče 15-og tek. iz zone između Žužemberka (ZL-CO) i Trebnja (ZR-CU) dostigle su i opkolile u toku noći garnizone Hočevje (VO-CS) — Korinj (VQ-CQ) i Ambrus (VS-CO). Posle žestokih napada, koje su naše snage odbile, kom. banditi su uzalud pozivali na predaju. Naselje Ambrus je bilo zapaljeno, ali formacija M.V.A.C. koja je tamo raspoređena još uvek hrabro pruža otpor. Avijacija je intervenisala u okolnoj zoni bombardujući uspešno kom. bandite. Jedna četa cr. koš., pošavši iz Zagradeca (VS-CQ) da bi snabdela municijom garnizon Ambrus, bila je žestоко napadnuta od strane nadmoćnijih protivničkih snaga. Posle žestoke borbe jedinica se povukla na polazni položaj otvorivši sebi prolaz između kom. bandita.

Jedna kolona za pojačanje, koja je upućena iz Videma (VK-CQ), stigla je izdržavši borbu u blizini naselja Hočevje, i povezala se sa ostalim jedinicama koje su došle iz Krške Vasi (VQ-CS). Danas popodne kom. banditi su savladali snage garnizona Korinj i odveli sposobne ljude iz tog mesta i iz Tisovca. Saznalo se da među kom. banditima ima mnogo Hrvata. Raspolažu velikim brojem puškomitraljeza, sa više teških mitraljeza i nekoliko minobacača. Naši ukupni dosad zabeleženi gubici: 1 oficir ranjen, 1 cr. koš. mrtav, 11 ranjenih, 10 nestalo.

Jedinice u zoni i dalje primoravaju neprijatelja na borbu, dok ne stignu pojačanja radi dovršenja akcije.

- 3) Jutros rano kom. banditi su pojedinačno vršili akciju uzne-miravanja protiv garnizona Rob (UQ-CQ), udaljivši se od-mah usled protivdejstva.

POLITIČKE VESTI — Ništa

VESTI O CIVILNIM POSLOVIMA — Ništa

RAZNO

- 1) — Neproveren izvor javlja da se u M. Logu nalazi oko stotinu kc'm. bandita. Verovatno je u pitanju ljudstvo **iz** Julijске Krajine, primećeno 11-og tek. prilikom prolaska preko Planine (SN-CZ), koje se, kao i dva prethodna eše-lona, premešta u Dolenjsko.

ZAMENIK KOMANDANTA GRUPACIJE
(Pukovnik Siliato Leonardo S.)

ZA TACNOST PREPISA
NAČELNIK OBAVEST. ODELJENJA

(major Raul Biagioni)
major Raul Biagioni

(M. P.)

**NAREĐENJE KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA OD 17 MARTA 1943 GOD. PODREĐENIM JEDI-
NICAMA ZA AKCIJU PROTIV OFANZIVE PARTIZANA U
SUHOJ KRAJINI¹**

Telegram

Hitno

V.P. 46. 17 mart 1943/XXI

S PA TM 2 Ljubljana 757 — 134 — 17-111-43 10,30 č.

OD KOMANDE XI ARM KORPUSA

KOMANDI PES. DIVIZIJE »ISONZO« (telegram)
KOMANDI PES. DIVIZIJE »CACCIAATORI« (telefonom)
KOMANDI PES. DIVIZIJE »MACERATA« {telegram}
KOMANDI GRUPACIJE CR. KOS.
»XXI APRILE« (fonogram)

02/1443 Potvrda usmenih naređenja.

U cilju zadržavanja ustaničkih formacija koje se posle jučerašnjeg dejstvovanja u zoni Ambrus (VS-CO), Hočevje (VO-CS) nalaze u povlačenju verovatno prema istoku, naređujem:

- 1) — Neka divizija »Isonzo« sa snagama garnizona Trebnje — Žužemberk kontroliše nadolaženje sa zapada između Trebnja i Dvora.
Neka mobilni diviziski bataljon premesti u zonu Topla Reber radi kontrolisanja te zone.
- 2) — Neka divizija »Cacciatori« sa snagama zainteresovanih garnizona kontroliše zonu Sela pri Sumberku između pruge i Krke.
- 3) — Neka divizija »Macerata« sa organskim bataljonom kontroliše zonu St. Log i po mogućству neka stupi u vezu sa snagama »Isonzo« u zoni Topla Reber.

Verovatna podela ustaničkih snaga zahteva energičnu i odlučnu akciju u cilju uništenja grupa u bekstvu.

GENERAL GAMBARA

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

IZVEŠTAJ KOMANDE JURIŠNE GRUPACIJE CRNIH KOŠULJA »XXI APRILE« OD 17 MARTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O BORBAMA U SUHOJ KRAJINI¹

Kopija fonograma

17 mart 1943/XXI

**OD KOMANDE GRUPACIJE »XXI APRILE«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

1917 (Op.) 5. Juče je započeta akcija protiv 4 udarne brigade Cankar — Tomšić — Šercer — Gubec — ukupno **260.0** kom. bahdita koji su bili napali i opkolili poznate garnizone Hoćevje — Korinj — Ambrus.

Danas se pristupilo deblokiranju garnizona Korinj, pošto je sinoć bio oslobođen onaj u Hoćevju,² a u 15 časova danas dostignut je i garnizon Ambrus, koji je na taj način oslobođen. Protivnik, koji je žestoko tučen i uporno progonjen, povlači se u neredu ostavljajući na terenu mnogo mrtvih i odvodeći sobom veliki broj ranjenih. Kolone sa juga, severa i severoistoka odlučno udaraju na neprijatelja koji gleda da se povuče u pravcu istoka i jugoistoka.

Naši do sada utvrđeni gubici: oficira mrtvih 1; ranjenih 2; cr. koš. mrtvih 4; ranjenih 21; nestalo 9; vojnika ranjenih 3; M.V.A.C. — mrtvih 4; ranjenih 41.

Protivnički gubici do sada izbrojani na terenu: 115 mrtvih i još mnogo razbacanih po terenu koji još nisu izbrojani.

Vrlo mnogo ranjenih.

Zaplenjen je razni ratni materijal, među kojim 3 puškomitraljeza.

Akcija se nastavlja.

GENERAL MONTAGNA

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja a Ljubljani.

* U izveštaju karabinijerske grupe Ljubljana od 18 marta 1943 god. komandi Jedanaestog armiskog korpusa stoji: »2) U 16 sati juče na oklopni kamion garnizona Videm, Dobropolje, dok je išao u zaselak Hoćevje da bi snabdeo municijom odeljenja koja su tamo u akciji, nekoliko ustanika iz zasede pokraj puta bacilo je bombu baš u ova kola 1 ranilo 6 vojnika od pratrne, koji pripadaju 2 legiji crnih košulja i 2 antikomunistička dobrovoljca.« (Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta. 21 Z — 40).

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA-
TORI DELLE ALPI« KOMANDI JEDANAESTOG ARMIS-
KOG KORPUSA O BORBAMA PRVOG BATALJONA 51
PEŠADISKOG PUKA U SUHOJ KRAJINI¹**

**Vrlo hitno
Poverljivo**

Fonogram

**OD KOMANDE DIVIZIJE »CACCIAATORI DELLE ALPI«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

Br. 1084 (op. Komanda I) 51-og peš. saopštava:

»U 7 časova dostignut je Videm; zatim se produžilo za Zagoricu, Korinj, Kal, Ambrus. Poslednje mesto je dostignuto u 15,30 časova. Dok je bataljon obrazovao otpornu tačku, kom. banditi su na njega otvorili učestalu vatru iz pušaka i automatskog oružja. Izvršeno je protivdejstvo iz artiljeriskog oruđa i minobacača od 81 mm. Vatreno dejstvo još traje. Garnizon M.V.A.C. Korinj, napadnut od strane kom. bandita, preko 30 sati je pružao sjajan otpor. Danas pre podne u 10 sati kom. banditi su pobegli, ostanivši na terenu 3 mrtva. Govori se da ih je bilo 700—800. Garnizon cr. koš. Ambrus takođe je bio napadnut i pružao je otpor; pretrpeo je gubitak od dva mrtva i 20 ranjenih. Kom. banditi su takođe pretrpeli mnogo gubitaka. Utvrđeno je ukupno 20 mrtvih. Kom. banditi su se udaljili u pravcu istoka, pošto su opljačkali stanove i zapalili nekoliko kuća. Naši dosada pretrpljeni gubici: ranjen je jedan konj. ppuk. Canino«.

Po naređenju načelnik štaba major Dotti 21001703

V i d e o

NAČELNIK OPERAT. ODELJ. I SLUŽBI

(Kap. Filippo Galamini)

(M.P. — Komanda

Kap. Galamini

peš. divizije

»Cacciatori delle
Alpi«)

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »MACJERA-TA« OD 17 MARTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA MOTORIZOVANU KOLONU KOD MALE GORE¹

T e l e g r a m

17-3-1943 — XXI

**OD KOMANDE DIVIZIJE MACERATA
KOMANDI XI ARM. KORPUSA**

Br. 02(812)op. od 17/3/43-XXI

Operativne vesti: U vezi sa telegramom 02/1443 od te komande dvadesetak komunističkih bandita napalo je automatskim oružjem organski bataljon transportovan kamionima, za vreme premestanja, na raskrsnici severno od Male Gore (ZI-CD). Našim brzim protivdejstvom i progonjenjem kom. banditi su pobegli u šumu, vukući sobom nekoliko ranjenika, u pravcu severozapada i jugoistoka i ostavivši na terenu sanduk municije sa potpunim šaržerom za mitraljez.

Naši gubici: 2 mrtva i 4 ranjena; dva kamiona oštećena. Nekoliko kom. bandita imali su na sebi naše sivo-zelene uniforme. Bataljon je produžio za poznatu zonu peške.

Garnizon Kočevje: Noću uoči 17-og ispaljeno je nekoliko hitaca na tri čoveka koji su pokušavali da se približe pojusu i koji su se dali u bekstvo prema Mahovniku (VU-BZ), odakle je bilo bačeno desetak crvenih raketa. Od danas su naše jedinice pcsele Mahovnik.

Garnizonu Gorenje (VU-CD) prijavilo se jedno lice iz Goriške oblasti, koje je pobeglo iz partizanske bande. Prilikom akcije o kojoj je javljeno u telegramu sa vestima od 15-og. u Muha Vasi (ZL-BQ) su uhapšene tri sumnjive žene i jedan čovek. U toku je istraga.

Iz ostalih garnizona: redovna aktivnost.

GENERAL QUARRA

**NAREĐENJE KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA OD 18 MARTA 1943 GOD. ZA RASPORED PO-
DREĐENIH JEDINICA 19 MARTA U VEZI SA AKCIJAMA
U SUHOJ KRAJINI¹**

U akta
R. 2

Telegram

V.P. 46, 18 mart 1943-XXI

**OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
KOMANDI DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI DIVIZIJE »MACERATA«
KOMANDI GRUPACIJE CR. KOS. »XXI APRILE«**

02/1481. Izgleda da se glavnina partizanskih formacija još uvek nalazi u zoni Brezov Dol (VU-CU) — Gradenec (ZL-CO) — Lopata (ZI-CM). Do sutrašnjeg dana 19-og neka komande iz naslova zauzmu sledeći raspored:

- Bataljoni »Isonzo« položaje na koti 516 (ZL-CO), na koti 503 — Gradenec.
- Bataljon »Macerata« položaje na koti 442 (ZI-CM) — Lopata.
- Grupacija »XXI Aprile« sa bataljonima »Cacciatori« i spec. bat. br. 3 položaje na koti 523 Sv. Katarina (ZI-CO) — Goli Vrh (VU-CQ) — Kamni Vrh (VS-CQ). Sa preostalim jedinicama garnizona neka vrši nadzor između Ambrus — Zvirče i Hinje.

Unapred pripremiti snabdevanje radi prenoćivanja na položaju.

Sutradan rano avijacija će bombardovati Brezov Dol (VU-CO) — Višnje (ZI-CO) — Bakerc (VU-CO).

GENERAL GAMBARA

Predato u 23 časa
majoru Biagioni

**IZVEŠTAJ KOMANDE JURIŠNE GRUPACIJE CRNIH KO-
ŠULJA »XXI APRILE« OD 18 MARTA 1943 GOD. KOMANDI
JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O BORBAMA U
SUHOJ KRAJINI¹**

1933(op)5

18-3-43-XXI

**OD KOMANDE GRUPACIJE »XXI APRILE«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

DNEVNI IZVEŠTAJ

Akcija protiv partizanskih snaga nastavlja se u toku noći i dana. Jedna kolona pod zapovedništvom majora Bassania, posavši od Zagradeca, udarila je u toku noći odlučno na Goli Vrh koji je račistila i iznenada napala značajne partizanske snage koje su se tamo nalazile. Vrlo su visoki gubici neprijatelja, koji je na terenu ostavio preko 40 mrtvih. Komandant kolone, mada teško ranjen, nastavio je akciju rešavajući zadatku koji mu je poveren. Njegovo stanje je vrlo teško. Spec. bat. br. 3 od Gozdara je nastupao preko Kamnog Vrha — Rebera — Pri Izaku — Ambrusa, nailazeći na jak neprijateljski otpor. Zatim je od Ambrusa udario na Kamni Vrh, gde je otpor partizana bio vrlo snažan. I bat. 51-og peš. puka bio je napadnut u zoru. ali je odbio neprijatelja, nanevši mu teške gubitke. U toku dana vršio je akcije uznemiravanja malih razmera. Protivnik je napao garnizon Hinje, ali je napad bio odbijen uz učešće avijaciie, a zatim su isturene patrole do Vršičeka. Svi garnizoni zainteresovane zone slali su patrole u izviđanje i uznemiravanje. Posle jučerašnjeg rasula protivnik se oporavlja i gleda da koncentriše sve svoje snage radi obrazovanja mase. Akcija se nastavlja i nalazi se u punom razvoju shodno uputstvima te komande. Predviđeno je da se pomoću kolone oklopnih automobila izvrši snabdevanje hranom i municijom garnizona XX u Ambrusu i jedinica u zoni.

Naši gubici:

Oficira: ranjenih 3; nestalo 1, vojnika: poginulo 4, ranjeno 21. M.V.A.C.: poginulo 2, ranjeno 7.

U mestu Kal nađena su 4 leša cr. koš. od 9, za koje je jučerašnjim fonogramom 1917 (op.) 5 javljeno da su nestali.

Ukupni neprijateljski gubici:

173 mrtvih izbrojano na terenu.

GENERAL MONTAGNA

OKRUŽNICA ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE OBLASTI OD 19 MARTA 1943 GOD. POVODOM DO DELJIVANJA PESADISKE JURIŠNE ZNAČKE UČESNICIMA U BORBAMA PROTIV PARTIZANA¹

Zapovednik policije poretna
Alpenland
— Komandno mesto Bled —
Odd. I a/II

Bled, 19 marta 1943

Predmet: Dodeljivanje pešadiskih jurišnih značaka za borbene akcije u Gorenjskoj.

Veza: Naređenje šefa policije poretna od 13. 1. 1943 — Komanda II PI (Kr.O.) 479/42. Pismo zapov. pol. poretna Salzburg od 8. 2. 1943 — odelj. II — 3330 — br. 1019/42 i moja okružnica od 22. 2. 1943.

- 1.) Borbe koje su navedene u mom prilogu određene su kao osnova za predloge kod dodeljivanja pešadiske jurišne značke u Gorenjskoj i Donjoj Štajerskoj.
- 2.) Za predlog nije dovoljno samo učešće u tri od navedenih borbi. U svim borbama su uslovi za dobivanje pešadiske jurišne značke ispunjeni mahom samo kod malog broja snaga koje su učestvovale u akciji. Predloženi je morao u tri navedene borbe prođreti sa oružjem u ruci na neprijateljske položaje u prednjoj liniji.
- 3.) Predloge treba da mi dostavite do 1.4. 1943 u tri primerka prema sledećem primeru:

P r e d l o g
za dodeljivanje pešadiske jurišne značke

1. Ime i prez'me
(ime potcrtaći)

2. Položaj
3. Jedinica

4. Datum jurišnog napada
i držanje a)
b)
c)

5. Napomena u vezi sa dodeljivanjem
i uručenjem

4.) Kod tačke 4 treba ukratko navesti tri borbe i držanje pojedinog oficira, podoficira ili borca. Iz navedenog treba da se vidi da se borbe kao takve mogu ocenjivati u smislu naredbe o dodeljivanju pešadijske jurišne značke. Moraju se navesti sopstveni i neprijateljski gubici.

5.) Spisku predloženih treba dodati lične podatke u 3 izvoda prema sledećem primeru:

Red. br.	Ime i prezime	Položaj	Jedinica
----------	---------------	---------	----------

Za tačnost
Otremba
kapetan zašt. policije

1 prilog

Raspodela: K.

Na znanje:

Viši vođa SS i policije 1
Pom. pol. poretka, Salzburg odelj. II 1

Prilog mojoj okružnici od 19.3.1943

•a Naznačenje borbe Jedin'ce koje su učestvovale
a

1	Borba na Mežaklji	1.3.1941	Rez.	pol.	btl.	181
2	Borba kod Jesenica (ist. od Tržiča)	5.8.1941				181
3	Borba na Kotliču (Jelovica)	8.8.1941				181
4	Borba u Selu	30.9.1941				171
5	Borba za Dražgoše (Gubici bandita: 52 mrtva)	9./12.1. 1942				44, 93 i 171
6	Borba na Mošenjskoj Planini	13.1.1942	PoL	skijaš,	patr. odeli.	

8	Borbe u velikom luku Save (Jančje) (Gubici bandita: oko 40 mrtvih)	20./23.5. 1942	Rez. pol. btL 93, 171 i 181
9	Borbe na graničnom otseku Polhov Gradec — Lučine — Žiri	30.6./ 5.7.1942	Rez. pol. btl. 10, 171 i 181
10	Borbe u Poljanskoj Dolini	13./17.7. 1942	Rez. pol. btl. 10, 171
11	Sukob na Selu	10.8.1942	Žandarmerija
12	Razbijanje rukovodeće bande na Krvavecu	13.8.1942	
13	Borba na Krvavecu	19./21.8. 1942	18 pol. puk plan. lovaca
14	Borbe na visoravni Jelovica	8./9.9.42	isti
15	Borba u Uden Borštu	13./14.9. 1942	isti
16	Borba na Krešini Planini (Gubici bandita: 17 mrtvih)	7.11.1942	1 i II bat. 19 pol. puka 3 žand. rez. četa (mot.) Alp.
17	Borbe na Komisija prevoju	4.12.1942	2. četa pol. straž. bat. Wiesbaden,
18	Borbe na Slevcu	24.12.1942	II i III bat. 19. pol. puka 2 žand. rez. četa (mot.) Alp.
19	Borba kod Sv. Ožbalta južno od Škofje Loke	7.1.1943	Protivbanda »Ludvik«
20	Borbe na Velikom Vrhу — Uništenje pohorske bande	8.1.1943	2. četa pol. straž. bat. Wiesbaden, 4. četa pol. straž. bat. Wien, 5. četa pol. straž. bat. Alpenland, I žand. rez. četa (mot.) Alp. i žandarmerija
21	Zauzeće bunkera sev. od Srednje Vasi kod Poljana	14.1.1943	II bat. 19. pol. puka
22	Zauzeće bunkera kod Lovskog brda kod Poljana	18.1.1943	III bat. 19 pol. puka (Protivbanda »Ludvik«)
23	Borbe na Graškoj Gori	19.1.1943	2. četa pol. straž. bat. Wiesbaden
24	Borbe na Kališama	19.1.1943	3 žand. rez. četa (mot.) Alp. i žandarmerija
25	Borba na Spičastom Hribu	25.2.1943	II i III bat. 19. pol. puka

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI« OD 19 MARTA 1943 GOD. O AKCIJI U ZONI POLHOV GRADEC¹

KOMANDA PES. DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI* ODELJENJE NAČELNIKA ŠTABA

— Obaveštajni otsek —

Br. 1295/Obavešt. prot. — **poverljivo**

V.P. 100. 19 mart 1943-XXI

Predmet: Informativni izveštaj br. 77. —

Odnos karta J. 1:100.000 — sekcija Cerknica.—

VIŠOJ KOMANDI ORU2. SNAGA »SLOVENIJA

— DALMACIJA« — Obavešt. odelj. = V.P. 10

KOMANDI XI ARM. KORPUSA — Obaveštajno

odeljenje •= V.P. 46

KOMANDI PEŠ. DIVIZIJE »ISONZO« = V.P. 59

KOMANDI PEŠ. DIVIZIJE »MACERATA« = V.P. 153

KOMANDI XI GRUPACIJE GRANIČNE STRA2E = V.P. 46

KOMANDI GRUPACIJE CR. KOŠ. »XXI APRILE« = V.P. 46

AKTIVNOST GARNIZONA — Na dan 18 marta 1943 — XXI

Sektor Borovnica

— Nastavljajući poznatu akciju,² trupe su dostigle liniju: padina kod Loga (TN-DN), Sv. Jurij (TP-DE) padina Selo — Šujica (TR-DL).

Jedinice formacije zaprečile su liniju Šujica, Dolnice Glinice (UH-DN), nemačka granica.

I današnji pokret bio je jako ometan mnogobrojnim minama rasejanim po zoni i upornim protivdejstvom kom. bandita.

Naši gubici: 2 mrtva i 4 ranjena među našim vojnicima;

1 mrtav i 8 ranjenih među vojnicima M.V.A.C. —

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

² U biltenu Jedanaestog armiskog korpusa za 16 mart 1943 god. navodi se: »Divizija »Cacciatori«: Na dan 16 o.m. posle podne jake partizanske formacije, naoružane mnogim automatskim oružjem, žestoko su napale kasarnu Dobrova (TR — DL Ljubljana). Posle kratke i žive borbe ustanici su se povukli uz gubitke koji nisu provereni. Naši gubici: 1 podoficir Kr. karab. poginuo ...« (Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta, 18 C — 7).

Neprijateljski gubici: kom. bandita ima preko stotinu. Na terenu su ostavili 15 mrtvih, među kojima jednog komandira čete, a zarobljeno je 12, od kojih 2 ranjena.
Pokupljen je razni materijal.

Sektor Stična

- 17-og tek. po podne, trupe garnizona, pojačane podređenim antikomunističkim formacijama, dostigle su dolinu reke Krke, da bi sadejstvovale u akciji jedinica koje operišu u zoni Hočevje (VO-CS) — Ambrus (VS-CO).³
Pregledana je zona i jedinice su se rasporedile duž linije Potok (VQ-CU) — Na Preži — Muljava — Kompolje — kota 318 (VS-CU), gde su prenoćile.
Istog dana je formacija M.V.A.C. iz Temenice zauzela mesto Lučarjev Kal (VU-CU) i tamo obrazovala otpornu tačku.

Sektor Grosuplje

- Jedinice garnizona Studenec — Ig u sadejstvu sa lokalnom antikom. formacijom pregledale su zonu Tomišelj i Vrbljene (UK-CZ), našavši i uništivši 6 drvenih poluukopanih baraka.
Nađena je jedna puška »S. Etienne« sa tromblonom, jedan karabin, jedan projektil od 100 mm, minobacačka bomba cd 81 mm i jedna mina.
- Jedinice formacije su pošle od Cušperka (VM-CS) i dostigle kotu 600 kod Grad šča (VO-CS).
U zoni nije bilo kom. bandita. —
⁴

GENERAL KOMANDANT
— V. Ruggero —

ZA TACNOST PREPISA
MAJOR NAČELNIK ŠTABA
(Giuseppe Dotti)
Dotti

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCATORI DELLE ALPI« OD 20 MARTA 1943 GOD. O AKCIJI U ZONI POLHOV GRADEC¹

**KOMANDA PES. DIVIZIJE »CACCATORI DELLE ALPI
ODELJENJE NACELNIKA ŠTABA**

— Obaveštajni otsek —

Br. 1323/Obavešt. prot. — **Poverljivo**

V.P. 100, 20 mart 1943-XXI

Predmet: Informativni izveštaj br 78. —

Odnos: karta J. 1 : 100.000 — sekcija Cerknica. —

VIŠOJ KOMANDI ORUZ. SNAGA »SLOVENIJA

— DALMACIJA — OBAVEŠT. ODELJ. = V.P. 10

KOMANDI XI ARM. KORPUSA — Obaveštajno

odelj. ⇔ V.P. 46

KOMANDI PEŠ. G.V.B. »ISONZO« = V.P. 59

KOMANDI PEŠ. DIVIZIJE »MACERATA« = V.P. 153

KOMANDI XI GRUPACIJE GRANIČNE STRAŽE = V.P. 46

KOMANDI GRUPACIJE CR. KOŠ. »XXI APRILE« = V.P. 46

AKTIVNOST GARNIZONA — Na dan 19 marta 1943 — XXI

Sektor Borovnica

— Popodne su operišuće trupe, osim I bat. M.V.A.C., dostigle zonu Toško Celo (TR-DN).

Pokret su ometale grupe kom. bandita, koji su pod našom vatrom bežali prema nemačkoj granici.

U blizini kote 570 (TR-DN) nađeno je i zapaljeno šest baraka. Naselje Toško Celo, uobičajeno prebivalište kom. bandita, bilo je zapaljeno, malo preostalih stanovnika (žena i dece) evakuisano u Dobrovu.

Bataljon M.V.A.C. je nastavio čišćenje zone Belo (TN-DN), zarobivši drugih osam kom. bandita sa osam pušaka, a našao je još 51 mrtvog.

U malim sukobima sa kom. banditima imali su jednog ranjenog. Među mrtvim kom. banditima uočen je jedan komandir bataljona i dva komandira četa; ranjen je jedan pol. komesar.

Antikomunistička formacija iz Dobrove je prilikom pretraživanja zone Gabrje (TR-DL) ubila, blizu ulaza u jednu podzemnu pećinu, tri kom. bandita, među kojima jednu ženu. Odredi formacije koji su imali zadatak zaprečavanja našli su ilegalnu štampariju u jednoj nenastanjenoj kući u Stranskoj Vasi (TR-DL). Kuća je zapaljena.

Pokazalo se da je u crkvi Sv. Jurij (TP-DL), koju su kom. banditi zapalili, bilo sahranjeno osam partizana.

Ukupni utvrđeni gubici kom. bandita: 81 mrtav, izbrojan na terenu, i 32 zarobljena, od kojih 5 ranjenih.

Naši ukupni gubici: poginula 2 vojnika i 2 antikomunista — ranjeno 6 vojnika i 11 antikomunista.—

- Prilikom noćne zasede u zoni Podgora (TL-CZ) uhvaćen je, posle kratke borbe, jedan kom. bandit naoružan puškom »Mauser« i pištoljem.

U toku je saslušanje.

Sektor Grosuplje

- Jedinice formacije razmeštene u zoni Gradišće (VO-CS) vršile su prepade manjih razmera.

Sektor Stična

- Jedinice formacije i dalje zadržavaju raspored o kome je javljeno inf. izveštajem br. 77 od 19-og tek.

GENERAL KOMANDANT
— V. Ruggero —

Z A TACNOST PREPISA
MAJOR NAČELNIK ŠTABA V. D.
(Giuseppe Dotti)
Dotti

IZVEŠTAJ KOMANDE JURIŠNE GRUPACIJE CRNIH KOŠULJA »XXI APRILE« OD 20 MARTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O BORBAMA U SUHOJ KRAJINI¹

F o n o g r a m

20 mart 1943-XXI-

OD KOMANDE GRUPACIJE CR. KOS. XXI APRILE

KOMANDI XI ARM. KORPUSA

Bez broja. Na osnovu primljenih naređenja Spec. bat. br. 3 pošao je na dan 19-og od Ambrusa prema koti 523 kod Sv. Katarine da bi zatim produžio prema Gradencu. Kada je stigao jugoistočno od Golog Vrha, savladavši terenske teškoće i neprijateljske napade bio je napadnut od strane većih partizanskih formacija. Napadi su naročito bili pojačani dolaskom znatnih neprijateljskih snaga. Komandir bataljona pokušao je da se izvuče idući za tim da zauzme visoku kotu koja dominira položajima, uspevši sjajno u nameri i izdržavši žestoku borbu koja je trajala do kasno uveče. Na zvonjavu sa Sv. Katarine neprijatelj je sa preko 3000 ljudi stegao obruč i bataljon se našao opkoljen. Sjajnom akcijom bataljon se oslobođio i odlučno poveo oštru borbu sa partizanima. Istrajan neprijateljski pritisak nalagao je napuštanje kota, koje je izvršeno uz velike terenske teškoće. Kasno uveče bataljon divizije »Isonzo« mogao je da dostigne kotu Sv. Katarina, jer su neprijateljske formacije bile angažovane u pokretu u cilju ometanja 3-eg spec. bataljona. Gubici u toku dana 19-og: Naši: 25 mrtvih, među kojima jedan oficir — por. Biscemi, 37 ranjenih, među kojima jedan oficir — por. del Rosso, 3 nestala; jedan oficir, komandir voda Susso Amedeo, za koga se smatralo da je nestao, nađen je mrtav. Kod neprijatelja: 350 mrtvih i mnogo ranjenih. Danas je izvršeno raščišćavanje zone.

GENERAL MONTAGNA

**IZVEŠTAJ KARABINIJERSKE GRUPE LJUBLJANA OD 20
MARTA 1943 GOD. O OTKRIVANJU PARTIZANSKOG
CENTRA ZA VEZU U DOBROVI¹**

**KOMANDA XIV MOBILISANOG BATALJONA KRALJ.
KARABINIJERA
(Grupa Ljubljana)**

Br. 48/3 prot. Poverljivo

Ljubljana, 20 marta 1943-XXI

Predmet: Izvestaj.

VISOKOM KOMESARIJATU PROVINCIE	LJUBLJANA
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA	V.P. 46
KOMANDI DIVIZIJE »CACCIATORI« DELLE ALPI	V.P. 100
KRALJEVSKOJ KVESTURI	LJUBLJANA
KOMANDI KR. KARAB. SUPERSLODE	V.P. 10
VOJNOM RATNOM SUDU — Otsek	LJUBLJANA

Jutros u 6 sati jedno odeljenje ovog bataljona, pod komandom komandom, uputilo se u zaselak Vrhovci kod Dobrove (UH-DL) mapa J. Ljubljana, gde je, prema dugom istraživanju, trebalo da radi jedan partizanski centar za vezu, i pomoću radija. Stvarno, kada je zaposednuta kuća br. 47 i kada se počelo sa ispitivanjem zidova, iz jednog vesto prikrivenog otvora u podu. a koji se iznenadno otvorio, 4 ustanika su bacila ručne bombe kako bi sebi otvorila put za bekstvo. Brzo, staloženo protivdejstvo vojnika, od kojih je jedan ranjen od parčadi bombe na više mesta, prouzrokovalo je smrt jednog od ustanika i ranjavanje druga tri, od kojih su se dva predala, a treći je ubrzo umro.

Ustanici su prepoznati kao Novak Marijan iz Ljubljane, sa nadimkom »Mika«, vrlo aktivan ustanički voda za kojim se odavno traga (poginuo); Štukelj Alojz iz Kožarja, dosada o njemu nema bližih podataka (poginuo) i Vrhovec Jakob (Hribernik) iz jKozarja, intendant ustaničkih bandi za predeo Ljubljana i okolinu, (ranjen i zarobljen), i Černič Franc iz Kostanjevice, o njemu nema bližih podataka (ranjen i zarobljen).

U utvrđenom skloništu, koje je služilo kao centar za vezu, nađeno je:

1 kompletan predajni radio aparat, očevidno oštećen za vreme zarobljavanja i od metaka;
1 prijemni radio aparat;
1 sanduk ručnih bombi;
razno oružje i municija;
znatne količine rukopisa i brošura;
propagandni materijal i razna važna dokumenta.
Proveravanja se nastavljaju.

MAJOR KOMANDANT
Ettore Giovannini s.r.

(M. P.)

BR. 189

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 21 MARTA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O BORBI KOD STAROG LOGA¹

Pisani telegram	Datum	otpreme
	i	
	čas	prijema
		22 III 43
		0.25 č.

OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA

KOMANDI SUPERSLODE — Operativno odeljenje
i na znanje

KOMANDI V I XVIII ARMISKOG KORPUSA

Glavna komanda oruž. snaga »Slovenija-Dalmacija«
Operativno odeljenje
Br. 4638
Stiglo 22 marta 43 — XXI

Br. 02/1517 protokola

IZVEŠTAJ NA DAN 21 MARTA 1943 — XXI

Operativna aktivnost. Divizija »Isonzo«: U Novom Mestu predalо se 5 nenaoružanih ustanika koji pripadaju brigadi »Gubec«.

Noću uoči 20 o.m. osuđećen je pokušaj ustanika da izvrše saboražu na železničkoj pruzi u blizini 37 km (XR-BU Novo Mesto). Zaplenjena je kutija za električno paljenje i eksploziv. Uhapšeno je u Rotouzu (KI-BZ Samobor) 8 sumnjivih lica.

Noću uoči 20 o.m. rasturene su u blizini Smihela (ZI-CQ Novo Mesto) grupe ustanika koje su pokušale da pređu Krku. Zarobljena su 2 partizana, koji će biti streljani, i predala su se druga dva, od kojih jedan naoružan puškom, koji pripadaju brigadi »Tomšić«.

Divizija »Cacciatori«: sinoć, 20 o.m. završena je akcija u zoni Polhov Gradec (TL-DN Bled) i Dobrova (TR-DL Ljubljana), u kojoj su sudelovale jedinice div. »Cacciatori«, XI grupacija Granične straže (Gaf) i formacije M.V.A.C. U toku dana 20 o.m. pretrpeli smo sledeće gubitke: 1 borac A.C. ranjen; neprijatelj je imao 12 mrtvih i 12 zarobljenih koji će biti streljani.

Formacija M.V.A.C. rasterala je u zoni Zaplaz (ZN-DE Novo Mesto) ustaničku patrolu ubivši jedno lice i zarobila je u zoni Catež (ZN-DE) jednog partizana i jednu ženu koji su pripadali pomenutoj patroli. Posle saslušanja ovi su streljani.

Divizija »Macerata«: Predala su se posadi u Koprivniku (ZR-BU Novo Mesto) 3 partizana, od kojih jedan naoružan puškom.

Grupacija »XXI Aprile«: Operacije u zoni Ambrus (DS-CO Cerknica), vođene protiv vrlo jakih partizanskih formacija, koje su noću uoči 16 o.m. istovremeno napale više posada M.V.A.C. (izveštaj od 16. o.m.), završene su sinoć.

Da dan 19 o.m. specijalni bataljon cr. košulja izdržao je dug, vrlo težak okršaj u zoni Sv. Katarina (ZI-CO Novo Mesto), u kojem je imao 25 mrtvih, među kojima komandira čete (poručnik) Biserni Antonio, 3-eg specijalnog bataljona grupacije »XXI Aprile«, i Rosso Amedeo, 2-e legije cr. koš. 37 ranjenih i 3 nestala.

U samom ovom okršaju neprijatelj je ostavio na terenu 350 mrtvih. Na dan 20 o.m. jedinica 85-og bat. cr. košulja za zaštitu autokolone za snabdevanje, krenuvši iz Kočevlja, uništila je u blizini Starog Loga (ZI-CF Novo Mesto) kolonu kola sa životnim namirnicama, ubivši 41 ustanika. Bataljon »Macerata« izdržao je noću uoči 20 o.m. napade ustanika, koji su pokušavali da pobegnu prema jugu.

Na dan 20 o.m. sukobio se kod Starog Loga sa jakim partizanskim formacijama koje su se povlačile prema jugu. Ustanici su pretrpeli gubitke koji nisu provereni. Zaplenjen je jedan puškomitraljez, 4 puške i razni materijal. Naši gubici: 5 mrtvih, 10 ranjenih, 11 nestalih.

U toku cele akcije, koja se neprekidno vodila dan i noć neu-mornom energijom i visokim borbenim duhom, naše su trupe zadale neprijatelju vrlo teške gubitke prouzrokovane jakom koncentracijom artiljeriske vatre i akcijom avijacije nad usta-ničkim formacijama koje su u masama dejstvovale.

Aktivnost avijacije: Izviđanja i bombardovan'a u zoni Stari Log (ZL-GF Novo Mesto) i Podstenice (LR-CF) protiv usta-nika u povlačenju. Naši ukupni dnevni gubici: 2 mrtva oficira, 28 vojnika i 1 borac A.C.; 1 oficir i 46 vojnika ranjeno; 11 vojnika nestalo.

Neprijateljski gubici: 406 mrtvih, 22 zarobljena, predalo se 10 lica. Ukupan broj gubitaka u poslednjoj sedmici operacija u akciji »Cacciatori« uz sadejstvo trupa XI grupacije Gran. straže (Gaf) i formacija M.V.A.C. u zoni Polhov Gradec — Dobrova: 2 vojnika i 2 borca mrtva, 6 vojnika i 11 boraca A.C. ranjeno. Ukupni gubici ustanika: 81 mrtav prebrojan na terenu i 32 zarobljena, koji će biti streljani. U akciji grup. »XXI Aprile«, uz sadejstvo trupa div. «Cacciatori», »Isonzo«, »Macerata« u zoni Ambrus naši ukupni gubici: 2 mrtva ofi-cira, 40 vojnika i 6 boraca A.C.; 6 oficira, 91 vojnik i 48 boraca A.C. ranjeno; 14 nestalo. Ukupni gubici ustanika: 690 mrtvih, prebrojanih na terenu. 2 zarobljena. Predalo se raznim posa-dama 19 ustanika, koji su pripadali formacijama tučenim u zoni.

GENERAL GAMBARA

- 8 kopija:
- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Operativ, odeljenju
- 1 Inform, odeljenju
- 1 Koman. Kr. karab.
- 1 Odeljenju za telekomunikacije

IZVEŠTAJ KOMANDE JURIŠNE GRUPACIJE CRNIH KOŠULJA »XXI APRILE« OD 22 MARTA 1943 GOD. O TOKU I REZULTATIMA BORBI U SUHOJ KRAJINI¹

**KOMANDA JURISNE GRUPACIJE CR. KOS.
»XXI Aprile«**

Otsek I — Operativno

V.P. 46, 22 marta 1943—XXI

Predmet: Referat o borbama od 16 do 20 marta 1943.—
(karta 1:50.000).—

Br. 1985/op/2 prot.

KOMANDI XI ARM. KORPUSA

Vojna pošta 46

**KOMANDA XI ARM. KORPUSA
STAB
OPERATIVNO ODELJ.**

Datum prijema: 22-111-43
Dr. 1516 R —2

Neprijateljska ofanziva započeta 16-og tek., pošto je zau stavljena i skršena, završila se uveče 20-og potpunim porazom napadača.—

- 1) *16 mart.* Ujutru 16-og stigle su mi sledeće vesti: garnizoni Hoćevje (UV-CS) — Korinj (VI-CQ) i Ambrus (VL-CP) napadnuti su i opkoljeni od strane znatnih ustaničkih snaga. Neprijateljske grupe koje su dospele do 11 km žel. pruge Ljubljana — Kočevje napale su jednu našu patrolu i garnizon za zaštitu pruge pokušavši da miniraju prugu. U tom sukobu ubijen je jedan oficir, a ranjena 3 vojnika. Zatim je jedna četa I bat. cr. koš., pošavši iz Zagradeca (VN-CR) da bi odnела municiju i pružila pomoć garnizonu Ambrus, bila opkoljena u mestu Sv. Peter (VM-CQ) od strane nadmoćnijih snaga i posle žestoke borbe jedva je uspela da otvori sebi put.

Odmah sam naredio brzu intervenciju jednog oklopnog voza prema žel. stražarnici na 11 km. napadnutoj sa kote 529 i 511, na Planini (US-CS) i sa kota Starog Grada (UQ-CS) i naredio sam zameniku komandanta grupacije da ode na lice mesta da bi preuzeo mere prema zahtevima situacije.

Ustanici na padinama Planine i Starog Grada bili su raspršeni učestalom vatrom oklopnog voza. Situacija duž pruge bila je normalizovana.

Odmah sam uputio kamionima iz Ribnice za Videm — Dobrepolje (UQ-CQ) Spec. bat. cr. koš. br. 3, pojačan raspoloživim ljudstvom Glavnog štaba: ukupno 250 ljudi.

Da bih bolje upravljao operacijama premestio sam se sa taktičkom komandom u Videm — Dcbrepolje.

Komandantu Spec. bataljona cr. koš. br. 3 naredio sam da odlučno napadne na Hočevje, sa ciljem da oslobodi taj garnizon, nastupajući preko dominantnih kota severno od puta Videm (UQ-CO) — Zdenska Vas (UR-CR) — Hočevje.

Istovremeno sam naredio komandantu I bat. cr. koš., raspoređenom u Krškoj Vasi (VR-CT), da sadejstvuje u akciji sa svim raspoloživim snagama (oko 150 ljudi) i da udari na Hočevje, uzimajući kao pravac napada kote severno od puta Krška Vas — Hočevje.

Garnizon Hočevje odvažno se branio.

Uverivši se da je broj napadača znatan, a nemajući drugih snaga na raspoloženju, tražio sam pojačanje od Komande XI arm. korpusa, koja mi je ustupila jedan Spec. bataljon divizije »Cacciatori delle Alpi«, koji je stigao na lice mesta noću uoči 17-og.

U međuvremenu sam naredio premeštanje jednog voda od 100/17 mm od Velikih Lašča (UN-CQ) u Videm.

Dve jedinice upućene na Hočevje, krenuvši iz polaznih baza u 11 časova, odmah nailaze na velike teškoće: kom. banditi su bili zauzeli sve dominantne položaje i zatvorili sve prilaze Hočevju, koncentrišući snažnu vatru iz brojnog automatskog oružja. Posle žestoke borbe, uz dejstvo minobacača od 81 mm i intervenciju artiljerije iz Videma i iz Krškog. Spec. bat. cr. koš. br. 3 i I bat. cr. koš. savladali su otpor neprijatelja stigavši u Hočevje u 20 časova i zauzevši naselje u plamenu. U međuvremenu ostali napadnuti garnizoni pružaju sjajan otpor nanoseći neprijatelju ogromne gubitke.

2) 17 mart — U toku noći neprijateljske snage, pojačane do laskom drugih formacija, snažnije napadaju Hočevje, u kome je rasporeden Spec. bat. br. 3 i I bat. cr. koš. — Cr. koš. i oficiri pružili su mnogo primera hrabrosti.

Neprijatelj koji je dospeo na nekoliko metara rastojanja do naših položaja pretrpeo je krvave gubitke.

Rano ujutru naredio sam zauzimanje kote 673 kod Sentrumara (VH-CR), kote 514 kod V. Dele (VH-CS), kote 500 istočno od Hočevja i kote 500 zapadno od Hočevja. Po-

sle uspešne artiljeriske pripreme, ci'jevi su dostignuti i savladan je otpor neprijatelja.

Dva vojnika antikomunista koji su pobegli iz Korinja referisali su mi da taj garnizon, mada pruža sjajan otpor, ne raspolaže sa dovoljno municije. Naredio sam da u 8 časova Spec. bat. divizije »Cacciatori delle Alpi«, koncentrišan u Videmu, nastupa odlučno na Korinj da bi oslobođio taj garnizon, a zatim nastavio za Ambrus. Pravac marša: brdska staza Zagorica (UR-CQ) — Korinj — Ambrus.

U 11 časova uputio sam drugu jedinicu da stupi u vezu sa odredima raspoređenim u Hočevju. Uverio sam se da je u tom mestu situacija normalizovana, pošto su naše jedinice zauzele sve kote i potukle neprijatelja koji se u neredu povlačio prema jugu. Naredio sam da se odmah upute kamioni u Hočevje radi preuzimanja Spec. bat. cr. koš. br. 3, koji je zatim kamionima prebačen u Struge (VH-CM), poverivši mu zadatak da udari na Ambrus, nastupajući duž brdskog puta Struge — Lipa (VI-CN) — Gozdar (VK-CO) — Kamen Vrh (VK-CO) — Reber (VK-CO) — Ambrus.

I-om bataljonom cr. koš. naredio sam da dostigne Zagradec za najkraće vreme, a zatim da nastupa za Ambrus pravcem Zagradec — Ratnica (VM-CQ) — Sv. Peter — Ambrus.

U međuvremenu stigla mi je vest da je bataljon divizije »Cacciatori« u 1 i časova stigao u Korinj i deblokirao taj garnizon nanevši teške gubitke kom. banditima.

Uveče je isti garnizon, skršivši neprijateljski otpor dostigao Ambrus.

Kolona Spec. bat. cr. koš. br. 3, nastupajući ka jugu, zametnula je žestoku borbu sa kom. banditima u zoni Debeli Hrib (VL-CN) i Kamen Vrh. U pomenutom mestu bataljon se zadržao u toku čitave noći. Kasno uveče kolona I bat. cr. koš. bila je napadnuta od strane nadmoćnijih ustaničkih snaga u Sv. Peter, a u M. Vrh (VN-CQ) bila je opkoljena. Borba je trajala više časova i najzad je odred uspeo da potuče kom. bandite i kasnije da se oslobođi, suprotstavljajući se upornoj akciji neprijatelja te da dostigne Zagradec.

Komandant bataljona, teško ranjen u početku akcije, držao se kao pravi heroj ne propustivši da do kraja vrši efikasno svoju dužnost komandanta.

Neki zarobljenici izveštavaju da snage neprijatelja predstavljaju četiri brigade: »Tone Tomšič« — »Matija Gubec« — »Ivan Cankar« i »Ljubo Sercer« sa ukupnom

snagom od preko 3000 ljudi osim dve hrvatske brigade sa ukupno 1200 ljudi, koje dolaze iz zone Kočevski Rog, naooružane sa mnogo automatskog oružja i minobacača.

Njihov cilj: napasti, poremetiti i osvojiti naše najvažnije garnizone, povećati svoje snage prinudnim regrutovanjem civila, čvrsto osvojiti prostrane zone Slovenije, a zatim proglašiti njihovu nezavisnost.

- 3) 18 mart — garnizon Ambrus (gde se nalazi bataljon divizije »Cacciatori«) ujutro je bio snažno napadnut od strane velikih formacija ustanika koji su opkolili selo. Naredio sam Spec. bat. cr. koš. br. 3 da odmah pode ka Ambrusu. Međutim, u Reberi i Pri Izaku (VL-CP) došlo je do žestoke borbe.

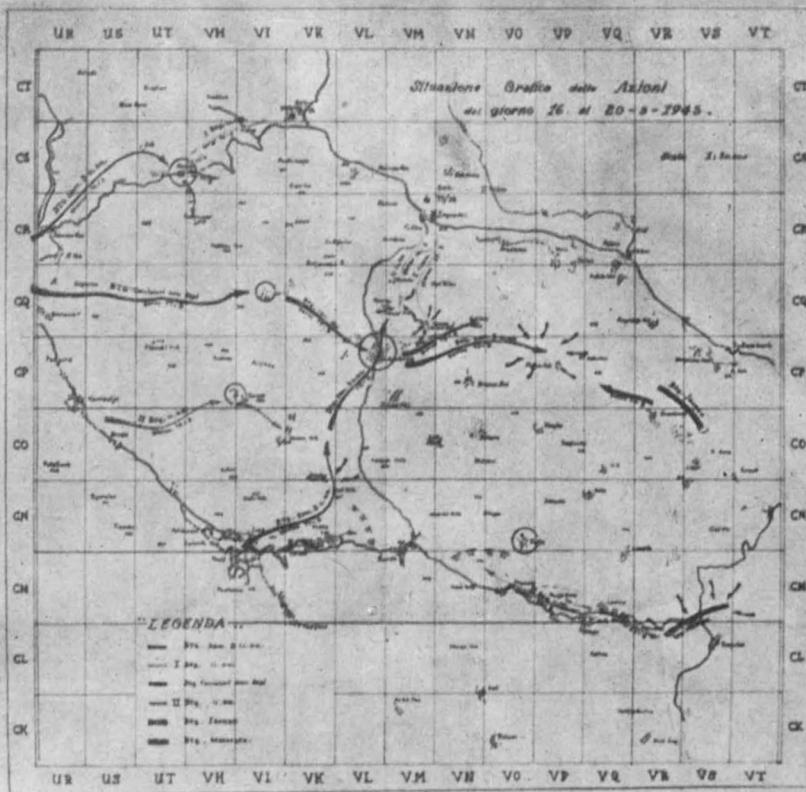
Kom. banditi su bili ponovo potučeni i raspršeni. Spec. bataljon ušao je u Ambrus i produžio za Kamni Vrh (VM-CQ) i Sv. Peter. U toku čitavog dana naše jedinice su razbijale velike neprijateljske formacije koje su više puta pokušavale da napadnu Ambrus. Poručnik Russo, nastupajući hrabro po brisanom prostoru, pod neprijateljskom vatrom, pri pokušaju da odnese operativna naredenja komandantu kolone, pao je smrtno ranjen zajedno sa nekoliko legionara.

Garnizoni Hinje (VQ-CL) — Zvirče (VM-CM) — Tišovec (VI-CP) — Tržič (VH-CM), napadnuti od strane kom. bandita, odbili su ih i zauzeli kote iznad puteva Zvirče — H'nce. Zvirče — Ambrus.

Garnizon Ambrus i jedinice u zoni bili su snabdeveni hranom i municijom putem kolone oklopnih automobila koju su neprijateljske snage ometale u pokretu. Bili su otklonjeni brojni prekidi puteva koje su prouzrokovali ustanici.

- 4) 19 mart — Pošto su protivničke formacije pokušale da se ponovo koncentrišu u zoni istočno od Ambrusa, na osnovu uputstava koja je izdala Komanda Arm. korpusa, naredio sam da Spec. bataljon divizije »Cacciatori« i Spec. bat. cr. koš. br. 3, zauzmu u toku prepodneva Goli Vrh (VN-CQ) i Sv. Katarinu (VQ-CP), dok sam jedinicama koje drže Tišovec — Kamen Vrh — Debeli Hrib — kotu 562 Hribka (VK-CN) — Vršiček (VN-CM), naredio da pojačaju nadzor i patroliranje u zoni. U cilju podrške akcije naredio sam da se jedan vod 75/18 mm premesti iz Krška Vas u Zagradec.

Spec. bataljon divizije »Cacciatori« dostigao je ciljeve ne naišavši ni na kakav otpor.

Fotokopija skice uz dok. br. 190

Spec. bat. cr. koš. br. 3, pošto ie stigao jugoistočno od b. Goli Vrh, savladajući terenske teškoće, oko 11,30 časova bio je napadnut od strane velikih partizanskih formacija. Napadi su postali žešći usled dolaska znatnih neprijateljskih snaga. Bataljon, boreći se uporno i smelo, naterao je u bekstvo i uništio neprijateljske formacije, dostigavši bezimenu kotu zapadno od Sv. Katarine. Borba se smanjila u intenzitetu, ali u 16 časova neprijatelj, koncentrišući se na zvuk zvona, u sve većem broju i smelo napada bataljon. Zatražio sam odmah intervenciju avijacije koja je efikasno bombardovala i mitraljirala ustaničke formacije. Legionari su pružili primere prave hrabrosti.

U smeloj akciji slavno su poginuli poručnik Biserni i nekoliko legionara.

Predveče je bataljon bio već potpuno opkoljen, ali je uspeo da otvari sebi prolaz napadajući hladnim oružjem. Zatim se koncentrisao u Zagradecu. Kom. banditima su natići krvavi gubici.

Jedinice garnizona Hinje uz podršku jednog voda oklopnih automobila otišle su popodne prema Ratju (VO-CN) i drugim okolnim mestima, raspršivši partizanske formacije koje je avijacija efikasno bombardovala i mitraljirala u blizini Lopate.

- 5) 20 mart — Noću uoči 20-og snažno je bio napadnut bataljon divizije »Macerata« raspoređen na Svinjskom Vrhu (kota 511), Lukaš Vrhu (VS-CM). Bataljon je pružao otpor nanoseći protivniku teške gubitke. Na moje naređenje jedinice garnizona Hinje, uz podršku oklopnog automobila, isturile su se prema zoni mitraljirajući i raspršivši grupe kom. bandita.

U toku dana jedinice zone Ambrus izvršile su raščićavanje mesta Brezov Dol (VM-CP) — Bakerc (VM-CO) — Visejec (VP-CO) — Višnje (VM-CO), raspršivši male partizanske jedinice koje su se razbežale prema jugu.

Ukupni gubici pretrpljeni u toku čitavog operativnog ciklusa

JEDINICE	Poginuli		Ranjeni		Nestali	
	ofic.	vojnici	otlc.	vojnika	ofic.	vojnika
Jedinice grupacije						
.XXI. Aprile-	2	46	6	43	—	2
Jedinice kr. vojske	1	4	1	13	—	—
kr. karab.	—	1	—	—	—	—
policije	—	1	—	—	—	—
M. V. A. C.	—	8	—	48	—	3
Ukupno	3	60	7	104	—	5
Naoružani civili	—	20	—	—	—	—

Gubici naneti neprijatelju: 638 mrtvih provereno, osim vrlo mnogo ranjenih čiji broj nije utvrđen; zaplenjeno je mnogo ratnog materijala.

Iznad svake pohvale, oficiri, legionari i vojnici tak-mičili su se u hrabrosti i smelosti, zalažući se neštedimice protiv neprijatelja često nadmoćnijeg u odnosu 1:10. Na precizne, učestale neprijateljske pozive na predaju kao i na pogrdne reči i uvrede svi su reagovali neukroćenom hrabrošću, oholim ponosom, odgovarajući vatrom iz svog oružja i poletnim jurišima sa hladnim oružjem.

Moja taktička komanda je koordinirala akciju ū svim pojedinostima i pratila je njen razvoj odlazeći stalno i dobrovoljno na bojište, brinući se i rešavajući potrebe koje je nametala vrlo oštra borba.

Grupacija »XXI Aprile« raspolagala je sledećim sredstvima:

- 2 oklopna voza
- 2 žel. oklopna automobila
- 10 motornih vozila

a od 18-og marta sa 4 oklopna automobila.

Za veze su upotrebljene stanice R. 2-3 garnizona Videm, Ambrus, Krška Vas. Zagradec i jedna stanica R. 2-3 koju je dodelila Komanda Arm. korpusa.

Veze su savršeno održavane zahvaljujući neumornoj aktivnosti radiotelegrafista koji nisu znali za odmor.

Kao što sam izložio, u toku razvoja operacije pokazala se potreba da se grupaciji dodele sredstva i osoblje za vezu, nezavisno od onoga koje je dodeljeno garnizonima.

Sem toga, ispoljila se hitna potreba da se grupaciji dodeli dovoljan broj auto-sredstava i naoružanih kao i ne-naoružanih motornih sredstava, radi brzog premeštanja jedinica i radi snabdevanja istih u toku operativnog ciklusa.

GENERAL. PPUK. KOMANDANT
— Renzo Montagna —
Renzo Montagna

IZVEŠTAJ 2ANDARMERISKOG SREZA RADOVLJICA OD 22 MARTA 1943 GOD. O SITUACIJI NA PODRUČJU SREZA¹

Zandarmeriski rez Radovljica
Gorenjska

Radovljica, 22 mart 1943

Izveštaj o situaciji

Za vreme od 24. 2. — 23. 3. 1943

- 1) *Opšte stanje:* P!rema primljenim izveštajima od žandarmeriskih stanica, kod čitavog stanovništva vlada najveća rezervisanost prema nemačkim snagama koje su određene za akcije. Uzrok tome je sadašnja ratna situacija, širenje glasina došaptavanjem i banditska delatnost.

Banda na Pokljuki u minulom mesecu bila je naročito aktivna. Tako isto se i banda na Stolu, iako vrlo slaba, često pojavljivala i vršila teror. Kao što se iz poslednjih akcija može videti, banditi sad napadaju takođe i nemač. operativne snage i njihovi napadi su se izgleda usmerili na političke rukovodioce partije i njihove formacije. Tako su banditi 29. 3. 43" u Gorju izvršili prepad na automobil. Očekuje se da će se napadi na automobile u narsdnom periodu pojačati, pošto su ovakvi napadi bandita dosad uvek bili uspešni. — Područje Gorje je naročito podesan objekat za banditske prepade i pljačke, pošto je na njemu neprijatelj, terenska organizacija vrlo dobro izgrađena, a što se potvrdilo izjavama bandita i drugih uhvaćenih lica. Usled stalnih banditskih prepada u Gorju tamošnji folksdjočerski doseljenici, koji su se naselili raštrkano na celom području opštine Gorje, veoma su uplašeni i jedva se mogu privoleti da ostanu i dalje kao doseljenici na svojim mestima.

Na područjima stanice Tržič, Sv. Ana pod Ljubeljem, Kranjska Gora i Dovje banditi se nisu pojavljivali.

Usled pojačane banditske delatnosti stanovništvo se opet uplašilo od prinudnog iseljavanja i od preuzimanja oštrijih mera.—

U Kranj. Gori je raširena glasina da će se ponovo uspostaviti policiska granica prema starom Rajhu, da bi se na

taj način prekinuo svaki saobraćaj stanovništva Gorenjske sa onim u starom Rajhu. Takođe se govori o tome, kako će se opet uvesti pooštene mere i kako će se rasturati koruški »Volksbund«, čime će se stanovništvu oduzeti nemačko opozivno državljanstvo i ukinuti važenje ranijeg zakona o tome. Isto tako se čuje da će se stanovništvu Gorenjske osetno smanjiti sledovanje hrane. Sem toga šire se i glasine o nekom opštem ustanku bandita i nacionalnih slojeva slovenačkog stanovništva. Dalje se među stanovništvo ubacuju neprestano i vesti o tome, kako se brutalno i nečovečno postupa sa ljudima iz Gorenjske koji su pozvani u vojsku i na »radnu službu Rajha«.—

Stanovništvo u Dovju je veoma potišteno otkada je objavljena konfiskacija imovine onih ljudi koji su ili streljani u Begunju, ili su pomrli u raznim koncentracionim logorima — kao posledica njihovog učešća u napadu na žandarm. stanicu na dan 16. 12. 1941. Stanovnici se plaše da će i oni takođe biti iseljeni i kod većine lica koja su dosad bila marljiva zapaža se gubitak volje za rad. Međutim stanovništvo je vrlo ozlojedeno zbog toga što imovina glavnog bandita (komunističkog vode) Antona Šifrerja — rođen 21. 10. 1900, bio nastanjen u Dovju br. 90 — koji je takođe umro u koncentracionom logoru — nije konfiskovana, iako je isti posedovao veću kuću za stovanje i bio glavni krivac za prepad na žandarmerisku stanicu ...

- 2.) *Snage:* Vidi izveštaj o brojnom stanju od 20. 3. 1943.
- 3.) *Komanda mesta.*
- 5.) *Izveštaj o delatnosti:*
Zandarmeriska stanica je u minulom mesecu izvršila: 594 obična patroliranja, 62 patroliranja po drumovima, 92 noćna patroliranja, dala je 557 stražara za straž, mesta, legitimisala 85 lica; izvršila 43 pretresa u kućama i nad licima, izvršila 14 hapšenja, 30 istraga i podnela 30 prijava o banditskoj delatnosti.—
- 8.) *Zandarmeriske stanice kao i ogranci istih nemaju dovoljno automatskih oruđa.*

- 11.) *Gubici, nesrečni slučajevi, oboljenja:*
3 ranjena, 8 obolelih.

**Komandantu
okružne žandarmerije
na Bledu**

**Komandant sreske žandarmerije
Daseböck
žandarm. poručnik**

IZVEŠTAJ KOMANDE JURIŠNE GRUPACIJE CRNIH KOŠULJA »XXI APRILE« OD 23 MARTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O BORBAMA U RIBNIŠKOJ DOLINI¹

Fonogi'am

23 mart 1943-XXI

**OD KOMANDE GRUPACIJE CR. KOS. »XXI APRILE
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

2003/op/5

Izveštaj za 22 mart

Jedna formacija od oko 250 kom. bandita, nastupajući od juga prema severu duž istočnih padina Velike Gore, u ranim jutarnjim časovima 22-og zauzela je Kot, a u Ravnom Dolu ukrala je 3 krave i 2 konja.

Formacija M.V.A.C. u zasedi prinudila je kom. bandite da prihvate borbu. Na položaj je upućen spec. bat. br. 3 i pojačanje iz garnizona Sodražica i Zlebič. Posle borbe koja je trajala do 17 časova, uz podršku artiljerije iz Ribnice, kom. banditi su naterani u bekstvo prema Malom Logu, prolazeći južno od Petrinaca.

Naši gubici: M.V.A.C. = 3 mrtva, 1 ranjen.

Gubici naneti neprijatelju: 16 mrtvih i mnogo ranjenih.

Jedinice II legije i spec. bataljona div. »Cacciatori« nastavile su raščišćavanje zone sopstvene nadležnosti.

PO NAREĐENJU PUKOVNIK SILIATO

**IZVEŠTAJ KOMANDE JURIŠNE GRUPACIJE CRNIH KO-
ŠULJA »XXI APRILE« OD 24 MARTA 1943 GOD. KOMANDI
JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O BORBAMA U
RIBNIŠKOJ DOLINI¹**

Fonogram

**OD KOMANDE GRUPACIJE XXI APRILE   24 mart 1943-XXI
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

2050/op/5

Izveštaj za 23 mart

Nastavljujući akciju započetu na dan 22-og spec, bataljon br. 3 i jedinice M.V.A.C. prinudile su na borbu jake ustaničke formacije u prolazu pored Ravnog Dola (VH-CK). Koncentracije artiljeriske vatre na neprijateljske kolone nanele su neprijatelju gubitke. Mi nismo imali gubitaka.

Jedinice garnizona Sodražica prilikom raščišćavanja zone Globel (US-CK) raspršile su neprijateljske patrole. Jedan ustanik se predao. Jedinice IV bataljona raščistile su zonu u njihovoj nadležnosti raspršivši neprijateljske patrole. I bat. 51-og peš. puka raščistio je zonu Kamni Vrh (VS-CQ), Primča Vas (VS-CO), Pri Izaku (VS-CO), Brezov Dol (VU-CO), Visejec (ZI-CO), Bakerc (VU-CO), Višnje (VU-CO). ne naišavši na neprijatelja.

Prilikom raščišćavanja zone Tisovec jedinice II legije imale su sukob sa kom. banditima kojom prilikom su ubile jednog partizana i zaplenile 1 pušku, 3 ručne bombe i municiju.—

Garnizonu Ribnica predao se jedan naoružani kom. bandit.

U toku prvih časova noći garnizon Dolenja Vas (UH-CF) bio je napadnut od strane znatnih formacija kom. bandita koji su postavili velike zapreke na putevima koji vode u garnizon. Pošto je na lice mesta bila upućena jedna četa iz Ribnice, pojačana jednim vodom oklopnih automobila, i pošto je artiljeriska paljba bila usretsređena na formacije kom. bandita, prepreke su bile otklonjene, te su okloplni automobili za kratko vreme dostigli napadnuti garnizon.

Zahvaljujući energičnoj intervenciji do 0.30 časova situacija je bila normalizovana.

Neprijatelju koji je nateran u bekstvo naneti su neutvrđeni gubici. Naši gubici: 1 M.V.A.C. mrtav; 1 M.V.A.C. ranjen i 1 Kr. Čarab. ranjen — preneti su u bolnicu u Ribnicu.
Prema primljenim obaveštenjima proizlazi da su u zoni između Rakitnice i Dane raspoređene četiri udarne brigade: Cankar — Gubec — Tomšić — Šercer, koje navodno nameravaju da napadnu garnizone u zoni i da se snabdeju hranom i materijalom.

PUKOVNIK SILIATO

BR. 194

OPERATIVNA ZAPOVEST KOMANDE JURIŠNE GRUPACIJE CRNIH KOŠULJA »XXI APRILE« OD 24 MARTA 1943 GOD. ZA OPKOLJAVANJE I UNIŠTENJE PARTIZANSKIH SNAGA NA VELIKOJ GORI¹

(

Poverljivo

u akta

KOMANDA JURISNE GRUPACIJE CR. KOS. »XXI APRILE

I odeljenje — Operativno V.P. 46. 24 mart 1943/XXI

Br. 2071/op. /1 prot.

OPERATIVNA ZAPOVEST

Predmet: Akcija u zoni Dane (karta 1:50.000)
naslovi izostavljeni

I — Neprijateljske formacije procenjene na oko 4 brigade (2.000 ljudi) raspoređene su u zoni Dane — Zadolje i Rakitnica. Naoružani su automatskim oružjem i minobacačima od 45 i 81 mm.

Izgleda nameravaju da opljačkaju naselja u zoni, da napadnu neki manji garnizon i produže preko Lenčeka i Jelenovog Zleba.

II — Grupacija cr. koš. »XXI Aprile« ima zadatak da vodi operacije sa ciljem da opcoli neprijateljske formacije i da ih uništi.

III — Raspoložive snage:

- I bat. 51-og peš. puka
- 71 bat. cr. koš.
- Spec. bat. br. 3
- jedan bataljon grupacije granične straže
- jedan bat. divizije »Macerata«
- jedna baterija od 75/18 mm
- jedan oklopni voz
- jedna oklopna motorna kola
- jedan vod oklopnih kola
- formacija M.V.A.C.

IV — Cilj:

- voditi akciju iznenađenja i sa najvećim intenzitetom;
- dejstvovati sa više kolona;
- zatvoriti prolaze Lenček i Jelenov Zleb.

V — Naredujem:

1) Kolona 1/51-og peš.

pravac marša: duž staze Blata — Zadolje — Podgora.

Polazna baza: kota 508 severoistočno od Blata.
Zadatak: zahvatiti ustaničke formacije zauzimajući kote iznad pravca marša i padine Prigoriški Plaz.

Početak akcije: u 6 časova od polazne baze.

2) Kolona 71-og bat. cr. koš.

pravac marša: Ribnica — Sajevec — kota 558 — Dane, duž staze Dane — Podgora do kote 489.

Polazna baza: Sajevec.

Zadatak: zahvatiti ustaničke formacije.

Početak akcije: u 6 časova od Sajeveca.

3) Kolona grupacije gran. straže

Pravac marša: Hrib — Kamni Grič — Veliki Vrh — Lenček.

Polazna baza: Hrib.

Zadatak: zatvoriti zonu Lenček i zahvatiti ustaničke formacije.

Početak akcije: u 6 časova od Hriba.

4) Kolona divizije »Macerata«

Pravac marša Grčarice — Glažuta — Jelenov Zleb — Mala Bela Stena.

Polazna baza: Grčarice.

Zadatak: zatvoriti zonu Jelenov Žleb i zahvati ustaničke formacije.

Početak akcije: u 6 časova od Grčarica.

5) Spec. bat. br. 3

Zatvoriti zonu Nova Štifta — Ravni Dol — Kot.

6) Rezerva

Sve preostale trupe i sredstva pod mojom komandom u Ribnici i u garnizonima Petrinci i Sodražica.

7) Artiljerija

Baterija 75/18 sadejstvovaće iz Ribnice.

Jednu patrolu za izviđanje i vezu sa RF 2 ustupiće specijalnom bat. »Cacciatori«, a jednu 71-om bat. (onu koja je oduzeta bat. smelih).

VI — Veze

- Između Komande Grupacije i Komande Arm. korpusa putem RF 3 C i telefona;
- Između Komande Grupacije i bat. granične straže i bat. »Macerata« putem R 2/3 — talasna dužina 1900 — indeksi za vezu BAF sa graničnom stražom, a XAV sa »Macerata« — HZF između granične straže i »Macerata«. Veza počinje u 6.30 časova.
- Između bat. »Cacciatori« i Komande Grupacije putem RF 2 kod patrole za izviđanje i vezu. — Indeks vsze i talasnu dužinu odrediće Komanda art. diviziona.
- Između 71-og bat. i Komande Grupacije putem RF 2 kod patrole za izviđanje i vezu. Indeks veze i talasnu dužinu odrediće Komanda art. diviziona.
- Između spec. bataljona br. 3 i Komande Grupacije putem RF 2, koji će dati Komanda Arm. korpusa.
- Druge dve stanice RF 2 koje će dati Arm. korpus funkcionišaće od šefa mreže do Komande Grupacije.
Neka Komanda art. diviziona saopšti talasnu dužinu i indekse.

VII — Vazdušno sadejstvo:

Istaći platna za prolaz aviona.

Na snazi je kodeks za vazdušno sadejstvo i izdata naredenja za osmatranje dostignutih položaja.

VIII — Komandno mesto:

U početku će biti sa taktičkom komandom u Ribnici.

IX — Sanitarna služba:

Svaka kolona će evakuisati ranjenike u Ribnicu.
U Dolenjoj Vasi nalaziće se jedna auto-ambulanta.

X — Služba snabdevanja namirnicama:

Neka vojska bude snabdevena suvom hranom za dva dana.

XI — Artiljeriska služba

Individualna dozacija i naknadna dopuna.
Trebovanje municije podneti Komandi Grupacije.

Potvrđuti

Zamenik komandanta Grupacije
— Pukovnik Siliato Leonardo S. s.r.

(M. P.)

BR. 195

IZVEŠTAJ KOMANDE JURIŠNE GRUPACIJE CRNIH KOŠULJA »XXI APRILE« OD 25 MARTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O BORBAMA U RIBNIŠKOJ DOLINI¹

Fonogram

V.P. 46, 25-III-43-XXI

OD KOMANDE GRUPACIJE »XXI APRILE«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 2073/op/5. Dnevne novosti:² jedinice spec. bat. br. 3 prilikom zasede u zoni Kot (VK-CK), Nova Šifta (VH-CK), Jurjevica (VK-CK) sukobile su se sa kom. banditima, nanevši im sigurne gubitke. Oklopni automobil i jedinice 71-og bat. cr.

koš. otklonili su prepreke koje su partizani postavili na putu Dolenja Vas — Kočevje do Ložine (VS-CD) i na putu Grčarice do Jelendola (VO-CD). Bile su mitraljirane patrole kom. bandita, kojom prilikom je nekoliko njih ranjeno. Avijacija je uspešno bombardovala koncentracije kom. bandita u zoni Dane (VK-GK), Zadolje (VM-CE), Rakitnica (VO-CD), pogodivši kuhinju i komande. Za vreme bombardovanja iz vazduha garnizonu Ribnica prijavio se jedan italijanski vojnik — zarobljenik kom. bandita. Uspešna artiljeriska akcija na padinama Travne Gore i Velike Gore (VH-CK) protiv brojnih koncentracija kom. bandita u prolazu kroz zonu.

Artiljerija iz Velikih Lašča i Grosuplja vršila je efikasno vatreno dejstvo protiv neprijateljskih jedinica u zoni Malikovec (VH-CS). Jedinice garnizona Sodražica imale su sukob sa kom. banditima u zoni Globel (US-CK), Podklanec (UQ-CM), Zigmarice (US-CM). Pomenutim jedinicama predao se jedan kom. bandit. Prilikom raščišćavanja jedinice IV bataljona sukobile su se sa patrolom kom. bandita u Jazbinama (UM-CN) (50.000); ubijena su 3 kom. bandita, a zarobljena 2 ranjenika sa oružjem i municijom. Popodne je na naselje Ribnica izvršena akcija iz minobacača od 81 mm. Našim brzim protivdejstvima učutkana je paljba. U toku večeri kom. banditi su otvorili paljbu na garnizon Velika Slevica (US-CO) i na bunker na koti 917 kod Petrinaca (UQ-CK).

Neprijateljski napadi usredsredeni na naše garnizone odmah su bili presečeni našim brzim protivdejstvom.

PUKOVNIK SILIATO

OPERATIVNA ZAPOVEST KOMANDE JURIŠNE GRUPACIJE CRNIH KOŠULJA »XXI APRILE« OD 25 MARTA 1943 GOD. ZA OPKOLJAVANJE I UNIŠTENJE PARTIZANSKIH SNAGA NA VELIKOJ GORI¹

**KOMANDA JURIŠNE GRUPACIJE CR. KOS.
»XXI APRILE«**

Br. prot. 2094/0p./I

**Operat. zona, 25 mart 1943
21,30 časova**

OPERATIVNA ZAPOVEST BR. 2 (nastavak operat. zapovesti br. 1). —

*Predmet: Akcija na kompleksu Ostri Vrh
(UP-CM karta 1:50.000)*

**KOMANDANTU I/51-og PEŠ. (ppuk. Canino) — (redovnom
poštom)**

KOMANDANTU 71-og BAT. CR. KOŠ. (isto)

KOMANDANTU SPEC. BAT. BR. 3 (isto)

**KOMANDANTU BAT. GRANIČNE STRAŽE (ppuk. Manca)
— (izvod preko radija)**

**KOMANDANTU BAT. »MACERATA« (ppuk. Genovesi) —
(isto)**

KOMANDANTU BAT. »CACCIATORI« bis Sedište (u ruke)

KOMANDANTU BAT. »ISONZO« Sedište (u ruke)

Komanda XI Arm. korpusa

Glavni štab

Operativno odeljenje

Stiglo 28-11-1943

Br.	Kategorija	Klasa
1666	R	a

1) — SITUACIJA KOD NEPRIJATELJA:

Glavnina ustaničkih formacija nalazi se u četvorouglu Lenček (UN-CK) — Jelenov ~2leb (UO-CF) — Dane (UQ-CK) — kota 731 jugoistočno od Zadolja (US-SF), gde se

koncentrisala usled akcije 71-og bataljona er. koš. — »Cacciatori« — »Macerata« — Gran. straže spec. bat. cr. koš. 3.

2) — RASPORED SNAGA U 19 ČASOVA NA DAN 25-og:

- Bat. granične straže: uzvišenja neposredno severozapadno od Lenčeka (UN-CK) i kontrola raskrsnice brdskih puteva;
- Bat. »Macerata«: uzvišenja severoistočno od M. Bela Stena (UQ-CE);
- Bat. »Cacciatori«: kota 531 Grček (UT-CF);
- 71 bat. cr. koš.« uzvišenja istočno od Dane (UQ — CK);
- Spec. bat. br. 3: između Nove Stifte — kota 630 — Kot (UP-CK);
- Na uzvišenimima Pšeničev Vrh (UM-CK) zatvaranje vrše garnizoni Petrinci (UK-CL) i Sodražica (UN-CL). —

3) — AKCIJA GRUPACIJE ZA DAN 26:

Grupacija cr. koš. »XXI Aprile« sa već raspoloživim snagama i sa bat. »Cacciatori« bis i bat. »Isonzo«, koje ima za pojačanje, na dan 26-og treba da nastavi akciju u toku da bi:

— sprečila povlačenje ustaničkih formacija, da bi ih opkolila i primorala na borbu.—

4) — NAREĐUJEM:

Pravac pokreta kolona:

- a — Bat. »Macerata«: iz Prigoriškog Plaza (UR-CF) na Veliki Vrh (UQ-CH), izveštavajući po dostignutom položaju i očekujući naređenja;
- b — Bat. »Cacciatori« Canino: iz Grčka na kotu 731 i 500 (US-CF) da bi zatim zauzeo Zadolje (US-CF), očekujući naređenja;
- c — 71 bat. cr. koš. neka se učvrsti na sadašnjim položajima u očekivanju naređenja i neka pošalje jedinice radi zauzimanja Dane (UQ-CK);
- d — Bat. granične straže: od Lenčeka (UN:CK) — kota 1035 (UO-CH) na Ostri Vrh (kota 1121) (UP-CH). Očekivati dalja naređenja;
- e — Bat. »Isonzo«: od Ribnice na kotu 485 (UB-CH — Podgora (UR-CF) očekujući dalja naređenja;
- f — Spec. bat. br. 3: neka se učvrsti na sadašnjim položajima očekujući naređenja;
- g — Bat. »Cacciatori« bis: rezerva na mom raspoloženju. —

5) — ARTILJERIJA:

Divizion raspoređen u Ribnici. —
Intervenciju tražiti preko mene.

6) — AVIJACIJA:

Izložiti platna za prolaz aviona.—
Traženje intervencije po mom naređenju.—

7) — Početak pokreta: 6 časova.—

8) — TAKTIČKA KOMANDA GRUPACIJE:

Osmatračnica sa kote 497 (Ribnica).—

9) — VEZE:

One koje već postoje. —
Dodelujem jedan R 2-3 bataljonu »Cacciatori« bis i jedan bataljonu »Isonzo«.
I negativne vesti saopštavati svakog sata u 60-om minuti. —

10) — SLUŽBE:

- a) Sanitarna: jedna autoambulanta u Ribnici; jedan opremljeni kamion u Kotu;
- b) Snabdevanja: suva hrana za jedan dan;
- c) Artiljeriska: slagalište municije u Ribnici.—

Zamenik komandanta
Grupacije
— Pukovnih Siliato Leonardo S.—s.r.

(M. P.)

IZVEŠTAJ KOMANDE JURIŠNE GRUPACIJE CRNIH KO- ŠULJA »XXI APRILE« OD 26 MARTA 1943 GOD. O BOR- BAMA U RIBNIŠKOJ DOLINI¹

Fonogram

26 mart 1943-XXI

Od Komande Grupacije cr. koš. »XXI Aprile«

KOMANDI XI ARM. KORPUSA

Br. 2095/Op/5.

DNEVNI IZVEŠTAJ ZA 25 MART

Na dan 25-og u 6 časova počela je akcija sa više kolona u cilju opkoljavanja i prisiljavanja na borbu jakih ustaničkih formacija (4 brigade) razmeštenih između Rakitnice — Zadolja — Dane i po svim uzvišenjima zapadno od Ribnice i Dolenje Vasi. Odmah se pokazalo da je akcija teška, jer je neprijatelj uporno branio svoje položaje pomagan znatnim pojačanjima i municijom.

Kolona granične straže, pošavši iz Loškog Potoka, dospila je zonu Lenček i savladala slab otpor. Kolona »Macerata« je, pošavši iz Grčarica, dospila Malu Belu Stenu a zatim kotu zapadno od Prigoriškog Plaza, savladavši otpor patrola. Kolona 71-og bataljona cr. koš., polazeći iz Sajeveca, zauzela je Dane, poremetila neprijatelja raspoređenog za odbranu na uzvišenjima i nanela mu brojne gubitke.

Producujući prema koti 582 bataljon se sukobio sa nadmoćnjim snagama.

Popodne je specijalni bataljon br. 3 poslat iz Ravnog Dola za Dane, kota 489, radi potpomaganja akcije 71-og bataljona, ali je naišao na vrlo snažan otpor.

I bataljon 51-og peš. puka polazeći iz Dolenje Vasi zauzeo je Blata i kotu 731. Jako je angažovan u borbi sa mnogo nadmoćnjim snagama, kojima je teren išao na ruku, ali se uporno borio napadajući više puta ručnim bombama. Pošto mu je pretilo potpuno opkoljavanje, predveče se povukao rasporedivši se na kotama Grčeka.

Artiljerija je uspešno sadejstvovala nanoseći brojne gubitke komunističkim razbojnicima.

Vod oklopnih kola pomagao je akciju kolona 71-og bataljona cr. koš., 1/51-og i specijalnog bat. br. 3.

Avijacija je bombardovala neprijateljske koncentracije. Pojačana je zaštita pruge pomoću oklopnog voza i oklopnih motornih kola. U toku dana sve jedinice su sjajno vodile akcije, nanevši brojne gubitke neprijatelju, koji je svojim rasporedom i planovima ugrožavao garnizone te zone i žel. pruge.

Zaplenjeno je oružje i municija, na terenu izbrojano mnogo mrtvih, među kojima i komandant brigade Tomšić. Naknadno dalja utvrđivanja. Naši gubici: cr. koš. 8 mrtvih, 13 ranjenih; bataljon »Cacciatori«: 3 mrtva, među kojima jedan oficir. Svi naši garnizoni grupacije izvršili su čišćenja u zoni sopstvene nadležnosti.

Pukovnik Siliato

BR. 198

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »MACERATA«
OD 26 MARTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG AR-
MISKOG KORPUSA O BORBI U JELENOVOM ZLEBU¹

T e l e g r a m

26 mart 1943, 22,00 čas.

OD KOMANDE DIVIZIJE »MACERATA«

XI-om Arm. korpusu

02/919. Operativne vesti: juče mi je došao u Grčarice aktivni potpukovnik Genovese Michele iz 122-og peš. puka, koji je dobrovoljno bio preuzeo komandu nad organskim bataljonom u jačini od oko 490 ljudi i prešao u nadležnost grupacije »XXI Aprile« juče u 6.00 časova; referisao mi je: bataljon koji je juče oko 16 časova bio dostigao M. Belu Stenu (VK-CD). na traženje naređenja od Komande Grupacije »XXI Aprile« dobio je od ove radiogram čiji je drugi deo bio nejasan. Ne mo-

gavši dobiti objašnjenja koja je do uveče više puta tražio, prenoćio je na uzvišenju u blizini brda M. Bela Stena, a jutros se bez ikakvih drugih naredenja uputio prema Turenu — Stene (kota 1129) (VM-CD), na osnovu prvog dela pomenutog radiograma u kome je bilo naznačeno da je bataljon »Cacciatori« vodio borbu na Prigoriškom Plazu (VM-CF). Pošto je stigao u visinu kote 1086 (VK-CD), izvidnica je, savršeno spro-vodeći mere bezbednosti, bila napadnuta rafalima iz pušaka i automatskog oružja sa V. Bele Stene (VK-CD). Dok je bataljon radi razjašnjenja situacije zauzeo položaj na padinama pomenute kote, ustanička formacija je ubrzo otvorila vatru i sa severa, sa zapada i sa istoka, približavajući se sve više. Protivničke snage, procenjene na oko 1500 ljudi, upotrebljavale su istovremeno oko 20 automatskih oruđa, a pomoću tromblona, učestalo, precizno i intenzivno, bacale su ručne bombe, koje su onesposobile nekoliko naših automatskih oruđa, izbacivši iz borbe streljačke grupe. S obzirom na ozbiljnu situaciju, komandant bataljona rešio je da otvari prolaz prema severoistoku, ali pošto je usled divlje navale nadmoćnijih protivničkih snaga sa severa, istoka, a naročito sa zapada bilo potrebno vršiti učestale protivnapade u cilju smanjenja pritiska, komandant bataljona je odlučio da razbije obruč prema jugu, gde je izgledalo da je pritisak slabiji. Izvršivši proboj obruča, odredi su uz teške gubitke izbili na Glažetu, odakle su, s obzirom na njihovo jako smanjeno dejstvo i na dalje protivničke napade, dostigli Grčarice između 16 i 17 časova. Držanje oficira bilo je vrlo pohvalno. Računa se da neprijateljski gubici premašuju 300 ljudi; naši gubici: oficiri: mrtvi i ranjeni koji nisu spaseni: kapetan Caioli Marcello, por. Ferrara Tonino, ppor. Ponteiii Guido, ppor. Sponzilli Paolo Giorgio, ppor. Jori Martino, ppor. Canavese Eugenio. Nestali: ppor. Calabrese Achille. Spaseni ranjenici: kap. Gallina Oreste, ppor. Pippo Pietro, ppor. Arpecti Luigi, ppor. Poesio Bruno, por.-lekar Perri Pasquale. Vojnika: mrtvih, ostavljenih ranjenika i nestalih oko 250 ljudi. Spašenih ranjenika 94 i 2 vodiča — civila.²

Iz raznih garnizona nema ništa značajno da se javi.

GENERAL CESARETTI

**DOPUNSKI IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE
»MACERATA« OD 27 MARTA 1943 GOD. KOMANDI JEDA-
NAESTOG ARMISKOG KORPUSA O GUBICIMA U LJUD-
STVU I ORUŽJU U BORBI U JELENOVOM 2LEBU¹**

Kopija   telegrama

**Od Komande divizije »Macerata«   27/III/1944-XXI
KOMANDI XI ARM. KORPUSA**

**Br. 02/920/ op od 27/3/43-XXI. Radi dopune i delimične iz-
mene teleograma 03/919 od 26-og tekućeg.**

Početna snaga bataljonskog sastava: 24 oficira, 456 vojnika.
Naši gubici: poginuli oficiri: kapetan Caioli Marcello, poručnik Ferrara Tonino, ppor. Jori Martino, ppor. Sonzilli Paolo Giorgio, ppor. Calabrese Achille, ppor. Arpetti Luigi umro u bolnici u Kočevju. Ranjenici koji nisu spaseni: ppor. Canavese Eugenio, ppor. Ponteiii Guido, verovatno umro na mestu borbe. Spaseni ranjenici: kapetan Gallina Oreste, poručnik-lekar Perri Pasquale, ppor. Poesio Bruno, ppor. Pippo Pietro.
Vojnika: mrtvih 41, nestalih 60, spaseno 94 ranjenih i dva ci-
vilna vodiča.

Izgubljeno oružje: oko 190 pušaka, 12 puškomitrailjeza (neupotrebljivih), 7 mitraljeza (neupotrebljivih), jedan minobacač od 81 mm (neupotrebljiv); '50 minobacačkih zrna bez upaljača, sanduka za municiju: 35 praznih jer je sva municija utrošena.

General Cesaretti

IZVEŠTAJ KOMANDE JURIŠNE GRUPACIJE CRNIH KOŠULJA »XXI APRILE« OD 27 MARTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O BORBI U JELENOVOM ZLEBU¹

Fonogram

27 mart 1943-XXI

Od Komande Grupacije cr. koš. »XXI Aprile«

KOMANDI XI ARM. KORPUSA

\

Br. 2119/op/5

DNEVNI IZVEŠTAJ ZA 26 MART 1943 — XXI

Nastavljajući akciju u toku protiv ustaničke formacije na masivu Velika Gora, u ranim jutarnjim časovima su sledeći pokreti:

Kolona spec. bat. br. 3 iz Nove Štifte (VH-CK) u Lenček (VH-CK), kolona bat. granične straže iz Lenčeka na Ostri Vrh (VK-CF), kolona »Isonzo« iz Ribnice preko Podgore (VM-CF) na Veliki Vrh (VK-CF). Kolona I/51-og od Grčka (VD-CF) preko kote 731 na Prigoriški Plaz (VM-CF). Kolone su dostigle ciljeve, savlađujući otpor na koji su naišle. Prilikom marša naišlo se na ozbiljne terenske prepreke. Čitave noći nije bilo radio-veze sa bataljonom. »Macerata«; u 11 časova uhvaćeno je slabo traženje pomoći. Koloni granične straže i koloni I/51-og dato je naređenje da se smesta upute u zonu gde je angažovan bataljon »Macerata«. Istovremeno je naređeno da bataljon na kamionima i sa oklopnim kolima i tenkovima ode iz Ribnice u Rakitnicu na Malu Belu Stenu (VK-CD). Terenske smetnje zbog neprohodnosti, otežane još više prekidima puta. sprecile su blagovremenu pomoći angažovanom bataljonu. Pomenuti bataljon je bio angažovan u teškoj borbi od 8 do 11 časova, opkoljen ogromno nadmoćnjim snagama koje su se povlačile u pravcu jugozapada da bi izmakle kolonama koje su nastupale prema Velikom Vrhu. Bataljon, sa zadatkom da zatvori pravac različit od onog kojim je išao neprijatelj, tri sata se uporno borio suprotstavljajući se jakom neprijateljskom pritisku, na-

nevši i pretrprevši teške gubitke, čije je utvrđivanje u toku. Uveče su se bataljoni, I/51-og i specijalni br. 2. nalazili u zoni Mala Bela Stena. Bat. granične straže i 71 bat. cr. koš. na Ostrom Vrhu, a bat. »Isonzo« na Velikom Vrhu. Naredio sam čišćenje bojišta. Od dana 25-og izbrojani gubici kod neprijatelja: do 9 sati 26-og izbrojano na terenu 48 mrtvih koji su poginuli u akcijama od 25-og. Pretpostavlja se da je broj mrtvih znatno veći. Ranjenih u operacijama od 25-og ima preko 70. Od 23-og do 25-og zarobljeno je 25 naoružanih: predalo se 7, od kojih 2 naoružana. Na dan 26-og: predalo se 5 kom. bandita i zarobljen 1 naoružan. Zaplenjen 1 puškomitrailjez i 5 pušaka. Utvrđuju se gubici naneti neprijatelju u mrvima i ranjenima.

Pukovnik Siliato

BR. 201

ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMACKIH RUKOVODILACA, ODRŽANE 29 MARTA 1943 GOD.
KOD PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE
DR MÜLLER-HACCIUSA, PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ ŠTAJERSKOJ¹

RA/A-405-Dr. Pi/Schw

Poverljivo
Maribor, 29.3.1943

Zapisnik

*Predmet: Štabna konferencija od 29. 3. 1943. u 8 čas.
Prezsedava: Prezsednik pokraj. vlade dr Müller-Haccius.
Za ustanovu: dr Rudolf Pichler.*

Izvestaj o stanju:

Komandant policije poretko major Sager:

Pri kretanju bandi nije nastupila nikakva bitna promena.

Banda u okrugu Brežice istakla se sa nekoliko ubistva.

Male bande na Pohorju teže da se dočepaju položaja na kojima je pre nekog vremena bila uništена velika pohorska banda.

Državne železnice, državni savetnik Cerha:

Pre nedelju dana izvršena je diverzija, primitivnim sredstvima, odvrtanjem želez. šina. na pruzi kod Litije. Usled toga je Sim-
plon ekspres Rim — Beograd noću oko 1 čas iskočio iz šina.
Iz opreznosti, voz se kretao brzinom samo od 20 km na čas,
usled čega nije bilo ljudskih žrtava. Na železničkoj stanci u
Pragerskom. očigledno usled sabotaže, izgorelo je 50 vagona
kore od smreke, koji su se nalazili pred fabrikom tanina u
Majšperku.

Sledeča štabna konferencija održaće se 12.4.1943 u 8 čas. u
Gracu, u Gradu u maloj sali.

Za tačnost
Schwab s.r.

Potpisao dr Pichler

BR. 202

IZVEŠTAJ OPERATIVNOG ODELJENJA KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOOG KORPUSA O BORBAMA U RIBNIŠKOJ DOLINI OD 22 DO 29 MARTA 1943 GODINE¹

KOMANDA XI ARM. KORPUSA Operativno odeljenje

IZVEŠTAJ O BORBAMA OD 22-og DO 29-og MARTA U ZONI DANE, RIBNICA i NA MASIVU VELIKE GORE

22 mart:

Partizanske formacije u bekstvu iz zona Ambrus stigle su u ranim časovima na dan 22-og, nastupajući istočnim padinama Velike Gore, u zonu Dane i Kot, zauzevši ova mesta.—

Pomenute jedinice, procenjene na 300—400 ljudi koji predstavljaju prethodnicu neprijateljske glavnine, odmah su napadnute od strane naših formacija M.V.A.C. iz Ribnice i specijalnog bataljona crnih košulja br. 3, koji je blagovremeno upućen na lice mesta da ponovo zauzme Kot, Novu Šiftu i druga manja naselja. — Intervenisale su i jedinice garnizona Sodražica i Zlebič. Dosta živa borba uz znatno učešće artilje-

rije. Neprijatelj ispoljava upornu agresivnost. Naneti su znatni gubici. Naši gubici: 3 mrtva i 1 ranjen iz formacija M.V.A.C.

23 mart

Partizanske formacije se povećavaju nadolaskom znatnih pojačanja. Specijalni bataljon cr. košulja br. 3, raspoređen u zonu Nova Šifta — Kot, nanosi neprijatelju brojne gubitke uspešnom vatrom iz automatskog oružja. Koncentracija artiljeriske vatre na naselja i grupe ustanika.

U toku noći neprijatelj je smeliji i agresivniji; napao je naš garnizon u Dolenjoj Vasi i opljačkao nekoliko kuća. — Postavlja jake prepreke na prilazima sa ciljem da spreči pri-dolazak pojačanja. — Učestala paljba naše artiljerije, i intervencija jedinica cr. košulja i oklopnih automobila materala je ustanike u bekstvo.

Naši gubici: 1 mrtav i 2 ranjena. — Našim jedinicama se prijavilo nekoliko partizana-dezertera.—

24 mart

Specijalni bataljon cr. koš. br. 3 raspoređen u zoni Kot — Nova Šifta napao je partizanske jedinice nanevši im gubitke. — Uspešna artiljeriska paljba i bombardovanje iz vazduha mesta u kojima su se pokazale koncentracije ustanika. — Okloplji automobili vrše izviđanja prema Jelendolu i na putu Jelenov Zleb, koji je zatvoren i zaštićen jakom vatrom automatskog oružja. Prepreke su otklonjene.—

Neprijatelj gađa Ribnicu iz minobacača od 81 mm. — Zarobljeno nekoliko bandita komunista.

25 mart

I. — NASA SITUACIJA I SNAGE NA RASPOLOŽENJU

Popodne stigli u Ribnicu 71 bataljon cr. koš. i 1 bat. 51-og peš. puka; ujutru 25-og marta Komanda Grupacije cr. koš. »XXI Aprile« imala je na raspoloženju sledeće snage sa rasporedom koji je pored svake naznačen:

— 71 bat. cr. koš.	— Ribnica
— 1/51 »Cacciatori«	— Dolenja Vas
— spec. bat. cr. koš. br. 3.	— Nova Šifta — Kot
— bat. granične straže	— Loški Potok
— formacijski bat. »Macerata«	— Grčarice
— formacija M.V.A.C. iz Ribnice —	— Jurjevica
— Glavni štab	— Ribnica
— 1 formacijska četa 2-e legije cr. koš. —	— Ribnica
— 1 formacijska četa IV bata. cr. koš. —	— Ribnica
— III četa VII-og zanatskog bataljona —	— Ribnica
— Snage garnizona Sodražica	— Sodražica

— Snage garnizona Petrinici	— Petrinici
— 1 oklopni voz	— Ribnica
— 1 oklopna motorna kola	— Ribnica
— 2-i divizion sa 1 baterijom 75/18 n	— Ribnica
— 1 vod oklopnih automobila	— Ribnica

II VESTI O NEPRIJATELJU

Priroda sukoba ovih prethodnih dana, aktivnost ustanika i obaveštenja primljena od zarobljenih komunističkih bandita, neprijateljskih dezertera i civilnog stanovništva, potvrđuju:

- a) — da je jaka masa partizana, procenjena na preko 2500 ljudi, dobro naoružana i organizovana u 4 brigade pod komandom oficira bivše jugoslovenske vojske, snabdevena konjima, razmeštena u zoni između Rakitnice — Zadolja — Dane;
- b) — da je neprijatelj snabdeven sa mnogo automatskog oružja i minobacačima od 81 mm.
- c) — da partizanska komanda namerava da napadne garnizone u zoni i da oplačka naselja (a zatim da se premesti prema zapadu preko prevoja Lenček i Jelenov Zleb) i da poveća svjeće redove prinudnim regrutovanjem stanovnika;
- d) — da je neprijatelj na visokom stupnju borbene sposobnosti, vrlo pokretan i dobro poznaje neprohodan teren zone;
- e) — da su partizani izvršili mnoge zemljišne radove postavivši automatsko oružje i strelce po svim rovovima maziva Velika Gora i po svim verovatnim putevima preko kojih bismo lakše mogli izvršiti napad.

III IZVOD ZAPOVESTI IZDATIH ZA AKCIJU OD 25-og MARTA

Na dan 25-og u 6 časova grupacija cr. košulja »XXI Aprile« treba da započne operaciju zasnovanu na sledećim principima:

- dejstvovati sa više kolona i sa najvećim intenzitetom u cilju da budu zahvaćene i primorane na borbu protivničke formacije iz zone Rakitnica i Dane;
- zatvoriti prolaze Lenček i Jelenov Zleb kako bi se neprijateljskim formacijama sprečilo povlačenje prema toj zoni, držati ih angažovane do dolaska kolona koje će ih goniti i konačno ih potući;
- kolone treba da dejstvuju prema sledećim pravcima marša (vidi grafički prikaz br. 1);
I bat. 51-og peš. puka: od kote 508 južno od Dolenje Vasi nastaviti duž staze Blata — Zadolje — Podgora, zauzimajući kоту 731 i padine Prigoriški Plaz;

71-i bat. cr. koš.: Ribnica — Sajevec — kota 558 — Dane — Podgora; Bat. granične straže: Hrib — (Kameni Grič — Kalići Vrh — Lenček;
Bat. »Macerata«: duž ceste Grčarice — Glažuta — Jelenov Žleb — Mala Bela Stena;
Spec. bat. cr. koš. (3): zatvaranje zone Nova Štifta — Ravn Dol — Kot, očekujući naređenja za dalje pokrete. —

IV. RAZVOJ AKCIJE:

Početak akcije u 6 časova:

a) — *Kolona 71-og bat. cr. koš.: posle jače borbe 71-i bat. cr. koš. uz podršku jednog voda oklopnih automobila, zauzeo je Dane, poremetivši neprijatelja raspoređenog za odbranu na uzvišenjima, i produžio ka cilju zauzevši kotu 562. —*

Neprijatelju su naneti brojni gubici, među kojima jedan komandant brigade. Ustaničke koncentracije su tučene jakom i preciznom artiljeriskom vatrom.

Nastavljujući prema koti 489, kolona je napustila kotu 562 i nju su zauzeli komunistički banditi, koji su sa više strana i sa dominantnih položaja mogli da koncentrišu jaku vatru na bataljon.

U 13 časova komandant bataljona je saopštio da je opkoljen, a u 13,20 da se, izbegavši prvom opkoljavanju, povukao na kotu 485, gde očekuje da ponovo bude opkoljen. Izvršena je koncentracija art. vatre na kotu 562 i oko kote 485, a u 14 časova naređeno je specijalnom bataljonu cr. košulja (3) da nastupa od Kota prema Danema — kota 562 — u pomoć 71-om bataljonu cr. koš., kome je putem radio-aparata dato izričito naređenje da ostane na mestu.

Specijalnom bataljonu cr. koš. br. 3, koji je u međuvremenu na koti 663 između Lazara i Dane jako angažovan protiv nadmoćnijih snaga, послата su oklopna kola koja su uspela da ga izvuku i zaštite njegovo povlačenje do polazne baze.

Komandantu 71-og bat. cr. koš. bilo je naređeno da po svaku cenu ponovo osvoji kotu 637 i kotu 654, severno od Dane.

Operacija je izvršena bez ozbiljnih teškoća; u 17 časova situacija u zoni je ponovo sredena.

Pomoću oklopnih kola pokupljeni su leševi poginulih cr. košulja i materijal koji je napušten na bojištu. —

Pretrpljeni gubici 71-og bat. cr. koš.: mrtvih 7, ranjenih 11.—

Pretrpljeni gubici spec. bat. cr. koš. (3): 2 mrtva, 1 ranjen. —

Gubici naneti neprijatelju: oko 60 mrtvih utvrđeno, mnogo ranjenih.

b) — *Kolona I/51-og:* Započela akcija u 6 časova i odmah naišla na jak otpor. —

Nastupa vrlo sporo i dolazi do žestokih sukoba ručnim bombama sa partizanima, koji na svaki način pokušavaju da spreče napredovanje bataljona, koristeći neprohodan teren. —

Neprijatelju su naneti brojni gubici i izvršena je koncentracija art. vatre. —

Oklopna kola, oslobođena prve akcije 71-og bataljona, sadejstvuju u akciji kolone. — Popodne je osetno povećan pritisak na I/51-og. Pošto nije uspeo napad sa jugoistoka, bataljon je premešten udesno da bi mogao napasti sa severoistoka, gde je teren mnogo lakši. —

Posle intenzivne vatre iz minobacača od 81 mm i artillerije, bataljon je uspeo da osvoji kotu 731, gde se rasporedio za odbranu odolevajući mnogim žestokim protivnapadima protivnika sa jako nadmoćnjim snagama.

Predveče je komandant bataljona, pod pretnjom da bude potpuno opkoljen, odlučio da se isčupa i vrati na polazne položaje, rasporedivši se na kotama Grčaka.

Pretrpljeni gubici: 3 mrtva, od kojih jedan oficir, 8 ranjenih. —

Naneti gubici: utvrđeno oko 10 mrtvih i mnogo ranjenih.

Zaplenjen 1 puškomitraljez i 2 puške. —

c) — *Kolona Granične straže:* Brzo nastupa ka cilju koji doстиže u 17 časova, naišavši samo na poneku neprijateljsku patrolu.

Rasporedila se za odbranu na uzvišenjima Lenček, nadvišujući sve prolaze kojim bi mogli proći kom. banditi.

Nema gubitaka. —

d) — *Jedinice garnizona Sodražica i Petrinci:*

U 1 i časova izdato je naređenje da stotinak ljudi iz oba garnizona zauzmu kotu 980 i 979 na Pšeničevom Vrhu, sa ciljem da zaštite s leđa bataljon granične straže.

Operacija je pravilno izvršena i nije se naišlo na otpor. — Nema gubitaka. —

e) — *Kolona »Macerata«:* u 12 časova dospjela Glažutu, a u 15.30 Malu Belu Stenu, naišavši samo na poneku neprijateljsku patrolu koja je naterana u bekstvo. —

U 16.25 časova izdato je naređenje da se zauzmu kote 1156 — 1157 na Prigoriškom Plazu u cilju posredne po-

moći I/51-og, koji je bio jako angažovan na uzvišenjima istočno od Zadolja. —

U 19,40 časova komandant bataljona saopštio je Komandi grupacije »XXI Aprile«: Sve je na mestu. Nikakih novosti. —

Nema gubitaka. —

- f) — Zaštita železničke pruge: obezbeđena zaštita železničke pruge putem brzih premeštanja oklopнog voza i oklopnih motornih kola. —
- g) — Avijacija: ometana vетrom i maglom, izvrшила је uspešna bombardovanja ustaničkih koncentracija. —

26 mart

I. NAŠA SITUACIJA I SNAGE NA RASPOLOŽENJU

Usled neprijateljske aktivnosti, koja je povećana dolaskom novih snaga, bilo je potrebno odašiljanje dva bataljona i jedne baterije (od 152/13 mm) koji su u toku noći stigli u Ribnicu. — Raspored snaga uveče 25-og bio je sledeći (vidi priloženi grafički prikaz 1):

- bat. granične straže: uzvišenja neposredno severozapadno od Lenčeka uz kontrolu raskrsnice brdskih puteva;
- bat. »Macerata«: kote severoistočno od Male Bele Stene (Prigoriški Plaz);
- bat. »Cacciatoric«: kota 531 Grček;
- LXXI bat. cr. koš.: uzvišenja istočno od Dane;
- spec. bat. br. 3: između Nove Štifte — kota 630 — Kot;
- Trupe garnizona Petrinci i Sodražice vršile zaprečavanje na uzvišenjima Pšeničev Vrh;
- specijalni bat. br. 2: Ribnica;
- bat. »Isonzo«: Ribnica;
- baterija 152/13: Ribnica. —

IL SITUACIJA KOD NEPRIJATELJA:

25-og uveče neprijateljske formacije su se kor. centrisale u četvorougлу Lenček — Jelenov 2leb — Dane — Zadolje. Neprijatelj koji je bio poremećen usled pretrpljenih gubitaka, među kojima i nekoliko komandanta, ojačao je dolaskom drugih partizanskih formacija. —

III. IZVOD ZAPOVESTI IZDATIH ZA 26 MART:

Pravac pokreta kolona (vidi priloženi graf. prikaz br. 2):

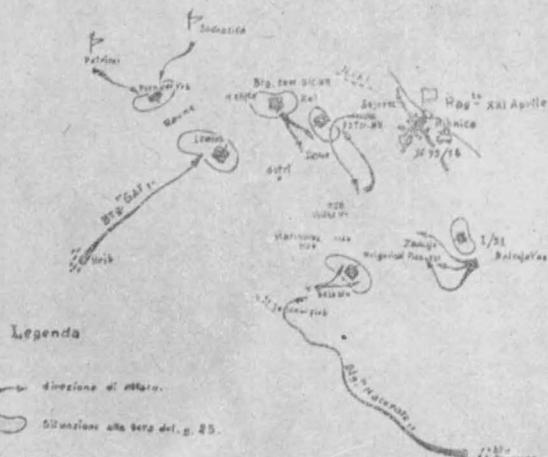
- bataljon »Macerata«: iz Prigoriškog Plaza na Veliki Vrh;
- po dostignutom položaju da se javi i očekuje naređenja;

Mappe: 2

Grafico dell'Azione svolta il giorno 25

Mappe
25 aprile

Scalo Sifexara

Legenda

Numero = direzione di attacco.

( ) = Situazione alla sera del g. 25.

Fotokopija priloga br. 1 uz dok. br. 202

- I/51-og peš. »Cacciatori«: iz Grčka na kotu 731 i 569 da bi zatim zauzeo Zadolje, očekujući naređenja za dalje pokrete;
- LXXI bat. cr. koš. učvrstiti se na sadašnjim položajima u očekivanju naređenja i poslati jedinice radi zauzimanja Dane;
- bat. granične straže: od Lenčka — kota 1035 na Ostri Vrh (kota 1121), očekujući dalja naređenja;
- bat. »Isonzo«: iz Ribnice na kotu 485 — Podgora, očekujući dalja naređenja;
- spec. bat. br. 3: učvrstiti se na sadašnjim položajima, očekujući naređenja;
- spec. bat. br. 2: kao rezerva na raspoloženju Komande Grupacije »XXI Aprile«.—

IV. RAZVOJ AKCIJE:

Naredenje za pokret nije moglo biti preneto bataljonu »Macerata« preko radija, pošto je 25-og od 20 časova bila prekinuta veza. U 6,15 časova LXXI bataljon je dostigao ciljeve.—

Bataljon »Isonzo« i I/51-og počinju pokret, ali tek u 7,50 dostižu cilj.—

Neprijatelj je pružio slab otpor koji je odmah savladan. Pošto je od jednog komunističkog bandita-dezertera dobio obaveštenje da su se ustaničke formacije u 3 sata noću uputile prema Jelenovom Zlebu i pošto se pokazalo da su delovi zaštitnice pružali slab otpor kolonama u napredovanju. Komanda »XXI Aprile« izdala je u 7,50 časova sledeća hitna naredenja (vidi priloženi graf. prikaz br. 2):

- bataljon »Isonzo«, nastupajući stazom severno od Podgore. treba da dostigne Veliki Vrh;
- LXXI bat. cr. koš. iz Dane za Lazar, kota 1003 — Ostri Vrh;
- spec. bat. br. 3: iz Nove Štifte u Lenček;
- I/51-og od kote 572 — kota 883 u Prigoriški Plaz da bi stupio u dodir sa bat. »Macerata«.—

Cilj ovih naredenja je: zahvatiti neprijateljske formacije u bekstvu, stegnuti ih u klešta i prisiliti na borbu. —

Medutim bataljonu »Macerata« nije bilo moguće preneti naredenje za pokret, pošto nije postojala radio-veza sa Komandom »XXI Aprile« niti sa njegovom komandom divizije. —

Bataljoni I/51-og i »Isonzo« počeli su svoj pokret, koji je usled terenskih teškoća napredovao sporo i sa zakašnjenjem u odnosu na trenutne potrebe. —

Spec. bat. br. 3 i LXXI bat. er. koš. nastupali su brzo prema naznačenim ciljevima i, uprkos terenskim teškoćama, prvi je stigao u Lenček u 11 časova, drugi je dostigao Ostri Vrh u 15 časova.—

Bataljon granične straže naišao je na velike teškoće po krševitom, neprohodnom i šumovitom terenu.

U 11 časova uhvaćena je jedna radio-emisija od strane bataljona »Macerata« ovako sastavljena: »Od bataljona »Macerata« Komandi Grupacije cr. koš.: S.O.S. S.O.S.« —

Uza sve to što je takvo traženje pomoći bilo vrlo neodređeno, bez ikakvog naznačenja mesta, a s obzirom da već 12 sati radio nije uspeo da uhvati ma kakvo saopštenje od bataljona »Macerata«, Komanda Grupacije »XXI Aprile« izdala je u 11 časova naređenje svim bataljonima da najvećom brzinom podu prema zoni Marinovec kota — Prigoriski Plaz, gde se pretpostavlja da je bataljon »Macerata« bio angažovan. ne precizirajući tačan položaj istog. —

Premda je radio-veza bila neizvesna, bataljonu »Macerata« je više puta izdato naređenje da pruža otpor do kraja, dok ne stigne pojačanje. —

Komanda »XXI Aprile« transportovala je u Rakitnicu specijalni bataljon br. 2 i naredila mu da sa oklopnim kolima i tenkovima brzo produži za Malu Belu Stenu, nastupajući duž nove ceste. —

Jedin'cama je naređeno da izvrše pokrete sa najvećom mogućom brzinom u nadi da se bataljon »Macerata« još drži u mestu, tako da se na neprijatelja istovremeno udari sa više kolona.— Ali u 14 časova komandant Grupacije »XXI Aprile« saznao je od načelnika štaba divizije »Macerata« da je bataljon »Macerata« od 8—11,30 časova izdržao žestoku borbu u Maloj Beloj Steni, oko 2 km istočno od Jelenovog Zleba, napadnut ogromno nadmoćnijim snagama, koje su se povlačile u pravcu jugozapada da bi se uklonile pred našim kolonama. —

Pod neprijateljskim pritiskom bataljon je morao da se povuče ostavivši na terenu mnogo mrtvih. —

U toku celog dana neprijatelju su naneti gubici od oko 300 mrtvih i mnogo ranjenih. — Zaplenjen jedan puškomitrailjez i oružje. —

Pretrpljeni gubici: 49 mrtvih, od kojih 8 oficira, 60 nestalih, 96 ranjenih (nestali su kasnije nađeni mrtvi).—

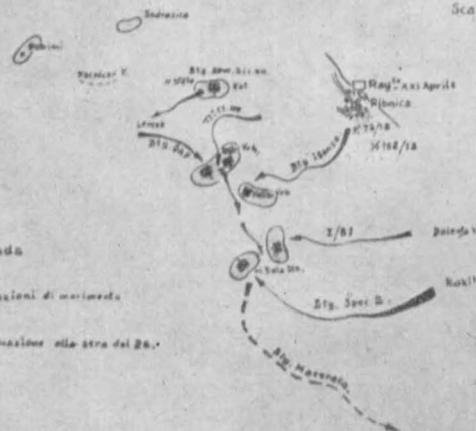
U 15.30 časova bataljon Granične straže je saopštio da je stigao na Ostri Vrh, da su ljudi umorni, da im je potreban odmor i da su izgubili vezu sa LXXI bataljonom cr. košulja, kome se u međuvremenu pokvario radioaparat.

E|

Allegato E

Grafico dell'Azione svolta il giorno 26SI-VL
WBF

Scala 1:100.000

Legenda

→ dimensioni di movimento

( ) situazione alla sera del 26.

U 17 časova je komandant »XXI Aprile« izdao sledeće naredenje: »Bataljonu granične straže i LXXI bat. cr. koš. — bat. Canino — spec. bat. br. 2 — vodu oklopnih kola i tenkova — bat. »Isonzo«: Neka bataljon Granične straže Manca produži sa LXXI bat. cr. koš. za zonu Marinovec, zauzimajući kote i rasporedujući se u toku noći za odbranu. Neka se bataljon »Isonzo« rasporedi na kotama Veliki Vrh 1129. Neka bataljon »Cacciatori« Canino dostigne i neka se rasporedi na kotama Mala Bela Stena, čisteći bojište. Neka se drugi bataljon »Cacciatori arditi« zadrži u zoni Crni Vrh na položajima iznad puta. Oklopna kola i tenkovi neka se vrate u sedište. Po izvršenim pokretima izvestiti. Saopštiti o neprijateljskim i sopstvenim gubicima, ranjenim, materijalu i vesti o neprijatelju«.
Istovremeno je spec. bataljonu br. 3 naređeno da ode u Kot i Novu Stiftu. —

U 19,30 časova bataljon Granične straže i LXXI bat. cr. koš. saopštavaju da zbog neprohodnosti terena i teškog orijentisanja nisu mogli da produže. —

I/51-og saopštava da je, zbog toga što je pao mrak, morao da se zaustavi severozapadno od Turena, nekoliko desetina minuta hoda od Male Bele Stene. — Spec. bataljon br. 2 saopštava u 21 čas da se utvrdio na bezimenoj koti neposredno severno od Male Bele Stene. —

Uveče je raspored jedinica bio sledeći: (vidi priloženi grafički prikaz br. 2).

- bataljon »Macerata« u Grčaricama;
- 1/51-og »Cacciatori« severozapadno od Turena u bližini Male Bele Stene;
- spec. bataljon br. 2 u Maloj Beloj Steni;
- bat. granične straže i LXXI cr. koš. na Ostrom Vrhu;
- bat. »Isonzo« na Velikom Vrhu;
- spec. bat. br. 3 u Novoj Stifti.

27 viart

Komandant Grupacije »XXI Aprile« naređuje:

- I-om bataljonu 51-og puka i spec. bat. 2 da očisti zonu Mala Bela Stena, a naročito kotu 1086, radi sakupljanja materijala i leševa naših poginulih, a zatim da se spusti u Grčarice;
- bataljon Granične straže i LXXI bat. cr. koš. da uđe u Malu Belu Stenu i da se utvrde. —
- bataljon »Isonzo« da ode u Turen i da se rasporedi za odbranu;”
- spec. bataljonu br. 3 da se vrati u Ribnicu. —

Istovremeno je predvideo odašiljanje jedne kolone za snabdevanje hranom putem za Jelenov 2leb do pre-kida puta.

I pored blizine, i pored toga što je I-om bat. 51-og puka i spec, bataljonu br. 2 više puta saopšten njihov uzajamni položaj, između njih nije bilo moguće uspostaviti vezu.

Uzrok tome je očigledno bila neprohodnost gusto posumljenog terena, nepreciznost topografske karte i teškoća orijentisanja zbog nedostatka ma kakve tačke za ravnanje. —

I bat. 51-og peš. puka zatekao je oko stotinu potpuno svučenih leševS naših poginulih vojnika, a spec. bat. br. 2 našao je malo materijala, skoro neupotrebljivog. Uveče je položaj bataljona bio sledeći:

- spec. bat. br. 2 u Rakitnici;
- spec. bat. br. 3 u Ribnici;
- bat. Granične straže i LXXI bat. cr. koš.: bezimena kota jugoistočno od Glavice;
- bat. »Isonzo«: na koti 1276.—

Za vreme pokreta naišlo se na patrole komunističkih bandita, koje su naterane u bekstvo.

Na našoj strani nijedan gubitak.

mart

Jedinice se vraćaju u zonu Ribnica.

Uveče 28-og raspored bataljona je sledeći:

- spec. bat. br. 3: u Ribnici;
- LXXI bat. cr. koš.: u Ribnici;
- I/51-og »Cacciatori«: na Bregu;
- bat. »Isonzo«: u Nemškoj Vasi;
- bat. Granične straže: u Prigorici;
- spec. bat. br. 2: u Rakitnici.

General Arm. korpusa
Komandant
(Gastone Gambara)

Situacija ukupnih snaga i sredstava upotrebljenih

J E D I N I C E	Ukup. snaga		N a o r u		
	ofic.	vojn.	puško mit.	mit.	minob. 45
Glavni štab grupacije	8	35	—		
Spec. bat. er. koš. br. 3	6	160	8	2	—
LXXI bat. er. koš	16	385	24	12	9
1/51-og „Cacelatori"	21	480	22	4	9
III/24-og „Isonzo*	21	510	22	6	—
Baterija granične straže	20	502	24	6	—
Spec. bat. br. 2 „Cacciatori"	16	202	11	4	—
Baterija „Macerata"	24	456	24	12	—
11 art. dlvizion-vod 75/18	6	180	—	—	—
Baterija 152/13	4	80	—	—	—
Vod oklopnih kola	1	15	—	4	—
Vod tenkova bacača plamena	1	7	—	2	—
Garnizon, jedinica Sodažica-Petrinci	1	80	4	2	—
Formacija M. V. A. C. Ribnica	1	45	1	—	—
Kr. karab. iz Dolenje Vasi	—	25	—	—	
U k u p n o	146	3.162	140	54	18

4- = kasnije nadeni mrtvi.

Primedba: Osim gore navedenih trupa na raspoloženju Komande Grupacije bili su i jedan oklopni voz i jedna oklopna motorna kola.—

u akciji u zoni Ribnica od 22-og — 27-og marta 1943

ž a n j e				Radio veze sa Komandom grupacije	Gubici		Nestali
minob.	topovi	topovi i mitr.			mrtvi	ranjeni	
81	75/18	152/13J	20 mm				
—				RF 2	2	1	—
—	—	—	—	RF 2	7	11	—
2	1	—	—	RF 2	3	8	—
2	—	—	—	RF 3 C	—	—	—
1	—	—	—	R 2 3	—	—	—
2	—	—	—	RF 3 C	—	—	• —
2	—	—	—	R 2 3	49	96	60 +
	4					1	
		4					
			2	RF 3 M			
—	—	—			4'	2	—
9	5	4	2	—	65	120 ¹	60

**IZVEŠTAJ ZANDARMERISKOG ODELJENJA SLOVENJ
GRADEC OD 5 APRILA 1943 GOD. KOMANDI ŽANDARME-
RISKOG OKRUGA MARIBOR O NAPADU PARTIZANA NA
MEZICU¹**

5.4.1943 u 9.30 čas. žandarmerisko odeljenje Slovenj Gradec javilo je telefonom:

4.4.1943 u 22 časa žandarmeriski rukovodilac akcije kapetan Riedl predao je žand. stanici Slovenj Gradec sledeće telefonsko obaveštenje:

Grupa od 50 do 80 bandita je noću uoči 4.4.1943 u srežu Velikovec, u Koruškoj, napala Mežicu. Postoji mogućnost da je deo bandita krenuo na istok prema granici Donje Štajerske. Istovremeno kapetan Riedl moli da se na granici Donje Štajerske obaveste o njima i jave mu rezultat.

Zand, odeljenje Slovenj Gradec razaslalo je sa stanice Vodriž patrole i postavilo zasede prema Uršuli a sa stanice Slovenj Gradec prema Vrhovima.

Dosada još nije stigla obavest da su negde primećene grupe bandita.

Primio sreski žandarmeriski poručnik Karl JAKOB 5.4.1943 u 9.20 čas.

**ZAPOVEST KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCATORI DELLE ALPI« OD 6 APRILA 1943 GOD. ZA ČIŠĆENJE
ZONE MOKREC¹**

Poverljivo

KOMANDA PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«
Odeljenje načelnika štaba

Sekcija za operacije i službe

V.P. 100, 6 april 1943-XXI

Br. 1436 prot. op.

Predmet: akcija u zoni Mokrec

Karta 1 : 50.000 Grosuplje

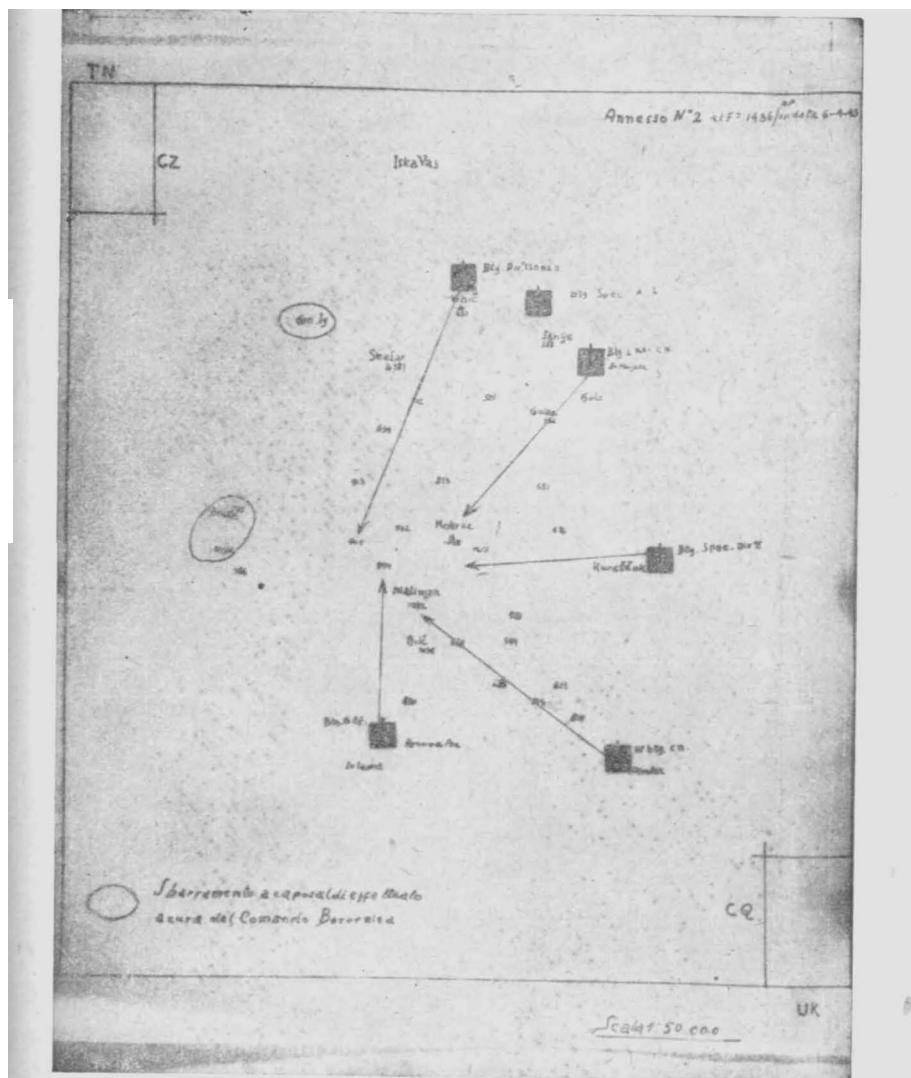
**GENERALU MAGGIORE PERNI
I na znanje
KOMANDI XI ARM. KORPUSA**

U zoni Mokrec primećeno je prisustvo mnogobrojnih komunističkih grupa; izgleda da je utvrđeno prisustvo jurišne brigade »Tone Tomšić« i jednog bataljona Udarne brigade »Ljubo Sercer«. Zona bi trebalo da je organizovana kao baza za operativno snabdevanje. Informativne pojedinosti se vide iz priloga pod 1)²

Poveravam Vam zadatak da opkolite i uništite navedene formacije.

I Stavljam Vam na raspoloženje:

- 1) — jedan formaciski bataljon Granične straže
- 2) — IV planinski bataljon er. košulja
- 3) — specijalni diviziski bataljon
- 4) — specijalni bataljon br. 2
- 5) — LXXI bataljon er. košulja
- 6) — jedan bataljon div. pešadije »Isonzo«
- 7) — četu mehanizovanih tenkova »Zara« (poručnik Mazzitelli)
- 8) — jedan vod oklopnih automobila
- 9) — LXV divizion haubica 152/13 sem jedne baterije.

Fotokopija priloga br. 2 uz dok. br. 204

II Način dejstva:

a) u sredu ujutro, 7 t.m., trupe na Vašem raspoloženju treba da stignu na položaj o kome je javljeno u prilogu br. 2

Ako je moguće, bataljoni treba istog dana da nastave akciju prema direktivama za napad približno određenim u prilogu br. 2;

b) Sektor Borovnica će se pobrinuti da izvrši prođor na uporišta duž doline Iška (videti prilog br. 2);

c) formacije M.V.A.C. razmeštene u zoni akcije izvršiće akcije čišćenja s leđa kolona koje operišu. One razmeštene u sektoru Borovnica (uključujući formaciju Brezovica) pripomoći će prođoru 51 peš. puka.

III Službe:

a) Sanitarna:

— prihvatanje ranjenika: u garnizonima Studenec - Ig, Turjak i Rob;

— razmeštaj ambulantnih kola: jedna u Velikim Laščama a jedna u Studenec-Igu.

b) Intendantura:

Trupa treba da počne sa operacijama imajući za jedan dan običnu hranu, a za jedan dan suvu.

/V Veze: Videti skicu br. 3³

(M.P.)

General komandant

— VITTORIO RUGGERO —
Vittorio Ruggero

³ Skicu ne objavljujemo.

**IZVEŠTAJ KOMANDANTA ŽANDARMERIJE KOD SEFA
CIVILNE UPRAVE ZA KORUŠKU OD 6 APRILA 1943 GOD
ZAPOVEDNIKU POLICIJE PORETKA ALPSKE OBLASTI O
SUKOBU SA PARTIZANIMA KOD LUŠE¹**

6. April:

*Komandant žandarmerije, kancelarija Celovec (Glavni... Bäck)
javlja:*

Predmet: Izveštaj o situaciji

*Veza: Zapovest za akciju zapovednika policije poretku Bled
br. 121, 29.3.1943.*

Vod policiskih planinskih lovaca — čete »Alpenland« — imao je 5.4.1943 u 19.30 sukob u blizini Luše, istočno od kote 1250 (leži na specijalki 1 : 75.000 Železna Kapla, 9 km istočno od Globasnice). Banditi su imali jednog mrtvog i 2 ranjena. Zaplenjeno je 118 puščanih metaka, 1 ranac, 1 vuneni pokrivač i različita literatura.

6.4.1943 u 6,30 prilikom pretraživanja bojišta, vod je zarobio jednog bandita i odmah ga predao Gestapou na dalji postupak. Sopstvenih gubitaka nije bilo. 2 rezervna žandarmeriska četa »Alpenland« nastavlja pretraživanja. Vod policiskih planinskih lovaca stići će večeras na Bled.

**Kao zastupnik:
major Schintler**

NAREĐENJE GENERALŠTABA ITALIJANSKE SUVOZEMNE VOJSKE OD 7 APRILA 1943 GOD. ZA PREDISLOKACIJU PODREĐENIH JEDINICA PRILIKOM POV RATKA IZ SSSR-a¹

Kopija

Putem kurira
Poverljivo

GENERALŠTAB VOJSKE
Operativno odeljenje I — II otsek

Br. 5380

V.P. 9, 7 april 1943 — XXI

Predmet: Dislokacija i podređenost komandi velikih jedinica u toku povratka iz Rusije u domovinu.—

KOMANDI GRUPE ARMIIA JUG	V. P. 25
KOMANDI VIII ARMIIJE	V. P. 6
KOMANDI XIX ARM. KORPUSA	V. P. 120
KOMANDI XXIII ARM. KORPUSA	V. P. 87
KOMANDI XXXV ARM. KORPUSA	V. P. 88
KOMANDI ALPIŠKOG ARM. KORPUSA	V. P. 108
KOMANDI TERITORIJALNE ODBRANE	ALEKSANDRIJA
KOMANDI TERITORIJALNE ODBRANE	TORINO
KOMANDI TERITORIJALNE ODBRANE	TREVIS
KOMANDI TERITORIJALNE ODBRANE	UDINE

i na znanje:

VRHOVNOJ KOMANDI	V. P. 21
(u vezi sa aktom 21304/op. od 22-og marta tek. god.)	
MINISTARSTVU RATA — KABINET	RIM
KOMANDI II ARMIIJE	V. P. 10
KOMANDI IV ARMIIJE	V. P. 1
KOMANDI V ARMIIJE	V. P. 119
KOMANDI VII ARMIIJE	V. P. 107
OFICIRU A. R. DESIGNIRANOM ARMISKOM GENERALU	
VOJVODI OD PISOLE	MILANO
KOMANDI XV ARM. KORPUSA	V. P. 15
KOMANDI TERITORIJALNE ODBRANE	MILANO
KOMANDI TERITORIJALNE ODBRANE	BOLOGNA
KOMANDI TERITORIJALNE ODBRANE	NAPOLI

- I. — Kao što se vidi iz okružnice 0063020/2 ovog Štaba — Organizacisko odeljenje — od 10 marta, komande, jedinice, razne ustanove u toku vraćanja iz Rusije, posle propisanog perioda kontumacije, moraće načelno da odlaze u odnosne mobilizacione centre, sa izuzećima koji su navedeni u sledećoj glavi II.

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

Biće izdata dalja naređenja u pogledu reorganizacije velikih jedinica; izveštava se da otsada diviziju »Vicenza« treba smatrati raspuštenom usled ratnih ishoda.

II. —.....izostavljen

III. — Sedišta i nadležnosti komandi

a) Komanda VIII armije imaće sedište u Padovi sa nadležnošću nad sadašnjim arm. korpusima ili teritorijalnim odbranama Trst, Udine, Treviso, Bolzano. Njeni zadaci biće precizirani posebnim uputstvima. Početak funkcionisanja od 0 (nula) časova 1-og maja.

b) Komanda Alpiskog arm. korpusa uzeće za svoje sedište Udine, a poprimeće naziv XXIV arm. korpusa. Imaće svu vlast na teritoriji sadašnje nadležnosti Teritorijalne odbrane Udine, sa početkom funkcionisanja u 0 (nula) časova 1 maja. Zadržaće sopstvene komande artiljerije i inžinjerije, eventualno upotpunjajući ih osobljem komandi teritorijalnih organizacija Udine, koje će međutim biti raspушštene.

Primiće u nadležnost teritorijalne upravne organe službi odbrane,

a) raspustiće odgovarajuće sopstvene organe službi Arm. korpusa.

c) —.....izostavljen

d) —.....izostavljen

e) —.....izostavljen

f) —.....izostavljen

IV. — Podređenost

a) —.....izostavljen

b) — Nikakva upotreba divizija koje su se vratile iz Rusije neće smeti da se predvidi i ostvari bez izričitog ovlašćenja ovog Štaba. —

NAČELNIK ŠTABA
Rosi

GENERALSTAB KR. VOJSKE
Operativno odeljenje I/2-i otsek

Br. 5380 prot. Poverljivo V.P. 9, 7 april 1943 — XXI

Predmet: »Dislokacija i podređenost vel. jedinica u toku povratka iz Rusije u domovinu

... NASLOVI IZOSTAVLJENI ...

I. Kao što se vidi iz okružnice 0063020/2 ovog štaba — Organizaciono odeljenje — od 10 marta tek. god., ko-

mande, jedinice, razne ustanove u toku vraćanja iz Rusije, posle propisanog perioda kontumacije, moraće načelno da odlaze u odnosne mobilizacione centre, sa izuzećima koji su navedeni u sledećoj glavi II.

Biće izdata dalja naređenja u pogledu reorganizacije velikih jedinica; izveštava se da od sada diviziju Vicenza treba smatrati raspuštenom usled ratnih ishoda.

- II. Elementi divizije Torino usled teškoće smeštanja u kasarne u Azio, koncentrisaće se na teritoriji Arm. korpusa u Bolzano; detaljnu dislokaciju odrediće i saopštiće ova komanda.**

Brza divizija P.A.D.A. preustrojiće se u svoju normalnu formaciju (sa 2 konjička puka — trećim bersaljerskim — 3 puka brze artiljerije) pri redovnim centrima, osim »Savoa« i 3-eg puka brze artiljerije koji će se preustrojiti na teritoriji Arm. korpusa u Bolzano (i to u Merano, i, ako bude moguće u Bolzano).

6-i bersaljerski, koji nije uključen u diviziju, vraća se u sopstveni mobilizacioni centar.

- III. Sedište i nadležnosti komandi**

a) — Komanda VIII Armije imaće sedište u Padovi sa nadležnošću nad sadašnjim arm. korpusima ili teritorijalnim odbranama Trst, Udine, Treviso, Bolzano.

Njeni zadaci biće precizirani posebnim uputstvima.

Početak funkcionisanja od 0 (nula) časova 1 maja.

- Komanda Alpiskog arm. korpusa uzeće za svoje sedište Udine, a poprimeće naziv XXIV arm. korpusa.

Imaće totalitarne funkcije na teritoriji sadašnje nadležnosti Teritorijalne odbrane Udine. sa početkom funkcionisanja u nula (0) časova 1 maja.

Zadržaće sopstvene komande artiljerije i inžinjerije, eventualno upotpunjujući ih osobljem komandi teritorijalnih organizacija Udine, koje će međutim biti raspuštene.

Primiće u nadležnost teritorijalne upravne organe službi Odbrane, a raspustiće odgovarajuće sopstvene organe službi Arm. korpusa.

- Komanda XXXV Arm. korpusa smeniće u Bolzano komandu XIX Arm. korpusa:

imaće totalitarne funkcije na teritoriji u nadležnosti Teritorijalne odbrane Bolzano, zadržavajući u svojoj podredenosti divizije Torino, Pasubio i III brzu.

Zadržaće sopstvene komande artiljerije i inžinjerije upotpunjajući ih osobljem iz karabinijerskih komandi XIX Arm. korpusa, koje će medutim biti raspuštene. Primiće u nadležnost teritorijalne upravne organe iz Bolzano, a raspustiće odgovarajuće sopstvene organe službi Arm. korpusa.

Naknadno će se utvrditi datum pomenutih prelaza komandi i nadležnosti.

- d) — Komanda XIX Arm. korpusa, pošto bude smenjena komandom XXXV A.K., premestiće se u Caserta, (a eventualno u neko drugo mesto koje komanda Grupe armija — Jug bude naznačila) i preuzeće operativne funkcije (učinjen je izuzetak za P.A. = odbranu) koje sada pripadaju komandi odbrane Napulja.

Komande artiljerije i inžinjerije Teritorijalne odbrane Napulja preći će u nadležnost komande XIX Arm. korpusa. Upravni organi službi pomenute odbrane preći će u nadležnost istog arm. korpusa. Naknadno će se saopštiti datum pomenutih prelaza komandi i nadležnosti.

- e) — Sa 1 majem na čitavoj teritoriji Juliske Krajine prestaje ovlašćenost XXIII Arm. korpusa da koordinira protivustaničku borbu (dopisi ovoga štaba 9684 od 6-og juna 1942 i 2811 od 16 februara 1943).

- f) — U vezi početka funkcionisanja komande VIII-e Armije od 0 (jula) časova 1-og maja. designirani arm. general A.R. Filiberto di Savoia Genova Vojvoda di Pistoia vršiće ovlašćenja o kojima je reč u aktu 6258 od 14-og aprila 1942 od ovoga štaba, na teritorijama odbrana Milano i Bologna.

IV. Podređenost

- a) Podređenost divizija u periodu njihove reorganizacije, u odnosu na disciplinu i obuku, ovako je utvrđena:
- alpiska divizija »Cunense« — iz ter. odbrane Alessandria
  - peš. divizija »Sforzesca« — iz ter. ^ Armija odbrane Torino
  - brza divizija P.A.D.A. >
  - peš. divizija »Torino« | iz XXXV A.K.
  - peš. divizija »Pasubio« | VIII Armija
  - alpiska divizija »Tridentina« '
  - alpiska divizija »Julia« — iz XXIV A.K. VIII Armija

- b) nikakva upotreba divizija koje su se vratile iz Rusije neće smeti da se predviđi i ostvari bez izričitog ovlašćenja ovog štaba. —

NAČELNIK ŠTABA
Rosi

KOMANDA XI ARM. KORPUSA
Organizacisko odeljenje

U akta

Br. 01/700 prot. OM Poverljivo

V.P. 46, 20 april 1943 — XXI

KOMANDI PES. DIVIZIJE »ISONZO«	V. p. 59
KOMANDI PES. DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«	V. P. 100
KOMANDI PES. DIVIZIJE »LOMBARDIA«	V. p. 47
KOMANDI GRUPACIJE GRAN. STRAŽE	V. p. 46
KOMANDI GRUPACIJE CR. KOS. »XXI APRILE VOJNOJ ZDRAVSTVENOJ DIREKCIJI XI ARM. KORPUSA	V. p. 46
DIREKCIJI KOMESARIJATA XI ARM. KORPUSA	V. p. 46
KOMANDI IN2INJERIJE XI ARM. KORPUSA	V. p. 46
KOMANDI ARTILJERIJE XI A. K.	V. p. 46
... na znanje. —	

po naređenju
PUKOVNIK NAČELNIK ŠTABA
— B. Lucini —
B. Lucini

IZVEŠTAJ ZANDARMERISKOG OKRUGA KRANJ OD 7 APRILA 1943 GOD. O NAPADU PARTIZANA NA ZANDARMERISKU PATROLU KOD JESENOVCA I DIREKTIVE U VEZI SA PATROLIRANJEM I POSTAVLJANJEM ZASEDA¹

**Žandarmeriski okrug Kranj
na Bledu**

Bled. 7. 4. 1943

Svim žandarm. jedinicama i ustanovama

**Sadržaj: Držanje i rad za vreme patroliranja
i u zasedama.**

Veza: Nema.

31. 3. 1943 u 14,45 čas. banditi su u Jesenovcu izvršili prepad na patrolu stanice Zali Log, jačine 12 ljudi, koja se nalazila na maršu za Železniki, i istu uništili do poslednjeg čoveka. Banditima je palo u ruke 1 laki mitraljez, 1 mašinski pištolj, 10 pušaka, 12 pištolja i 12 ručnih bombi. Sem toga sa većine poginulih svučeni su i delovi uniforme. Jednovremeno sa ovim, banditima su verovatno pale u ruke takođe i službene legitimacije kao i drugi dokumenti sledećih žandarma:
Zandarmer, vodnik Alois Frietsch, komanda žandarm. Mannheim,

” ” Michael Moser, komanda žand. München,
žand. četni narednik

(pomoćne policije) Johan Joscht, komanda žand. Celovec,
sreski vodnik (pomoći policijac)

Jahann Faritsch komanda žand. Celovec,
sreski vodnik žandarmerije

Werner Thau komanda žand. Mannheim,
rez. žand. narednik Franz Ruschak, komanda žand. Oberdonau,
rez. žand. narednik Karl Ramsberger kom. žand. Regensburg,
rez. žand. podnarednik Josef Murko, komanda žand. Celovec,

” ” ” August Zand, Oberdonau,

” ” ” Johann Käfer, ”

” ” ” Konrad Kaindl, ”

” konjički desetar Karl Lumpi

Mora se računati s tim da će banditi koji govore nemački imati u svome planu da — koristeći se zaplenjenim unifor-

mama i službenim ispravama — preduzimaju akcije protiv policiskih i carinskih organa i ustanova kao i protiv stanovništva. Stoga je potrebno da se uhvati veza sa svima službenim ustanovama koje se nalaze na području stanice .—

Prepad na patrolu izvršen je na taj način što su banditi, čija je jačina mogla biti po prilici od 60—100 ljudi, postavili veliku, dobro pripremljenu zasedu.

Konstatujem ovom prilikom da patrola u svome radu nije načinila nikakvu načelnu grešku. Ali uprkos tome nama se naćeće potreba da iz ovog slučaja izvučemo pouku, da bi ubuduće sprečili da pretrpimo slične teške gubitke. Skrećući pažnju na dosad izdate zapovesti, naročito na tačku 1 moje zapovesti br. 16/42,

naređujem:

a) U slučaju da se mora proći kroz tesnace koji se ne mogu zaobići, to će se pojedini ljudi u patroli raspoređiti na takvom rastojanju koje je ravno daljini na kojoj se mogu međusobno videti, da bi se na ovaj način izbegla opasnost potpunog uništenja i, s druge strane pak, da bi se ostalim učesnicima u patroli dala mogućnost da prihvate borbu.

b) Uske tesnace i ostala područja koja su za postavljanje zaseda naročito podesna, trebalo bi, ako je ikako moguće, zaobići. Gubitaka u vremenu i pojačanih napora koji se ovim prouzrokuju načelno se ne treba plašiti. Prirodno je pak da se i ovakvi uzani tesnaci s vremena na vreme moraju pretražiti.

c) Pri sadašnjem stanju bezbednosti od neophodne je potrebe da patrole ispred sebe na oko 200 metara isturaju izviđače. Ovi izviđači pri prolazu kroz tesnace kretaju se ne niskim terenima po drumu već po padinama sa strane druma na visini od oko 60—100 metara. Sem toga biće često potrebno, sem izviđača ispred sebe, isturiti izviđače i bočno. Kod većih patrola treba po mogućству odrediti još i dva vojnika iza sebe kao zaštitnicu

d) U kotlinama i dolinama koje iz neposredne blizine omeđuju i nadvisuju strme padine, patrole se ne smeju kretati drumovima, na kojima redovno nema nikakvog zaklona, već po mogućству duž podnožja padine, u blizini potoka itd., a uglavnom po takvom zemljишtu na kome je vatreno dejstvo sa jedne padine po mogućtvu što više isključeno i gde je zemljишte takve prirode da ono pri vatrenom prepadu bar donekle pruža bilo kakav zaklon.

e) U naročito ugroženim krajevima neophodno je da se patrole kreću po otsecima. Ovim se želi reći da se najpre sa

izviđačima tačno utvrди da na određenom delu zemljišta nema neprijatelja, da se potom na dominirajućoj tačci postavi laki mitraljez ili neko drugo automatsko oruđe, pa da tek tada patrola produži nastupanje — pošto se na ovaj način obezbedila od vatrenih prepada. Kada potom ostatak patrole pod zaštitom automatskih oruđa stigne na novi otsek, tada se laki mitraljez prebacuje unapred na novi položaj, da bi sa njega, isto kao i sa prethodnog položaja, štitio nastupanje patrole na sledeći novi otsek.—

f) Laki mitraljezi i mašinsl*^*i pištolji većinom su najjača oruđa žandarm. patrole. Stoga ova oruđa ne smeju biti rasporuđena na čelu odnosno u prethodnici patrole, a ni u kom slučaju pak kod isturenih izviđača, pošto se ovde u naročito velikom stepenu mora računati sa vatrenim prepadom. Ako bi se ova oruđa nalazila sasvim napred, to bi verovatnoča za gubitak tih za žandarmeriju najvažnijih oruđa bila isuviše velika.

2) Jedan bandit koga je uhvatila jedna žandarm. stanica dao je vrlo interesantne podatke o radu bandi, naročito o njihovoj taktici, o događajima kod njih i o njihovim namerama da pribave obaveštenja o policiji. Podrobniјe o tome navodim sledeće:

a) Banditi se ne plaše velikih policijs. akcija, pošto oni redovno, već od svojih osmatračkih stanica, dobiju podatke o razvoju snaga i posle toga imaju mogućnost da svoje logore blagovremeno prebace na novo područje. Sem toga oni se po završetku velike akcije na tome području osećaju za duže vreme prilično sigurni. Suprotno tome, više se plaše kada se nalaze na brdskim uporištima, pošto na njima u svako doba očekuju napad neke policijske jedinice. Stoga se oni staraju da što pre dobiju podatke o jačini, naoružanju i planu krstarenja patrola. Sem toga nastoje takođe da pronadu one tačke sa kojih je omogućeno osmatranje polaska patrola u akciju kao i njihovog povratka sa akcije. I na kraju oni proveravaju sve mogućnosti za vršenje prepada na transporte sa životnim namirnicama ka ovim uporištima kao i na kurire.

b) Da bi izvideli pravce i predele koji su za kretanje i rad patrola podesni, bande na takva područja upućuju svoje patrole u jačini od 2—3 čoveka, koje pronalaze i prate tragove pešačkih stopa kao i tragove marša policijskih patrola i iznalaže tačke na kojima policija logoruje. Kao sredstvo za to služe im otpaci cigareta, kutije za cigarete, otpaci hrane itd. Na ovaj način bande dolaze takođe i do podataka sa kojih tačaka policija osmatra zemljište i gde postavlja zasede.

c) Pri izboru mesta i podizanju brdskih uporišta, bande odmah ocenjuju i mogućnost za opkoljavanje i zarobljavanje, odnosno za uništenje istih.

dl U ono vreme kada je bila stvorena organizacija seoskih straža banditi su se iste plašili. Međutim njima je vrlo brzo uspelo da među pripadnicima seoskih straža pronađu ljudi koji su banditima dostavljali tačne podatke: o jačini policis. patrola, o odnosu između jačine policije i jačine seoskih straža, o naoružanju patrola, o taktici koju one primenjuju, o početku 1 završetku patroliranja, o izboru mesta za postavljanje žandarmeriskih i policiskih zaseda, o načinu dolaženja do mesta zaseda; zatim o raspoloženju ljudstva seoske straže — ko je od tih ljudi prijateljski raspoložen prema Nemcima te se kao takav ima smatrati za opasnog po bandite i ko će prilikom sukoba sa banditima verovatno gadati uvis, — o obezbeđenju žandarmer. kasarni, o smeštaju i čuvanju oružja, i na kraju na koji način se vrši stražarska služba na žandarm. stanici i ostalo.

Sem toga, pomoću ljudi koji su banditima služili za vezu, vršena je propaganda među pripadnicima seoske straže sa ciljem da Slovenci ne pucaju na svoje ljudе i da u sukobu sa banditima puške drže podignute uvis.

e) Banditi imaju svoje takozvane aktiviste na terenu, koji imaju zadatku da rasturaju u narodu komunističku prop, štampu, da vrbuju nove bandite i da putem svojih posrednika prikupljaju životne namirnice, rublje, odela, cigarete, novac itd. Iz tih sredstava je posle deljena pomoć porodicama bandita, ukoliko iste još nisu iseljene. Banditi su novac slali čak i u iseljenički logor u starom Rajhu.

f) Između pojedinih banditskih četa i bataljona svake sedmice nalazila su se redovno po dva kurira na putu u oba pravca. Mesta za sastanak kurira retko su bila u stanovima, već mahom na ivicama šuma i u blizini kuća njihovih ljudi u dolini. Kuriri izbegavaju raskrsnice puteva, račvanje puteva, a u zabačenim predelima takođe i same puteve i drumove. Oni više koriste za kretanje suve potoke, šumske proševe i proševe žičanih železnica kao i male mostove, ukoliko bi im bilo nemoguće da gazom pređu potoke i reke. Sigurni podaci o vremenu kretanja, sastanaka i rada kurira nisu se mogli utvrditi.

3) 'Prednje dostavljam svima jedinicama i ustanovama na znanje sa nalogom da se iz toga izvuku potrebne pouke i iste koriste pri vršenju službe. Komandanti jedinica imaju se starati naročito za to da stanice vrše celishodan raspored službe. da se patrole u svom radu drže pravila i da celokupan

raspored službe bude takav da se bezuslovno izbegava svaki šablonski rad, da bi se na taj način sprečila obaveštajna služba bandita protiv žandarmerije.—

Overio
potpis nečitak
žandarm. podnarednik

Potpisao Berger,
žandarm. kapetan

Žandarmeriski okrug Radovljica

Stiglo: 9. 4. 1943
Del br. V 7 prilozi

Daseböck

BR. 208

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA- TO DELLE ALPI« OD 8 APRILA 1943 GOD KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O ČIŠĆENJU ZONE MOKREC¹

KOMANDA PES. DIV. »CACCIAATORI DELLE ALPI <
Odeljenje nač. štaba
Obaveštajna sekcija

Br. 1647/ »I« orot.

Poverljivo

V.P. 100. 8 aprila 1943—XXI

Predmet: Izveštaj br. 97

Karta J. 1:100.000 — sekciia Cerknica.—

GLAVNOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« — Obaveštajno odeljenje	V.P. 10
KOMANDI XI ARMIJ. KORPUSA — Obaveštajno odeljenje	V.P. 46
KOMANDI PEŠ. DIV. »ISONZO«	V.P. 59
KOMANDI PEŠ. DIV. »MACERATA«	V.P. 153
KOMANDI GRUPACIJE CR. KOŠ. »XXI APRILE«	V.P. 46
KOMANDI XI GRUPACIJE GRAN. STRAŽE	V.P. 46

AKTIVNOST POSADA — 7 aprila 1943 — XXI

Akcija u zoni Mokrec

— Ujutro 7 ov. mes. naše jedinice, operišući u zoni Mokrec, započele su pokret dostigavši kasno posle podne ciljeve: Krvava

Peč (UM-CQ) — Osredek (UO-CQ) — Kurešček (UO-CS) — Golo — (UO-CU) — Skrilje (UM-CU).

Nastupanje LXXI bataljona cr. koš. i bataljona Granične straže bilo je jako sprečavano od strane jakih komunističkih grupa sa mnogobrojnim automatskim oružjem.

Naši gubici: 2 mrtva i 5 ranjenih, od kojih 2 oficira. Još nisu poznati gubici komunista.

Sektor Borovnica

— Trupe koje sadejstvuju u akciji na Mokrec i koje su odredene za zaprečavanje stigle su do određenih im ciljeva Iška (UM-CU) — Gor. Ig (UK-CU) — Benko i Ustje (UK-CS). Nema ništa novo.

— Jedinice posade u Polhov Gradecu izvršile su 6. ov. mes. izvidanje u zoni Ravnik (TL-DN).—

— Patrola formacije A.C. iz posade u Horjulu, prilikom noćne zasede u zoni Zaklanec (TL-DH), primetila je jake pokrete komunista.

Zbog velike daljine i mraka nije upotrebljeno oružje.

Sektor Grosuplje

— Formacija A.C. u St. Apno 6 ov. mes. prilikom izviđanja u zoni M. Ločnik, sukobila se sa komunističkom grupom, prinudivši je na bekstvo posle kratke borbe.

Naši gubici: 1 milicioner A.C. mrtav.

Komunistički gubici: utvrđeno je 5 mrtvih.

Sektor Stična

— Trupe mesne posade raščistile su zone Goričica — Pristava (VS-DE).

Ništa novo.

2

General Komandant
V. RUGGERO

Za tač. prep.

Major, vrš. duž. nač. štaba

Giuseppe Dotti

(M. P.)

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI« OD 9 APRILA 1943 GOD. KOMANDI JE-DANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O ČIŠČENJU ZONE MOKREC¹

KOMANDA PEŠ. DIV. »CACCIATORI DELLE ALPI«
Odeljenje nač. štaba
Obaveštajna sekcija

Br. 1670/»I«—prot. *Poverljivo*

V.P. 100. 9 april 1943—XXI

Predmet: Izveštaj br. 98.—

Karta J. 1:100.000 — sekcija Cerknica,—

GLAVNOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« — Obaveštajno odeljenje	V.P. 10
KOMANDI XI ARMIJ. KORPUSA — Obaveštajno odeljenje	V.P. 46
KOMANDI PEŠ. DIV. »ISONZO«	V.P. 59
KOMANDI PEŠ. DIV. »MACERATA«	V.P. 153
KOMANDI GRUPACIJE CR. KOŠ. »XXI APRILE«	V.P. 46
KOMANDI XI GRUPACIJE GRAN. STRAŽE	V.P. 46

AKTIVNOST POSADA — 8 aprila 1943 — XXI

Akcija u zoni Mokrec

— Nastavljujući poznatu akciju operišuće jedinice stigle su 8 ov. mes. posle podne na određene im ciljeve ne naišavši na otpor. LXXI bataljon er. koš. našao je na terenu borbe koja se vodila prošlog dana, leš komuniste i pušku modela 91. — Nadena je i porušena baraka, u kojoj je bilo oko 20 kg eksploziva i mnogo propagandnog materijala. Eksploziv je zapaljen. Bataljon Granične straže uzeo je leš našeg poginulog vojnika, koji je pao prilikom akcije u zoni Mokrec prošloga februara. Leš je upućen u bolnicu u Ljubljani.

Sektor Borovnica

— Izvršeno izviđanje u zoni Vrzdenec (TI-DH) — Podlipa (SP-DH) — Križmanov V. (SR-DH) od strane formacija A.C. iz Horjula i Zažara dalo je negativne rezultate.

— Trupe posade u Polhov Gradecu našle su 79 ručn'h bombi prilikom čišćenja u zoni Korošec (TL-DL).

— Odeljenju A.C. u Drenovom Griču 7 ov mes. posle podne predao se jedan komunista bez oružja.
Preslušavanje je u toku.

Sektor Grosuplje

— Formacija M.V.A.C. u Robu (UQ-CG), pojačana vodom I-og bat. 52-og peš. puka, 7 ov. mes. prilikom izviđanja u zoni Dednik (UO-CO) sukobila se sa komunističkom grupom i rasturila je. Komunisti su ostavili na terenu pušku, dve bombe i više municije.

.. .²

**General Komandant
V. RUGGERO s.r.
(M. P.)**

BR. 210

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA-TORI DELLE ALPI« OD 9 APRILA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O ČIŠĆENJU ZONE MOKREC¹

Ručni fonogram

**Od Komande divizije »Cacciatori delle Alpi«
KOMANDI XI ARM. KORPUSA**

Br. 1490/op.

Operativne novosti od 9 aprila

Akcija u zoni Mokrec: Jedinice koje operišu posvetile su ceo dan preciznom čišćenju zone Mokrec. Na zapadnoj padini kote 1058 (UM-CS) nađene su i zapaljene ukupno 104 barake kapaciteta preko 2500 mesta. Utvrđeno je da su gotovo sve barake bile sagradene od stabala drveća i dasaka i snabdevene krevetima sa 2 mesta. Mnogobrojne eksplozije su pratile sagorevanje baraka. Dalje su. zaplenjene 2 puške, 2 karabina, jedan tronožac za mitraljez »Breda«, 54 ručne bombe i mnogobrojna razna municija. Ubijen je jedan ustanički konj, koji

je bio u vrlo lošem stanju. Dalje je pronađeno 7 pećina koje su, po ispitivanju, nađene prazne.

Sektor Borovnica:

Garnizon Borovnica: Trupe koje su bile određene za poznato zaprečavanje, u kasno posle podne juče, 8, vratile su se u svoja sedišta.

Garnizon Vrhnika: Jedinice garnizona pojačane mesnom formacijom A.C. očistile su zonu Bevke — Drenov Grič (TN-DE).

Sektor Grosuplje:

Garnizon Rob: Mesna formacija A.C. pojačana vodom 1/52 izvršila je juče, 8, ispitivanje zone V.M. Osolnik (Knej) (UQ-US-CQ).²

Sektor Stična

Garnizon St. Vid: Formacije A.C. iz Temenice i Sela pri Šumberku, pod komandom oficira 105 legije crnih košulja, izvršile su ispitivanja u zoni Vinji Vrh (ZL-DE)³ i Podbukovje — Volče Jame (ZL-CS), Liseč (ZN-CS) ne otkrivši ništa novo

General Ruggero

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO«
OD 10 APRILA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG AR-
MISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI ČATEZ¹**

Prepis telegrama

**Od Komande div. »Isonzo«
KOMANDI XI ARMII. KORPUSA**

Br. 02/2381/Op.

OPERATIVNI IZVESTAJ OD 10 APRILA

VESTI O NEPRIJATELJU

1) Primećen je odlazak jakih hrvatskih formacija, o čemu jejavljeno u operativnom izveštaju 02/2352 od 9. ov. mes., iz Bele Krajine na hrvatsku teritoriju, južno od Kupe.

OPERATIVNA AKTIVNOST

2) U vezi sa primećenim pridolaskom brigade »Cankar« prema zoni Ajdovec (ZR-CQ) pojačana je obaveštajna i izviđačka aktivnost, koja je utvrdila da se komunističke grupe nalaze u zoni Čatež (ZR-DE). Zbog toga je jutros u zoru naređeno da se uputi u akciju grupacija »Pelazzi«, sastavljena od 98-og bataljona er. koš., od specijalnog bataljona br. 1, od 1 čete 117 batalj. cr. koš., od formacija A.C. iz Trebnja i Rakovnika i od voda 65/17.

Jutros oko 8 časova došlo je do dodira u zoni Razborje (ZN-DE). Komunisti, sa mnogobrojnim automatskim oružjem, raspoređeni na dominirajućim i teško pristupačnim kosama Zaplaz (ZN-DE), davali su žilav otpor. Borba je trajala ceo dan do 18 časova večeras. Naše su trupe zauzele mesto Razborje i okolne visove. Intervenisala je uspešno artiljerija iz garnizona Trebnje. Utvrđeni neprijateljski gubici: 43 mrtva, prebrojana na terenu. Ta je cifra daleko niža, kao što jednodušno tvrde stanovnici u zoni, koji neprijatelju'pripisuju gubitke od preko 200 ljudi. Naši gubici: poginuo je mladi vodnik Baldini Arnaldo i 7 je ranjeno, među kojima poručnik Ricca Rosellini Siro, iz specijalnog bataljona br. 1, i potporučnik Fabbri Mario, iz XIV bataljona minobacača. Zaplenjeno je 9 pušaka, 30 ranaca i municija. Iz saslušanja jednog komuniste, koji se naoružan pre-

dao u toku borbe, proizlazi da su partizanske snage bile sastavljene, pored brigade »Cankar«, i od formacija brigada »Gubec« i »Tomšić«, ukupno od oko 2500 ljudi. Trupe su u zastanku u zoni, nastaviće akciju sutra ujutro. U Trebnje je upućen vod 149/35 i naređeno je da sutra u zoru stigne u zonu 2-gi batalj. 24-og peš. puka, koji dolazi iz Ljubljane.

3) Garnizon u Žužemberku (ZN-CO) čistio je šumovitu zonu Goli Vrh (VU-CQ).

4) Garnizon u Mirnoj Peči (ZV-CQ) kontrolisao je zonu Golobinjek (TZ-CQ).

5) Jutros se avion, leteći iz Sarajeva u pravcu Zagreba, spustio na hrvatsku teritoriju kod Zaluke (XV-BU) zbog kvara. Posadne jedinice iz Podzemelja (XT-BU) i Metlike (XV-BZ), koje su odmah pritrčale, odvukle su avion u garnizon Griblje (XT-BS). Pilot Ohem Dieter ostao je nepovređen i sa poverljivim paketom bio je odveden u Črnomelj (XN-DS).

6) Ostale posade bile su aktivne na kratkom rastojanju.

7) Garnizonu u Mirnoj Peči predala su se dva naoružana partizana, garnizonu u Novom Mestu jedan naoružan i garnizonu u Kostanjevici jedan bez oružja.

NAPADI NA SAOBRAĆAJNE PUTEVE

8) U 23.30 časova, 9 ov. mes., teretni voz br. 9276, sastavljen od 30 vagona, dolazeći iz Karlovca, zbog eksplozije mine iskliznuo je sa lokomotivom kod 68,7 km. Istovremeno je jaka ustanička grupa pokušala da zapali transport. Naša jedinica za zaštitu železničke pruge posle žestokog sukoba, naterala je ustanike u bekstvo uspevši da ograniči požar na tri vagona u začelju i oslobodi zarobljeno slovenačko osoblje. Pravovremeno je upućen na lice mesta blindirani voz iz Novog Mesta. Jutros je pod zaštitom naših jedinica prikupljen železnički materijal i saobraćaj je uspostavljen u 18.30 časova.

METEOROLOŠKI IZVESTAJ

9) Vreme: vedro. Temperatura: maksimalna -f 15, minimalna + 3.

General Maccario

**IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUZA OD 12 APRILA 1943 GOD. VISOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O AKCIJI
U ZONI CATE2¹**

Datum	otpreme	12(4)43
i	21.30	
čas	prijema	13(4)43
		1.30

Telegram

OD XI-og ARM. KORPUSA

ZA SUPERSLODU — OPERATIVNO ODELJENJE

i na znanje:

V ARM. KORPUSU

XVIII ARM. KORPUSU

Br. 02/1948

IZVESTAJ OD 12 APRILA 1943

— Vesti o neprijatelju:

Javljeno je da se 5 hrvatska brigada nalazi u zoni istočno od Vivodine (LI-CD Samobor).

— Operativna delatnost. Divizija »Isonzo«:

Grupacija »Pelazzi« nastavila je svoju akciju, o kojoj je govoreno u jučerašnjem izveštaju od 11, i nastupa prema ne-mačkoj granici, pošto je izdržala više borbi sa jakim grupama ustanika, koje je razjurila i sada ih goni.

U žestokoj borbi kod Sv. Križa (ZP-DH Celje) zarobljen je jedan ustanik — komandir voda.

Zaplenjena je jedna puška, municija i razni materijal.

Grupacija je zastala u zoni.

Jedna jedinica garnizona u Stopičama (XP-CM Novo Mesto) noću između 10 i 11 razjurila je grupu ustanika u V. Če-rovecu (XR-CK).

Tri nenaoružana ustanika predala su se.

Divizija »Cacciatori«:

Na pojasu Ljubljana uhapšena su dva sumnjiva lica.

U toku je isleđenje.

Slabe akcije uznemiravanja protiv nekoliko bunkera na pojasu Ljubljana.

Grupa »Cacciatori« u sadejstvu sa trupama Granične straže i »XXI Aprile« operisala je u zoni Ključ (TN-DL Ljubljana) — V Hribu (TP-DL).

Ustanici su imali utvrđeno 16 mrtvih i veliki broj ranjenih.

Zarobljeno je jedan ustanik i uhapšena je sestra poznatog vode Rihara.

Uništen je logor i zapaljeno 15 baraka.

Zaplenjene su 3 puške, municija i mnogo raznog materijala.

Naši gubici: 10 ranjenih.

U blizini Srnjak (UQ-CQ), Cerknica razjurene su jake grupe ustanika.

Zarobljena su 2 ustanika; zaplenjene su 3 puške i mnogobrojna municija.

U zoni Golo (UO-CU) zarobljen je jedan nenaoružani ustanik.

U noći između 10 i 11 ustanici neutvrđene jačine napali su odred M.V.A.C. u Novaki (TR-CS).

Energičnim protivdejstvom i posredovanjem jedinica garnizona u Rakitni (UH-CS) nagnani su u bekstvo ustanici koji su ostavili na terenu jednog poginulog i jednu pušku.

Naši gubici: jedan dobrovoljac antikomunista ranjen.

U noći između ,10 i 11 formacije M.V.A.C. iz Gorice (TR-DE) naišli su kod Jezera (TR-DE) na minu postavljenu kod stana jednog sumnjivog ustanika, prouzrokovavši eksploziju.

Usled eksplozije zapalila se kuća.

Sopstvenik je uspeo da pobegne.

Nađen je mnogobrojni propagandni materijal.

Nema gubitaka.

Antikomunistička formacija Temenica (ZI-DE Novo Mesto) nagnala je u bekstvo u zoni Otečvrh (ZI-DE) jednu ustačku patrolu.

Divizija »Lombardia«, »Macerata« i Grupacija »XXI Aprile«:

Obična delatnost garnizona.

XI grupacija Granične straže: noću između 10 i 11 ustanici su bezuspešno napali stalnu stražu za obezbeđenje železničke pruge 25 (SR-CZ Vrhnika) i patrolu železničke karaule 443 u blizini Logateca.

Obična delatnost u svima garnizonima.

Ukupni gubici:

- naši: 10 vojnika i 1 dobrovoljac antikomunista ranjeni.
- neprijateljski: 17 mrtvih, 5 zarobljenih, 3 su se predala.

General Gambara

1 Ekselenciji

- 1 Načelniku štaba**
- 1 Pomoćniku načelnika štaba**
- 1 Obaveštajnom odeljenju**
- 2 Operativnom odeljenju**
- 1 Komandi Kr. karabinijera**
- 1 Telegrafskom odeljenju**

BR. 2!3

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO«
OD 12 APRILA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG AR-
MISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI ČATEZ¹**

Prepis pisanog telegrama

12 aprila 1943—XXI

**Od Komande div. »Isonzo«
KOMANDI XI ARMII. KORPUSA**

02/2454

OPERATIVNI IZVEŠTAJ OD 12 APRILA

VESTI O NEPRIJATELJU

- 1) Primećeno je premeštanje jakе ustaničke grupe iz zone Kočevje u Žužemberk.

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 2) Jutros u zoru grupacija »Pelazzi« čistila je granični pojas nemačke Slovenije između Brezja (ZP-DH) i Žaloke (ZT-DE), perušivši pozadinske uređaje, koje su nedavno napustili ustanci. Iz vesti prikupljenih u zoni utvrđeno je da je brigada »Cankar«, koja se u noći podelila, pobegla prema jugu prošavši kroz dolinu Mirne. Grupacija je zatim izvršila napad na Migovcu (ZT-CZ), Škrjanče (ZR-CZ), Rače Selo (ZR-CU), stigavši večeras do Trebnja. U toku je obaveštajna i izviđačka aktivnost u cilju da se utvrdi novi razmeštaj brigade.

3) Garnizon u Žužemberku (ZN-CO) izvidao je zonu Aj-dovec (ZR-GO) u cilju kontrolisanja eventualnog pridolaska ustaničkih formacija iz zone Čatež (ZP-DE). Zona je zatečena evakuisana.

4) Noću uoči 12 ov. nies, vod pionira 24-og peš. puka bio je u zasedi u zoni Cikava (ZN-CO), gde su primećeni komunisti. Zarobljeno je jedno sumnjivo lice. U toku su proveravanja.

5) Povodom vesti, saopštene aktom te Komande 1/1745 od 8 o.m., da se u Slinovcama (MH-CQ) nalazi stovarište kože i radionica cipela za ustanike, posadne jedinice iz St. Jerneja (IH-CQ) i Kostanjevice (LI-CQ) pretražile su mesto i obližnje zone sa negativnim rezultatom.

6) Noću uoči 12 ov. mes. posadna jedinica iz Stopiča (XP-CM) nalazila se u zasedi u zoni Težka Voda (XP-CK). Patrole iste posade vršile su izvidanja kod Gaberja (XT-CM) i Ceroveca (XR-CK).

7) Posada u Semiču (XN-BZ) kontrolisala je zonu Črmošnjice (XI-CD).

8) Posadne jedinice iz Črnomelja (XN-BS) i Dragatuša (XN-BS) izvršile su akciju u zoni Beleč Vrh (XP-BL), Suhor (XN-BL). Prilikom sukoba kod Beleč Vrha rasturene su ustaničke grupe, koje su na terenu ostavile jednog mrtvog. Zaplenjena su dva konja, dokumenta i propagandni materijal.

9) Ustaničke grupe u zasedi u mestu Draga (XN-BH), koje su izvršile akciju uz nemiravanja protiv posade u Sinjem Vruhu (XN-BH). bile su rasturene i gonjene od posadnih jedinica, koje su odmah intervenisale.

10) U vezi sa operativnim izveštajem od 10 ov. mes. tač. 5.— Posada nemačkog aviona, koji se 11 ov. mes. spustio u Griblje (XT-BS), izvršila je opravku aviona koji je dan ranije bio odvučen. Oba aviona krenula su posle podne za Zagreb.

11) Posadi u Stopičama predao se jedan partizan bez oružja.

NAPADI NA SAOBRAĆAJNE PUTEVE

12) Noću uoči 12 ov. mes. ustaničke grupe koje su pokušale da se približe severnom ulazu tunela Laze (XL-CD) bile su rasturene uz sigurne gubitke posle žive akcije naše jedinice za zaštitu železničke pruge. Lakše je ranjen jedan naš vojnik.

METEOROLOŠKI IZVESTAJ

13) Vreme: oblačno. Temperatura: maksimalna + 15; minimalna 5. —

General Maccario

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCATORI DELLE ALPI« OD 12 APRILA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI KLJUČ — V HRIBU¹

Poverljivo

Ručni fonogram

Vrlo hitno

Od Komande divizije »Cacciatori delle Alpi«
KOMANDI XI ARM. KORPUSA

1533/op

OPERATIVNE NOVOSTI OD 12 APRILA

Akcija u zoni Ključ — V Hribu: Jedinice zauzete poznatim čišćenjem zone Ključ — V Hribu, danas posle podne, posle dva dana žestokih borbi, stigle su na liniju nemačke granice Osredok — Hrastenice (TP-DN) — Belica — Dolenja Vas (TN-DN-DL) — Polhov Gradec. Još od prvog dana pokret su znatno ometale jake ustaničke grupe, koje su se postavile za odbranu zone Veternik — Škodlar (TN-DL) — Ključ. Naročito jak otpor komunista bio je juče prema centralnim kolonama. Dok su specijalni bataljon br. 2 i LXXI bataljon er. košulja juče kasno posle podne uspeli da se dočepaju k. 474 (TN-DL) i Veternika, bataljon granične straže bio je primoran da se zaustavi pred neprijateljskim položajima Ključ. U ovom sektoru otpor je skršen tek jutros uz pomoć centurije specijalnog bataljona br. 2. I. bataljon 51 peš. puka za vreme dnevnog čišćenja zone Osredok zarobio je 5 naoružanih ustnika, među kojima poznatog Rihar Franca, bivšeg komandanta Dolomitskog odreda. Ukupni ustanički gubici penju se na 21 mrtvog, izbrojanog na terenu, 13 zarobljenih, među kojima 4 žene, i 20 ranjenih. Ukupno je porušeno 28 baraka i zaplenjeno mnogo raznog materijala, među kojima 8 pušaka, 8 mina i razna municija. Naši gubici: 10 ranjenih.

Sektor trupa Ljubljana:

Komanda mesta Ljubljana: Noću uoči 12 iz naselja Vič ispaljeno je mnogo puščanih metaka na patrole koje nadgledaju

žičane prepreke ispred bunkera od br. 2 do br. 5. Naša momen-talna protivakcija je rasterala komuniste. Kasnije čišćenje na-selja izvršeno je bez rezultata.

Sektor Borovnica

Garnizon Borovnica: Odeljenju M.V.A.C. iz Sobočeva juče ujutru, 11, predao se jedan nenaoružani ustanik. Ispitivanje je u toku.

Sektor Grosuplje i Stična

U raznim sektorima obična aktivnost kontrole zona od-govarajuće nadležnosti.

General RUGGERO 22301204

Video

V.d. načelnik štaba major
— Giuseppe Dotti —
Giuseppe Dotti

(M.P.)

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 13 APRILA 1943 GOD. VISOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O AKCIJI U ZONI CATEZ¹

Telegram

**Od Komande XI-og arm. korpusa
za SUPERSLODU — Operativno odeljenje
i na znanje:
V. arm. korpusu — XVIII arm. korpusu**

Br. 02/1972 prot.

IZVJEŠTAJ OD 13 APRILA

Vesti o neprijatelju: javljeno je da se jaka banda ustanika pomirila iz zone Kočevje u Zumberak.

OPERATIVNA DELATNOST

Divizija »Isonzo«: grupacija »Pelazzi« nastavila je čišćenje zone, o čemu je rečeno u jučerašnjem izveštaju od 12. Uništeni su uredaji za operativno snabdevanje, koji su skoro napušteni. U zasedi u zoni Cikava (XN-CO Novo Mesto) uhapšeno je jedno sumnjivo lice. U sukobu u blizini Beleč Vrha (XP-BL) razjurenne su grupe ustanika, koje su iza sebe ostavile na terenu jednog mrtvog. Zaplenjena su 2 konja, dokumenti i propagandni materijal. Akciju uznenemiravanja protiv garnizona U Sinjem Vrhu (XN-BH Ogulin) izvele su grupe ustanika, ali su bile razjurene. U noći između 11 i 12 grupe ustanika, koje su pokušavale da se približe severnom izlazu izlaza G. Laze (XL-CD), bile su razjurene pretrpevši sigurne gubitke. Jedan naš vojnik lakše je ranjen. Predao se jedan nenaoružan partizan.

Divizija »Cacciatori«: jedinice angažovane u čišćenju zone, o čemu je javljeno u jučerašnjem izveštaju od 12, pošto su savlade žilavi protivnički otpor, stigle su do nemačke granice između Osredeka (TP-DN Ljubljana) i Polhov Gradeča (TZ-DN Bled). Sem već javljenih rezultata na terenu je izbrojano 17 ubijenih ustanika; 13 je zarobljeno (među njima 3 žene i poznati Rihar Franc, koji je bio komandant Dolomitskog odreda). Porušeno je 13 baraka i prikupljen obilat razni materijal, između ostalog 5 pušaka, 1 pištolj, 8 mina i municija. Nema drugih naših gubitaka. U noći između 11 i 12 izvedena je akcija uzinemiravanja protiv patrola na straži kod mreže bodljikave žice položene ispred bunkera od br. 2 do br. 5 pojasa Ljubljana. Blagovremenim protivdejstvom razjurenici su ustanici. U Sobočevu (TR-CU Cerknica) predao se jedan nenaoružan ustanik.

Divizija »Lombardia«: U zoni Svinjarica (OL-BD Karlovac) jedna ustaška četa, koja se sukobila sa po prilici 200 ustanika, nanela je ovima gubitke od 5 mrtvih i dvadesetak ranjenih, a imala je jednog mrtvog.

Divizija »Macerata«: zapaljene su dve barake u zoni Lapinje, kota 570 (ZP-BN Novo Mesto).

XI-a Grupacija Granične straže: mala jedinica garnizona u Grahovu (TR-CM Cerknica), koju su docnije potpomogle jedinice garnizona Cerknica (TN-CM) i Velike Bloke (UK-CM), nanela je ustanicima, koji su je bili napali, utvrđene gubitke, potvrđene mnogobrojnim tragovima krvi, ostavljene na terenu. U ostalim garnizonima obična delatnost.—

Grupacija »XXI Aprile«: noću 11-og patrola M.V.A.C. sukobila se je u Sušju (VK-CK) sa mnogobrojnim ustanicima i razjurila ih.

U svim garnizonima obična delatnost patrola.

Ukupni gubici: naši: 1 ustaša poginuo, 1 vojnik ranjen.
Neprijateljski: 23 poginula, 13 zarobljeno, a 2 su se predala.—

GENERAL GAMBARA

8 kopija:

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoćniku načelnika štaba
- 1 Obaveštajnom odeljenju
- 2 Operativnom odeljenju
- 1 Komandi Kr. karabinijera
- 1 Telegrafskom odeljenju

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA-TORI DELLE ALPI« OD 13 APRILA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI KLJUČ — V HRIBU¹

Poverljivo

Vrlo hitno

Ručni fonogram

Od Komande divizije »Cacciatori delle Alpi«
KOMANDI XI ARM. KORPUSA

1551/<\$.

OPERATIVNE NOVOSTI OD 13 APRILA

Akcija u zoni Ključ — V Hribu: Nastavljujući poznatu akciju jedinice koje operišu stigle su na demarkacionu italijansko — nemačku liniju ne našavši na otpor. Na terenu kojim se prošlo za vreme napredovanja prebrojano je još 15 mrtvih, među kojima je prepoznat poznati teritorijalni vođa iz Velikog Vrha Franc. Od strane raznih kolona uhapšeno je 6 sumnjivih lica. Posle preciznog čišćenja nađeno je i zapaljeno 14 baraka kapaciteta oko 200 osoba. U pećini vrlo dobro kamufliranoj nađena su dva motocikla, 10 neupotrebljivih bicikla i mnogo-brojna razna municija, 15 volova i 50 koža za štavljenje. Očistivši gore pomenutu zonu, jedinice koje operišu stigle su na kolski put Polhov Gradec — Dvor — Gabrje i tu se zaustavile. Ukupni ustanički gubici se, međutim, penju na 36 mrtvih izbrojanih na terenu, 19 zarobljenih i 20 utvrđenih ranjenika. Ukupno su porušene 42 barake, kapaciteta od oko 500 mesta. Prikupljeno u svemu 10 pušaka, 1 pištolj, mnogo municije i mnogo raznog materijala. U zoni Gabrje (TR-DN)² pronadrena je jedna tipografija, a u zoni Osredek (TP-DN)³ jedna ambulanta sa četiri ranjenika.

Naši gubici: 14 ranjenih, među kojima poručnik Gabrielli Agostino.

Sektor Grosuplje

Garnizon Studenec - Ig: Mesna formacija A.C. za vreme čišćenja zone Hauptmance (VM-DE)⁴ zarobila je 3 ustnika, od kojih jednog naoružanog pištoljem. Ispitivanje je u toku.

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (35 C — 66).

² Dopisano olovkom: »2 km severno od Dobrove.«

³ Dopisano olovkom: »3 km severno od Dobrove.«

⁴ Dopisano olovkom: »4 km severozapadno od Škofljice.«

Garnizon Šmarje: Formacije A.C. iz Šmarja i Šenturja izvršile su ispitivanja u Plešama (VS-DE) /' U blizini kote 464 (US-DE) sukobile su se sa ustaničkim grupama koje su posle kraće borbe bile primorane na bekstvo. Primećeno je da je poneki ustanik imao na sebi italijansku uniformu sa šлемom.

Sektori Borovnica i Stična

U raznim garnizonima obična aktivnost kontrole zona odgovarajuće nadležnosti

General RUGGERO 20001304

Video

**V. d. nač. štaba major
— Giuseppe Dotti —
Giuseppe Dotti (M. P.)**

BR. 217

**IZVEŠTAJ PREFEKTURE GORICA OD 17 APRILA 1943
GOD. MINISTARSTVU UNUTRAŠNJIH POSLOVA O NA-
PADU PARTIZANA NA ITALIJANSKU MOTORIZOVANU
PATROLU U POLJU¹**

Telegram

17-4-943 — XXI

Ministarstvu unutrašnjih poslova — kabinet i odelj. bezbed.

036093. 17 o.m. oko 7 časova u mestu Polje (Gorica) ustanici su napali vatrom iz automatskog oružja patrolu u automobilu, koja je bila sastavljena od oko 22 pripadnika jedinice crnih košulja i redovne vojske.

Ubijena su tri, a ranjeno 7 vo/nika. Ustanici su prigrabili jedan puškomitrailjez, nekoliko karabina i kutiju za municiju.

Prefekt

¹ Dopisano olovkom: »1—2 km severno od Šmarja.«

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

Tel

Ministero Interni - Gabinetto di Sicurezza

Agosto 1943

Battuta 0.000123 att. 123 Cod. Inv. 1 (initiata ai dati di fatto senza esplicazione giudiziaria) e quindi a questo oggetto, tempo, luogo, loghi, altre circostanze, spese, officiale o privato, finché non si avrà chiaro il motivo della battuta e i dati di fatto eventuali, e perciò dati di fatto eventi appurati sono stati informati per telefono, con la stessa misura, in quanto valgono (V. Informato)	
<p>0360.95, n. 1. Due f. circa 19 cento cento foglie (fine) elementi libelli apprezzabili da un cento ventimila a trentamila cento f. circa 22 novelli. In C.R. si ritiene esatto punto che militari sovietici oggi si trovi qui: punto libelli impossibilmente in un tale contingente, stato insoluto. e' libelli russi in punto</p> <p>IATO</p> <p>il punto.</p> <p>AA</p>	
Eta' del soggetto	
Data	
Argomento	N

- đenje železničke pruge nagnalo je partizane u bekstvo i umanjilo težinu prekida, koji je po-pravljen rano ujutro istog dana, 17;
- na km 68 (XL-CF) razjurene su grupe ustanika, koji su pokušali da se približe železničkoj pruzi;
  - u Semiču (XL-BZ) blagovremenim protivdejstvom osujećen je napad na železničku stanicu. Jedan vojnik lakše je ranjen; — između stanica Gradac (XR-BU) i Dobravice (XT-BZ) sve grupe za obezbedenje železničke pruge bile su angažovane u žestokim sukobima. Dok su se jedinice za obezbedenje železničke pruge odlučno opirale, jedan bataljon sa sekциjom artiljerije iz Črnomelja i jedna druga jedinica iz Metlike, koji su poslani radi pojačanja, prinudili su formacije ustanika da se povuku prema severu. Snažne grupe ustanika, koje su se zabarikadirale u naselju Dobravice, bile su isterane iz skrovišta i razjurene. Naši gubici: 4 vojnika poginula, a 8 ranjeno, među njima jedan oficir. Vatra neprijateljskih topova razrušila je jedan bunker i jednu malu kulu a teško oštetila stanicu Dobravice i dva bunkera. Neprijateljski gubici bez sumnje su veliki, ali se nisu mogli utvrditi. Pruga je osposobljena.

Posle žestoke borbe razjurenata je u predelu Stavča Vas (ZN-CO Novo Mesto) jaka formacija ustanika, koja je iza sebe ostavila na terenu 5 mrtvih.

Predala su se 3 nenaoružana partizana, koji su pripadali brigadi »Gubec».

— *Divizija »Cacciatori«*

Izvedene su akcije uz nemiravanja protiv garnizona Brezovica Gor. (UH-CZ Cerknica).

Zarobljen je jedan nenaoružan ustanik u Zaklanecu (TL-BH-Bled).

U predelu Šenturje (US-CU Cerknica) perušena je jedna baraka.

Noću između 16 i 17 jedna patrola na kontrolnoj stanci pojasa Ljubljana ranila jedno lice, koje je zatim umrlo, jer na poziv nije htelo da stane.

Predao se jedan nenaoružan partizan.

Divizija »Macerata« i »Lombardia«:

Svi garnizoni izveli su sa svojim pokretnim trupama kontrolne akcije.

XI grupacija Granične straže:

Izvedena je paljba uz nemiravanja protiv garnizona Velike Bloke (UK-CM Cerknica) i Nova Vas (UM-CM).

U Velikom Vrhu (UM-CM) razjurena je jedna jaka ustanika grupe, koja je pretrpela gubitak od jednog mrtvog.

Grupacija »XXI Aprile«:

U svim garnizonima obična delatnost.

Delatnost vazduhoplovstva:

Izvedeno je bombardovanje i obasipanje malim bombama u zoni Pogača (UK-CK), Knežja Njiva, Račna Gora (UM-CF).

Jako protivavionsko dejstvo.

Kratak pregled gubitaka u toku dana:

Naši: 4 mrtva, jedan oficir i 8 vojnika ranjeno.

Neprijateljski: mrtvih 6, zarobljen 1, predala se 4.—

GENERAL GAMBARA

8 kopija:

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoćniku načelnika štaba
- 2 Operativnom odeljenju
- 1 Obaveštajnom odeljenju
- 1 Komandi Kr. karabinijera
- 1 Telegrafskom odeljenju

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOGL KORPUSA OD 20 APRILA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O AKCIJI U ZONI JUGORJE¹

Datum	otpreme
i	prijema 20(4)43—XXI
čas	0.10

GLAVNA KOMANDA ORUŽANIH
SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA«
OPERATIVNO ODELJENJE

Br. 6429
Stiglo 21 apr. 1943/XXI

Telegram

**OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
SUPERSLODI — OPERATIVNO ODELJENJE
i na znanje:
V i XXIII 'ARM. KORPUSU**

02/2132.

IZVESTAJ OD 20 APRILA

OPERATIVNA DELATNOST

Divizija »Isonzo«:

— Nastavlja se akcija protiv ustaničkih formacija u zoni Jugorje (XR-CF Novo Mesto).² Utvrđeni su neprijateljski gubici; 4 poginula. Dva naoružana partizana predala su se trupama koje operišu. Zaplenjene su 4 puške i razni materijal i uništeni mnogobrojni odbranbeni uredaji.

Noću između 18 i 19 osuđećen je ustanički pokušaj sabotaže na železničkoj pruzi u blizini km 89/3 (XV-CQ).

Noću izjnedu 19 i 20 eksplozijom mine na km 86/5 (ZV-CQ) oštećena je železnička pruga, koja je jutros u 8.15 časova sposobljena.

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (18 D — 9).

² U izveštaju Komande Jedanaestog armiskog korpusa od 19 aprila 1943 god. stoji: »Divizija »Isonzo«: ...U toku je akcija u zoni Jugorje.« (Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta, 18 D — 9).

Divizija» Cacciatori«

— U St. Vasi (VK-DE Cerknica) uhapšen je dvanaestogodišnji dečak koji je označen kao ustanički kurir.

Pokretne trupe garnizona izvele su mnogobrojne akcije na malom otstojanju.

XI-a Grupacija Granične straže

— nastavlja akciju protiv partizanskih formacija u zoni južno od Velikih Bloka (UM-CM), koja je započela jutros u zoru, 19.

Predao se jedan ustnik sa puškom i municijom.

Grupacija »XI Aprile«:

— u svim garnizonima obična delatnost.

Kratak pregled gubitaka u toku dana. Mi nemamo gubitaka

Neprijateljski gubici: 4 poginula, 3 se predala.—

GENERAL GAMBARA

Kopije:

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 2 Operativnom odeljenju
- 1 Komandi Kr. karabinjera
- 1 Obaveštajnom odeljenju
- 1 Telegrafskom odeljenju

ZAPOVEST ZANDARMERISKOG OKRUGA KRANJ OD 20 APRILA 1943 GOD. ZA DRŽANJE PATROLA U SUKOBIMA I OBAVEŠTENJE O SUKOBU ZANDARMERISKE PATROLE IZ KAMNE GORICE SA PARTIZANIMA KOD KROPE¹

Žandarmeriski okrug Kranj
na Bledu

Bled, 20 april 1943

Zapovest okruga br. 11

1) *Prepad na patrolu žand. stanice Kamna Gorica*

Patrola žand. stanice Kamna Gorica, jačine 6 ljudi, naišla je 13. 4. 1943 na svom maršu za Kropu na brižljivo postavljenu zasedu jedne, po naoružanju i jačini, nadmoćnije bande.

U borbi protiv bandita koja je trajala skoro 30 minuta patrola je imala dva mrtva i to:

rez žand. podnarednik Otto Riezler i

Franz Stängel

Neuspех u ostvarenju namere bande ima se zahvaliti jedino tome što je držanje patrole bilo besprekorno. Iako su banditi na mestu zasede poseli mitraljezima i strelcima i jednu i drugu padinu brega, dejstvo njihove vatre bilo je znatno umanjeno na taj način što je patrola imala veoma razvučen raspored. Rastojanje između pojedinih žandarma iznosilo je 20—30 metara. Patrola nije produžila dalje nastupanje duž izloženog druma, već kroz šumu po padini s jedne strane druma. Na ovaj način je prvi vatreni prepad uopšte osujećen. Cela patrola imala je mogućnost da se zakloni i da sa svoje strane otvorи vatru. Sopstveni gubici nastupili su tek posle 20 minuta trajanja borbe. Da je patrola produžila nastupanje pode-snijim pravcem duž druma i da nije izabrala teži pravac duž padine, od patrole ne bi нико ostao жив. Banditi bi tako zarobili ne samo 6 nemačkih žandarma, već bi se dočepali takođe još i skupocenih automati, oruđa kao i uniformi. U napred navedenom slučaju, pak, patrola je imala mogućnosti da se posle duže oružane borbe povuče i da sa novoizabranog položaja produži da vatrom zaštićuje svoje poginule drugove i time spreči da isti budu opljačkani i unakaženi.

Iznosim ovaj slučaj da bi svakom pojedinom žandarmu stavio jasno do znanja da tačno izvršavanje mojih zapovesti ide samo u ličnu korist svakog pojedinca kao i u korist njegove

i

¹ Original, umnožen na ciklostilu, nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

porodice. Skrećem pažnju na moju vanrednu zapovest od
7. 4. 1943² o. radu patrola za vreme krstarenja kao i u slučajevima zaseda.

³ s

8) *Ustaljeni nazivi za borbene akcije*

7. 3. 1943 — borba na Gozdniku (Mrzlica planina).

25. 3. 1943 — borba na Velinku (zapadno od Šmartnog v Tuh.).

5. 4. 1943 — borba na prostoru između Tolstog Vrha, Mostnog Vrha (severozapadno od Vranskog).

Ukoliko su žandarmi uzeli učešća u napred navedenim borbama njihovi neposredno pretpostavljeni uneće podatke o tome u policiske službeničke listove dotočnih. . .

20) *Postupak sa prinudno regrutovanim banditima koji su se sami vratili ili su zarobljeni*

Veza: Tačka 7 moje zapovesti br. 6/43.

Skrećem pažnju na napred navedenu zapovest koja glasi:

»Vrate li se prinudno regrutovani banditi dobrovoljno nazad ili se desi da banditi budu zarobljeni, to će žand. stanica odmah nastojati da dođe do podataka o sedištu bande iz koje je prinudno regrutovani pobegao ili bande kojoj je zarobljeni pripadao. Dode li se u ovome pogledu do bilo kakvih konstatacija koje bi se mogle korisno upotrebiti, to se po sebi razume da se ovi ljudi odmah sprovedu dalje susednoj trupnoj policijskoj jedinici ili da se barem ova jedinica telefonom o tome izvesti. U ovim slučajevima je hitnost neophodno potrebna, jer inače nema verovatnoće da će, u poteru upućena policija, u logoru koji su prokazali prebegli prinudno regrutovani ili zarobljeni, zateći još ma koga od bandita. Ponavljam dakle: što brže raditi, a naravno i za vreme noći. . .

Berger

Dostavljeno:

žandarm. kapetan

Zandarm. srezu Radovljica 45
" " Kranj 45
" " Kamnik 45

Komandantu žandarm. Celovec 1

Privrednoj stanici Celovec i Kranj po 1 2

Sreskom žand. potpor. Ertlu i Gasseru 2

Podnarednicima Kohlu, Kisslingu i Deissleru 3

Žandarmeriski srez Radovljica

Stiglo — 22. 4. 1943

Del. br. V 7 Prilozi

Daseböck

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 21 APRILA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O AKCIJI U ZONI JUGORJE¹

Datum	otpreme	21.4.1943
i		20.30
čas	prijema	21.4.1943
		23.50

GLAVNA KOMANDA ORUŽANIH
SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA«
OPERATIVNO ODELJENJE

Br. 6483
Stiglo 22 apr. 1943/XXI

PREDMET: EB
Telegram.

OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
SUPERSLODI — OPERATIVNO ODELJENJE
i na znanje:
KOMANDI V ARM. KORPUSA
KOMANDI XXIII ARM. KORPUSA

Br. 02/2148
IZVEŠTAJ OD 21 APRILA

OPERATIVNA DELATNOST

— Divizija »Isonzo«

Na dan 20 nastavljena je akcija u zoni Jugorje (XR-CF Novo Mesto). Razorene su barake kapaciteta 200 mesta na istočnim obroncima Mišinog Brda (XR-CF) i zaplenjene životne namirnice. Pronađen leš jednog ustanika i zarobljena su 2 ustanika, od kojih je jedan naoružan. Predao se jedan naoružan ustanik trupama koje operišu. Prikupljene su 3 puške, municija i razni materijal. Naši gubici: poginuo je jedan dobrovoljac antikomunista, a ranjeni su: 1 vojnik i 1 dobrovoljac antikomunista, dok je nestao 1 dobrovoljac antikomunista.

Razjurene su grupe ustanika u blizini Sentjurja (XI-CS). Garnizonima se predalo 6 partizana, od kojih 3 naoružana.

U noći između 19 i 20 osuđećen je ustanički pokušaj saboraže železničke pruge u blizini km 58,400 (XL-BZ).

U noći između 20 i 21 eksplozija jedne mine u blizini km 83,400 (XI-CQ) lako je oštetila železničku prugu, koja je odmah osposobljena.

— *Divizija »Cacciatori«*

Formacija A.C. razjurila je posle kratke borbe u zoni Lesno Brdo (TL-DH-Bled) jednu grupu ustanika. Poginuo je jedan dobrovoljac A.C. U toku borbe predao se jedan nenaoružan partizan.

U predelu Ribič (TN-CZ-Cerknica) prikupljene su 2 puške »Mauser«, 1 puška »Lebel« i razna municija.

Izvedene su akcije uz nemiravanja protiv garnizona u Studenec-Ig (UM-CZ).

U zoni Iška Vas (UM-CZ) zaplenjena je jedna puška »Mauser« i municija, koji su sačinjavali naoružanje jednog ustanika, koji se predao na dan 16.

— *Divizije »Macerata« i »Lombardia«*

Pokretne trupe svih garnizona izvršile su običnu kontrolnu delatnost.

— *XI Grupacija Granične straže nastavlja akciju čišćenja u zoni južno od Velikih Bloka (UK-CM).* Porušene su mnogo-brojne barake i nadene životne namirnice, municija i razni materijal. Zaplenjene su 3 puške »Mauser« i ranci ranjenih, koje su ustanici u bekstvu poveli sa sobom.

— *Grupacija »XXI Aprile«*

Noću između 19 i 20 nagnane su u bekstvo grupe ustanika u blizini Dolenje Vasi (VO-CF) i Rakitnice (VO-CD) pošto su pretrpele neutvrđene gubitke.

Kratak pregled gubitaka u toku dana:

Naši: 2 dobrovoljca antikomunista poginula, ranjen 1 vojnik i 1 dobrovoljac antikomunista, nestao 1 dobrovoljac antikomunista.

Neprijateljski: 1 poginuo, 2 zarobljena, a 8 se predalo.

8 kopija

GENERAL GAMBARA

1 Ekselenciji

1 Načelniku štaba

1 Pomoćniku načelnika štaba

2 Operativnom odeljenju

2 Obaveštajnom odeljenju

1 Komandi Kr. karabinijera

1 Telegrafskom odeljenju

1 Kopija crtačima

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUZA OD 22 APRILA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O BORBAMA KOD JUGORJA I LOPATE¹

Datum	otpreme	22.4.1943
i		21.20
čas	prijema	22.4.1943 XXI
		23.30

GLAVNA KOMANDA ORUŽANIH
SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA«

OPERATIVNO ODELJENJE

Br. 6539
Stiglo 23 apr. 1943'XXI

Telegram

**OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
SUPERSLODI — OPERATIVNO ODELJENJE
i na znanje:
KOMANDI V i XXIII ARM. KORPUSU**

Br. 02/2162.— IZVEŠTAJ OD 22 APRILA

— VESTI O NEPRIJATELJU

Primećena je jaka partizanska formacija, koja pripada verovatno brigadi »Tomšić«, u zoni Sv. Peter (VS-CQ-Cerknica).

— OPERATIVNA DELATNOST

Divizija »Isonzo«: Čitav dan nastavljena je akcija u zoni Jugorje (XR-CP Novo Mesto). Posle žestokog otpora ustaničke formacije svuda su bile razjurene uz znatne gubitke. Na terenu je izbrojan 31 poginuli partizan, a 3 puške zaplenjene. Naši gubici: 6 mrtvih, među njima 1 dobrovoljac antikomunista; 16 ranjenih, među njima 1 oficir, 13 vojnika i 2 dobrovoljca antikomunista.—

U Dolenjoj Vasi (ZV-CS) ubijen je jedan ustanički obaveštajac. Zarobljen je 1 nenaoružan partizan u blizini Osojnika (XP-CD). Predao se jedan naoružani ustanik.

Noću između 20 i 21 osućećen je ustanički pokušaj sabotaže na železničkoj pruzi u blizini km 83/4 (XL-CO). Zaplenjena je jedna paklena mašina.

Divizija »Cacciatori«: Jedna formacija A.C. pronašla je i razorila u zoni Jarčji Potok (TR-DN Ljubljana) 8 baraka kapaciteta 250 ljudi. Ista formacija, vršeći pretres jedne kuće u Ježići (UM-ND), pronašla je skrovište, gde su bila 2 telefona i jedan radioprijemnik sa ceduljom na kojoj su bile označene talasne dužine englesko-ruskih stanica. Uhapšena je sopstvenica imanja.

U Dolenjoj Vasi (TN-DL) zarobljena su 2 ustanika, a još se 6 nenaoružanih predalo.

Razjurene su grupe ustanika koji su otvorili vatru uzne-miravanja protiv garnizona u Brezovici Gor. (UH-CZ Cerknica).

Jutros rano, 22, odeljenje 51-og pešadijskog puka i formacije A.C. iznenada su napali u zoni planina Lopata (UH-CU) — Krim (UK-CU) bandu od po prilici 200 ustanika. U šestotkom sukobu ubijena su 4 partizana, među njima voda Vivec Mihajlo.² Zaplenjen je kompletan minobacač 81 sa 9 sanduka punih municije, 5 bombi G.E., jedna nišanska sprava za minobacač, 1 puška 91, 3 sanduka municije za mitraljeze i 2 za puškomitraljeze, životne namirnice i razni materijal. Ubijeno je 5 konja, a 3 su zaplenjena sa 4 samara. Mi nemamo gubitaka. *Divizija »Lombardia«:* noću između 20 i 21 osućećen je pokušaj ustanika da prekinu železničku prugu između železničkih karaula 316 i 317 (MH-MK) Bf Karlovac.

Pokretne trupe svih garnizona izvodile su akcije čišćenja. *XI-Grupacija Granične straže:* nastavlja se akcija gonjenja ustaničkih formacija, koje su razjurene u zoni južno od Velikih Bloka (UK-CM-Cerknica). Porušene su mnogobrojne barake za preko 600 ljudi i pronađene su životne namirnice i razna odeća. Naši gubici: 1 poginuo i 2 ranjena.

Noću između 20 i 21 izvedene su akcije uznemiravanja protiv bunkera stанице Logatec (SR-CU Vrhnika). Blagovremenskim protivdejstvom razjureni su ustanici, koji su iza sebe ostavili tragove krvi i puščanu municiju.

Kratak pregled gubitaka u toku dana: Naši gubici: poginulo 6 vojnika i 1 dobrovoljac antikomunista. Ranjeni: 1 oficir, 15

² Iz drugih italijanskih dokumenata vidi se da je reč o Živec Mihailu, rodnom iz Trsta.

vojnika i 2 dobrovoljca antikomuniste. Neprijateljski gubici: 36 poginulih, 3 zarobljena, a 7 se predalo.

GENERAL GAMBARA

1 kopija Ekselenciji komandantu
1 , „ Načelniku štaba
3 „ Operativnom odeljenju
1 „ Obaveštajnom odeljenju
1 „ Komandi Kr. karabinjera

BR. 223

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 23 APRILA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O AKCIJI U ZONI JUGORJE¹

Datum	otpreme	23.4.43	XXI
i		21.00	
čas	prijema	24.4.43.	XXI
		00.10	

GLAVNA KOMANDA ORUŽANIH
SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA«
OPERATIVNO ODELJENJE

Br. 6605
Stiglo 24 apr. 1943/XXI

Telegram

Od Komande XI arm. korpusa
SUPERSLODI

i na znanje:

Komandi V i XXIII arm. korpusu

Br. 02/2178

IZVEŠTAJ OD 23 APRILA

OPERATIVNA DELATNOST

Divizija »Isonzo«

— Sinoć, 22, završena je akcija u zoni Jugorje (XR-CF Novo Mesto) u kojoj su sudelovale jedinice »Isonzo«, »Cacciatori« i »XXI Aprile«.

Ustaničke formacije, koje su potučene u žestokim sukobima, delom su se izvukle pobegavši prema severoistoku.

Sem već javljenih gubitaka partizani su pretrpeli gubitke od 47 poginulih, koji su izbrojani na terenu. Stvarni gubici moraju se smatrati daleko, većim obzirom na uspešno artiljerisko sadejstvo na koncentracije ustanika. Zarobljena su 2 nenaoružana partizana i zaplenjen 1 puškomitraljez i 9 pušaka sa municijom. Naši gubici: 1 mrtav i 3 ranjena.

— Pregledao sam jedinice koje su sudelovale u akciji i ustanovio svuda visok borbeni duh.

U blizini Debeneca (ZV-VU) razjurene su grupe ustanika. Zaplenjeno je nekoliko ručnih bombi.

U akciji iznenadenja u zoni Pribinci (XR-BH) zarobljen je 1 nenaoružan partizan i zaplenjene su isprave.

U blizini Dobrave (XV-CS) u žestokom sukobu ubijen je jedan ustanik i zaplenjena puška sa municijom.

Noću između 21 i 22 izvedene su akcije uznemiravanja protiv garnizona u Sinjem Vrhu (XN-BH Ogulin). Predala su se 4 partizana, od kojih 2 naoružana. Prema njihovom iskazu nađen je leš jednog ustanika, koga su oni ubili.

Noću između 21 i 22 jedna patrola za obezbeđenje železničke pruge razjurila je u blizini km 91 (ZV-CS Novo Mesto) grupu ustanika koja je htela da prekine telefonsku liniju.

U noći između 22 i 23 eksplozijom mine oštećena je železnička pruga u blizini km 82 (XL-CO). Pruga je odmah popravljena.

Divizija »Cacciatori«

U akciji u zoni Krim (UK-CU Cerknica), o kojoj je javljeno u jučerašnjem izveštaju od 22 ovog meseca, ustanici su imali ne 4 već 5 mrtvih.

U blizini Dvora (TN-DL) zarobljen je jedan nenaoružani partizan.

— U svim garnizonima izvedene su akcije na malom otstojanju.

— XI Grupacija Granične straže. Juče su završene akcije čišćenja u zoni južno od Velikih Bloka (UK-CM Cerknica). Porušene barake i uređaji.

— Od ona dva ranjena, o kojima je javljeno u jučerašnjem izveštaju od 22 ovog meseca, jedan je bio dobrovoljac antikomunista. —

— Kratak pregled gubitaka u toku dana
Neprijateljski gubici: 50 mrtvih, 4 zarobljena, a 7 se
predalo. —

GENERAL GAMBARA

8 kopija:

- 1 kopija Ekselenciji
- 1 » Načelniku štaba
- 1 » Pomoćniku načelnika štaba
- 2 » Operativnom odeljenju
- 1 » Obaveštajnom odeljenju
- 1 » Komandi Kr. karabinijera
- 1 ft Telegrafskom odeljenju

BR. 224

ZAPOVEST ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE OBLASTI OD 29 APRILA 1943 GOD. ZA PRIPRAVNO STA- NJE JEDINICA UOČI PRVOG MAJA¹

Zapovedničk policije poretka

A l p e n l a n d

Komandno mesto za Donju Štajersku

Maribor

Maribor 29.4.43.

Ia Br. 116/43

—————;

\

Prepis

Telegram Zapov. pol. poretka kom. mesta Bled br. 669 od
29.4.43.

Zapovedniku pol. poretka komandi mesta za Donju Štajersku
u Mariboru.

Posebna

zapovest

- 1.) Usled dobrovoljnog priliva i prinudne regrutacije bande su poslednjih nedelja postale brojno jače. Dok je usled ovih pojačanja nužno uzela znatno više maha pljačka životnih namirnica, u toku prošlih dana izvršeno je vrlo malo dela sabotaže ili ubistava. Upadljivo otsustvo akcija u odnosu na ovaj način delatnosti dozvoljava da se za-

ključi, što je potvrđeno iskazima zarobljenih bandita, da ovi pripremaju veće akcije.

Za period oko 1 maja, pre i posle, treba računati sa ovakvim akcijama.

- 2.) Zbog ovoga naredujem da se od 30. 4. 43 u 16.00 časova do 3. 5. 43 u 8.00 časova:
- a) sve raspoložive snage imaju držati u pojačanoj borbenoj pripravnosti,
  - b) sopstveni saobraćaj vozila ograničiti na neophodno nužnu meru,
  - c.) izvršiti dotur snabdevanja, poglavito za udaljena uporišta pravovremeno pre početka borbene pripravnosti,
  - d.) ljudstvu ne dozvoliti kretanje pojedinačno po putevima, naročito izvan naseljenih mesta.

Zadaci:

žandarmerije, carinske granične zaštite, SS poštanske zaštitne policije i službenih jedinica zaštitne policije:

Sprečavanje dela sabotaže pojačanim nadzorom nad komunikacionim postrojenjima, naročito nad taktički važnim putevima i železničkim mostovima, putem patrola i zaseda.

Pri ovome najtežnje saradivati sa carinskom graničnom zaštitom, SS poštanskom zaštitom i železničkom zaštitnom policijom. Oklopni voz vojske stajaće za vreme pojačane borbene pripravnosti u Jesenkama, spremam za akciju, i treba ga tražiti preko mene.

Bataljona i samostalnih četa: .

Momentana mogućnost angažovanja.

Za ovo pripremiti unapred sledovanje za 2 dana.

Vozila se moraju nalaziti kod jedinica i moraju imati pune rezervoare.

Oficir za vozni park postaraće se za mogućnost utovara svih jedinica, uključujući i one bez voznog parka. Za vreme trajanja borbene pripravnosti, a u slučaju potrebe, zahtevati vozila od rukovodilaca pripremne prometne službe kod zemaljskih savetnika.

181 brd. četa za vezu pripremiće se za akciju i utvrditi pozivne znake i talasne dužine.

Meni na raspoloženje staviće:

II bat 19 SS pol. puka, minobacački vod,

III bat. 19 SS pol. puka, PT vod sa potpunom dnevnom šaržom munice.

Oklopna izvidačka odeljenja ne držati odn. upotrebljavati za patroliranje, već samo za zadatke koji iskrsnu.

3.) Oficira za vezu kod višeg SS 1 policiskog vođe i komandanta policije bezbednosti zamolio sam da preduzme odgovarajuće mere uz tačku 2 b).

Zapovednik pol. poretka Komandno mesto Bled
Potpisao Brenner

Za tačnost prepisa
potpis nečitak
narednik-vodnik zaštitne policije

Prednji prepis dostavljam na znanje i dosledno sproveđenje.

Naročite događaje odn. slučajeve javljati mi najbržim putem.

Dostavljeno:

I bat. 19 SS pol. puka	8
1 žand. rez. četi mot. »Alpenland«	1
4 č. pol. straž. bat. Beč	4
5 č. pol. straž. bat. »Alpenland«	5
2 č. pol. straž. bat. »Wiesbaden«	5
Okr. žand. Maribor zaklj. do stanica	80
Okr. žand. Celje zaklj. do stanice	72
K-di zašt. polic. Maribor	8
Pojedinim ustanovama zaštitne policije Celje	8
SS poštanskoj zaštiti Maribor	1
SS poštanskoj zaštiti Celje	1

Na znanje:

K-dantu pol. bezbednosti službe	Zast.
bezbednosti	1
Gl. carin, upravi Mrb . . . 1	N a g e l
Gl. carin, upravi Celje . . . 1	potpukovnik zašt. polic.
Stražama železničke zaštitne policije Mrb, Celje, Zidani Most	
Laze i Dobova po 1 . . . 5	
19 SS pol. puku u zgradbi . 1	
Rezerva	4

200

Sreska žandarmeriska stanica
Maribor srez Maribor, Štajerska St glo I.V. 1943
Del. Br. sa priloga

Jakob, ppor,